SLR-V – 1

Seat No.	

B.Com. – I (Semester – I) (CGPA) Examination, 2016
ENGLISH (Compulsory)
'On Track' English Skills for Success

Day and Date : Tuesday, 15-3-2016 Max. Marks : 70
Time : 2.30 p.m. to 5.00 p.m.

N.B. *: 1)* ***All*** *questions are* ***compulsory****.*
2) Figures to the ***right*** *indicate* ***full*** *marks.*

1. Rewrite the following sentences by choosing the correct alternative : **14**

1) What did the policeman on the beat constantly do ?
   a) twirl his stick b) interrogate people on his beat
   c) smoke a cigar d) unlock doors

2) The policeman on the beat moved up the avenue
   a) nervously b) lazily
   c) unwillingly d) impressively

3) The writer and Miss Krishna
   a) were neighbours b) met at a tea party
   c) met at an exhibition d) were at school together

4) From what she tells the writer, it is clear that Miss Krishna's life with her mother was
   a) miserable b) comfortable c) very happy d) difficult

5) Mr. Binet was the _____ who developed IQ Test.
   a) Philosopher b) Psychologist
   c) Mathematician d) Physicist

6) The word 'intelligence' is derived from the Latin word
   a) intellegere b) intellectual c) intellect d) none of these

7) The phrase 'shining loads' means
   a) an unmarried woman's wrist b) bunches of bangles
   c) the flame of marriage fire d) sunlit corn

8) Where are the bangle sellers carrying their wares ?
   a) to a married woman's house
   b) to the house of a maiden woman
   c) to a temple fair
   d) to the streets
9) An Irish Airman Foresees His Death is written by
   a) W. B. Yeats b) W. B. Keats
   c) Sarojini Naidu d) John Milton
10) The poem 'An Irish Airman Foresees His Death' relates to
   a) the glory of war
   b) common man's attitude to war
   c) the importance of peace
   d) the plight of Irish soldiers fighting for the UK
11) Our library has three copies of _____ Gita.
   a) the b) a c) an d) no article
12) Prema kept the pen _____ the table.
   a) on b) to c) of d) at
13) She is dancing. The underlined word is
   a) common noun b) mass noun
   c) pronoun d) collective
14) Alas ! the sparrows are in great distress. The underlined word is
   a) interjection b) noun
   c) prepositions d) adjective

2. Answer **any seven** of the following questions in **two** or **three** sentences each : **14**
   1) What had happened to 'Big Joe' Bradu's restaurant ?
   2) What was the nickname for Bob that the plain-clothes policeman used ?
   3) What is the narrator's initial opinion of Miss Krishna ?
   4) What is the meaning of the title 'Connoisseur' ?
   5) What are the merits of artificial intelligence ?
   6) What are the bangles 'token' of ?
   7) How does the speaker imagine he will die ?
   8) What are the myths regarding the intelligence of computers ?

3. A) Write paragraphs of about **10** lines on **any two** of the following : **8**
   1) My family
   2) Solar energy
   3) The importance of sports.

   B) Answer **any two** of the following questions briefly : **6**
   1) Describe the different types of bangles which the bangle sellers carry.
   2) What kind of person was Jimmy Wells ? Describe his character with suitable evidence from the story ?
   3) Describe the narrator's experience of having Miss Krishna stay at her house. Why does she choose to terminate this stay ?

4. Write an essay on **any one** of the following topics : **14**
   1) Write an essay on the impact of mobile phones on the lives of young people in the present day.
   2) The importance of women in society.

5. Read the following passage and make notes of it. Use an appropriate title for your notes : **14**

   Sane Guruji had read widely and desired that Sudha should read all the good books that he had read as a student. In his letters, therefore, there were many references to different books written for children, from the Fairy Tales by Hans Anderson, to Panchatantra written by Vishnu Sharma in Sanskrit. Sane Guruji also asked Sudha to read books on science. He wrote to her that science enabled man to understand life and threw light on matters about which most of the people were completely in the dark. The references to various books on science, books about nature, and masterpieces of literature, were interspersed all over the letters.

   Sane Guruji adored great men and particularly great leaders of India. He had in his letters to Sudha given fine anecdotes from the lives of Vivekanand, Lokmanya Tilak, Gandhiji, Tagore and also from the lives of Abraham Lincoln, Edison, Goethe and Tolstoy. Sane Guruji had written to Sudha about the great travellers of the world. He did not preach anything but described the joy in seeing the far off places, in such a manner that it would create in Sudha's mind a craving for visiting those places.

SLR-V – 2

Seat No.	

B.Com. – I (Semester – I) (CGPA) Examination, 2016
PRINCIPLES OF BUSINESS MANAGEMENT

Day and Date : Wednesday, 16-3-2016 Max. Marks : 70

Time : 2.30 p.m. to 5.00 p.m.

***Instructions**: 1) **All** questions are **compulsory**.*

*2) Figures to the **right** indicate **full** marks.*

1. Choose correct alternative from given alternatives : **14**

1) According to _____ management is an economic organ of industrial society.
   a) Charles Dickey b) Herbert Simon
   c) Peter Drucker d) George Terry

2) Management is a _____ activity.
   a) Purposeful b) Group
   c) Result oriented d) All of the above

3) _____ and responsibility are the two sides of the same coin.
   a) Planning b) Controlling c) Directing d) Authority

4) _____ need mastery of specific knowledge and skills.
   a) Art b) Profession c) Science d) None

5) _____ involve in the management process.
   a) Inputs b) Output c) Processing d) All of the above

6) Purchase management, material management, product research and development and quality control are the part of _____ management.
   a) Production b) Marketing c) Financial d) Office

7) According to _____ planning is an intellectual process, the conscious determination of course of action, the basing of decision on purpose, facts and considered estimates.
   a) Alford and Beatty b) George R. Terry
   c) Herold Koontz d) None of the above

8) _____ is the process of grouping of activities necessary to accomplish the goals and objectives.
   a) Planning b) Decision making
   c) Organizing d) Directing

P.T.O.

9) The plans required to support the basic plan are _____ plans.
   a) Short term b) Long term c) Strategic d) Derivative

10) _____ organization is also known as a departmental organization.
   a) Line b) Line and staff c) Committee d) Functional

11) In a line and staff organization _____ officers are responsible to provide guidance on technical matters.
   a) Line officers b) Staff officers c) Directors d) None of the above

12) _____ process reduces burden on the top level managers.
   a) Centralization b) Decentralization
   c) Coordination d) None of the above

13) _____ process includes evaluation of alternatives.
   a) Planning b) Decision making
   c) Organising d) None of the above

14) The selection based on some criteria from two or more alternatives is called as
   a) Planning b) Decision making
   c) Organising d) Coordinating

2. Write short notes : **14**
   a) Characteristics of management.
   b) Type of planning.

3. Write short answers : **14**
   a) Explain the advantages and disadvantages of line organisation.
   b) Explain the various types of decisions.

4. Define the concept of management. Explain the nature of management. **14**

   OR

   Define planning. Explain the steps in planning process.

5. Define decision making process. State the techniques of decision making. **14**

   OR

   Define the term organising. Explain the steps in organising process.

मराठी रूपांतर

सूचना : *१) **सर्व** प्रश्न **आवश्यक** आहेत.*
*२) **उजवीकडील** अंक **पूर्ण** गुण दर्शवितात.*

१. दिलेल्या पर्यायातून योग्य पर्यायाची निवड करा : **१४**

१) _____ यांच्या मते व्यवस्थापन हे औद्योगिक समाजाचे आर्थिक अंग आहे.
अ) चार्लस डिके ब) हरबर्ट सिमन क) पीटर ड्रकर ड) जार्ज टेरी

२) व्यवस्थापन ही _____ क्रिया आहे.
अ) हेतूपूर्ण ब) सामूहिक क) फलिताधिष्ठीत ड) वरील सर्व

३) _____ आणि जबाबदारी या एकाच नाण्याच्या दोन बाजू आहेत.
अ) नियोजन ब) नियंत्रण क) संचालन ड) अधिकार

४) _____ ला विशिष्ठ ज्ञान आणि कौशल्याच्या मालकीची गरज असते.
अ) कला ब) पेशा क) शास्त्र ड) वरीलपैकी नाही

५) _____ या व्यवस्थापन प्रक्रियेत समावेश असतो.
अ) आदान ब) प्रदान
क) संस्कारकार्य/प्रक्रिया ड) वरील सर्व

६) खरेदी व्यवस्थापन, सामुग्री व्यवस्थापन, उत्पादन संशोधन आणि विकास आणि दर्जा नियंत्रण हे _____ व्यवस्थापनाचे भाग आहेत.
अ) उत्पादन ब) विपणन क) आर्थिक ड) कार्यालय

७) _____ यांच्या मते नियोजन ही एक अशी बौद्धीक प्रक्रिया आहे की ज्यात अंमलबजावणी करण्याच्या मार्गाचा विवेकपूर्ण विचार करून त्यात वस्तुस्थिती, ध्येय आणि विचारपूर्वक केलेल्या अंदाजांवर आधारित निर्णय धेतले जातात.
अ) अल्फोर्ड आणि बेट्टी ब) जार्ज आर. टेरी
क) हेरॉल्ड कुन्टज ड) वरीलपैकी नाही

८) ध्येय आणि उद्दिष्टे साध्य करण्यासाठी कामकाजाचे गट तयार करण्याच्या पद्धतीला _____ म्हणतात.
अ) नियोजन ब) निर्णय घेणे क) संघटन ड) संचालन

९) मूळ नियोजनास सहाय्य करणाऱ्या नियोजनास _____ नियोजन म्हणतात.
अ) अल्प मुदती ब) दिर्घ मुदती क) डावपंचात्मक ड) दुय्यम

१०) _____ हे संघटन विभागीय संघटन म्हणून ही ओळखले जाते.

अ) रेखा संघटन ब) रेखा व कर्मचारी संघटन

क) समिती संघटन ड) कार्यात्मक संघटन

११) रेखा व कर्मचारी संघटनेतील _____ अधिकारी हे तांत्रिक बाबीवर मार्गदर्शन करण्यास जबाबदार असतात.

अ) रेखा अधिकारी ब) कर्मचारी विभागातील अधिकारी

क) संचालक ड) वरीलपैकी नाही

१२) वरिष्ट स्तरावरील व्यवस्थापकाचा कामाचा बोझ _____ ही प्रक्रिया कमी करते.

अ) केंद्रीकरण ब) विकेंद्रीकरण क) समन्वय ड) वरीलपैकी नाही

१३) पर्यायाचे मूल्यमापन _____ प्रक्रियेत समाविष्ट असते.

अ) नियोजन ब) निर्णय घेणे क) संघटन ड) वरीलपैकी नाही

१४) काही निकषाच्या आधारावर दोन किंवा जास्त पर्यायातून करण्यात येणारी निवड म्हणजे _____ होय.

अ) नियोजन ब) निर्णय घेणे क) संघटन ड) समन्वय

२. टीपा लिहा : **१४**

अ) व्यवस्थापनाची वैशिष्ट्ये.

ब) नियोजनाचे प्रकार.

३. थोडक्यात उत्तरे लिहा : **१४**

अ) रेखा संघटनेचे फायदे-तोटे स्पष्ट करा.

ब) निर्णयाचे विविध प्रकार स्पष्ट करा.

४. व्यवस्थापन या संकल्पनेची व्याख्या द्या. व्यवस्थापनाचे स्वरूप स्पष्ट करा. **१४**

किंवा

नियोजनाची व्याख्या द्या. नियोजनाच्या प्रक्रियेतील टप्पे स्पष्ट करा.

५. निर्णय घेणे प्रक्रियेची व्याख्या द्या. निर्णय घेण्याची तंत्रे सांगा. **१४**

किंवा

संघटन या संज्ञेची व्याख्या द्या. संघटन प्रक्रियेतील टप्पे स्पष्ट करा.

_____

SLR-V – 3

Seat No.	

B.Com. – I (Semester – I) (CGPA) Examination, 2016
FINANCIAL ACCOUNTING

Day and Date : Thursday, 17-3-2016 Total Marks : 70
Time : 2.30 p.m. to 5.00 p.m.

Instructions** : 1) **All** questions are **compulsory.
*2) Figures to the **right** indicate **full** marks.*
*3) **Use** of calculator is **allowed.***

1.Choose correct alternative. **14**

1) Purchase consideration minus net assets = _____
   a) Capital Reserve b) Goodwill
   c) Fixed assets d) Capital Profit

2) _____ shows the financial position on a particular day.
   a) Trading Account b) Profit and Loss Account
   c) Balance Sheet d) Receipt and Payment

3) _____ accounting determines the cost of product.
   a) Cost b) Financial c) Management d) Social

4) Credit balance of Realization account shows_____ on realization.
   a) Loss b) Profit c) Cost d) Capital

5) Price payable to a partnership firm for purchase of its business is called _____
   a) Purchase list b) Purchase catalogue
   c) Purchase consideration d) Purchase invoice

6) Bills discounted likely to be dishonoured are included in list _____
   a) A b) C c) E d) G

7) Balancing figure of statement of affairs shows _____
   a) Surplus b) Income c) Profit d) Deficiency

8) Deficiency account explains_____of deficiency.
   a) Need b) Reasons c) Importance d) Limitations

9) Sales tax dues are _____creditors.
   a) Preferential b) Secured c) Unsecured d) Partly secured

10) The wages per worker are preferential under Provincial Insolvency Act Rs. _____
   a) 100 b) 20 c) 300 d) Nil

11) Undistributed profits are transferred to capital accounts of partners in their _____ ratio.
   a) Capital b) Sacrifice c) Gain d) Profit sharing

12) In_____ proportion shares received from the Company are distributed.
   a) Contributed capital b) Profit sharing
   c) Final capital d) Opening capital

13) Loan advanced by the wife of the insolvent out of her 'streedhan' is treated as_____ creditors.
   a) Unsecured b) Fully secured c) Partly secured d) Preferential

14) An_____ is a person who is not in a position to pay his debts in full.
   a) Debtor b) Creditor c) Insolvent d) Proprietor

2. Write short note on : **14**

   1) Branches of Accounting.
   2) Final Accounts of the credit Co-operative Societies.

3. A) Calculate the amount of preferential creditors under Presidency Insolvency Act, 1909.
   a) 6 months salary of 4 clerks Rs. 3,600
   b) Two months' rent Rs. 1,000
   c) Income tax dues Rs. 2,500
   d) 5 months wages of 10 workers Rs. 1,500
   e) Creditors for goods Rs. 10,000.

   B) X Ltd. Co. agreed to purchase certain assets and liabilities of M/s A, B and C at Rs. 65,000 agreed values of assets taken over were Rs. 83,000 and of liabilities taken over were of Rs. 22,000. What amount is paid by the Ltd. Co. for goodwill to the firm ? **14**

4. Shri Shrenik filed his petition in bankruptcy on 31-12-2014, when his position was as under :

Particulars	**Debit Rs.**	**Credit Rs.**
Cash in hand	500	–
Fixtures and Fittings (Estimated to realize Rs. 2,000)	6,000	
Stock in Trade (Estimated to realize Rs. 25,000)	35,000	
Trade Creditors		50,000
Bills payable		35,000
Sundry debtors – good	25,000	
Doubtful-50%	30,000	
Bad	20,000	
Bank overdraft		20,000
Capital		11,500
Total	**1,16,500**	**1,16,500**

Trade creditors include Preferential creditors of Rs. 1,000, Liability on bills discounted was Rs. 15,000 of which Rs. 7,000 were expected to rank. His private furniture was valued at Rs. 8,000. He owned a house valued at Rs. 25,000 which was mortgaged for Rs. 15,000.
Prepare : 1) Statement of Affairs 2) Deficiency Account

OR

4. What is statement of affairs ? Why and how the deficiency account is prepared ? **14**

5. Ranjeet and Abhijeet sharing profits and losses equally decided to convert their business into a Limited Company, named Jeet LTD., on 31st March 2006, when their Balance Sheet was :

Liabilities	**Amount (Rs.)**	**Assets**	**Amount (Rs.)**
Capital :		**Fixed Assets**	
Ranjeet 51,000		Building	40,000
Abhijeet 39,000	90,000	Plant	30,000
		Furniture	5,000
Current Liabilities :		**Current Assets**	
Bills payable	5,000	Debtors	28,000
Creditors	25,000	Stock	10,000
		Bank	7,000
	1,20,000		**1,20,000**

Jeet LTD. agreed to take over all the assets and liabilities at the values stated below :

Building Rs. 42,000; Plant Rs. 25,000; Furniture Rs. 4,340; Stock Rs. 8,000; Debtors subject to provision for doubtful debts at 3% and Creditors at a discount of 2%. The company issued 6,300 equity shares of Rs. 10 each at Rs. 12 per share and the balance of purchase price is paid in cash.

Give Ledger A/cs in the books of the firm.

OR

5. Dr. K commenced practice as a dental surgeon, investing Rs. 1,00,000 in equipments on 1st April 2013. The Receipts and Payments Account for the year ended 31st March 2014 was as follows :

Receipt	**Amount (Rs.)**	**Payments**	**Amount (Rs.)**
To Fees	2,40,000	By Salaries to staff	32,000
To Sundry Receipts	2,000	By Rent	19,200
To Equipments sold	8,000	By Journals	4,000
		By Purchase of drugs	20,000
		By Equipments	16,000
		By Drawings	80,000
		By Library books	16,000
		By Conveyance	8,000
		By Cash and Bank Balance	54,800
	2,50,000		**2,50,000**

Rs. 8,000 of the fees are still outstanding. Equipments purchased and sold on 31st Dec. 2013. The cost of equipment sold Rs. 12,000, Depreciation on equipments 20% p.a. Salaries not paid Rs. 4,000. 30% of conveyance is for domestic purpose. Stock of drugs on this date Rs. 6,000.

Prepare Receipts and Expenditure A/c for the year ended 31st March 2014 and Balance Sheet as on that date. **14**

SLR-V – 4

Seat No.	

B.Com. I (Semester – I) (CGPA) Examination, 2016
BUSINESS ECONOMICS

Day and Date : Friday, 18-3-2016 Max. Marks : 70

Time : 2.30 p.m. to 5.00 p.m.

***Instructions** : 1) **All** questions are **compulsory**.*
*2) Figures to the **right** shows **full** marks.*
*3) Draw diagram **where** necessary.*

1. Choose correct alternatives given below : **14**

1) In free market economy demand and supply is adjusted by
   a) Government b) Producer
   c) International Institute d) Price mechanism

2) When percentage change in price of a commodity and percentage change in demand for the commodity is same then the price elasticity of demand is
   a) One b) Less than one
   c) More than one d) Zero

3) _____ benefits the forecasting of demand.
   a) Consumer b) Producer c) Government d) All above

4) Indifference curves are always _____ to the origin.
   a) Concave b) Convex c) Circular d) None of these

5) In _____ economy consumer is the sovereign.
   a) Free b) Socialist c) Mixed d) None of these

6) Perfectly inelastic demand curve is always parallel to
   a) 'x' axis b) 'y' axis c) origin d) none of these

7) The ratio between change in demand and change in income is called as
   a) Price elasticity of demand b) Income elasticity of demand
   c) Cross elasticity of demand d) Advertising elasticity of demand

8) The concept 'elasticity of demand' is related with the name of
   a) Marshall b) Keynes c) Adam Smith d) None of these

9) Dr. Marshall's utility analysis is based on
   a) Cardinal utility b) Ordinal utility
   c) Marginal utility d) None of these

10) Anticipation of future demand is called
   a) Demand forecasting b) Derived demand
   c) Demand d) None of these

11) The basic objective of a firm to earn
   a) Profit b) Social welfare
   c) Cost d) None of these

12) Generally the demand forecasting for one year is called as
   a) Short term b) Medium term
   c) Long term d) All above

13) The co-ordination between traditional economics and real business is called as _____ economics.
   a) Agricultural b) Industrial c) Business d) International

14) Generally the trend in marginal rate of substitution is
   a) Decline b) Increasing c) Stable d) None of these

2. Write short answer of the following questions :
   A) Explain the importance of demand forecasting. **7**
   B) Explain the types of income elasticity of demand. **7**

3. Write short notes :
   A) Subject matter of business economics. **7**
   B) Defects of utility analysis. **7**

4. Answer **any one** : **14**
   A) Explain the features of Free Market Economy.
   B) What is price elasticity of demand ? Explain the types of price elasticity of demand.

5. Answer **any one** : **14**
   A) Explain the methods of demand forecasting.
   B) Explain the properties of indifference curve.

मराठी रूपांतर

सूचना : *१) **सर्व** प्रश्न **आवश्यक** .*
*२) **उजवीकडील** अंक त्या प्रश्नाचे **पूर्ण** गुण दर्शवितात.*
*३) योग्य तेथे सुबक **आकृती** काढा.*

१. योग्य पर्याय निवडा. **१४**

१) मुक्त बाजार अर्थव्यवस्थेत _____ मार्फत मागणी आणि पूरवड्यात मेळ घातला जातो.

अ) सरकार ब) उत्पादक

क) आंतरराष्ट्रीय संस्था ड) किंमत यंत्रणा

२) जेव्हा वस्तुच्या किंमतीतील बदलाचे शेकडा प्रमाण आणि वस्तुच्या मागणीतील बदलाचे रोकडा प्रमाण सारखे असल्यास त्या वस्तुची मागणीची किंमत लवचिकता _____ असते.

अ) एक ब) एकापेक्षा कमी क) एकापेक्षा जास्त ड) शून्य

३) मागणीच्या पूर्वानुमानाचा लाभ _____ यांना होतो.

अ) उपभोक्ते ब) उत्पादक क) सरकार ड) वरील सर्व

४) समवृत्ती वक्र आरंभस्थानाशी नेहमी _____ असतात.

अ) अंतर्वक्र ब) बहिर्वक्र क) वर्तुळाकार ड) यापैकी नाही

५) _____ अर्थव्यवस्थेत ग्राहक हा सार्वभौम असतो.

अ) मुक्त ब) साम्यवादी क) मिश्र ड) यापैकी नाही

६) संपूर्ण अलवचिक मागणी वक्र हा नेहमी _____ समांतर असतो.

अ) 'x' अक्षास ब) 'y' अक्षास क) आरंभ स्थानास ड) यापैकी नाही

७) मागणीतील बदल व उत्पन्नातील बदल यांच्यातील गुणोत्तरास _____ म्हणतात.

अ) मागणीची किंमत लवचिकता ब) मागणीची उत्पन्न लवचिकता

क) मागणीची छेदक लवचिकता ड) मागणीची जाहीरात लवचिकता

८) 'मागणीची लवचिकता' ही संकल्पना _____ यांच्या नावाशी निगडीत आहे.

अ) मार्शल ब) केन्स क) ॲडम स्मिथ ड) यापैकी नाही

९) डॉ. मार्शल यांचे उपयोगिता विश्लेषण _____ वर आधारित आहे.

अ) संख्यात्मक उपयोगिता ब) क्रमवाचक उपयोगिता

क) सीमांत उपयोगिता ड) यापैकी नाही

१०) भविष्यातील मागणी लक्षात घेणे म्हणजे _____ होय.

अ) मागणीचा पूर्वानुमान ब) प्राप्त मागणी क) मागणी ड) यापैकी नाही

११) उद्योगसंस्थेचे _____ मिळविणे हे मूळ उद्दीष्ट असते.

अ) नफा ब) सामाजिक कल्याण

क) खर्च ड) यापैकी नाही

१२) सामान्यपणे एका वर्षाच्या कालावधीसाठी मागणी अंदाजाला _____ मागणी अंदाज असे म्हणतात.

अ) अल्पकालीन ब) मध्यमकालीन क) दीर्घकालीन ड) वरील सर्व

१३) _____ अर्थशास्त्र म्हणजे पांरपारिक अर्थशास्त्र आणि प्रत्यक्ष व्यवसाय यामधील समन्वय आहे.

अ) शेती ब) उद्योग क) व्यावसायिक ड) आंतरराष्ट्रीय

१४) सामान्यता सीमांत पर्यायता दर _____ जाव्याची प्रवृत्ती असते.

अ) घटत ब) वाढत क) स्थिर ड) यापैकी नाही

२. थोडक्यात उत्तरे लिहा.

अ) मागणीच्या पूर्वानुमानाचे महत्व स्पष्ट करा. ७

ब) मागणीच्या उत्पन्न लवचिकतेचे प्रकार स्पष्ट करा. ७

३. टीपा लिहा.

अ) व्यावसायिक अर्थशास्त्राचा अभ्यास विषय. ७

ब) उपयोगिता विश्लेषणातील दोष. ७

४. खालीलपैकी **एका** प्रश्नाचे उत्तर लिहा. १४

अ) मुक्त बाजार अर्थव्यवस्थेची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

ब) मागणीची किंमत लवचिकता म्हणचे काय ? मागणीच्या किंमत लवचिकतेचे प्रकार स्पष्ट करा.

५. खालीलपैकी **एका** प्रश्नाचे उत्तर लिहा. १४

अ) मागणीच्या पूर्वानुमानाच्या पद्धती स्पष्ट करा.

ब) समवृत्ती वक्राचे गुणधर्म स्पष्ट करा.

_____

SLR-V– 5

Seat No.	

B.Com. I (Semester – I) (CGPA) Examination, 2016
MARATHI (Com.)
सृजनरंग

Day and Date : Saturday, 19-3-2016 Max. Marks : 70

Time : 2.30 p.m. to 5.00 p.m.

१. वस्तुनिष्ठ प्रश्न – योग्य पर्याय निवडा. **१४**

१) म्हाईंभट्ट हे कोणत्या जिल्ह्यातील रहिवाशी होते ?

अ) बीड ब) उस्मानाबाद

क) अहमदनगर ड) पुणे

२) राजर्षी शाहू महाराजांचा राज्याभिषेक कोणत्या साली झाला ?

अ) १९७४ ब) १८८४ क) १८३० ड) १९२२

३) 'पांढरे केस हिरवी मने' हे व्यक्तिचित्रण संग्रह कोणी लिहले आहे ?

अ) वि.वा. शिरवाडकर ब) योगीराज वाघमारे

क) पु.ल.देशपांडे ड) वि.द.घाटे

४) ' कुसुमाग्रज' या टोपण नावाने कविता लेखन कोणी केले आहे ?

अ) वि.वा. शिरवाडकर ब) रामगणेश गडकरी

क) त्रिंबक बापूजी ढोंबरे ड) गोविंद विनायक करंदीकर

५) योगीराज वाघमारे यांच्या पहिल्या कथेचे नाव काय ?

अ) बेगड ब) गुडदाणी क) होरपळ ड) उद्रेक

६) 'मंगळवेढा' ही कोणत्या संताची जन्मभूमी आहे ?

अ) संतज्ञानेश्वर ब) संत नामदेव क) संत चोखामेळा ड) संत सावता माळी

७) 'भारूड' हे कोणत्या स्वरूपाचे काव्य आहे ?

अ) दृश्य ब) श्राव्य क) दृश्य श्राव्य ड) यापैकी नाही

८) गूढगुंजन काव्य प्रकार मराठीत कोणी रूड केला आहे ?

अ) केशवसुत ब) बालकवी

क) गोविंदाग्रज ड) कवीबी

९) मानवतेचे नवीन मंदिर बांधण्याचा संदेश कोणी दिला आहे ?

अ) बा.भ.बोरकर ब) गोविंदकाळे

क) इंद्रजित भालेराव ड) शाहीर अमर शेख

१०) कवी इंद्रजित भालेराव यांचे जन्मगाव कोणते ?

अ) रिधोर ब) वसमत क) अमरावती ड) जालना

११) पत्रलेखनाचे प्रकार किती आहेत ?

अ) एक ब) तीन क) चार ड) दोन

१२) टिप्पणी लेखनाचे प्रकार किती आहेत ?

अ) चार ब) दोन क) तीन ड) पाच

१३) आकाशवाणी हे कोणते माध्यम आहे ?

अ) श्राव्य ब) दृश्य क) दृश्यश्राव्य ड) कोणतेही नाही

१४) इंटरनेटवरील पत्रव्यवहारास काय म्हणतात ?

अ) ई–कॉमर्स ब) ई–मेल क) ई– रीडिंग ड) वीकिपीडिया

२. **दोन ते तीन** वाक्यात उत्तरे लिहा (कोणतेही **सात**). **१४**

१) भारतीय कलाकौशलाचा ऱ्हास कशामुळे झाला आहे ?

२) मराठी माणसाला कोण–कोणत्या गोष्टीचा लोभ नाही ?

३) शेटीबा कोणत्या नोकरीच्या मुलाखतीला गेला होता ?

४) संत ज्ञानेश्वरांच्या ग्रंथाची नावे लिहा.

५) गाव सुधारण्यासाठी कोणत्या लोकानी एकत्र आले पाहिजे ?

६) 'गावठाण' कवितेतून कोणाच्या दु:खाचे वर्णन केले आहे ?

७) विकिपीडियाचे कोणतेही दोन फायदे सांगा.

८) प्रसारमाध्यामाचे प्रकार किती व कोणते ते लिहा.

३. लघुत्तरी प्रश्न : .

अ) टीपा लिहा (कोणतेही **दोन**). ८

१) मराठी माणसाचे दुर्गुन कोणते ? विवेचन करा.

२) बा.भ.बोरकर यांच्या कवितेतील जीवनमूल्ये.

३) मधुरा घड्याळाची आकाशवाणीवर जाहिरात तयार करा.

ब) लघुत्तरी प्रश्न : ससंदर्भासह स्पष्टीकरण (कोणतेही **दोन**). ६

१) ''जात वित्त गोत, कुळ शील मात।
भजे का त्वरित भावनायुक्त''।

२) पदर आणिले तुझे कांही तूं, माझे आणीं मीहितसा।
हांसत खेळत गोफ गुंफिला, कळले नाहीं कधीं कसा।।

३) हवं तर दिलेलं पैसं परत घ्या,
पण नवीन गावठाणात
माणूसकीच पेव तेवंढ बोधून द्या...।

४. दीर्घोत्तरी प्रश्न. १४

'जगावं की मरावं, हा एकच सवाल आहे' या नाट्य उताऱ्याचे वाङ्मयीन महत्व विशद करा.

किंवा

जाहिरात म्हणजे काय ? ते सांगून त्याच्या घटकाची सविस्तर मांडणी करा.

५. केशवसुत यांनी ध्येय प्राप्तीसाठी झगडणाऱ्या सैनिकाचे वर्णन आपल्या कवितेत कशा प्रकारे केले आहे ? १४

SLR-V – 6

Seat No.	

B.Com. – I (Semester – I) (CGPA) Examination, 2016
HINDI
Sahityadhara Aur Vyavharik Hindi

Day and Date : Saturday, 19-3-2016 Max. Marks : 70

Time : 2.30 p.m. to 5.00 p.m.

सूचना : *1) **सभी** प्रश्न **अनिवार्य** हैं।*
*2) **दाईं** ओर लिखे अंक प्रश्न के **गुण** दर्शाते हैं।*

बहुविकल्पीय प्रश्न (14 में से 14) : **14**

1. निम्नलिखित पर्यायों में से उचित पर्याय चुनकर वाक्य फिर से लिखिए।

1) पारमिता की निगाहें किताब से उठकर _____ पर जा अटकती है।
(कपडे, कागज, दवा, चष्मे)

2) कर्मवीर भाऊराव पाटील अपने समय से _____ वर्ष आगे चल रहे थे।
(30, 40, 50, 60)

3) ''इंस्पेक्टर मातादीन चाँद पर'' रचना में हरिशंकर परसाई जी ने _____ विभाग में स्थित भ्रष्टाचार पर व्यंग्य किया है।
(शिक्षा, पुलिस, राजनैतिक, वैद्यकीय)

4) 'नाखून क्यों बढ़ते है' ? निबंध _____ संग्रह में संग्रहीत है।
(कल्पकता, अशोक के फूल, विचार और वितर्क, कुटज)

5) कबीरदास के गुरु का नाम _____ था।
(बाबा नरहरीदास, गोविंदस्वामी, रामानंद, वल्लभनाथ)

6) 'गीत-अगीत' कविता के कवि _____ है।
(बच्चन, प्रसाद, धूमिल, दिनकर)

7) गिरिजाकुमार माथुर _____ के प्रमुख कवियों में से एक है।
(छायावाद, हालावाद, प्रगतिवाद, तारसप्तक)

P.T.O.

8) कुँवर नारायण का जन्म _____ ई. में. हुआ था।
(1927, 1930, 1935, 1940)

9) _____ इस धरती को स्वर्ग बना सकता है।
(मत्सर, प्रेम, द्वेष, क्रोध)

10) श्राद्ध का अन्न कविता के कवि का नाम _____ है।
(चंन्द्रकांत देवताले, अरुण कमल, कुँवर नारायण, कबीरदास)

11) श्रीमान किधर से मिलेगा _____ का रास्ता ?
(रामतीर्थ, शीवतीर्थ, चक्रतीर्थ, गंगातीर्थ)

12) अनुवाद को मराठी में _____ कहते हैं।
(भाषांतर, भावांतर, रूपांतर, अवस्थांतर)

13) महत्वपूर्ण वचन उद्धृत करते समय _____ चिन्ह का उपयोग करते हैं।
(अवतरण, प्रश्न, आश्चर्य चिन्ह, पूर्ण विराम)

14) सिखों से नफ़रत करना चाहता तो _____ आँखों में छा जाते।
(गुरुनानक, विवेकानंद, बुद्ध, राम)

2. निम्नलिखित में से किन्हीं **सात** प्रश्नों के उत्तर संक्षेप में लिखिए। **14**

1) अनुवाद का मूल अर्थ क्या है ?

2) विरामचिन्ह की परिभाषा लिखिए।

3) ''माझ्या दाढीला जेवढ़े केस आहेत, तेवढ्या मुलांना जो पर्यन्त मोफत शिक्षण मिळत नाही, तो पर्यन्त मी दाढ़ी काढ़तार नाही''. – इस वाक्य का हिंदी में अनुवाद कीजिए।

4) पूर्ण विराम का प्रयोग कब किया जाता है ?

5) वाक्य में प्रश्नचिन्ह कहाँ आता है ? वाक्य में प्रयोग कीजिए।

6) निम्नलिखित शब्दयुग्म के अर्थ लिखिए।

ग्रह –

गृह –

7) बात –

वात –

8) शोक –

शौक –

3. अ) निम्नलिखित अवतरणों में से किन्हीं **दो** की ससंदर्भ व्याख्या कीजिए। **8**

1) ''कल को निकलने वाले अंकुर तुम्हे गालियाँ देंगे,
कहेंगे, कितने नपुंसक और पागल थे वो लोग,
जिन्होने हमारी सृष्टि नष्ट कर दी।''

2) ''कथनी मीठी खोंड-सी, करनी विष की लोय।
कथनी से करनी करे, विष से अमृत होय।।''

3) ''देवपुत्रों से हुई इस मुलाकात के बारे में
डोकरी को कुछ नहीं बताएगा।''

आ) निम्नलिखित में से किन्हीं **दो** प्रश्नों के उत्तर संक्षेप में लिखिए। **6**

1) 'श्राध्य का अन्न' कविता में चित्रित जीवन की विडंबना स्पष्ट कीजिए।

2) 'एक अजीब-सी मुश्किल' कविता के प्रेम का महत्व स्पष्ट कीजिए।

3) कबीरदास का एक दोहा लिखिए।

4. निम्नलिखित में से किसी एक प्रश्न का उत्तर विस्तार से लिखिए। 'इंस्पेक्टर मातादीन चाँद पर' में निहीत व्यंग्य स्पष्ट कीजिए। **14**

अथवा

गीत-अगीत कविता का भाव स्पष्ट कीजिए।

5. ''एक पारमिता'' कहानी में चित्रित नारी समस्या को स्पष्ट कीजिए। **14**

———————

SLR-V – 8

Seat No.	

B.Com. – I (Semester – I) (CGPA) Examination, 2016
PRINCIPLES OF MARKETING

Day and Date : Saturday, 19-3-2016
Time : 2.30 p.m. to 5.00 p.m. Max. Marks : 70

***Instructions**: 1) **All** questions are **compulsory**.*
*2) Figures to the **right** indicate **full** marks of questions.*

1. Choose the correct alternative from given alternatives. **14**

1) _____ goods are purchased by a person after proper planning and thinking.
a) Speciality b) Shopping c) Convenience d) Luxury

2) The term 'Market' is derived from the _____ word.
a) Sanskrit b) Persian c) Latin d) Marathi

3) Competition in market is one of the _____ factors affecting the price of the product.
a) Important b) External c) Internal d) None of these

4) Modern concept of marketing is _____ oriented.
a) Sales b) Profit c) Production d) Customer

5) _____ is the value of the product or service to customer into quantitative terms.
a) Product b) Price c) Sales d) Profit

6) 'Maintenance service' is an example of
a) Before sales service b) After sales service
c) Buying d) Selling

7) Dividing the total market into different small parts is known as
a) Market segmentation
b) Market analysis
c) Market specialisation
d) Market standardisation

8) _____ is an attempt to recognise distinct stages in the sales history of the product.
   a) Trade cycle b) Product life cycle c) Price cycle d) Demand cycle

9) Marketing delivers _____ to the society.
   a) Standard of product b) Standard of advertising
   c) Standard of living d) None of these

10) In _____ market, the possession of goods is immediately given to the buyer after sale.
   a) Spot b) Future c) Capital d) None of these

11) _____ is the sum total of all factors that affects marketing functions.
   a) Marketing planning b) Marketing research
   c) Marketing environment d) Marketing analysis

12) Goods which are used for producing other products are known as _____ goods.
   a) Consumer b) Industrial c) Comfort d) Convenience

13) When brand is legally protected it becomes
   a) Brand name b) Product name c) Trade mark d) None of these

14) Market for all types of securities is known as
   a) Capital market b) Stock exchange c) Money market d) Bullion market

2. Write short notes :
   A) Geographical base for market segmentation. **7**
   B) After sales services. **7**

3. Write short answers :
   A) Explain the stages of product life cycle. **7**
   B) Explain the classification of market on the basis of type of product. **7**

4. Answer **any one** of the following questions : **14**
   A) State the various factors affecting price of the product.
   B) Define marketing. Explain in brief the importance of marketing.

5. Answer **any one** of the following questions : **14**
   A) Explain the role and functions of product packaging.
   B) What do you mean by consumer goods ? Explain the types of consumer goods.

मराठी रूपांतर

सूचना : *१) **सर्व** प्रश्न **अनिवार्य** आहेत.*

*२) **उजवीकडील** अंक **पूर्ण** गुण दर्शवितात.*

१. दिलेल्या पर्यायातून योग्य पर्यायाची निवड करा : **१४**

१) _____ वस्तूची खरेदी योजनापूर्वक व विचारपूर्वक केली जाते.
अ) वैशिष्ट्यपूर्ण ब) सौद्याच्या क) सोयीच्या ड) चैनिच्या

२) 'बाजार' या संज्ञेची व्युत्पत्ती _____ भाषेतील शब्दापासून झाली आहे.
अ) संस्कृत ब) पर्शियन क) लॅटीन ड) मराठी

३) बाजारपेठेतील स्पर्धा हा वस्तूच्या किंमतीवर परिणाम करणारा _____ घटक आहे.
अ) महत्वाचा ब) बाह्य
क) अंतर्गत ड) यापैकी कोणतेही नाही

४) विपणनाची आधुनिक संकल्पना _____ केंद्रीत आहे.
अ) विक्री ब) नफा क) उत्पादन ड) ग्राहक

५) वस्तू किंवा सेवेचे ग्राहकासाठी संख्यात्मक स्वरूपात दर्शविलेले मूल्य म्हणजे _____होय.
अ) वस्तू ब) किंमत क) विक्री ड) नफा

६) देखभाल सेवा हे _____ चे उदाहरण आहे.
अ) विक्रीपूर्व सेवा ब) विक्रयोत्तर सेवा क) खरेदी ड) विक्री

७) संपूर्ण बाजारपेठेचे लहान भाग पाडणे म्हणजे _____ होय.
अ) बाजारपेठ विभाजन ब) बाजारपेठ विश्लेषण
क) बाजारपेठ विशेषीकरण ड) बाजारपेठ प्रमाणीकरण

८) वस्तूच्या विक्री इतिहासातील विभिन्न अवस्था दर्शविणाऱ्या क्रिया म्हणजे _____ होय.
अ) व्यापार चक्र ब) वस्तू जीवन चक्र क) किंमत चक्र ड) मागणी चक्र

९) विपणन समाजाला _____ चा दर्जा प्रदान करते.
अ) वस्तूचा दर्जा ब) जाहिरातीचा दर्जा
क) राहणीमानाचा दर्जा ड) यापैकी कोणतेही नाही

१०) _____ बाजारपेठेत मालाच्या खरेदी विक्रीचा व्यवहार झाल्या बरोबर त्या मालाचा ताबा खरेदीदाराला दिला जातो.
अ) हजर ब) वायदे
क) भांडवल ड) यापैकी कोणतेही नाही

११) विपणन कार्यांवर परिणाम करणाऱ्या सर्व घटकांची गोळाबेरीज म्हणजे _____ होय.
अ) विपणन नियोजन ब) विपणन संशोधन क) विपणन पर्यावरण ड) विपणन विश्लेषण

१२) दुसऱ्या वस्तूचे उत्पादन करण्यासाठी वापरल्या जातात त्यांना _____ वस्तू म्हणून ओळखले जाते.
अ) उपभोग्य ब) औद्योगिक क) सुखसोयीच्या ड) सोयीच्या

१३) जेव्हा बोधनामाला कायदेशीर संरक्षण मिळते तेव्हा ते _____ बनते.
अ) चिन्हनाम ब) वस्तूनाम
क) व्यापारी चिन्ह ड) यापैकी कोणतेही नाही

१४) सर्व प्रकारच्या प्रतिभूतींच्या बाजारपेठेला _____ म्हणतात.
अ) भांडवल बाजार ब) भाग बाजार क) नाणे बाजार ड) सोने/चांदी बाजार

२. टीपा लिहा :

अ) बाजारपेठ विभाजनाचे भौगोलिक आधार. **७**

ब) विक्रयोत्तर सेवा. **७**

३. थोडक्यात उत्तरे लिहा :

अ) वस्तू जीवन चक्राच्या अवस्था स्पष्ट करा. **७**

ब) मालाच्या प्रकारानुसार बाजारपेठेचे वर्गीकरण स्पष्ट करा. **७**

४. खालीलपैकी कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे उत्तर लिहा : **१४**

अ) वस्तूच्या किंमतीवर परिणाम करणारे विविध घटक सांगा.

ब) विपणनाची व्याख्या द्या. विपणनाचे महत्व थोडक्यात स्पष्ट करा.

५. खालीलपैकी कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे उत्तर लिहा : **१४**

अ) वस्तू आवेष्टनाची भूमिका व कार्ये स्पष्ट करा.

ब) उपभोग्य वस्तू म्हणजे काय ? उपभोग्य वस्तूचे प्रकार स्पष्ट करा.

_____

SLR-V – 10

Seat No.	

B.Com. – I (Semester – I) (CGPA) Examination, 2016
BUSINESS MATHEMATICS

Day and Date : Monday, 21-3-2016 Max. Marks : 70
Time : 2.30 p.m. to 5.00 p.m.

N. B. : *1)* ***Graph paper*** *will be* ***supplied*** *on request.*
2) ***All*** *questions are* ***compulsory****.*
3) Figures to the ***right*** *indicate* ***full*** *marks.*
4) ***Use*** *of calculator is* ***allowed****.*
5) ***Assume*** *suitable data if* ***required****.*

1. Choose the most appropriate alternative from the following. **14**

1) In Geometric Progression (G. P.), the nth term is given by _____

a) $T_n = a + (n - 1)d$ b) $T_n = ar^{n-1}$

c) $T_n = a\left(\frac{1-r^n}{1-r}\right)$ d) None of these

2) The fifth term of 15, 13, 11, 9, ... is _____

a) 6 b) 5

c) – 7 d) 7

3) A sequence in which the ratio of any term to its preceding term is constant is called as _____

a) Geometric progression b) Arithmetic progression

c) Harmonic progression d) None of these

4) If a : b = c : d then _____

a) ab = cd b) ad = bc

c) ac = bd d) None of these

5) The inverse ratio of 39 : 35 is _____

a) $\sqrt{39} : \sqrt{35}$ b) 1521 : 1085

c) 35 : 39 d) None of these

P.T.O.

6) The money paid by the borrower to the lender for utilising the lender's money is called _____

a) Interest b) Principal

c) Amount d) None of these

7) In general, compound interest is _____ the simple interest.

a) Less than b) Equal to

c) More than d) None of these

8) Logarithm of 5 to the base 5 is equal to _____

a) One b) Zero

c) Infinite d) None of these

9) In linear programming the values of the variables that satisfy all constraints are called _____

a) Space b) Solution space

c) Both a) and b) d) None of these

10) If $x = \log_2 32$ then value of x is _____

a) 25 b) –5

c) 5 d) None of these

11) The value of determinant of an identity matrix is equal to _____

a) 1 b) 0

c) any value d) none of these

12) If rows and columns are interchanged then the value of a determinant is _____

a) Changed b) Unchanged

c) Zero d) One

13) A square matrix whose diagonal elements are one and non-diagonal elements are zero is called _____

a) Null matrix b) Unit matrix

c) Both a) and b) d) None of these

14) In a skew-symmetric matrix, all diagonal elements are equal to _____

a) 0 b) 1

c) any value d) none of these

2. A) If $\log\left(\frac{x+y}{7}\right) = \frac{1}{2}(\log x + \log y)$, show that $(x + y)^2 = 49xy$. **7**

   B) If $A = \begin{bmatrix} 3 & -5 \\ -2 & 7 \end{bmatrix}$, $B = \begin{bmatrix} -2 & 2 \\ -3 & 4 \end{bmatrix}$, verify that $(A+B)' = A' + B'$. **7**

3. A) Find the compound interest on the principal of ₹ 5,000 for 3 years at the rate of 10% per annum. **7**

   B) Find T_n of a G. P. if $T_5 = 81$ and $T_2 = 24$. **7**

4. Attempt **any one** out of **A** and **B**.

   A) i) Find A^{-1} by adjoint method where $A = \begin{bmatrix} 2 & 0 & 3 \\ 0 & 1 & 1 \\ 1 & -1 & 1 \end{bmatrix}$. **10**

   ii) Find n^{th} term and T_{20} of an A. P. if 3, 7, 11, 15, ... **4**

   B) i) Solve the equations by Cramer's rule

   $2x + y + z = 2$, $x - y + 3z = 7$, $x + 2y + 3z = 4$. **10**

   ii) Sachin gives ₹ 2,000 to Rahul at 15% interest per annum for 4 years. Find the simple interest. **4**

5. Attempt **any one** out of **A** and **B**.

   A) i) Solve the L. P. P. by graphical method.

   Maximize $z = 3x + 5y$

   Subject to $x + 2y \leq 2000$

   $x + y \leq 1500$

   $y \leq 600$

   $x \geq 0, y \geq 0$. **10**

   ii) Evaluate $\begin{vmatrix} 1 & 3 & 2 \\ -2 & 4 & 5 \\ 0 & 1 & 2 \end{vmatrix}$. **4**

   B) i) If $A = \begin{bmatrix} 1 & 2 \\ 2 & 3 \end{bmatrix}$, $B = \begin{bmatrix} 0 & 1 \\ 2 & 1 \end{bmatrix}$ show that $(AB)' = B'A'$. **10**

   ii) If a : b = 4 : 5 and b : c = 5 : 7 then find a : c and a : b : c. **4**

SLR-V – 11

Seat No.	

B.Com. – I (Semester – I) (CGPA) Examination, 2016
INSURANCE

Day and Date : Monday, 21-3-2016 Max. Marks : 70
Time : 2.30 p.m. to 5.00 p.m.

N. B. *: 1)* ***All*** *questions are* ***compulsory****.*
2) Figures to the ***right*** *indicate* ***full*** *marks.*

1. Choose the correct alternative from the given alternatives : **14**

1) _____ is contract between insurance company and insurer.
   A) Insurance policy
   B) Proposer
   C) Beneficiary
   D) None of the above

2) The principle of utmost good faith is meant to protect the interest of
   A) The insurer
   B) The community of policy holders
   C) The share holder
   D) None of the above

3) Which one of the following statement is correct ?
   A) It is difficult to accurately value a human life
   B) It is possible to reasonably estimate the value of human life
   C) Both the statements are correct
   D) Both the statements are wrong

4) A licence of insurance agency will not be given unless the person
   A) Has passed an examination prescribed by the IRDA
   B) Is 18 years of age
   C) Has under gone training
   D) Satisfies all the above conditions

5) Under _____ policy premium is paid throughout the life of the assured.
   A) Ordinary whole life
   B) Limited Payment Whole Life
   C) Single Payment Whole Life
   D) Convertible Whole Life

6) _____ days of grace are allowed for yearly premium policy.
   A) 30 B) 15
   C) 45 D) 10

7) Which of the following laws affect the working of an insurance agent ?
   A) The Income Tax Act
   B) The Contract Act
   C) The Insurance Act
   D) All the three mentioned above

8) Licences for working as insurance agent are given to
   A) Individuals
   B) Companies
   C) Co-operative Societies
   D) All the three

9) The amount of insurance depends on
   A) The peril
   B) The risk
   C) Neither the peril nor the risk
   D) Both the peril and the risk

10) The _____ opened insurance for Private Sector in the year 2000.
   A) Govt. of Maharashtra
   B) Govt. of India
   C) L.I.C. of India
   D) G.I.C. of India

11) For taking life insurance _____ form is essential form.
   A) Cover note
   B) Nomination form
   C) Renewal form
   D) Proposal form

12) After maturity of Insurance, _____ is presented to Life Insurance Corporation.
   A) Medical certificate
   B) Identity card
   C) Cover note
   D) Insurance policy

13) A licence of insurance agent may be renewed after _____ years.
   A) Two B) Three
   C) Four D) One

14) In Life Insurance after death of insurer the amount of contract is given to
   A) Relatives B) Nominee
   C) Friends D) Institution

2. Write short note : **14**
   A) Right of insurance regulatory and development authority.
   B) Assignment of Insurance Policy.

3. Write answer in brief : **14**
   A) Functions of insurance agent
   B) Proof of age.

4. Explain the various principles of Insurance. **14**

   OR

   Explain the objects and function of “Insurance Regulatory and Development Authority”.

5. Explain function of L.I.C. Agent. **14**

   OR

   Explain the procedure settlement of insurance claim.

मराठी रूपांतर

सूचना : *1) **सर्व** प्रश्न **आवश्यक** आहेत.*
*2) **उजवीकडील** अंक **पूर्ण** गुण दर्शवितात.*

1. खाली दिलेल्या पर्यायातून योग्य पर्यायाची निवड करा : **14**

1) _____ हा विमा कंपनी आणि विमेदार यांच्या मधील करार आहे.

अ) विमा पत्र

ब) प्रस्ताव कर्ता

क) लाभार्थी

ड) वरीलपैकी नाही

2) परमोश्च विश्वासाचे तत्त्व म्हणजे की _____ च्या हेतू /फायद्यासाठी संरक्षण देणे होय.

अ) विमेदारास

ब) विमेदारांच्या समूहास

क) भागधारकास

ड) वरीलपैकी कोणतेही नाही

3) खालीलपैकी कोणते विधान बरोबर आहे ?

अ) मानवी जीवनाचे तंतोतंत मूल्यमापन करणे कठीण आहे

ब) मानवी जीवनाचे संयुक्तिक, वाजवी मूल्यमापन करणे शक्य आहे

क) दोन्ही विधाने बरोबर आहेत

ड) दोन्ही विधाने चूक आहेत

4) विमा प्रतिनिधीला परवाना दिला जाणार नाही जर ती व्यक्ती

अ) I.R.D.A. (इर्डा) ने दिलेली (Prescribed) परीक्षा पास असेल तर

ब) वयाची 18 वर्ष पूर्ण

क) ट्रेनिंग पूर्ण केले

ड) वरील सर्व अटी समाधानकारक पूर्ण केल्या

5) _____ विमापत्रामध्ये विमेदार ह्यात असेपर्यंत विमा हप्ते भरावे लागतात.

अ) आजीवन विमा

ब) मर्यादित हप्त्यांचा आजीवन विमा

क) एक हप्ता आजीवन विमा

ड) परिवर्तनीय आजीवन विमा

6) विमा हप्ता भरण्याचा कालावधी वार्षिक असेल, तर हप्ता भरण्यासाठी _____ दिवस सवलत दिली जाते.

अ) 30 (तीस)

ब) 15 (पंधरा)

क) 45 (पंचेचाळीस)

ड) 10 (दहा)

7) खालीलपैकी कोणत्या कायद्यांचा विमा एजंट म्हणून काम करताना परिणाम होतो ?

अ) इनकम टॅक्स कायदा

ब) करार कायदा

क) विमा कायदा

ड) वरीलपैकी सर्व तिन्हींचा

8) विमा प्रतिनिधी म्हणून कार्य करण्यासाठी _____ परवाना दिला जातो.

अ) व्यक्तीगत

ब) कंपनी

क) सहकारी संस्था

ड) वरील सर्व तिनही

9) विम्याची रक्कम _____ वर अवलंबून राहते.

अ) संकट

ब) धोका

क) धोका व संकट ह्या दोनही नाही

ड) धोका व संकट हे दोन्ही

10) 2000 साली _____ ने विमा व्यवसाय खाजगी क्षेत्रासाठी खुला केला.

अ) महाराष्ट्र सरकार

ब) भारत/केंद्रसरकार

क) आयुर्विमा महामंडळ

ड) सर्वसाधारण विमा महामंडळ

11) विमा उतरवण्यासाठी _____ हा फॉर्म पहिल्यांदा आवश्यक आहे.

अ) कच्चे विमा पत्र

ब) वारस नोंद फॉर्म

क) नूतनीकरण फॉर्म

ड) प्रस्ताव फॉर्म

12) आयुर्विम्याची मुदत संपताच _____ विमा कंपनीला सादर करावे लागते.

अ) वैद्यकिय प्रमाण पत्र

ब) ओळख पत्र

क) कच्चे विमा पत्र

ड) विमा पॉलीसी/पत्र

13) विमा प्रतिनिधीच्या व्यवसाय परवान्यांचे नूतनीकरण _____ वर्षानी करून घ्यावे लागते.

अ) दोन

ब) तीन

क) चार

ड) एक

14) आर्युविम्यात विमेदार व्यक्तीस कराराची मुदत संपण्यापूर्वी मृत्यु आला तर कराराची रक्कम त्याच्या _____ दिली जाते.

अ) नातेवाईकास

ब) वारसास

क) मित्रास

ड) संस्थेस

2. टीपा लिहा : **14**

अ) विमा नियमन व विकास प्राधिकरणाचे अधिकार

ब) विमा पत्राचे अभिहस्तांकन/बेचेन.

3. थोडक्यात उत्तरे लिहा : **14**

अ) विमा प्रतिनिधीचे कार्य

ब) वयाचा पुरावा.

4. विम्याची विविध मूलतत्त्वे स्पष्ट करा. **14**

किंवा

विमा नियमन व विकास प्राधिकरणाची उद्दिष्टे व कार्ये स्पष्ट करा.

5. आयुर्विमा प्रतिनिधीचे कार्ये स्पष्ट करा. **14**

किंवा

आयुर्विमा पत्रातील नुकसान भरपाई मिळवण्यासाठीची कार्य पद्धती स्पष्ट करा.

———————

SLR-V – 12

Seat No.	

B.Com. – I (Semester – I) (CGPA) Examination, 2016
Economic and Commercial Geography
Economic Geography (Paper – I)

Day and Date : Monday, 21-3-2016 Max. Marks : 70
Time : 2.30 p.m. to 5.00 p.m.

N. B. *: 1)* ***All*** *questions are* ***compulsory****.*
2) Figures to the ***right*** *indicate* ***full*** *marks.*
3) ***Neat*** *diagrams must be drawn* ***wherever*** *necessary.*
4) ***Use*** *of map stencils is* ***allowed****.*

1. Rewrite the following sentence choosing appropriate words : **14**

1) Economic geography is a sub branch of _____ Geography.
a) Human b) Soil c) Physical d) Ocean

2) The nature of economic geography is _____
a) Static b) Dynamic c) Creative d) Changing

3) Chisholm used economic geography as _____ concept.
a) Economic b) Biology c) Sociology d) Geo-Economic

4) _____ is made from Bauxite mineral.
a) Manganese b) Hematite c) Aluminium d) Copper

5) _____ is a primary economic activities.
a) Trade b) Mining
c) Industry d) Legal practising

6) Solar energy is _____ type of energy resource.
a) Non-conventional b) Conventional
c) Trade d) Economic

7) _____ is a main branch of economic geography.
a) Bio-geography b) Agriculture Geography
c) Soil Geography d) Tourism Geography

P.T.O.

8) _____ is a high quality of iron ore.
   a) Peet b) Bituminous c) Lignite d) Magnetite

9) _____ is a metallic minerals.
   a) Iron ore b) Coal c) Natural gas d) Sangamrawer

10) Maharashtra rank _____ in manganese production in India.
   a) First b) Second c) Third d) Forth

11) Most of people in the world are engaged in _____ activities.
   a) Primary b) Secondary c) Tertiary d) Fourth

12) Maharashtra's rank _____ in the production of hydroelectricity in India.
   a) First b) Second c) Third d) Fourth

13) _____ has given the theory of location of industries.
   a) Smith b) Wegener's
   c) Webers d) Kant

14) The first Indian cotton mill, 1854 was established in Mumbai at Kurla by ____
   a) Darwin V. N. b) Dawer K. N.
   c) Weber A. d) Gupta V. N.

2. Answer the following questions : **14**
   A) Production of bauxite in India
   B) Branches of Economic Geography.

3. Answer the following questions : **14**
   A) Nature of Economic Geography
   B) Cotton textile industry in India.

4. Answer **any one** : **14**
   1) Factors affecting on location of iron and steel industry.

   OR

   2) Describe the Weber's theory of location of industries in detail.

5. Answer **any one** : **14**
   1) Give an account of cotton textile industry in India and U.S.A.

   OR

   2) Give an account of Economic activities of man.

मराठी रूपांतर

सूचना : *1)* ***सर्व*** *प्रश्न* ***आवश्यक*** *आहेत.*

2) ***उजवीकडील*** *अंक* ***पूर्ण*** *गुण दर्शवितात.*

3) ***आवश्यक*** *तेथे सुबक* ***आकृत्या*** *व* ***नकाशे*** *काढा.*

4) ***नकाशा*** *स्टेन्सिलचा वापर करण्यास* ***परवानगी*** *आहे.*

1. खालीलपैकी योग्य पर्याय निवडून रिकाम्या जागा भरा : **14**

1) आर्थिक भूगोल ही _____ भूगोलाची एक उपशाखा आहे.

अ) मानवी ब) मृदा क) प्राकृतिक ड) सागरशास्त्र

2) आर्थिक भूगोलाचे स्वरूप _____ प्रकारचे आहे.

अ) स्थिर ब) क्रियाशील क) परिवर्तनशील ड) बदलणारे

3) चिशोल्म यांनी आर्थिक भूगोलास _____ अशी संज्ञा वापरली आहे.

अ) आर्थिक ब) जीवशास्त्र क) सामाजिक ड) भू–अर्थशास्त्र

4) बॉक्साईट या खनिजापासून _____ तयार केले जाते.

अ) मँगनीज ब) हेमेटाईट क) ॲल्युमिनियम ड) तांबे

5) _____ हा एक प्राथमिक आर्थिक व्यवसाय आहे.

अ) व्यापार ब) खाणकाम क) कारखानदारी ड) वकीली

6) सौरऊर्जा हे _____ प्रकारचे ऊर्जासाधन आहे.

अ) अपारंपारिक ब) पारंपारिक क) व्यवसायिक ड) आर्थिक

7) _____ ही आर्थिक भूगोलाची मुख्य शाखा आहे.

अ) जैविक भूगोल ब) कृषी भूगोल क) मृदा भूगोल ड) पर्यटन भूगोल

8) _____ हे उच्च प्रतीचे अशुद्ध लोह आहे.

अ) पीट ब) बिटूमिनस क) लिग्नाईट ड) मॅग्नेटाईट

9) _____ हे धातु खनिज आहे.

अ) लोहखनिज ब) द. कोळसा क) नैसर्गिक वायू ड) संगमरवर

10) मंगलधातू उत्पादनात महाराष्ट्राचा भारतात _____ क्रमांक लागतो.

अ) पहिला ब) दुसरा क) तिसरा ड) चौथा

11) जगामध्ये सर्वाधिक लोक _____ या व्यवसायात गुंतलेले आहे.

अ) प्राथमिक ब) द्वितीय क) तृतीय ड) चतुर्थ

12) महाराष्ट्राचा जलविद्युत उत्पादनात भारतामध्ये _____ क्रमांक लागतो.

अ) पहिला ब) दुसरा क) तिसरा ड) चौथा

13) _____ यांनी उद्योगधंद्याच्या स्थानिकीकरणाचा सिद्धांत मांडला.

अ) स्मिथ ब) वेगनार क) वेबर ड) कान्ट

14) भारतातील पहिली सुतीकापड गिरणी 1854 मध्ये मुंबईत कुर्ला येथे _____ या गृहस्थाने सुरू केली.

अ) डार्विन V.N. ब) डावर K.N. क) वेबर A. ड) गुप्ता V.N.

2. खालील प्रश्नांचे उत्तरे लिहा : **14**

अ) भारतातील बॉक्साईटचे उत्पादन

ब) आर्थिक भूगोलाच्या शाखा.

3. खालील प्रश्नांचे उत्तरे लिहा : **14**

अ) आर्थिक भूगोलाचे स्वरूप

ब) भारतातील सुतीवस्त्र उद्योग.

4. खालीलपैकी **एका** प्रश्नाचे उत्तर लिहा : **14**

1) लोह–पोलाद उद्योगाच्या स्थानिकीकरणावर परिणाम करणारे घटक स्पष्ट करा.

किंवा

2) वेबरचा उद्योगधंद्याच्या स्थानिकीकरणाचा सिद्धान्त लिहा.

5. खालीलपैकी कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे उत्तर लिहा : **14**

1) भारतातील आणि यु.एस.ए. मधील सुतीवस्त्र उद्योगावर वृत्तांत लिहा.

किंवा

2) मानवाच्या आर्थिक क्रियाचा वृत्तांत लिहा.

_____

SLR-V – 13

Seat No.	

B.Com. (Part – I) (Semester – II) Examination, 2016
(CGPA)
ENGLISH (Compulsory)
On Track (English Skills for Success)

Day and Date : Tuesday, 15-3-2016 Total Marks : 70

Time : 10.30 a.m. to 1.00 p.m.

1. Complete the following statements by choosing the correct alternative from those given below **each** : **14**

1) _____ is a genuine Indian design.

a) NIH b) GSLV

c) SLV-3 d) SLV

2) _____ is country of great possibilities.

a) France b) India

c) America d) Japan

3) The Maharaja of Khetri had given Vivekananda _____

a) A copy of the Bhagawat Gita

b) Money

c) A beautiful robe

d) Woolen garment

4) The first session of the Parliament of the religion was scheduled to begin on _____

a) May 31, 1893 b) Sept. 11, 1893

c) Sept. 21, 1894 d) May 31, 1894

5) The primary idea of human rights involves _____
   a) Rights of the government
   b) Rights for the government
   c) Rights formulated by the government
   d) Rights to operate for the government

6) Article _____ deals with the right to decent living.
   a) 22 b) 23 c) 24 d) 25

7) _____ is the lord of creation in Hinduism.
   a) Indra b) Mahadev
   c) Brahma d) Vishnu

8) The poem Full Moon is written by _____
   a) Robin Hayden b) Robert Bridges
   c) Robert Hayden d) W. B. Yeats

9) She borrowed _____ pen drive.
   a) of Ram b) Ram's
   c) to Ram d) of Ram's

10) _____ museums are famous.
   a) of Paris b) Paris'
   c) Paris's d) to Paris

11) She found the dog _____ on the sofa.
   a) Slipping b) Sleeping
   c) Shipping d) Shopping

12) _____ poisoning can be dangerous.
   a) Access b) Excess
   c) Expect d) Except

13) Mother is a _____ singer than me.

a) Good b) Best

c) Better d) Never

14) This task is _____ than others.

a) Most urgent b) More urgent

c) Urgent d) Urgently

2. Answer the following questions in short (**any seven**) : **14**

1) What had made von Broun a cult figure in America ?

2) What is Dr. Kalam's attitude towards work culture ?

3) What do you learn of Dr. Kalam's dedication to team work through this essay ?

4) What were the points about new culture that struck Vivekananda on his arrival in America ?

5) What was the response of the chief of an official religious society when Vivekananda wrote to them for help ?

6) Enumerate two signs of hope for a better world that Palakhiwala sees.

7) Why do we believe that the human rights movement started in the world over in 1961 ?

8) What is the justification given for the argument that totalitarian respect human rights ?

3. A) Answer **any two** of the following questions in about **fifty** words **each** : **8**

1) Describe the all-pervading nature of Brahma.

2) Give the list of all the images in the poem Brahma.

3) How does religion feature in the poem Full Moon ?

B) Answer briefly **any two** of the following questions : **6**

1) What details are written under the title 'Work Experience' in the C. V. ?

2) Why in the modern world, an e-mail is important ?

3) What is an e-mail ?

4. Answer **one** of the following question : **14**

A) You are the principal of the College of Arts and Science, Karad. Prepare a notice and an agenda for the meeting of the heads of all the departments, UR and the CRs of the college to held to discuss the Annual Prize Distribution Ceremony. The meeting has been called to decide the venue, date, time, chief guest and menu of the refreshments and to fix various committees.

OR

Prepare a C. V. suitable for the post of the Company Secretary, to be filled in the Tata Motors, Pune.

5. Answer the following question : **14**

Draft an application to be sent via an email for the post of a teacher in Economics in Shivaji College Satara.

SLR-V – 14

Seat No.	

B.Com.– I (Semester – II) (CGPA) Examination, 2016
PRINCIPLES OF BUSINESS MANAGEMENT

Day and Date : Wednesday, 16-3-2016 Max. Marks : 70

Time : 10.30 a.m. to 1.00 p.m.

Instructions *: 1)* ***All*** *questions are* ***compulsory****.*
2) Figures to the ***right*** *indicates* ***full*** *marks.*

1. Choose the correct alternative from given alternatives : **14**
   1) _____ is a process of stimulating people to act to accomplish desired goals.
      A) Management B) Direction C) Motivation D) None of the above
   2) Salary, bonus and share in profit are the examples of _____ motivation.
      A) Financial B) Non-financial C) Political D) Social
   3) Leadership must have
      A) Authority B) Responsibility
      C) Followers D) None of the above
   4) Manager creates smooth relations with the customers, shareholders, suppliers, Trade Unions and Government through the
      A) Planning B) Direction C) Motivation D) Communication
   5) Praise, granting recognition are the examples of _____ motivation.
      A) Financial
      B) Non-financial
      C) Both economic and non-economic
      D) None of the above
   6) Autocratic leadership is effective in _____ situation.
      A) General B) Normal C) Emergency D) None of the above
   7) Return on investment, critical path method and break even analysis are the _____ methods of control.
      A) Traditional B) Modern C) Historical D) None of the above

P.T.O.

8) _____ is the first step in the process of planned change.
   A) Freezing B) Unfreezing
   C) Moving to new level D) None of the above
9) Control function of the management cannot be performed without
   A) Planning B) Decision making
   C) Direction D) Motivation
10) A negative leader is one who motivate his subordinates by creating
   A) Fear B) Satisfaction
   C) Healthy environment D) None of the above
11) Generally employees do not like
   A) Management B) Authority C) Change D) All of the above
12) Letters, reports and circulars are the _____ type of a communication.
   A) Oral B) Written
   C) Both oral and written D) None of the above
13) _____ type of business letter save the time and cost.
   A) Report B) Presentation C) E-mail D) None of the above
14) Leadership is a _____ concept.
   A) Trusteeship B) Ownership C) Political D) None of the above

2. Write short notes : **14**
   A) Role of business writing.
   B) Financial incentives of motivation.

3. Write short answers : **14**
   A) Explain the functions of leader.
   B) Explain the process of communication.

4. Define 'Motivation'. Explain the importance of Motivation. **14**

   OR

   Explain the reasons for resistance to change.

5. Define 'Managerial control'. Explain the techniques of managerial control. **14**

   OR

   Define the concept of 'leadership'. Explain the various types of leadership styles.

मराठी रूपांतर

सूचना : *1) **सर्व** प्रश्न **आवश्यक** आहेत.*

*2) **उजवीकडील** अंक पूर्ण **गुण** दर्शवितात.*

1. दिलेल्या पर्यायातून योग्य पर्याय निवडा : **14**

1) अपेक्षीत उद्दिष्टपूर्तीसाठी लोकाना कार्य करण्यास प्रोत्साहित करणारी प्रक्रिया म्हणजे

अ) व्यवस्थापन ब) संचालन क) कार्यप्रेरणा ड) वरीलपैकी नाही

2) पगार, लाभांश आणि नफ्यातील हिस्सा हे _____ या कार्यप्रेरणेची उदाहरणे आहेत.

अ) आर्थिक ब) आर्थिकेत्तर क) राजकीय ड) सामाजिक

3) नेत्याना _____ असावेच लागतात.

अ) अधिकार ब) जबाबदारी क) अनुयायी ड) वरीलपैकी नाही

4) व्यवस्थापक _____ च्या माध्यमातून ग्राहक, भागधारक, पुरवठेदार, कामगार संघटना आणि शासन यांच्या सोबत चांगले संबंध निर्मिती करतो.

अ) नियोजन ब) संचालन क) कार्यप्रेरणा ड) संदेशवहण

5) प्रशंसा, मान्यता ही _____ या कार्य प्रेरणेची उदाहरणे आहेत.

अ) आर्थिक ब) आर्थिकेत्तर

क) आर्थिक व आर्थिकेत्तर दोन्ही ड) वरीलपैकी नाही

6) हुकूमशाही नेतृत्व हे _____ परिस्थितीत परिणामकारक ठरते.

अ) साधारण ब) सामान्य क) आणिबाणीच्या ड) वरीलपैकी नाही

7) गुंतवणुकीवरील मोबदला, निर्णायक पथ पद्धत आणि समविच्छेदन विश्लेषण बिंदू या नियंत्रणाच्या _____ पद्धती आहेत.

अ) पारंपारिक ब) आधुनिक

क) ऐतिहासिक ड) वरीलपैकी नाही

8) नियोजित बदलाच्या प्रक्रियेतील _____ हि पहिली अवस्था (टप्पा) होय.

अ) बदल स्थिर करणे ब) बदल खुला करणे

क) बदल नविन पातळीवर जाणे ड) वरीलपैकी नाही

9) व्यवस्थापनाचे नियंत्रणाचे कार्य _____ या कार्याशिवाय पूर्ण करता येत नाही.

अ) नियोजन ब) निर्णय घेणे क) संचालन ड) कार्यप्रेरणा

10) नकारात्मक नेता हा की जो त्याच्या सहाय्याकाना _____ च्या निर्मितीतून अभिप्रेरित करतो.

अ) भीती ब) समाधान

क) आरोग्यदायी पर्यावरण ड) वरीलपैकी नाही

11) सामान्यपणें कामगाराना _____ आवडत नाही.

अ) व्यवस्थापन ब) अधिकार क) बदल ड) वरील सर्व

12) पत्रे, अहवाल आणि परिपत्रके हे _____ संदेशवहणाचे प्रकार आहेत.

अ) तोंडी ब) लेखी

क) तोंडी व लेखी दोन्ही ड) वरीलपैकी नाही

13) _____ या प्रकारचे व्यावसायिक पत्र वेळ आणि खर्चात बचत करते.

अ) अहवाल ब) सादरीकरण क) इमेल ड) वरीलपैकी नाही

14) नेतृत्व ही _____ संकल्पना आहे.

अ) विश्वस्थ ब) मालकीची क) राजकीय ड) वरीलपैकी नाही

2. टीपा लिहा : **14**

अ) व्यवसायिक पत्रांची भूमिका.

ब) कार्यप्रेरणेची आर्थिक प्रलोभने.

3. थोडक्यात उत्तरे लिहा : **14**

अ) नेत्याची कार्ये स्पष्ट करा.

ब) संदेशवहणाची प्रक्रिया स्पष्ट करा.

4. कार्यप्रेरणेची व्याख्या द्या. कार्यप्रेरणेचे महत्व स्पष्ट करा. **14**

किंवा

बदलाच्या विरोधाची कारणे स्पष्ट करा.

5. व्यवस्थापकिय नियंत्रणाची व्याख्या द्या. व्यवस्थापकिय नियंत्रणाची तंत्रे स्पष्ट करा. **14**

किंवा

नेतृत्वाची व्याख्या द्या. नेतृत्व शैलीचे विविध प्रकार स्पष्ट करा.

SLR-V – 15

Seat No.	

B.Com. – I (Semester – II) (CGPA) Examination, 2016
FINANCIAL ACCOUNTING

Day and Date : Thursday, 17-3-2016 Total Marks : 70

Time : 10.30 a.m. to 1.00 p.m.

Instructions : *1)* ***All*** *questions are* ***compulsory****.*

2) Figures to the ***right*** *indicate* ***full*** *marks.*

3) ***Use*** *of Calculator is* ***allowed****.*

1. Choose correct alternative. **14**

1) Under single entry system _____ is prepared to trace out capital.

a) Trading Account b) Profit and Loss A/c

c) Opening Balance Sheet d) Cash A/c

2) Credit Sales can be ascertained by preparing _____ Account.

a) Total Creditors b) Total Debtors

c) Bills Receivable d) Bills Payable

3) Discount allowed by supplier is debited to _____ account.

a) Total Creditors b) Total Debtors

c) Bills Receivable d) Bills Payable

4) The loss which is inherent and which cannot be avoided is termed as _____ loss.

a) Normal b) Abnormal c) Unexpected d) Non estimated

5) _____ loss is not required to be recoded separately in the books of accounts.

a) Normal b) Abnormal c) Unexpected d) Non estimated

6) Consignor sends a _____ to consignee.

a) Account sale b) Proforma Invoice

c) Account extract d) Statement of affairs

7) Consignee is _____ of consignor.
   a) Purchaser b) Vendor c) Seller d) Agent

8) _____ commission is given to consignee to suffer the loss of bad debts.
   a) Ordinary b) Special c) Del creder d) Additional

9) _____ bears the risk attached to the goods consigned.
   a) Consignor b) Consignee c) Bank d) Commission Agent

10) To cancel loading in Branch Stock _____ Account is opened.
   a) Branch Expenses b) Branch Adjustment
   c) Branch Debtors d) Branch

11) If invoice price is 33.33% above cost, it is _____ % on invoice price.
   a) 20 b) 25 c) 40 d) 50

12) Dependent branch is also called as _____ Branch.
   a) Independent b) Agency c) Foreign d) Domestic

13) _____ branches are not working under any instructions of the Head Office.
   a) Independent b) Agency c) Foreign d) Domestic

14) Donations received for building Fund is _____
   a) Revenue receipt b) Revenue income
   c) Capital receipt d) Capital profit

2. Write short notes on
   1) Accounting Concepts
   2) Accounting Conventions. **14**

3. A) Vhora Ltd. Invoice goods to its branch at 40 % less than list price. The list price is Cost plus 125% profit. If the invoice price of good sent is Rs. 2,40,000, then what is the cost price of goods sent.

   B) Prepare Total Debtors Account and ascertain credit sales.

	Rs.		**Rs.**
Opening balance of debtors	1,25,000	Closing Balance of debtors	1,15,000
Cash received from debtors	1,75,000	Discount allowed	2,000
Cash sales	20,000	Return inward	3,000
Bad debts	1,000	Return outward	4,000

14

4. Prepare Branch Account from the following
Goods supplied to branch at cost plus 50%

	Opening balances Rs.	Closing balances Rs.
Stock at I.P.	75,000	60,000
Petty Cash	1,200	1,250
Debtors	57,000	44,000

Cash sales Rs 12,500, Goods sent to branch at I.P. Rs. 45,000, Cash received from debtors Rs. 80,000. Cash sent to branch for expenses Rs. 21,000, Petty cash expenses incurred by branch Rs. 2,500, Goods returns to H.O. at I.P. Rs. 500.

OR

4. Prepare consignment account and consignee account in the books of Consignor from the following information.
Consignor : Mrs. Shirisha from Solapur, Consignee : Mrs. Rujuta from Pune
Good Consigned 100 machines were invoiced at Rs. 400 which is cost plus 25%
Consignors Expenses : Rs. 800/- on packing
Consignees Expenses : Freight Rs. 3,200. Rent Rs. 600 and Insurance Rs. 1,200.
Consignment Sales : 80 machines @ Rs 450 each.
Commission : Normal 6% and Del creder 1.5% on all sales. **14**

5. From the following information prepare Trading and Profit and Loss Account and Balance Sheet for the year ended on 31-3-2014.

Particulars	01.04.2013	31.03.2014
Debtors	16,000	14,000
Creditors	6,000	4,800
Rent Payable	100	60
Cash	1,500	?
Stock	15,000	16,000
Plant	10,000	12,000

Cash Receipts – Cash sales Rs. 1,000, Collection from Debtors Rs. 70,000

Cash Payments – Purchase of plant Rs. 2,000, Cash purchases Rs. 2,000, Payment to Creditors Rs. 31,200, Drawings Rs. 2,560, Direct Expenses Rs. 6,000, Indirect expenses Rs. 24,480 Bad debts written off Rs. 200 and Depreciate Plant by 10%.

OR

5. Karawa Commenced a non trading organisation, investing Rs. 50,000 in equipments on 1st January 2014. The Receipts and Payments A/c for the period ended on 31.03.2014 is as under

Receipts	**Rs.**	**Payments**	**Rs.**
To Fees	1,00,000	By Rent	12,000
To Sundry Receipts	20,000	By Salaries	34,000
		By Books (01.02.2014)	20,000
		By drawings	24,000
		By 9% Bonds (01.03.2014)	20.000
		By Cash Balance	10,000
	1,20,000		1,20,000

Depreciate Equipments at 15% p.a., Books at 10% p.a. Rs. 5,000 of the fees of March 2014 were outstanding, rent paid for the year ended on 31.12.2014. Prepare Income and Expenditure Account for the period ended on 31.03.2014. **14**

———————

SLR-V – 16

Seat No.	

B.Com. – I (Semester – II) (CGPA) Examination, 2016
BUSINESS ECONOMICS

Day and Date : Friday, 18-3-2016 Max. Marks : 70
Time : 10.30 a.m. to 1.00 p.m.

N.B. *: 1)* ***All*** *questions are* ***compulsory****.*
2) Figures to the ***right*** *shows* ***full*** *marks.*
3) Draw diagram ***where*** *necessary.*

1. Choose correct alternatives given below. **14**

1) In _____ market, producer himself is a price maker.
   a) Perfect competition b) Monopoly
   c) Monopolistic competition d) None of these

2) Total cost of production ÷ no. of production = _____
   a) Marginal cost of production b) Average cost of production
   c) Fixed cost of production d) None of these

3) In perfect competition, average revenue curve is _____
   a) Parallel to 'X' axis b) Parallel to 'Y' axis
   c) Convex to the origin d) None of these

4) The functional relationship between input and output is called as _____
   a) Production function b) Cost function
   c) Profit function d) None of these

5) Price discrimination is the feature of _____ market.
   a) Monopoly b) Perfect competition
   c) Monopolistic competition d) None of these

6) Production means _____
   a) Creation of utility b) Creation of price
   c) Creation of cost d) None of these

7) 'No Profit no loss' analysis is useful in _____ period.
   a) Short b) Long
   c) Short and long d) None of these

P.T.O.

8) Where the total revenue and total cost of the firm equals it is called as _____
   a) Indifference curve b) Isoquants
   c) Break even point d) None of these

9) The law of variable proportions assumes _____ situation.
   a) Short run b) Long run
   c) Short and long run d) None of these

10) _____ introduced the innovation theory of profit.
   a) Dr. Marshall b) Prof. Schumpters
   c) Prof. Hawley d) Prof. Knight

11) _____ means the labour paid remuneration for their work.
   a) Wages b) Profit c) Rent d) Interest

12) Selling cost is a significant feature of _____ market.
   a) Perfect competition b) Monopoly
   c) Monopolistic competition d) None of these

13) _____ is not a feature of perfect competition.
   a) Homogeneous product b) Large number of sellers
   c) Large number of buyers d) Differential product

14) The concept of 'Quasi Rent' firstly introduced by _____
   a) Recardo b) Marshall c) Prof. Benham d) None of these

2. Write short answer of the following questions.
   A) Explain the features of monopoly market. **7**
   B) Explain the importance of break even analysis. **7**

3. Write short notes.
   A) Production function. **7**
   B) Quasi rent. **7**

4. Answer **any one** of the following. **14**
   A) Explain the features of perfect competition market.
   B) Discuss the law of variable proportion.

5. Answer **any one** of the following. **14**
   A) Explain the liquidity preference theory of interest.
   B) Explain the innovation theory of profit.

मराठी रूपांतर

*सूचना : १) **सर्व** प्रश्न **आवश्यक**.*
*२) **उजवीकडील** अंक त्या प्रश्नाचे **पूर्ण** गुण दर्शवितात.*
*३) **योग्य** तेथे **सुबक** आकृती काढा.*

१. योग्य पर्याय निवडा. **१४**

१) _____ बाजारात उत्पादक हा किंमतकर्ता असतो.
अ) पूर्ण स्पर्धा ब) मक्तेदारी
क) मक्तेदारीयुक्त स्पर्धा ड) यापैकी नाही

२) एकून उत्पादन खर्च ÷ उत्पादन नगसंख्या = _____
अ) सीमांत उत्पादन खर्च ब) सरासरी उत्पादन खर्च
क) स्थिर उत्पादन खर्च ड) यापैकी नाही

३) पूर्ण स्पर्धेच्या बाजारात सरासरी प्राप्तीचा वक्र _____ असा असतो.
अ) 'क्ष' अक्षाला समांतर ब) 'य' अक्षाला समांतर
क) आरंभस्थानाशी बहिर्वक्र ड) यापैकी नाही

४) आदान व प्रदान यांच्यातील कार्यात्मक संबंधास _____ असे म्हणतात.
अ) उत्पादन फलन ब) खर्च फलन क) नफा फलन ड) यापैकी नाही

५) मूल्यभेद हे _____ बाजाराचे वैशिष्ट्ये आहे.
अ) मक्तेदारी ब) पूर्ण स्पर्धा
क) मक्तेदारीयुक्त स्पर्धा ड) यापैकी नाही

६) उत्पादन म्हणजे _____ होय.
अ) उपयोगितेची निर्मिती ब) किंमतीची निर्मिती
क) खर्चाची निर्मिती ड) यापैकी नाही

७) 'ना नफा ना तोटा' हे विश्लेषण _____ या काळासाठी उपयुक्त आहे.
अ) अल्प ब) दीर्घ
क) अल्प आणि दीर्घ ड) यापैकी नाही

८) जेथे उद्योग संस्थेची एकूण प्राप्ती आणि एकूण खर्च समाण असतात ही अवस्था दर्शविणारा बिंदू म्हणजे _____ होय.
अ) समवृत्ती वक्र ब) समउत्पादन वक्र
क) सम बिंदू ड) यापैकी नाही

९) बदलत्या प्रमाणाचा नियम _____ काळात प्रचीतीस येतो.
अ) अल्प ब) दीर्घ क) अल्प व दीर्घ ड) यापैकी नाही

१०) नफ्याचा नवप्रवर्तन सिद्धांत _____ यांनी मांडला.
अ) डॉ. मार्शल ब) प्रा. शुंपीटर क) प्रा. हॉले ड) प्रा. नाईट

११) श्रमीकाला मिळणारा मोबदला म्हणजे _____ होय.
अ) वेतन ब) नफा क) खंड ड) व्याज

१२) विक्री खर्च हे _____ बाजाराचे एक महत्वाचे वैशिष्ट्य आहे.
अ) पूर्ण स्पर्धा ब) मक्तेदारी
क) मक्तेदारीयुक्त स्पर्धा ड) यापैकी नाही

१३) _____ हे पूर्ण स्पर्धेचे वैशिष्ट्य नाही.
अ) एकजिनसी उत्पादन ब) असंख्य विक्रेते
क) असंख्या ग्राहक ड) भेदजन्य उत्पादन

१४) आभासखंडाची संकल्पना सर्वप्रथम _____ यांनी मांडली.
अ) रिकार्डो ब) मार्शल क) प्रा. बेनहॅम ड) यापैकी नाही

२. खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा.
अ) मक्तेदारी बाजाराची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा. ७
ब) सम बिंदू विश्लेषणाचे महत्त्व स्पष्ट करा. ७

३. थोडक्यात टीपा लिहा.
अ) उत्पादन फलन. ७
ब) आभास खंड. ७

४. खालीलपैकी **एका** प्रश्नाचे उत्तर लिहा. १४
अ) पूर्ण स्पर्धा बाजाराची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
ब) बदलत्या प्रमाणाच्या नियमाची चर्चा करा.

५. खालीलपैकी **एका** प्रश्नाचे उत्तर लिहा. १४
अ) व्याजाचा रोकड प्राधान्य प्रवृत्ती सिद्धांत स्पष्ट करा.
ब) नफ्याचा नवप्रवर्तन सिद्धांत स्पष्ट करा.

_____

SLR-V – 17

Seat No.	

B.Com. I (Semester – II) (CGPA) Examination, 2016
MARATHI
सृजनरंग

Day and Date : Saturday, 19-3-2016 Max.Marks : 70

Time : 10.30 a.m. to 1.00 p.m.

१. वस्तुनिष्ठ प्रश्न : योग्य पर्याय निवडा. **१४**

१) रमतेचा वाटा रयतेशी द्यावा हा विचार कोणी सांगितला ?

अ) छत्रपती संभाजीराजे ब) छत्रपती शिवाजी महाराज

क) छत्रपती शाहू महाराज ड) सयाजीराव गायकवाड

२) इंदौर सरकारने गणपतरावाना किती एकर शेती करण्यास दिली ?

अ) दोनशे एकर ब) पाच एकर क) दीडशे एकर ड) सातशे एकर

३) 'राखावी बहुतांची अंतरे' हे कोणाच्या जीवनाचे सूत्र होते ?

अ) वालचंद ब) हिराचंद क) नानेचंद ड) दीपचंद

४) लिबोंणीच्या मागे लपणारा चांदोमामा लेखकाला कोणत्या झाडामागे लपलयासारखा वाटे.

अ) प्राजक्ता ब) झेंडू क) सदाफुली ड) गुलाब

५) प्राणी अनाथलयाची पहिली सदस्य कोण ?

अ) बंटी ब) बबली क) कालू ड) मालू

६) जे कां रंजले गांजले। त्यासि म्हणेजो आपुले।। हा अंभग कोणाचा ?

अ) संत नामदेव ब) संत तुकाराम क) संत एकनाथ ड) संत रामदास

७) ऐलतटावर पैल तटावर हिरवाळी घेऊन कोणता झरा वाहतो बेरानेटातून ?

अ) निळासावळा ब) हिरवा पिवळा क) काळा पांढरा ड) लाल निळा

८) वामांगी ही कविता कोणाची ?

अ) मंगेश पाडगावकर ब) अरुणकोलटकर क) ग्रेस ड) यशवंत

P.T.O.

९) ज्यांची बाग फुलून आली त्यानी काय दयावे ?

अ) फळे ब) फुले क) कळया ड) मोहर

१०) ज्ञानाचा महिमा कोणी सांगितला आहे ?

अ) प्रा. जे. बी. शिंदे ब) प्रा. ऐ. बी. शिंदे

क) फ. मु. शिंदे ड) विठ्ठल वाघ

११) सोयीनुसार सारेच बदलले तरी तू कश्याचे दूकान थाटले नाही असे ज्योती लांजेवार म्हणतात.

अ) शब्दांचे ब) सोन्याचे क) चांदीचे ड) सौंदर्याचे

१२) एरवाद्या घटनेचा अचूक व समायोजित तपशील म्हणजे काय ?

अ) निवेदन ब) बातमी क) जाहिरात ड) मथळा

१३) बातमीत वाक्य रचना कशी असावी ?

अ) छोटी ब) मोठी क) पल्लेदार ड) पाल्हाळीक

१४) चित्राची व चल चित्रांची जोड बातम्याच्या कोणत्या निवेदनाला असते ?

अ) आकाशवाणी ब) दूरदर्शन क) वर्तमानपत्र ड) साप्ताहीक

२. **दोन** वाक्यात उत्तरे लिहा (कोणतेही **सात**) : **१४**

१) यशवंतराव चव्हाण यांचे बंधू गणपतराव यांच्या व्यक्तीमत्वाची दोन वैशिष्ट्ये सांगा.

२) वालचंद यानी महाराष्ट्र चेंबर ऑफ कॉमर्सची स्थापना का केली ?

३) प्राण्याचे गोकुळ या पाठातील दोन प्राण्याची नावे सांगा.

४) संत नामदेवाच्या अंभगाची दोन वैशिष्ट्ये सांगा.

५) बालकवी यांच्या 'औदुंबर' या कवितेतील दोन प्रतिमा सांगा.

६) वक्तृत्वासाठी आवश्यक दोन कौशल्य सांगा.

७) बातमी म्हणजे काय ?

८) 'अजून वादळ उठले नाही' या कवितेची दोन वैशिष्ट्ये सांगा.

३. अ) लघुत्तरी प्रश्न : टीपा लिहा (कोणत्याही **दोन**) : **८**

१) वालचंद यांच्या व्यक्तिमत्वाचे पैलू सांगा.

२) छत्रपति शिवाजी महाराज रयतेची कशी काळजी घेत होते ?

३) वर्तमान पत्रासाठी बातमी लिहिताना कोणती काळती घ्यावी ?

ब) लघुत्तरी प्रश्न : संसदर्भासह स्पष्टीकरण (कोणत्याही **दोन**) : **६**

१) ज्यांच्या अंगणात झुकले ढग।
त्यानी ओंजळ पार्णा द्यावे।।
आपले श्रामंत हृदय त्यांनी।
रिते करून भरून घ्यावे।।

२) झाकाळुनी जळ गोड काळिमा पसरी लाटावंर।
पाय टाकुनी जळांत बसला असला औदुंबर।।

३) ज्ञानातून आले। देवधर्म सारे। विज्ञानही आले। ज्ञानातून।।

४. प्राण्याचे गोकुळ मधील प्राणीविश्वाची ओळरव करून द्या. **१४**

किंवा

चंद्रकुमार नलगे यांच्या अक्षराचं बेट। या पाठातून निसर्गाचे चित्रण कसे आले आहे ?

५. 'उंची' या कवितेतून दत्ता हलसगीकर यानी कोणता विचार सांगितला आहे ? **१४**

———————

SLR-V – 18

Seat No.	

B.Com. – I (Semester – II) (CGPA) Examination, 2016
HINDI (Comp.)
Sahityadhara Aur Vyavharik Hindi

Day and Date : Saturday, 19-3-2016 Max. Marks : 70
Time : 10.30 a.m. to 1.00 p.m.

सूचनाएँ : *1)* ***सभी*** *प्रश्न* ***अनिवार्य*** *हैं।*
2) ***दाईं*** *ओर लिखे अंक प्रश्न के* ***गुण*** *दर्शाते हैं।*

1. बहुविकल्पीय प्रश्न (**14** में से **14**) : **14**

निम्नलिखित पर्यायों में से उचित पर्याय चुनकर वाक्य फिर से लिखिए।

1) 'मलबे का मालिक' यह कहानी _____ कहानी संग्रह में संकलीत है।
[नये बादल, जानवर और जानवर, एक और जिंदगी, फौलाद का आकाश]

2) रामवृक्ष बेनीपुरी का जन्म _____ गाँव में हुआ।
[बेलापुर, बिकानेर, बदलापुर, बेनीपुर]

3) 'बलदेवसिंह' यह गद्य की _____ विधा है।
[रेखाचित्र, कहानी, जीवनी, संस्मरण]

4) 'आधुनिक मिरा' के नाम से _____ को जाना जाता है।
[ममता कालिया, मैत्रेयी पुष्पा, कृष्णा सोबती, महादेवी वर्मा]

5) महादेवीजी को _____ काव्यसंग्रह पर ज्ञानपीठ पुरस्कार मिला।
[यामा, नीहार, रश्मि, दीपशिखा]

6) 'रहीम' _____ के नवरत्नों में से एक थे।
[औरंगजेब, अकबर, हुमायूँ, शाहजहाँ]

7) भरी हुई बस में _____ साफे वाला आदमी।
[पिले, निले, काले, लाल]

P.T.O.

8) वीरेन डंगवाल की जन्म तिथी सन् _____ है।
[1940, 1945, 1950, 1947]

9) मोबाईल पर उस लडकी की _____ ।
[सुबह, शाम, रात, प्रभात]

10) 'बहन' कविता के कवि का नाम _____ है।
[वीरेन डंगवाल, राजेश जोशी, ममता कालिया, भगवत रावत]

11) बेटी को _____ धन माना जाता है।
[अपना, पराया, भगवान का, समूर का]

12) हिंदी में कारकों की संख्या _____ है।
[6, 7, 8, 9]

13) कर्ता कारक की विभक्ति _____ है।
[ने, से, को, में]

14) कार्यालयीन पत्राचार के _____ प्रकार पाठ्यक्रम में निर्धारित किए है।
[4, 5, 6, 7]

2. निम्नलिखित में से **सात** प्रश्नों के उत्तर संक्षेप में लिखिए। **14**

1) 'नोकरी के लिए आवेदन पत्र' किसे कहते हैं ?

2) सरकारी पत्र किसे कहते हैं ?

3) स्वनिर्देश किसे कहते हैं ?

4) ग्राहक की साखा के बारें में पूछताछ करनेवाले संदर्भ पत्र के उत्तर कितने प्रकार के होते हैं ?

5) कारक किसे कहते हैं?

6) कर्ता कारक की व्याख्या लिखिए।

7) अपादान कारक की व्याख्या लिखिए।

8) 'से' विभक्ति किन-किन कारकों में आती हैं ?

3. निम्नलिखित अवतरणों में से किन्हीं **दो** की ससंदर्भ व्याख्या कीजिए। **14**

1) 'बिगरी बात बने नहीं, लाख करो किन कोय।
रहिमन बिगरै दूध को, मथे न माखन होय।।''

2) 'किसी रजिस्टर में इनका नाम नहीं लिखा
ढूँढने पर भी इनके बाप का पता नहीं मिलता
इनका कहीं कोई भाई नहीं दिखता।''

3) ''झील के बीच पेड़ पर बैठे हैं
कुछ नहीं कर रहे
सुस्ता रहे हैं।''

4. निम्नलिखित में से किसी **एक** प्रश्न का उत्तर लिखिए। **14**

बलदेव सिंह का चरित्र–चित्रण कीजिए।

अथवा

कचरा बीनने वाली लडकियों का चित्रण कीजिए।

5. दीर्घोत्तरी प्रश्न : **14**

1) 'मलबे का मालिक' कहानी का व्यंग्य स्पष्ट कीजिए।

———————

SLR-V – 20

Seat No.	

B.Com. – I (Sem. – II) (CGPA) Examination, 2016
PRINCIPLES OF MARKETING

Day and Date : Saturday, 19-3-2016 Max. Marks : 70

Time : 10.30 a.m. to 1.00 p.m.

***Instructions**: 1) **All** questions are **compulsory**.*
*2) Figures to the **right** indicate **full** marks.*

1. Choose the appropriate alternative from the given alternatives : **14**

1) _____ is observed as 'World's Consumer Day'.
a) 16th March b) 15th March c) 15th April d) 16th April

2) All disputes of compensation amounting to less than Rs. 20 lakhs are settled at
a) District Forum b) State Commission
c) National Commission d) International Commission

3) _____ is a person who provides information about the product and services to perspective customers and motivate them to buy.
a) Salesman b) Leader c) Promoter d) Social worker

4) In _____ channel of distribution manufacturer take help of middleman to distribute goods and services.
a) Direct b) Indirect c) Vertical d) Parallel

5) All the problems having psychological aspects can be solved by undertaking marketing research with the help of _____ method.
a) Experimental b) Observation c) Survey d) None

6) _____ is an art of persuading the consumers to buy goods and services.
a) Sales promotion b) Leadership
c) Control d) Salesmanship

7) Income of the family is _____ factor affecting on buying behaviour of the buyer.
a) Psychological b) Cultural
c) Non-economical d) Economical

8) The term _____ is generally used with reference to the steps taken externally apart from general advertising for raising the existing level of sales to higher level.
a) Sales promotion b) Salesmanship
c) Advertising d) Market research

P.T.O.

9) Promotion opportunity to salesman is a _____ means of motivation.
   a) Financial b) Non-financial c) Compulsory d) Direct

10) Objective and emotional buying motives affects on _____ decision.
   a) Transport b) Selling c) Purchase d) Advertising

11) _____ is systematic attempt to get information useful in solving marketing problems.
   a) Customer research b) Marketing research
   c) Product research d) Sales research

12) _____ is the process whereby individuals decides what, when, how and from whom to purchase goods and services.
   a) Market segmentation b) Market research
   c) Sales promotion d) Consumer behaviour

13) Channels of _____ is a set of independent organisation involved in the process of making a product or service available for use of consumption.
   a) Marketing b) Distribution c) Promotion d) Financial

14) In India 'Consumer Protection Act' was passed in the year
   a) 1985 b) 1986 c) 1991 d) 1975

2. Write short answer : **14**
   1) Explain the qualities of successful salesman. **7**
   2) Explain in brief salient features of 'Consumer Protection Act'. **7**

3. Write short notes : **14**
   1) Significance of consumer behaviour. **7**
   2) Methods of marketing research. **7**

4. Answer **any one** of the following question : **14**
   A) Define the term "marketing research". Explain in brief the steps involved in the process of marketing research.

   OR

   B) What is 'consumer behaviour' ? State the various factors affecting consumer behaviour.

5. Answer **any one** of the following question : **14**
   A) Explain the grievance redressal machinery under Consumer Protection Act 1986.

   OR

   B) State the various financial and non-financial methods of stimulating salesman.

मराठी रूपांतर

सूचना : *१)* ***सर्व*** *प्रश्न* ***अनिवार्य*** *आहेत.*
२) ***उजवीकडील*** *अंक* ***पूर्ण*** *गुण दर्शवितात.*

१. दिलेल्या पर्यायातून योग्य पर्यायाची निवड करा : **१४**

१) _____ हा दिवस 'जागतिक ग्राहक दिन' म्हणून ओळखला जातो.
अ) १६ मार्च ब) १५ मार्च क) १५ एप्रिल ड) १६ एप्रिल

२) रु. २० लाखापेक्षा कमी रकमेच्या नुकसान भरपाईच्या सर्व तक्रारी _____ मध्ये सोडविल्या जातात.
अ) जिल्हा न्यायमंच ब) राज्य आयोग
क) राष्ट्रीय आयोग ड) आंतरराष्ट्रीय आयोग

३) संभाव्य ग्राहकांना वस्तू व सेवांची माहीती देवून त्यांना वस्तू व सेवा खरेदी करण्यास प्रवृत्त करणाऱ्या व्यक्तीस _____ म्हणतात.
अ) विक्रेता ब) नेता क) प्रवर्तक ड) सामाजिक कार्यकर्ता

४) _____ वितरण पद्धतीमध्ये उत्पादक वस्तू व सेवांचे वितरण करण्यासाठी मध्यस्थांची मदत घेतो.
अ) प्रत्यक्ष ब) अप्रत्यक्ष क) उभ्या ड) समांतर

५) ज्या प्रश्नांना मानसशास्त्रीय बाजू असेल अशा समस्यासाठी विपणन संशोधन करताना _____ पद्धती उपयुक्त असते.
अ) प्रयोगात्मक ब) निरीक्षण
क) सर्वेक्षण ड) यापैकी कोणतेही नाही

६) ग्राहकांना वस्तू व सेवांची खरेदी करण्यास प्रवृत्त करणारी कला म्हणजे _____ होय.
अ) विक्रयवृद्धी ब) नेतृत्व क) नियंत्रण ड) विक्रयकला

७) कुटुंबाचे उत्पन्न हा खरेदीदाराच्या खरेदी वर्तणूकीवर परिणाम करणारा _____ घटक होय.
अ) मानसशास्त्रीय ब) सांस्कृतिक क) आर्थिकेत्तर ड) आर्थिक

८) विक्रीची सध्याची पातळीवर वाढविण्यासाठी सामान्य जाहीराती व्यतिरिक्त बाह्य उपाय योजणे या संदर्भात _____ ही संज्ञा वापरली जाते.
अ) विक्रयवृद्धी ब) विक्रयकळा क) जाहीरात ड) विपणी संशोधन

९) विक्रेत्यांना बढतीची संधी हे _____ प्रलोभनाचे साधन आहे.
अ) आर्थिक ब) आर्थिकेत्तर क) अनिवार्य ड) प्रत्यक्ष

१०) वस्तुनिष्ठ व भावनात्मक क्रयप्रेरणांचा _____ निर्णयावर परिणाम होतो.
अ) वाहतूक ब) विक्री क) खरेदी ड) जाहीरात

११) विपणन समस्या सोडविण्यासाठी आवश्यक माहीतीच्या प्राप्तीसाठी केलेले पद्धतशीर प्रयत्न म्हणजे _____ होय.

अ) ग्राहक संशोधन ब) विपणन संशोधन क) वस्तू संशोधन ड) विक्री संशोधन

१२) _____ ही एक अशी प्रक्रिया आहे की जिच्या माध्यमातून व्यक्ती कोणती वस्तू, केव्हा, कशी व कोणाकहून खरेदी करावी याचा निर्णय घेतो.

अ) बाजारपेठ विभाजन ब) बाजारपेठ संशोधन

क) विक्रयवृद्धी ड) उपभोक्त्याची वर्तणूक

१३) वस्तूच्या उपयोगासाठी/उपभोगासाठी उपलब्ध करून देण्यासाठी मध्यस्थांचा असलेला स्वतंत्र संच _____ मार्ग होय.

अ) विपणन ब) वितरण क) बढती ड) वित्त

१४) भारतात 'ग्राहक संरक्षण कायदा' _____ मध्ये संमत झाला.

अ) १९८५ ब) १९८६ क) १९९१ ड) १९७५

२. थोडक्यात उत्तरे लिहा : १४

१) यशस्वी विक्रेत्याचे गुण स्पष्ट करा. ७

२) ग्राहक संरक्षण कायद्याची वैशिष्टे थोडक्यात स्पष्ट करा. ७

३. टीपा लिहा : १४

१) उपभोक्त्याच्या वर्तणूकीचे महत्व. ७

२) विपणन संशोधनाच्या पद्धती. ७

४. खालीलपैकी कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे उत्तर लिहा : १४

अ) विपणन संशोधन या संज्ञेची व्याख्या द्या. विपणन संशोधनाच्या अवस्था थोडक्यात स्पष्ट करा.

किंवा

ब) उपभोक्त्याची वर्तणूक म्हणजे काय ? उपभोक्त्याच्या वर्तणूकीवर परिणाम करणारे घटक सांगा.

५. खालीलपैकी कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे उत्तर लिहा : १४

अ) ग्राहक संरक्षण कायद्यातंर्गत १९८६ 'तक्रार निवारण यंत्रणा' स्पष्ट करा.

किंवा

ब) विक्रेत्यांना कार्यप्रवृत्त करणारी आर्थिक व आर्थिकेत्तर प्रलोभने सांगा.

SLR-V – 21

Seat No.	

B.Com. (Part – I) (Semester – II) (CGPA) Examination, 2016
KANNADA
Modern Prose and Poetry – II

Day and Date : Saturday, 19-3-2016 Max. Marks : 70
Time : 10.30 a.m. to 1.00 p.m.

1. ಸರಿಯಾದ ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ಆರಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ : **14**

1) ಕನ್ನಡಮ್ಮನ ಕೊರಗು ಪ್ರಬಂಧದ ಲೇಖಕರು
ಅ) ಸೀತಾರಾಮಯ್ಯ ಆ) ಸೀತಾಪತಿ ಇ) ಸ್ಮೀತಾ ಈ) ಬೇಂದ್ರೆ

2) ಆಯ್ದ ಪ್ರಬಂಧಗಳು ಇದರ ಸಂಪಾದಕರು
ಅ) ಸಿಂಪಿ ಆ) ಮೂರ್ತಿ ಇ) ಚಂಪಾ ಈ) ಡೊಣ್ಣೆಗೌಡ

3) ಕನ್ನಡ ಪ್ರಬಂಧಗಳಿಗೆ ಪ್ರೇರಣೆ ನೀಡಿದ್ದು
ಅ) ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಆ) ಹಿಂದಿ ಇ) ಮರಾಠಿ ಈ) ಬಂಗಾಳಿ

4) ಪ್ರೀತಿಯ_____ ಇದು ಒಂದು ಪ್ರಬಂಧ.
ಅ) ಚರ್ಚೆ ಆ) ಟೀಕೆ ಇ) ಮರ್ಜಿ ಈ) ಮೀಮಾಂಸೆ

5) ಗಂಗಮ್ಮನ_____ ಪ್ರಕರಣ.
ಅ) ಡೋರ್ ಆ) ಚೋರ್ ಇ) ಕಾರ್ ಈ) ಬೋರ್

6) ಹೊಸಗನ್ನಡ ಗದ್ಯವನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದ ಸಾಹಿತಿ
ಅ) ಮುದ್ದಣ ಆ) ಲಿಂಗಣ್ಣ ಇ) ಪಂಪ ಈ) ಹರಿಹರ

7) ಕನ್ನಡದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಪ್ರಬಂಧಕಾರ
ಅ) ಧಾರವಾಡಕರ್ ಆ) ಕಾರಂತ ಇ) ಮಾಸ್ತಿ ಈ) ಶ್ರೀರಂಗ

8) ಕಡಕೋಳ ಎಂದರೆ
ಅ) ಹುಗ್ಗಿ ಆ) ಕಡುಬು ಇ) ಕಡ ಈ) ಒಂದು ಹಳ್ಳಿ

9) ಕಡಕೋಳ ಮಡಿವಾಳಪ್ಪನ ಆರಾಧ್ಯ ದೈವ
ಅ) ಮಹಾಂತ ಆ) ದಾನಮ್ಮ ಇ) ಸಿದ್ಧ ಈ) ಈಶ್ವರಲಿಂಗ

P.T.O.

10) ಕಡಕೋಳ ಮಡಿವಾಳಪ್ಪ ಪ್ರಸಿದ್ಧ_____ಕಾರ.

ಅ) ಕತೆ ಆ) ನಾಟಕ ಇ) ಸಂಗೀತ ಈ) ತತ್ವಪದ

11) ಮಹಾಂತೇಶ್ವರ ಗುಡ್ಡ ಇರುವ ಸ್ಥಳ

ಅ) ಚಿಣಮಗೇರಿ ಆ) ಗಂಗೇರಿ ಇ) ಗೋಗಿ ಈ) ಹಡಗಿಲ

12) ಮಡಿವಾಳಪ್ಪನ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿದವರು

ಅ) ಶರಣರು ಆ) ದಾಸರು ಇ) ಸಂತರು ಈ) ಪಂಡಿತರು

13) ನನ್ನ ನೆಚ್ಚಿನ ತತ್ವಪದಕಾರ_____

14) ನನ್ನ ನೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಬಂಧಕಾರ_____

2. **ನಾಲ್ಕಕ್ಕೆ** ಉತ್ತರಿಸಿರಿ: **12**

1) ಆರು ವೈರಿಗಳೆಂದರೆ ಯಾರು ?

2) ಗುರು ಹೇಗಿರಬೇಕು ?

3) ಕನ್ನಡಮ್ಮನ ಮಕ್ಕಳು ಯಾರು ?

4) ಪ್ರಬಂಧಕ್ಕೆ ಯಾವ ಯಾವ ಹೆಸರುಗಳಿವೆ ?

5) ಪ್ರೀತಿಯ ಮೀಮಾಂಸೆ ಯಾರು ಬರೆದರು ?

3. **ಎರಡರ** ಸಂದರ್ಭ ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿರಿ: **14**

1) ಅಯ್ಯೋ ತಾಯಿನುಡಿಯೇ ಬಾರದು ಇವರಿಗೆ !

2) ಮಗ ಧೈರ್ಯಮಾಡಿ ಬೋರ್ ಹೊಡೆಸಿಯೇ ಬಿಟ್ಟ !

3) ಉಚ್ಚನೀಚ ಅನತೀರಿ ಹುಚನಾಯಿ !

4. **ಒಂದಕ್ಕೆ** ಉತ್ತರಿಸಿರಿ: **14**

1) ಮಡಿವಾಳಪ್ಪನವರು ಗುರುವಿನ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಹೇಗೆ ನಿರೂಪಿಸಿದ್ದಾರೆ ? ವಿವರಿಸಿರಿ.

2) ಅಪ್ಪ ಕೊಡಿಸಿದ ಟ್ರಂಕ್ ಹೇಗಿದೆ ? ವಿವರಿಸಿರಿ.

5. ಕನ್ನಡಮ್ಮನ ಕೊರಗು ಯಾವುದು ? ಅವಳ ಚಿಂತೆಗಳನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಬರೆಯಿರಿ. **16**

SLR-V – 22

Seat No.	

B.Com. – I (Semester – II) (CGPA) Examination, 2016
BUSINESS MATHEMATICS

Day and Date : Monday, 21-3-2016 Max. Marks : 70
Time : 10.30 a.m.to 1.00 p.m.

Instructions** : 1) Graph papers will be supplied on **request.
*2) **Use** of calculator is **allowed**.*
*3) Figures to the **right** indicate **full** marks.*
*4) **All** questions are **compulsory**.*
*5) **Assume** suitable data **if** required.*

1. Choose the correct alternative. **14**

1) If f (–x) = f (x), then the function f (x) is called _____

a) odd function b) even function c) both a and b d) none of these

2) If x and y both increases in the same direction then the function y = f (x) is called _____

a) decreasing function b) implicit function

c) increasing function d) explicit function

3) If f (x) = $x^2 - 4x + 7$ then f (– 1) = _____

a) 12 b) – 12 c) 4 d) – 4

4) $\lim_{x \to 0} \left[\frac{4^x - 1}{x} \right]$ = _____

a) 4 b) 0 c) log 4 d) none of these

5) $\lim_{x \to 2} [2x^2 + 3x + 5]$ = _____

a) 21 b) – 21 c) –19 d) 19

P.T.O.

6) $\frac{d}{dx}(x^e) =$ _____

a) $e.x^{e-1}$ b) $x^e . \log x$ c) x^e d) none of these

7) If $\frac{dy}{dx} = 0$ and $\frac{d^2y}{dx^2} > 0$ at x = a then y = f (x) is called _____ at x = a.

a) maximum b) minimum c) constant d) none of these

8) $f'(x) = \lim_{h \to 0} [$ _____ $]$

a) $\frac{f(x) - f(c)}{c}$ b) $\frac{f(x+h) + f(x)}{h}$ c) $\frac{f(x+h) - f(x)}{h}$ d) none of these

9) $\frac{d}{dx}\left(\sqrt{x}\right) =$ _____

a) $\frac{1}{2\sqrt{x}}$ b) $\sqrt{x}$ c) $\frac{1}{\sqrt{x}}$ d) none of these

10) $\int 3x^2 \, dx =$ _____

a) x^3 b) 6x c) $3x^3$ d) none of these

11) $\int a^x \, dx =$ _____

a) $a^x . \log a$ b) $\frac{a^x}{\log a}$ c) a^x d) none of these

12) $\int_1^2 \frac{dx}{x+1} =$ _____

a) $\log\left(\frac{2}{3}\right)$ b) $\log\left(\frac{5}{3}\right)$ c) $\log\left(\frac{3}{2}\right)$ d) none of these

13) $\int_a^a f(x)\,dx =$ _____

a) 1 b) 0 c) a d) none of these

14) $\int_2^6 x\,dx =$ _____

a) 16 b) –16 c) 4 d) none of these

2. A) If $f(x) = 3x^3 - 5x^2 + 8x + 4$

Find f (0), f (–1), f (2), f (–2). **7**

B) Evaluate the limits

i) $\lim_{x\to 3}\left[\frac{1}{x-3} - \frac{9}{x^3-3x^2}\right]$

ii) $\lim_{x\to 1}\left[\frac{x-1}{\sqrt{5x-4}-\sqrt{x}}\right]$. **7**

3. A) If $f(x) = 2x + 5$, Find $f'(x)$ by using first principle. **7**

B) The cost of a commodity is given by $c = x^2 + 4x + 4$. Find the output for which the marginal cost equals the average cost. **7**

4. Attempt **any one** out of **A** and **B**.

A) i) If u and v are functions of x and $y = \frac{u}{v}$ then $\frac{dy}{dx} = \frac{v.\frac{du}{dx} - u.\frac{dv}{dx}}{v^2}$,

$(v \neq 0)$. Hence find $\frac{d}{dx}\left(\frac{\log x}{x}\right)$. **10**

ii) If $y = 10^x.\log_{10}^x$ then find $\frac{dy}{dx}$. **4**

B) i) Evaluate $\int \frac{3x+4}{(x+2)^2(x+6)}\,dx$. **10**

ii) Evaluate $\int_0^1 \left(x^3+5x^2+4x+3\right)dx$. **4**

5. Attempt **any one** out of **A** and **B** :

A) i) Find maximum and minimum values of the function

$f(x) = 2x^3 - 3x^2 - 12x + 12$. **10**

ii) Find $\frac{dy}{dx}$, if $y = (\log x)^x$. **4**

B) i) Determine the form of f (x) using Newton's divided difference formula

x	1	3	4	7
f (x)	0	4	9	36

. **10**

ii) Evaluate $\int_2^3 \sqrt{x-2}\;dx$. **4**

SLR-V – 23

Seat No.	

B.Com. – I (Semester – II) (CGPA) Examination, 2016
INSURANCE

Day and Date : Monday, 21-3-2016 Max. Marks : 70
Time : 10.30 a.m. to 1.00 p.m.

N.B. : *1)* ***All*** *questions are* ***compulsory****.*
2) Figures to the ***right*** *indicate* ***full*** *marks.*

1. Select the most appropriate alternative from given alternatives : **14**

1) The loss due to Jettison is compensated under a _____ Insurance Policy.
   a) Life b) Marine c) Fire d) All of the above

2) The _____ is contained in the Fire Insurance Policy to penalise the insured for under-insuring the property than its real value.
   a) contribution clause b) average clause
   c) notice d) none of the above

3) If one subject matter is insured with two or more insurance companies, compensation is paid as per principles of
   a) contribution b) subrogation c) indemnity d) insurable interest

4) Generally fire insurance contracts one made for _____ duration.
   a) Thirty days b) ten years c) one year d) three years

5) The insured must have _____ in insured property at the time of loss.
   a) insurable interest b) contribution
   c) indemnity d) none of the above

6) _____ is a contract of indemnity.
   a) Life Insurance b) Marine Insurance
   c) Marine/Fire Insurance d) None of the above

7) On acceptance of the proposal and payment of premium, insurance company issues
   a) cover note b) policy c) notice d) none of the above

8) A person insured his goods worth Rs. 2,00,000 for Rs. 1,00,000 against fire, his actual loss by fire is Rs. 1,00,000. Assuming that there is average clause, then his claim is Rs.
   a) Rs. 2,00,000 b) Rs. 1,00,000 c) Rs. 50,000 d) Rs. 3,00,000

P.T.O.

9) The first step in registering and recovering fire insurance claim is
   a) payment of claim b) inspection of loss
   c) notice of fire d) all of the above

10) The Life Insurance of India came into existence from
   a) 1st September 1971 b) 1st September 1956
   c) August 1947 d) September 2010

11) The General Insurance Corporation established in
   a) 1963 b) 1973 c) 2003 d) 2013

12) The Head Quarter of General Insurance Corporation is at
   a) Delhi b) Mumbai c) Pune d) Satara

13) _____ is compulsory in Motor Insurance.
   a) Vehicle b) Third Party Liability Insurance
   c) Comprehensive Policy d) None of the above

14) For the first time in India the comprehensive scheme of Crop Insurance was introduced by _____ in 1985-86.
   a) Maharashtra State b) Government of India
   c) Karnatak Government d) None of the above

2. Write short notes on :
   a) Principle of Indemnity and Principle of contribution. **7**
   b) Crop and Cattle Insurance. **7**

3. Answer in brief :
   a) Nature and significance of fire insurance. **7**
   b) Organisation structure of Life Insurance Corporation of India. **7**

4. Explain the meaning of 'fire insurance'. Explain the settlement of claims procedure in fire insurance. **14**

   OR

   Explain the meaning of 'Marine Insurance'. State the procedure of taking marine insurance policy.

5. Explain the role and performance of Life Insurance Corporation of India. **14**

   OR

   Explain the Organisation Structure and Role of General Insurance Corporation of India.

मराठी रूपांतर

*सूचना : १) **सर्व** प्रश्न **आवश्यक** आहेत.*
*२) **उजवीकडील** अंक **पूर्ण** गुण दर्शवितात.*

१. दिलेल्या पर्यायामधुन योग्य पर्यायाची निवड करा. **१४**

१) _____ विमापत्राद्वारे माल फेकणे (जेटीसन) यामुळे होणारी हानी भरपाई करून मिळते.
अ) आयुर्विमा ब) सागरी क) अग्नि ड) वरील सर्व

२) मालमत्तेच्या खऱ्या मुल्यापेक्षा कमी मुल्याचा विमा घेण्यास प्रतिबंध करण्यासाठी अग्नि विम्यात _____ याचा समावेश असतो.
अ) वर्गणीचे कलम ब) सरासरी कलम
क) सूचना ड) वरीळपैकी कोणतेही नाही

३) जर एका मालमत्तेचा विमा दोन किंवा अनेक कंपन्याकडे घेतल्यास नुकसान भरपाई देताना _____ तत्त्वाचा उपयोग केल जातो.
अ) वर्गणी ब) मालकी हक्क हस्तांतरण
क) नुकसान भरपाई ड) विमेय हित

४) सर्वसाधारणपणे अग्नि विमा करार _____ कालावधीसाठी केले जातात.
अ) ३० दिवस ब) १० वर्षे क) १ वर्ष ड) ३ वर्षे

५) विमित मालमत्तेच्या नुकसान होण्याच्या वेळी विमेदाराचे त्या मालमत्तेत _____ असणे आवश्यक असते.
अ) विमेय हित ब) वर्गणी
क) नुकसान भरपाई ड) वरीळपैकी कोणतेही नाही

६) _____ हा नुकसान भरपाईचा करार असतो.
अ) आयुर्विमा ब) सागरी विमा
क) सागरी/अग्नी विमा ड) वरीळपैकी कोणतेही नाही

७) विम्याचा प्रस्ताव स्विकारून विमा हाता भरल्यानंतर विमा कंपनी _____ देते.
अ) कच्चे विमापत्र ब) विमापत्र
क) सूचना ड) वरीळपैकी कोणतेही नाही

८) एका व्यक्तीने आपल्या रु. २,००,००० किंमतीच्या वस्तुचा रु. १,००,००० चा अग्नि विमा घेतला. अग्निमुळे त्या वस्तुचे रु. १,००,००० चे नुकसान झाले, सरासरी विमा कलमानुसार त्याला _____ नुकसान भरपाई मिळेळ.
अ) रु. २,००,००० ब) रु. १,००,००० क) रु. ५०,००० ड) रु. ३,००,०००

९) अग्नि विम्यात नुकसान भरपाई मिळविण्यासाठी पहिली पायरी _____ होय.
अ) दाण्याची रक्कम देणे ब) नुकसानीची पहाणी करणे
क) अग्निची सूचना देणे ड) वरीळपैकी सर्व

१०) भारतीय आयुर्विमा महामंडळ _____ पासून अस्तित्त्वात आले.
अ) १ सप्टेंबर १९७१ ब) १ सप्टेंबर १९५६
क) ऑगष्ट १९४७ ड) सप्टेंबर २०१०

११) सर्वसाधारण विमा महामंडळ _____ मध्ये स्थापन झाले.
अ) १९६३ ब) १९७३ क) २००३ ड) २०१३

१२) सर्वसाधारण विमा महामंडळाचे मुख्य कार्यालय _____ येथे आहे.
अ) दिल्ली ब) मुंबई क) पूणे ड) सातारा

१३) मोटार विम्यात _____ हा सक्तीचा असतो.
अ) वाहन ब) तृतीय पक्ष जबाबदारीया विमा
क) सर्वसमावेशक विमा ड) वरीळपैकी कोणतेही नाही

१४) भारतामध्ये सर्वप्रथम सन १९८५-८६ मध्ये सर्वंकष पिक विमा योजना _____ ने सूरु केली.
अ) महाराष्ट्र राज्य ब) भारत सरकार
क) कर्नाटक सरकार ड) वरीळपैकी कोणतेही नाही

२. टीपा लिहा :
अ) नुकसान भरपाईचे तत्त्व व वर्गणीचे तत्त्व. ७
ब) पिक व जनावरांचा विमा. ७

३. थोडक्यात उत्तर लिहा :
अ) अग्नि विम्याचे स्वरूप व महत्त्व. ७
ब) भारतीय आयुर्विमा महामंडळाची रचना. ७

४. 'अग्नि विम्याचा' अर्थ स्पष्ट करा. अग्निविम्यात नुकसान भरपाई मिळविण्याची कार्यपद्धती स्पष्ट करा. १४

किंवा

'सागरी विम्याचा' अर्थ स्पष्ट करा. सागरी विमापत्र घेण्याची पद्धती सांगा.

५. भारतीय आयुर्विमा महामंडळाची भूमिका व कामगीरी स्पष्ट करा. १४

किंवा

भारतीय सर्व साधारण विमा महामंडळाची संघटन रचना आणि भूमिका स्पष्ट करा.

_____

SLR-V – 24

Seat No.	

B.Com. – I (Semester – II) (C.G.P.A) Examination, 2016
GEOGRAPHY
Economic and Commercial Geography
Economic Geography (Paper – II)

Day and Date : Monday, 21-3-2016 Max. Marks : 70
Time : 10.30 a.m. to 1.00 p.m.

N. B. *: 1)* ***All*** *questions are* ***compulsory****.*
2) ***Neat*** *diagrams and maps must be drawn* ***wherever*** *necessary.*
3) Figures to the ***right*** *indicate* ***full*** *marks.*
4) ***Use*** *of stencils is* ***allowed****.*

1. Rewrite the following sentence by choosing appropriate words : **14**

1) The Atlantic and Pacific oceans are connected by _____ canal.
a) Panama b) Suez c) Keel d) Nelson

2) Commercial geography is a sub branch of _____ geography.
a) Urban b) Human c) Economic d) Political

3) In India the first rail started in the year of _____
a) 1851 b) 1852 c) 1853 d) 1854

4) Cotton crops is known as _____
a) White gold b) Black gold c) Yellow gold d) Red Gold

5) India rank _____ in the production of rice in the world.
a) First b) Second c) Third d) Fourth

6) In Asam shifting cultivation is known as _____
a) Ladang b) Kumary c) Valara d) Zooming

7) _____ is a biggest ocean canal in the world.
a) Panama b) Suez c) Malbar d) Koromandal

8) Cape-Kairo railway route connected between _____ cities.
a) Capetown-Kairo b) Vhalparaiso-bunos
c) New York-San Francisco d) Vhankuar-Halley

9) _____ is a major national highway in India.

a) 40 b) 51 c) 53 d) 55

10) Taj Mahal tourist destination is located on _____ river bank of India.

a) Ganga b) Yamuna c) Godavari d) Kosi

11) The first meeting of world tourism organisation was done in _____ country.

a) Spain b) U.S.A. c) U.K. d) India

12) E.E.C. is established in the year of _____

a) 24 March 1957 b) 24 March 1958

c) 24 March 1959 d) 24 March 1960

13) _____ is a headquarter of GATT.

a) Geneva b) Brazil c) Peru d) China

14) Trade in mainly divided into _____ types.

a) Two b) Three c) Four d) Five

2. Answer the following : **14**

a) Scope of commercial geography.

b) E.E.C. and OPEC.

3. Answer the following : **14**

a) Agra-Taj Mahal.

b) Shifting cultivation.

4. 1) Give an account of wheat production and distribution in India. **14**

OR

2) Explain the factors affecting tourism.

5. 1) Define the commercial geography and explain the nature and scope of commercial geography. **14**

OR

2) Give an account of transportation and communication in the world.

मराठी रूपांतर

सूचना *: 1)* ***सर्व*** *प्रश्न* ***आवश्यक*** *आहेत.*

2) ***आवश्यक*** *तेथे सुबक* ***आकृत्या*** *व* ***नकाशे*** *काढा.*

3) ***उजवीकडील*** *अंक प्रश्नांचे* ***पूर्ण*** *गुण दर्शवितात.*

4) ***नकाशा*** *स्टेन्सिलचा वापर करण्यास* ***परवानगी*** *आहे.*

1. योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा : **14**

1) अटलांटिक व पॅसिफीक महासागर _____ या कालव्याने जोडलेले आहेत.

a) पनामा b) सुऐज c) कील d) नेल्सन

2) व्यापारी भूगोल ही _____ भूगोलाची एक उपशाखा आहे.

a) नागरी b) मानवी c) आर्थिक d) राजकीय

3) भारतात पहिली रेल्वे _____ या वर्षी धावली.

a) 1851 b) 1852 c) 1853 d) 1854

4) कापूस हे पीक _____ म्हणूनही ओळखले जाते.

a) पांढरे सोने b) काळे सोने c) पिवळे सोने d) लाल सोने

5) भारताचा तांदूळ उत्पादनात जगात _____ क्रमांक लागतो.

a) प्रथम b) दुसरा c) तिसरा d) चौथा

6) स्थलांतरीत शेतीला आसाममध्ये _____ या नावाने ओळखले जाते.

a) लडांग b) कुमारी c) वालरा d) झुमिंग

7) _____ हा जगातील सर्वात मोठा सागरी कालवा आहे.

a) पनामा b) सुऐज c) मलबार d) कोरोमंडल

8) केप-कैरो लोहमार्ग खालीलपैकी _____ या शहरांना जोडतो.

a) केपटाऊन-कैरो b) व्हाल्परैसो-ब्युनॉस

c) न्युयॉर्क-सॅनफ्रान्सिस्को d) व्हॅन्कुअर-हॅली

9) भारतात एकूण _____ राष्ट्रीय महामार्ग आहे.

a) 40 b) 51 c) 53 d) 55

10) ताज महल हे पर्यटन केंद्र भारतातील _____ या नदी किनारी वसलेले आहे.

a) गंगा b) यमुना c) गोदावरी d) कोसी

11) जागतिक पर्यटन समितीची पहिली बैठक _____ या देशात झाली.

a) स्पेन b) यु.एस.ए. c) यु.के. d) भारत

12) E.E.C. या संघटनेची स्थापना _____ साली झाली.

a) 24 मार्च 1957 b) 24 मार्च 1958 c) 24 मार्च 1959 d) 24 मार्च 1960

13) गॅट (GATT) या संघटनेचे मुख्य कार्यालय _____ या ठिकाणी आहे.

a) जिनिव्हा b) ब्राझिल c) पेरू d) चीन

14) व्यापाराचे प्रमुख _____ प्रकार पडतात.

a) दोन b) तीन c) चार d) पाच

2. थोडक्यात उत्तरे लिहा : **14**

a) व्यापारी भूगोलाची व्याप्ती.

b) E.E.C. आणि OPEC.

3. थोडक्यात उत्तरे लिहा : **14**

a) आग्रा – ताजमहल.

b) स्थलांतरीत शेती.

4. 1) भारतातील गहू उत्पादनाचा आणि वितरणाचा सविस्तर वृत्तांत लिहा. **14**

किंवा

2) पर्यटनावर परिणाम करणाऱ्या घटकांची सविस्तर चर्चा करा.

5. 1) व्यापारी भूगोलाची व्याख्या देऊन त्याचे स्वरूप व व्याप्ती स्पष्ट करा. **14**

किंवा

2) जगातील वाहतुक व दळणवळणाची सखोल महिती लिहा.

_____

SLR-V – 25

Seat No.	

B.Com. – II (Semester – III) (New) Examination, 2016
ENGLISH (Compulsory)
Staying Ahead (CGPA)

Day and Date : Tuesday, 22-3-2016 Total Marks : 70

Time : 2.30 p.m. to 5.00 p.m.

Instructions : *1)* ***All*** *questions are* ***compulsory****.*

2) Figures to the ***right*** *indicate* ***full*** *marks.*

1. Choose the right answer from the alternatives given below : **14**

1) Johnsy believed she would die when ————————

a) Sue completed her sketch for the newspaper

b) Behrman completed his masterpiece

c) She had painted the Bay of Naples

d) The last leaf on the ivy vine to her window fell

2) Sue calls the last leaf Behrman's masterpiece because _____

a) He painted it just before he died

b) It saved Johnsy's life

c) It was very finely painted

d) Behrman had told her that it was

3) Gandhi was not seated inside the coach because _____

a) He was not well-dressed

b) The other passengers objected to his presence

c) He was regarded as a 'Coolie'

d) He did not possess a valid ticket

4) When Gandhi refused to on the footboard, the leader _____
   a) Tried to persuade him with a well-reasoned argument
   b) Physically assaulted him
   c) Complained to the station master
   d) Allowed him to sit inside the coach

5) The extract 'Struggle for Existence' is written by _____
   a) M.K. Gandhi b) Charles Darwin
   c) O'Henry d) Charles Dickens

6) Among plants, the _____ suffer from the most destruction.
   a) Turf b) Carices c) Seedlings d) Big trees

7) When everyone around you is blaming you for causing a problem, you should _____
   a) Quit and move on to better things
   b) Keep calm
   c) Argue with the people who blame you
   d) Find out who is really to blame

8) When all men doubt you, you should _____
   a) Make a long speech to inspire confidence in them
   b) Begin to doubt yourself as well
   c) Trust yourself, but make allowance for their doubts as well
   d) Try to prove them wrong

9) The bird beats his wing on the bars of his cage until he bleeds because _____
   a) He is stubborn
   b) He is insensitive to pain
   c) He is training to withstand pain
   d) He is frustrated at being in captivity

10) The bird sings even though he is in pain because _____

a) He is praying for freedom

b) It takes his mind off his suffering

c) He loves to hear the sound of his choice

d) His owners force him to sing for their entertainment

11) Akshay Kumar jumped into the pool. The verb in this sentence is _____

a) Irregular b) Intransitive c) Non-finite d) Transitive

12) Gangaram would _____ for a room on rent for his personal use.

a) Asked b) Asking c) Ask d) Asks

13) My teacher _____ driving and drives to the university every Friday.

a) Loves b) Loved c) Is loving d) Has been loving

14) Jaya has been serving in our College since 2000. The underlined phrase is in _____ tense.

a) Simple present b) Simple past

c) Present continuous d) Present perfect continuous

2. Answer the following questions in brief (**any seven**) : **14**

1) How does Sue try to convince Johnsy not to give in to despair ?

2) What happened when Gandhi refused to sit on the footboard ?

3) How does Darwin define 'struggle for existence' ?

4) Describe the character of old Behrman.

5) Describe the reactions of the other Indians to the discrimination they faced on a daily basis in South Africa.

6) Why does Darwin say that climate is the biggest influence on organism's struggle for existence ?

7) Describe Joanna and Sue's history and relationship.

8) Why was Sheth Abdul Gani worried even though Gandhi had managed to obtain a first class ticket ?

3. A) Write short answers on **any two** of the following : **8**

   1) Explain the meaning of the line 'don't look too good, nor talk too wise'.

   2) Comment on the challenges that a person will have to face in life, according to the poet, Kipling.

   3) Write the central idea of the poem, 'Sympathy'.

   B) Answer briefly **any two** of the following questions : **6**

   1) Imagine that you are Vasu, Chief Manager of Sapana Business Solutions Ltd. You are always busy in a meeting with your staff. Write a permanent message on your voice mail requesting the caller to leave his message.

   2) Write a temporary voicemail for Mr. Vinod Patil, who has left the office to attend a meeting.

   3) Imagine that you have organized a teleconference of regional managers on installation of a new unit of your company. Start the teleconference as the Chief Manager and state the objective of the conference.

4. Answer **any one** of the following questions : **14**

   1) You are S. Dhanraj residing at 35, Shivajinagar, Solapur. You are planning to buy an automatic washing machine. Write to the showroom Manager, Raj Electronics, Krantinagar, Pune, asking for a Caltalogue and price list.

   2) You are Yash Chopra, Principal of Karmayogi Commerce College, Satara. Write to M/S Shabnam Book House, Sangali, placing an order for 5000 copies of Everyday English, a textbook of English for undergraduate classes.

5. Write a review on the book which you have read recently. **14**

SLR-V – 26

Seat No.	

B.Com. – II (Semester – III) (New CGPA) Examination, 2016
BUSINESS ECONOMICS – II

Day and Date : Wednesday, 23-3-2016 Max. Marks : 70
Time : 2.30 p.m. to 5.00 p.m.

Instructions *: 1)* ***All*** *questions are* ***compulsory****.*
2) Figures to the ***right*** *shows* ***full*** *marks.*
3) ***Draw*** *diagram* ***whenever*** *necessary.*

1. Choose the correct alternative : **14**

1) National income is

a) a flow b) a stock

c) a fund d) none of these

2) National income does not include

a) Service of an actor b) Profit of a firm

c) Export earning d) Transfer payments

3) Full employments means

a) Absence of involuntary unemployment

b) Enough vacancies

c) Absence of voluntary unemployment

d) None of these

4) Disguised unemployment implies

a) Technological inefficiency

b) Zero marginal of the supply of labour

c) Zero marginal productivity of all labour

d) Over full employment

P.T.O.

5) $\frac{\text{Real National Income}}{\text{Size of population}} =$ _____

a) Personal income

b) Per capita income

c) Per capita real income

d) None of these

6) Classical theory is a

a) Short-period analysis

b) Long-term analysis

c) Short-run as well as long-run analysis

d) None of these

7) Supply creates its own demand is the statement of

a) Marshall's Law of Demand

b) Smith's classical law

c) Say's of markets

d) None of these

8) According to Kenyes the level of consumption is determine by _____

a) Effective demand b) Level of income

c) Rate of interest d) None of these

9) By which of the following factors, the MEC is not affected ?

a) Population growth

b) Rate of interest

c) Investment expenditure

d) None of these

10) Marginal propensity to consume

a) $\frac{C}{Y}$ b) $\frac{\Delta C}{\Delta Y}$

c) $\frac{Y}{P}$ d) $\frac{\Delta Y}{\Delta P}$

11) _____ refers to the difference in value of imports and exports of visible commodities only.

a) Balance of trade b) Balance of payments

c) Rate of exchange d) None of these

12) Macro economics means

a) A study of economics as a whole

b) A study of the single unit in the economy

c) A study of single point equilibrium

d) None of these

13) Multiplier = $\frac{.....}{\Delta I}$

a) ΔM b) ΔY

c) ΔR d) ΔS

14) $P = \frac{MV}{.....}$

a) M1 b) T

c) R d) None of these

2. Write short answer of the followings questions :

a) Scope of macro economics. **7**

b) Importance of national income data. **7**

3. Write short notes :
   a) Explain the importance of index numbers. **7**
   b) Explain the chief characteristics of Keynes theory of income and employment. **7**

4. Answer **any one** of the following (Long answer) : **14**
   i) Explain the methods of the computing National Income and its difficulties.
   ii) Explain the causes and effects of inflation.

5. Answer **any one** of the following (Long answer) : **14**
   i) What is Macro Economics ? Explain the nature and importance of Macro Economics.
   ii) Discuss the determinants of the consumption function.

मराठी रूपांतर

सूचना : *१) **सर्व** प्रश्न **आवश्यक** आहेत.*
*२) **उजवीकडील** अंक **पूर्ण** गुण दर्शवितात.*
*३) **आवश्यक तेथे** आकृती काढा.*

१. योग्य पर्याय निवडा : **१४**

१) राष्ट्रीय उत्पन्न _____ आहे.
   अ) प्रवाह ब) साठा
   क) निधी ड) यापैकी नाही

२) राष्ट्रीय उत्पन्नात _____ समावेश नसतो.
   अ) अभिनेत्याची सेवा ब) उद्योगसंस्थेचा नफा
   क) निर्यातीचे उत्पन्न ड) हस्तांतरित उत्पन्न

३) पूर्ण रोजगार म्हणजे

अ) अनैच्छिक बेकारीचा अभाव ब) पुरेसा रोजगार

क) ऐच्छिक बेकारीचा अभाव ड) यापैकी नाही

४) छुप्पी बेकारी _____ आढळते.

अ) तांत्रिक अकार्यक्षमता ब) कामगार पुरवठ्याची शून्य सीमांतता

क) कामगाराची शून्य उत्पादकता ड) अतिरिक्त रोजगार

५) $\frac{\text{वास्तव राष्ट्रीय उत्पन्न}}{\text{लोकसंख्येचे आकारमान}}$ = _____

अ) वैयक्तिक उत्पन्न ब) दरडोई उत्पन्न

क) दरडोई वास्तव उत्पन्न ड) यापैकी नाही

६) सनातन सिध्दांतात _____ आहे.

अ) अल्पकाळाचे विश्लेषण ब) दीर्घकाळाचे विश्लेषण

क) अल्पकाळ व दीर्घकाळ विश्लेषण ड) यापैकी नाही

७) पुरवठा आपली मागणी निर्माण करतो हे विधान _____ संबंधित आहे.

अ) मार्शलचा मागणी नियम ब) स्मिथचा सनातन सिद्धांत

क) से'जचा बाजार ड) यापैकी नाही

८) केन्सच्या मते उपभोग पातळी _____ वरून ठरते.

अ) प्रभावी मागणी ब) उत्पन्न पातळी

क) व्याजदर ड) यापैकी नाही

९) भांडवलाची सीमांत कार्यक्षमतेवर खालीलपैकी कोणत्या _____ परिणाम होत नाही.

अ) लोकसंख्या वाढ ब) व्याजदर

क) गुंतवणुक खर्च ड) यापैकी नाही

१०) सीमांत उपभोगप्रवृत्ती म्हणजे _____ होय.

अ) $\frac{C}{Y}$ ब) $\frac{\Delta C}{\Delta Y}$

क) $\frac{Y}{P}$ ड) $\frac{\Delta Y}{\Delta P}$

११) आयात मूल्य व निर्यात मूल्यातील दृश्य वस्तुतील फरकास _____ म्हणतात.

अ) व्यापारतोल ब) व्यवहारतोल

क) विनिमय दर ड) यापैकी नाही

१२) स्थूल अर्थशास्त्र म्हणजे _____ होय.

अ) संपूर्ण अर्थव्यवस्थेचा अभ्यास

ब) अर्थव्यवस्थेतील एका घटकाचा अभ्यास

क) एक बिंदु संतुलनाचा अभ्यास

ड) यापैकी नाही

१३) गुणक = $\frac{\text{.....}}{\Delta I}$

अ) ΔM ब) ΔY

क) ΔR ड) ΔS

१४) $P = \frac{MV}{\text{.....}}$

अ) M1 ब) T क) R ड) यापैकी नाही

२. खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा :

अ) स्थूल अर्थशास्त्राची व्याप्ती. ७

ब) राष्ट्रीय उत्पन्नाच्या आकडेवारीचे महत्त्व टीपा लिहा. ७

३. टीपा लिहा :

अ) किंमत निर्देशाकाचे महत्त्व स्पष्ट करा. ७

ब) केन्सच्या उत्पन्न व रोजगार सिद्धांत प्रमुख वैशिष्ट्ये सांगा. ७

४. खालील पैकी **एका** प्रश्नाचे उत्तर द्या (दीर्घोत्तरी) : १४

१) राष्ट्रीय उत्पन्न मोजण्याच्या पद्धती सांगून अडचणी स्पष्ट करा.

२) चलनवाढीची कारणे सांगून परिणाम स्पष्ट करा.

५. खालील पैकी **एका** प्रश्नाचे उत्तर द्या (दीर्घोत्तरी) : १४

१) स्थूल अर्थशास्त्र म्हणजे काय ? स्थूल अर्थशास्त्राचे स्वरूप व महत्त्व स्पष्ट करा.

२) उपभोग/फलन निश्चित करणाऱ्या घटकांची चर्चा करा.

———————

SLR-V – 27

Seat No.	

B.Com. – II (Semester – III) (New – CGPA) Examination, 2016
CORPORATE ACCOUNTING

Day and Date : Saturday, 26-3-2016
Time : 2.30 p.m. to 5.00 p.m. Max. Marks : 70

***Instructions** : 1) **All** questions are **compulsory**.*
*2) Figures to the **right** indicate **full** marks.*
*3) Use of **calculator's** is allowed.*

1. Choose the correct alternative : **14**

1) _____ shareholders enjoys voting power in the company.
   a) Equity b) Preference
   c) a) and b) d) None of these

2) _____ expenses always shows only in post incorporation column while preparing statement prior to and after incorporation.
   a) Depreciation b) Commission c) Advertising d) Preliminary

3) While preparing Balance-Sheet in a vertical form share premium will be shown in _____ no. schedule.
   a) 1 b) 3 c) 4 d) 2

4) Calls in advance is stated either under the heading 'share capital' or under
   a) Secured loan b) Unsecured loan
   c) Reserves d) None of these

5) Loose tools is a type of
   a) Current asset b) Fixed asset
   c) Current liability d) Long-term liability

6) Accounting Standard - 2 (AS-2) is related to
   a) Inventories b) Fixed asset
   c) Depreciation d) Changes in financial position

7) The principles which constitute the ground rules for financial reporting are termed as generally accepted
   a) Accounting concept
   b) Accounting standards
   c) Accounting conventions
   d) Accounting definition

8) _____ is prepared to find out either the cost of production or the profit on manufacture of goods.
   a) Profit and Loss A/c
   b) Trading A/c
   c) Balance Sheet
   d) Manufacturing A/c

9) The proposed dividend is debited to Profit and Loss Appropriation Account and shown on the liabilities side of the Balance Sheet under the sub-heading
   a) Loan fund
   b) Provisions
   c) Current liabilities
   d) Reserves

10) If the forfeited shares are reissued at par _____ account is debited.
   a) Capital
   b) Bank
   c) Capital reserve
   d) Forfeited share

11) Shares are of _____ value.
   a) Unequal
   b) Incorrect
   c) Equal
   d) None of these

12) _____ expenses are of a type of fixed nature.
   a) General and office exp.
   b) Printing and stationery
   c) Rent, rates and taxes
   d) All the above

13) Shares at a discount must be issued within _____ months from the date of sanction by the company law board.
   a) 2 b) 3 c) 4 d) 1

14) Stock of inventories consist of
   a) Stock of finished goods
   b) Stock of raw-material
   c) Stock of work in progress
   d) Stock of finished goods, raw-material and work in progress

2. Write short notes on : **14**

   a) Accounting standard – 6

   b) Issue of shares at discount.

3. a) Mehata Co. Ltd. invited applications for 8000 equity shares of Rs. 10 each at a discount of rupee one per share. The amount was to be paid as follows : **7**

   on application 2

   on allotment 3

   on 1st and final call 4.

   The public applied for 6000 shares and these shares were allotted. All money due were collected with the exception of the Ist and final call on 500 shares and these were forfeited and reissued for Rs. 8.

   Pass journal entries in regard to forfeiture and its reissue of shares.

   b) The Cosmos Trading Company Ltd. was registered on Ist January 2006 and obtained a certificate of commencement of business on 1st April 2006. It purchased a business firm with effect from 1st October 2005, the accounts were closed on 30th September every year. **7**

   Turnover for the year was Rs. 10,00,000 and that for the period after incorporation was Rs. 8,00,000.

   Calculate time and sales ratio and also show statement of prior to and after incorporation.

G/P for the year	1,20,000
Salary	12,000
Audit fee	2,000
Depreciation	16,000
Advertising	6,000

4. Vishal Co. ltd. was registered with a capital of Rs. 10,00,000 divided into 10000 shares of Rs. 100 each. The company offered to the public for subscription 5000 shares at a premium of Rs. 10 per share payable as follows. **14**

Rs. 10 on application

Rs. 30 on allotment (including premium)

Rs. 30 on first call

Rs. 40 on final call.

The company received applications for 8000 shares. The applications for 1000 shares were rejected and application money was refunded. Pro-rata allotment was made to the remaining applicants. Excess money paid on application was adjusted against the amount due on allotment.

All the calls were made and duly received except Mr. Sham who failed to pay first call and final call on 200 shares held by him. His shares were forfeited and reissued to Mr. Ram at Rs. 80 per share as fully paid.

Pass journal entries in the books of Vishal Ltd.

OR

Mahima Traders Ltd. was registered on 1st January 2010 to take over Business of M/s Laxmi Ltd. as from 1st October 2009. The company received its certificate for commencement of business on 1st February 2010. The accounts of the company prepared for year ending 30th September 2010 showed the following : **14**

1) Total turnover for the year amounted to Rs. 4,80,000 of which Rs. 80,000 related to the period from 1st Oct. 2009 to 1st Feb. 2010.
2) Trading account showed Gross Profit of Rs. 1,04,000
3) Following expenses were debited to Profit and Loss A/c.

Particulars	**Rs.**
Int. to vendor (upto 31st May 2010)	4,000
Debenture interest	1,000
Depreciation	8,000
Commission on sales	4,800
Audit fee	2,000

Bad debts	1,500
(Rs. 500 related to debtors taken over from vendor)	
Preliminary exp.	5,000
Salary	20,000
Printing and Stationery	800
Advertising	1,600
General expenses	1,200
Rent	2,000
Director's fees	3,000

Find out profit made by the company prior to and after incorporation.

5. Prepare Balance Sheet and Profit and Loss A/c in a vertical form for Ganesh Co. Ltd. for the year ending 31-3-2008. **14**

Particulars	**Dr.**	**Cr.**
	Rs.	**Rs.**
Equity share capital		8,00,000
(Rs. 80 paid)		
Land and Building	6,00,000	
Plant and Machinery	4,00,000	
Depreciation provision		
Land and Building		20,000
General reserve		60,000
6% Debentures		80,000
Share premium		50,000
Investment (at cost)	1,10,000	
Stock on 31-3-2008	80,000	
Balance at Bank	40,000	
Cash in Hand	10,000	
Profit and Loss A/c		40,000
(on 1-4-2007)		
Sundry creditors		50,000

Establishment expenses	50,000	
Rent and taxes	6,000	
Directors fees	7,000	
Audit fee	4,000	
Sundry expenses	3,000	
Dividend		10,000
G/P		2,00,000
	13,10,000	**13,10,000**

1) Authorised capital of the company is Rs. 10,00,000 divided into 10,000 equity shares of Rs. 100 each.
2) Market value of investment as on the date of Balance Sheet is Rs. 1,05,000.
3) Depreciation on land and building is to be provided on written down value method by 10%.
4) Provision for taxation is to be made at 50% of net profit.
5) Directors propose to transfer Rs. 10,000 to General Reserve.

OR

Prepare Profit and Loss A/c and Balance Sheet in a vertical form for Samarth Ltd. for the year ending 31-12-2012. **14**

Particulars	**Dr.**	**Cr.**
	Rs.	**Rs.**
Calls in arrears	10,000	
Share capital		8,00,000
(Rs. 80 paid)		
Plant and Machinery	2,50,000	
Profit and Loss A/c		20,000
(on 1-1-2012)		
Purchases	2,00,000	
Preliminary exp.	10,000	
Freight	8,000	
Director's fees	4,000	

6% Debenture		80,000
Creditors		10,000
General Reserve		5,000
4% Govt. securities	3,00,000	
Stock (1-1-2012)	1,20,000	
Fixture	60,000	
Debtors	1,00,000	
Goodwill	40,000	
Cash in hand	2,000	
Wages	40,000	
General expenses	7,000	
Salary	12,000	
Bills payable		25,000
Sales		4,00,000
Furniture	77,000	
Land and Building	1,00,000	
	13,40,000	**13,40,000**

1) Write off Preliminary exp. 20%.
2) Transfer 5000 to general reserve.
3) Stock on 31-12-2012 Rs. 80,000.
4) R.D.D. on Debtors at 5%.
5) Provide final dividend at 5%.
6) Depreciation on Building at 10% and on Mach. 5%.
7) Authorised share capital of the co. was 10,000 shares of 100 each.

———————

SLR-V – 28

Seat No.	

B.Com. – II (CGPA) (Semester – III) Examination, 2016
FUNDAMENTALS OF ENTREPRENEURSHIP (New)

Day and Date : Monday, 28-3-2016 Max. Marks : 70

Time : 2.30 p.m. to 5.00 p.m.

***Instructions**: 1) **All** questions are **compulsory**.*
*2) Figures to the **right** indicate **full** marks.*

1. Choose the correct alternative given below for each question. **14**

1) Creativity is one of the method of
   a) Idea generation b) Research c) Planning d) None of these

2) The idea or plan that is intended to be carried out in future or being carried at present
   a) A report b) A project report
   c) An order d) All of these

3) A rural industry means a industry which is situated where the population is less than
   a) 10000 b) 5000 c) 15000 d) 20000

4) Which of the following is Agri industry ?
   a) BPO b) Automobile c) Chemical d) Floriculture

5) Entrepreneur is always in the search of
   a) Opportunity b) Profit c) Capital d) None

6) Brainstorming is also known as
   a) Check list b) Group discussion
   c) Research d) All of these

7) The main objective of social entrepreneurship is
   a) Profit b) Expansion
   c) Sustainable Development d) Social Exploitation

8) A women entrepreneur means an enterprise owned and controlled by women with minimum financial interest of _____ of capital.
   a) 49% b) 51% c) 33% d) 100%

P.T.O.

9) The concept of social entrepreneurship is started from
   a) 1950 b) 1960 c) 1951 d) 1956

10) Rural Industry is _____ based industry.
   a) Capital b) Work c) Skill d) Land

11) One who undertake an enterprise, acting as intermediary between capital and labour is
   a) Director b) Manager
   c) Entrepreneur d) Owner

12) The non economic factors which influencing the entrepreneurship is
   a) Social mobility b) Market
   c) Raw Material d) None of these

13) Hidden unemployment is one of the biggest problem in front of _____ sector.
   a) Industrial b) Service
   c) Transport d) Agriculture

14) Brainstorming concept is given by
   a) F. W. Taylor b) Alex Osborn
   c) Elton Mayo d) Schumpeter

2. Write short notes on : **14**
   a) Concept of entrepreneur.
   b) Types of women entrepreneurs.

3. Write answer in brief : **14**
   a) What are the motivating factors for entrepreneurship ?
   b) Explain the importance of project report.

4. Answer **any one** of the following : **14**
   a) What are the different methods of Idea Generation ?
   b) What is meant by Agri Entrepreneurship and explain the problems of Agri entrepreneurship.

5. Answer **any one** of the following : **14**
   a) Explain the concept of social entrepreneurship and state its need.
   b) Explain in detail various qualities of entrepreneur.

मराठी रूपांतर

सूचना : *१) **सर्व** प्रश्न **आवश्यक** आहेत.*
*२) **उजवीकडील** अंक **पूर्ण** गुण दर्शवितात.*

१. प्रत्येक प्रश्ना खाली दिलेल्या पर्यायातून योग्य पर्याय निवडा. **१४**

१) सृजनशीलता ही _____ ची एक पद्धत आहे.
अ) कल्पना निर्मिती ब) संशोधन क) नियोजन ड) कोणतेही नाही

२) वर्तमान व भविष्यकालात उद्योग उभारण्यासाठी सर्व बाबींचा विचार करून तयार केलेली योजना
अ) अहवाल ब) प्रकल्प अहवाल क) आदेश ड) वरील सर्व

३) ग्रामीण उद्योग म्हणजे असा उद्योग जो _____ ऐसा कमी लोकसंख्येच्या ठिकाणी चालु आहे.
अ) १०००० ब) ५००० क) १५००० ड) २०००

४) खालीलपैकी कोणते कृषी उद्योग आहे ?
अ) बी.पी.ओ. ब) वाहन उद्योग
क) रासायनिक कारखाना ड) पुष्पोत्पादन

५) उद्योजक हा नेहमी _____ च्या शोधात असतो.
अ) संधी ब) नफा
क) भांडवल ड) कोणतेही नाही

६) बुद्धीमंथनास _____ सुद्धा म्हणतात.
अ) नोंद सूची ब) समूहचर्चा क) संशोधन ड) वरील सर्व

७) सामाजिक उद्योजकतेचा प्रमुख उद्देश हा _____ आहे.
अ) नफा ब) वाढ
क) शाश्वत विकास ड) सामाजिक शोषण

८) महिला उद्योग म्हणजे असा उपक्रम की ज्याची मालकी व नियंत्रण महिलाकडे असून यातील भांडवलाच्या कमीतकमी _____ आर्थिक हितसंबंध महिलांचे असते.
अ) ४९% ब) ५१% क) ३३% ड) १००%

९) सामाजिक उद्योजकतेची संकल्पना सर्व प्रथम _____ मध्ये अस्तित्वात आली.
अ) १९५० ब) १९६० क) १९५१ ड) १९५६

१०) ग्रामीण उद्योग हा _____ प्रधान असतात.
अ) भांडवल ब) श्रम क) कौशल्य ड) भूमी

११) भांडवल व श्रम यामध्ये मध्यस्थी करून उद्योगाची किंवा उपक्रमाची स्थापना करणारी व्यक्ती म्हणजे

अ) संचालक ब) व्यवस्थापक क) उद्योजक ड) मालक

१२) उद्योजकतेवर परिणाम करणारे आर्थिकेतर घटक _____ आहे.

अ) सामाजिक अस्थिरता ब) बाजारपेठ

क) कच्चेमाल ड) यापैकी नाही

१३) छुपी बेरोजगारी ही _____ क्षेत्राची सर्वात मोठी समस्या आहे.

अ) उद्योग ब) सेवा क) वाहतूक ड) कृषी

१४) बुद्धीमंथन ही संकल्पना सर्व प्रथम _____ याने मांडली.

अ) एफ. डब्ल्यू. टेलर ब) ॲलेक्स ऑसबोर्न

क) ऐल्टन मायो ड) शुम्पिटर

२. टीपा लिहा : **१४**

अ) उद्योजक संकल्पना.

ब) महिला उद्योजकांचे प्रकार.

३. थोडक्यात उत्तर लिहा : **१४**

अ) उद्योजकतेला प्रेरणा देणारे घटक कोणते ?

ब) प्रकल्प अहवालाचे महत्व विषद करा.

४. खालीलपैकी **एका** प्रश्नाचे उत्तर सविस्तर लिहा. **१४**

अ) कल्पना निर्मितीचे विविध मार्ग सविस्तर स्पष्ट करा.

ब) कृषी उद्योजकता संकल्पना स्पष्ट करून कृषी उद्योजकतेसमोरील विविध समस्या कोणत्या ?

५. खालीलपैकी **एका** प्रश्नाचे उत्तर सविस्तर लिहा. **१४**

अ) सामाजिक उद्योजकता संकल्पना स्पष्ट करून त्याची गरज विषद करा.

ब) उद्योजकाची विविध गुण वैशिष्ट्ये सविस्तर लिहा.

SLR-V – 29

Seat No.	

B.Com. – II (Semester – III) (New-CGPA) Examination, 2016
BUSINESS STATISTICS

Day and Date : Tuesday, 29-3-2016 Max. Marks : 70
Time : 2.30 p.m. to 5.00 p.m.

N. B. : *1)* ***All*** *questions are* ***compulsory****.*
2) Figures to the ***right*** *indicate* ***full*** *marks.*
3) ***Use*** *of soundless calculator is* ***allowed****.*
4) Graph papers will be ***supplied*** *on* ***request****.*

1. Choose the most correct alternative : **14**

i) Median of the data 10, 12, 16, 10, 9, 5, 13, 10, 17 is

a) 10 b) 12 c) 13 d) None of these

ii) One of the regression coefficients of two perfectly correlated variables is 0.5 the other regression coefficient is

a) 0.5 b) – 0.5 c) 2 d) None of these

iii) The process of arranging data in different groups according to similarities is called as

a) Tabulation b) Classification c) Interpretation d) None of these

iv) The average of the 5 numbers 4, 7, X, 8 and 10 is 6. The value of X is

a) 3 b) 5 c) 1 d) None of these

v) Quartiles divide the data into

a) 10 equal parts b) 5 equal parts c) 7 equal parts d) 4 equal parts

vi) The sum of the deviations of the values of the observations is minimum, if they are taken from

a) Mean b) Median c) Mode d) S.D

vii) Coefficient of Mean Deviation (M.D) about mean is

a) $\frac{\text{M.D}}{\text{mean}}$ b) $\frac{\text{M.D}}{\text{mode}}$ c) $\frac{\text{M.D}}{\text{median}}$ d) $\frac{\text{M.D}}{\sigma_3}$

P.T.O.

viii) Which limits are excluded in exclusive method of classification ?

a) Lower limit b) Upper limit c) Both limits d) None of these

ix) Tally marks determine

a) Class width b) Class boundary

c) Class limit d) Class frequency

x) The range of 15, 12, 10, 5, 17, 25, is

a) 6 b) 13 c) 14 d) 20

xi) From histogram we can locate

a) mean b) median c) mode d) none of these

xii) For a perfect positive correlation between the two variables the Karl Pearson's correlation coefficient 'r' is equal to

a) –1 b) + 1 c) 0 d) none of these

xiii) The number of lines of regression are

a) one b) two c) three d) four

xiv) The formula of range is

a) L + S b) L – S c) $\frac{L+S}{L-S}$ d) none of these

2. A) Define : **7**

i) mid point

ii) mean

iii) median

iv) mode.

B) If coefficient of variation of a series is 60 and S.D is 20. What is Arithmetic mean ($\overline{X}$) ? **7**

3. A) Draw the histogram from the following data and locate mode from it. **7**

Cost in Rs.	2 – 6	6 – 10	10 – 14	14 – 18	18 – 22	22 – 26	26 – 30	30 – 34
frequency	1	9	21	47	52	36	19	3

B) What are the requirements of a good average ? **7**

4. What is dispersion ? Define Standard Deviation (S.D) and Coefficient of Variation (C.V). Compute A.M, S.D and C.V for the following data : **14**

Class :	0 – 10	10 – 20	20 – 30	30 – 40	40 – 50
frequency :	7	12	24	10	7

OR

Define coefficient of correlation. Give the relation between correlation coefficient and regression coefficients. Find the Karl Pearson's coefficient of correlation between X and Y from the following : **14**

X :	50,	54,	56,	59,	65,	60,	70
Y :	38,	44,	33,	36,	33,	23,	13

5. Write short note on Ogive curve. Draw less than Ogive curve for the following data : **14**

Marks :	0 – 10	10 – 20	20 – 30	30 – 40	40 – 50	50 – 60
No. of students :	12	35	58	107	62	20

Determine median from it.

OR

Define regression. State regression lines and coefficients of regression. Find the equation of the line of regression of Y on X for the following data. **14**

X :	78	36	98	25	75	82	90	62	65	39
Y :	84	51	91	60	68	62	86	58	53	47

———————

SLR-V – 30

Seat No.	

B.Com. – II (Semester – III) (New – CGPA) Examination, 2016
MONEY AND FINANCIAL SYSTEM

Day and Date : Wednesday, 30-3-2016 Max. Marks : 70
Time : 2.30 p.m. to 5.00 p.m.

***N.B.** : 1) **All** questions are **compulsory**.*
*2) Figures to the **right** indicate **full** marks.*

1. Objective type question. Choose the correct alternative and rewrite the sentences. **14**

1) According to _____ money is one thing that possesses general acceptability.
   a) Prof. Crowther b) Prof. Seligaman
   c) J. M. Keynes d) Dr. Marshal

2) Medium of exchange is _____ function of money.
   a) Primary b) Secondary c) Contingent d) None of above

3) M_1 is the _____ concept of supply of money.
   a) Narrow b) Broad c) Limited d) None of above

4) Financial markets are divided into _____ markets.
   a) Four b) Three c) Two d) None of above

5) The chief components of financial system are _____
   a) Financial Instruments b) Financial markets
   c) Financial Institutions d) All of above

6) Monetary policy is implemented by _____
   a) Commercial Banks b) Central Bank
   c) Urban Banks d) Co-operative Banks

7) To control the inflation Central Bank _____ the bank rate.
   a) Increases b) Decreases
   c) Keep constant d) None of above

P.T.O.

8) Money market is related with _____ funds.
   a) Long term funds b) Medium term funds
   c) Short term funds d) All the above

9) Hawala market is known as _____ market.
   a) Legal b) Illegal c) Government d) None of these

10) _____ is quantitative instruments of monetary policy.
   a) Open market operations b) Cash reserve ratio
   c) Bank rate d) All the above

11) According to Encyclopedia of Britanica _____ as the act of providing the means of payments.
   a) Interest b) Finance c) Loan d) Bank rate

12) NABARD is established in the year _____
   a) 1935 b) 1955 c) 1982 d) 1990

13) Indian money market is divided into _____ sector.
   a) Two b) Four c) Five d) Six

14) _____ is the selective instrument of monetary policy.
   a) Open market operations b) Cash reserve ratio
   c) Bank rate d) Consumer credit control

2. Give short answers.
   a) Explain the uses of high powered money. **7**
   b) Give the features of call money market. **7**

3. Write short notes.
   a) Types of money. **7**
   b) Objectives of monetary policy. **7**

4. Answer **any one**. **14**
   a) Explain the functions of money.
   b) What is meant by monetary policy ? Explain the limitations of monetary policy.

5. Answer **any one**. **14**
   a) Explain the role of finance in economic development.
   b) Explain the features of Indian money market.

मराठी रूपांतर

सूचना : *१) **सर्व** प्रश्न **आवश्यक** आहेत.*

*२) **उजवीकडील** अंक त्या प्रश्नाचे **पूर्ण** गुण दर्शवितात.*

१. वस्तुनिष्ठ स्वरूपाचा प्रश्न : योग्य पर्याय निवडून विधाने पुन्हा लिहा. **१४**

१) _____ यांच्या मते जिला सार्वत्रिक स्वीकार्यता मिळालेली आहे अशी कोणतीही वस्तु म्हणजे पैसा होय.

अ) प्रा. क्राऊथर ब) प्रा. सेलिगमन क) जे. एम्. केन्स ड) डॉ. मार्शल

२) विनीमयाचे माध्यम हे पैशाचे _____ प्रकारचे कार्य आहे.

अ) प्राथमिक ब) दुय्यम क) अनुशंगीक ड) यापैकी नाही

३) पैशाच्या पुरवठ्यातील M_1 ही संकल्पना _____ संकल्पना आहे.

अ) संकुचित ब) व्यापक क) मर्यादीत ड) यापैकी नाही

४) वित्तीय बाजार हा _____ भागात विभागलेला आहे.

अ) चार ब) तीन क) दोन ड) यापैकी नाही

५) _____ हे वित्तीय रचनेचे प्रमुख घटक आहेत.

अ) वित्तीय साधने ब) वित्त बाजार क) वित्तीय संस्था ड) वरील सर्व

६) चलनविषयक धोरण _____ कडून राबविले जाते.

अ) व्यापारी बँका ब) मध्यवर्ती बँका क) नागरी बँका ड) सहकारी बँका

७) चलनवाढ नियंत्रित करण्यासाठी मध्यवर्ती बँक बँकदर _____

अ) वाढविते ब) घटविते क) स्थिर ठेवते ड) यापैकी नाही

८) नाणेबाजार हा _____ निधीशी संबंधीत आहे.

अ) दीर्घकालीन ब) मध्यमकालीन क) अल्पकालीन ड) वरील सर्व

९) हवाला बाजार हा _____ बाजार म्हणून ओळखला जातो.

अ) कायदेशीर ब) बेकायदेशीर क) सरकारी ड) यापैकी नाही

१०) _____ हे चलनविषयक धोरणाचे संख्यात्मक साधन आहे.

अ) कर्जरोख्यांची खुल्या बाजारात खरेदी-विक्री

ब) राखीव निधी प्रमाण

क) बँकदर

ड) वरील सर्व

११) ब्रिटानीका विश्वकोशाप्रमाणे पैसे भागविण्यासाठी सामग्रीचा पुरवठा होण्यासाठीची कृती म्हणजे _____ होय.

अ) व्याज ब) वित्त क) कर्ज ड) बँकदर

१२) नाबार्डची स्थापना _____ यावर्षी झाली.

अ) १९३५ ब) १९५५ क) १९८२ ड) १९९०

१३) भारतीय नाणेबाजार हा _____ भागात विभागला आहे.

अ) दोन ब) चार क) पाच ड) सहा

१४) _____ हे चलनविषयक धोरणाचे गुणात्मक साधन आहे.

अ) खुल्या बाजारात कर्जरोख्यांची खरेदी-विक्री

ब) राखीव निधी प्रमाण

क) बँकदर

ड) उपभोग कर्जाचे नियंत्रण

२. थोडक्यात उत्तरे लिहा :

अ) उच्च शक्ती पैशाचे उपयोग स्पष्ट करा. ७

ब) मागणीदेय कर्ज बाजाराची वैशिष्ट्ये सांगा. ७

३. टीपा लिहा :

अ) पैशाचे प्रकार. ७

ब) चलनविषयक धोरणाची उद्दिष्ट्ये. ७

४. कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे उत्तर लिहा : १४

अ) पैशाची कार्ये स्पष्ट करा.

ब) चलनविषयक धोरण म्हणजे ? चलनविषयक धोरणाची मर्यादा स्पष्ट करा.

५. कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे उत्तर लिहा : १४

अ) आर्थिक विकासातील वित्ताची भूमिका स्पष्ट करा.

ब) भारतीय नाणेबजाराची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

SLR-V – 31

Seat No.	

B.Com. (Semester – III) (Old) Examination, 2016
ENGLISH (Compulsory)
Keeping Pace

Day and Date : Tuesday, 22-3-2016 Max. Marks : 50
Time : 2.30 p.m. to 4.30 p.m.

Instructions : *1)* ***All*** *questions are* ***compulsory****.*
2) Figures to the ***right*** *indicate* ***full*** *marks.*

1. Fill in the blanks with suitable words from the alternatives given in **each** sentence : **10**

   1) 'Always Have a Cheerful Attitude' was the guiding principle of survival at _____ altitude.

      a) high b) low
      c) very low d) fixed

   2) 'The Three Dancing Goats' is a _____ written by an unknown author.

      a) short story b) folktale c) novel d) drama

   3) In the lesson 'Heaven's Gate', Pico Iyer writes about the culture, tradition and beauty of _____

      a) Kargil b) Ladakh
      c) Kashmir d) Silk Road

   4) Anurag Mathur presents the strengths and weaknesses of the Indian and American _____ system while narrating Gopal's experiences.

      a) Education b) Political
      c) Social d) Economical

   5) The two farmers mend the wall every year during the _____ season.

      a) summer b) spring c) winter d) rainy

   6) The poem 'I, Too' is written by Langston Hughes who is an _____ writer.

      a) African b) American
      c) Afro American d) Indian

P.T.O.

7) The old woman called the three goats _____
   a) Chimpu b) Chapu
   c) Sindhu d) Gopu

8) I am learning _____ (sing) the song.
   a) to sing b) singing
   c) sing d) to singing

9) Do not jump off the _____ bus.
   a) moved b) moving
   c) move d) moveing

10) The girls <u>danced</u> gracefully. The underlined word is _____ verb.
   a) regular b) irregular
   c) helping d) transitive

2. Answer **any five** of the following questions in **two** or **three** sentences **each** : **10**

1) What does half of the population of Ladakh consist of and why ?
2) Where did the old women's goats come from ?
3) What are the differences between Gopal's Indian classmates and his American peers ?
4) Describe Gopal's first experience with snow.
5) Explain the steps by which Sindhu sold the first two goats to the landlord's daughter.
6) What did the first European traveler in Ladakh set up ?

3. A) Answer **any two** of the following questions in about **fifty** words **each** : **6**

1) Explain the meaning of the line, "Good fences make good neighbours".
2) What is the symbolic significance of the wall ?
3) What does the speaker of the poem 'I, Too' mean when he says "But I laugh/And eat/And grow strong" ?

B) Attempt **any two** : **4**

1) Write a message for the voice mail of Dr. Preeti Ramaraj, informing that she is not able to attend the call. Request the caller to leave a message.

2) As Ravi Karik write a voice mail message for your clients informing them that you are busy in a meeting and will not be available till 6 p.m.

3) Imagine that you are the chairman of the teleconference of student representatives of different colleges. Start the conference by welcoming the participants and stating purpose of the teleconference.

4. Answer **any one** of the following : **10**

1) As the manager of Balaji Chemicals, MIDC, Solapur, write a letter of appointment to Mr. Shakil Pathan of 276/1, Lotus Apartment, University Road, Kolhapur, who has been selected for the post of Senior Technician in your company.

2) You are Pranav Mehra, Ashok Nagar, Satara and you had purchased two dozen readymade cotton shirts for a functions in your society. Write a letter of complaint to the Sales Executive, ICT Textiles, Satara informing that the six cotton shirts purchased from their showroom were received in a damaged condition. Request for replacement of the damaged goods or for refund.

5. Write a review on a popular magazine or a book which you have read. **10**

SLR-V – 32

Seat No.	

B.Com. – II (Semester – III) (Old) Examination, 2016
BUSINESS ECONOMICS – II

Day and Date : Wednesday, 23-3-2016 Max. Marks : 50
Time : 2.30 p.m. to 4.30 p.m.

N.B. *: 1)* ***All*** *questions are* ***compulsory****.*
2) Figures to the ***right*** *indicate* ***full*** *marks.*

1. Choose correct alternative : **10**

1) The concept of Micro Economics and Macro Economics was used firstly by _____
   a) Dr. J. M. Keynes b) Dr. Marshall
   c) Ragnar Frish d) None of these

2) According to Prof. Fisher the value of money depends upon _____
   a) Supply of money b) Demand for commodity
   c) Demand for money d) None of these

3) The General Level of Employment in the Nation is studied in _____ Economics.
   a) Micro b) Macro c) Classical d) None of these

4) Personal Income – Direct taxes = _____
   a) Percapita Income b) Disposable Income
   c) Net National Income d) None of these

5) N.N.P. = G.N.P. – _____
   a) Total National Income b) Net National Income
   c) Depreciation d) None of these

6) Average consumption = $\frac{\text{_____}}{\text{Total income}}$
   a) Total consumption b) Total investment
   c) Total saving d) None of these

7) Equation $K = \frac{\Delta Y}{\Delta I}$ is known as _____

a) Investment multiplier b) Transaction approach
c) Cash balance appraoch d) None of these

8) "Every supply creates its own demand" stated by _____

a) Keynes b) J. B. Say c) Marshall d) None of these

9) _____ are the methods of computing national income.

a) Product Method b) Expenditure Method
c) Income Method d) All above

10) In construction of Index Number the price of Base Year supposed _____

a) 50 b) 200 c) 100 d) None of these

2. Answer the following questions briefly :

A) Explain the significance and limitations of Marco Economics. **5**

B) Explain the importance of National Income Data. **5**

3. Write short notes :

A) Importance of Index Number. **5**

B) Causes of Inflation. **5**

4. Answer **any one** question of following : **10**

A) What is consumption function ? Explain the factors influencing on consumption function.

B) Explain the methods of computing National Income and explain its difficulties.

5. Answer **any one** question of the following : **10**

A) Explain the meaning of deflation and explain its effects and control.

B) Explain the meaning of Index Number and explain the construction of simple and weighted Index Number.

मराठी रूपांतर

*सूचना : १) **सर्व** प्रश्न **आवश्यक** आहेत.*
*२) **उजवीकडील** अंक **पूर्ण** गुण दर्शवितात.*

१. योग्य पर्याय निवडा : **१०**

१) सूक्ष्म अर्थशास्त्र व समग्र अर्थशास्त्र या संकल्पना प्रथम _____ यांनी वापरला.
अ) डॉ. जे. एम्. केन्स ब) डॉ. मार्शल क) रॅग्नर फ्रिश ड) यापैकी नाही

२) प्रा. फिशरच्या मते पैशाचे मूल्य _____ वर अवलंबून असते.
अ) पैशाचा पुरवठा ब) वस्तुची मागणी
क) पैशाची मागणी ड) यापैकी नाही

३) देशाची सर्वसाधारण रोजगार पातळी ही _____ अर्थशास्त्रात अभ्यासले जाते.
अ) सूक्ष्म ब) समग्र क) सनातन ड) यापैकी नाही

४) वैयक्तिक उत्पन्न – प्रत्यक्ष कर = _____
अ) दरडोई उत्पन्न ब) व्ययशक्य उत्पन्न
क) निव्वळ राष्ट्रीय उत्पन्न ड) यापैकी नाही

५) N.N.P. = G.N.P. – _____
अ) एकूण राष्ट्रीय उत्पन्न ब) निव्वळ राष्ट्रीय उत्पन्न
क) घासारा ड) यापैकी नाही

६) सरासरी उपभोग = $\frac{\text{एकूण उपभोग}}{\text{एकूण उत्पन्न}}$
अ) एकूण उपभोग ब) एकूण गुंतवणूक
क) एकूण बचत ड) यापैकी नाही

७) समीकरण $K = \frac{\Delta Y}{\Delta I}$ म्हणजे _____ होय.
अ) गुंतवणूक गुणक ब) व्यवहार दृष्टिकोन
क) रोख शिल्लक दृष्टिकोन ड) यापैकी नाही

८) ''प्रत्येक पुरवठा आपली मागणी निर्माण करतो'' असे प्रतिपादन _____ यांनी केले.

अ) केन्स ब) जे. बी. से क) मार्शल ड) यापैकी नाही

९) _____ या राष्ट्रीय उत्पन्न मापनाच्या पद्धती आहेत.

अ) उत्पादन पद्धत ब) खर्च पद्धत क) उत्पन्न पद्धत ड) वरील सर्व

१०) निर्देशक तयार करताना मूळ वर्षाची किंमत _____ गृहीत धरले जाते.

अ) ५० ब) २०० क) १०० ड) यापैकी नाही

२. खालील प्रश्नाची थोडक्यात उत्तरे लिहा :

अ) समग्र अर्थशास्त्राचे महत्त्व व मर्यादा स्पष्ट करा. ५

ब) राष्ट्रीय उत्पन्न आकडेवारीचे महत्व स्पष्ट करा. ५

३. टीपा लिहा :

अ) निर्देशांकाचे महत्त्व. ५

ब) चलनवाढीची कारणे. ५

४. खालीलपैकी **कोणत्याही एका** प्रश्नाचे उत्तर लिहा : १०

अ) उपभोग फलन म्हणजे काय ? उपभोग फलनावर प्रभाव टाकणारे घटक स्पष्ट करा.

ब) राष्ट्रीय उत्पन्न मोजमापनाच्या पद्धती सांगून त्यातील अडचणी स्पष्ट करा.

५. खालीलपैकी **कोणत्याही एका** प्रश्नाचे उत्तर लिहा : १०

अ) चलन घटीचा अर्थ सांगून चलन घटीचे परिणाम व नियंत्रण स्पष्ट करा.

ब) निर्देशांकाचा अर्थ सांगून साधा व भारांकित निर्देशांक तयार करण्याच्या पद्धती स्पष्ट करा.

_____

SLR-V – 33

Seat No.	

B.Com. – II (Semester – III) (Old) Examination, 2016
CORPORATE ACCOUNTING

Day and Date : Saturday, 26-3-2016 Max. Marks : 50
Time : 2.30 p.m. to 4.30 p.m.

***N. B. : All** the questions are **compulsory**.*

1. Choose the correct alternative : **10**

1) Investment in the Balance Sheet always shown at _____
   a) Book value b) Market value
   c) a) and b) d) None of these

2) Excess application money can be credited to _____ in case of return or adjusting towards allotment.
   a) Bank or allotment b) Bank or share capital
   c) Share capital or allotment d) All the above

3) If a company receives applications from the public for less number of shares than that issued by the company for subscription it is called _____
   a) Over subscription b) Under subscription
   c) Surplus subscription d) None of these

4) According to _____ standard, the depreciation method selected should be applied consistently from period to period.
   a) 9 b) 2 c) 6 d) 1

5) General expenses can be divided on the basis of _____ ratio.
   a) Sale b) Time
   c) Specific d) None of these

6) Unless otherwise stated debentures are considered as _____
   a) Secured loan b) Unsecured loan
   c) Current liabilities d) Contingent liability

7) _____ is given to some persons or firms which undertake the responsibility to sell the shares issued by the company.
   a) Underwriting commission b) Sales commission
   c) Trade commission d) Discount

8) When a person did not pay amount called up on the shares his shares were _____ by the company.
   a) Reissued b) Allotted c) Forfeited d) Transferred

9) The share in the profit payable to shareholder is termed as _____
   a) Interest b) Dividend
   c) Commission d) None of these

10) Audit fee are charged to _____ incorporation period in the statement of profit to and after incorporation.
   a) Pre/prior b) Post/after
   c) Both pre and prior d) None of these

2. Write short note **(any two)** : **10**
   1) Types of Preference shares.
   2) Share forfeiture.
   3) Time ratio and sales ratio.

3. a) Pethe industries invited applications for 10,000 equity shares of Rs. 100 each at a discount of Rs. 4 per share. The amount was to be paid as follows. **5**

   On application – 20/-

   On allotment – 36/-

   On 1st and final call – 40/-

   The public applied for 8000 shares and these were allotted. All money due were collected with the exception of the first and final call on 1000 shares and these were forfeited. These shares reissued for Rs. 104/-.

   Pass Journal Entries in regard to forfeiture of shares and its reissue.

   b) Calculate time and sales ratio for the given data. Deepali Trading Co. Ltd. was registered on 1st January 2009 to take over business of a firm as from 1st October 2008. The company received certificate for commencement of business on 1st February 2009. The total turnover of the Co. was Rs. 4,80,000 out of which 1,20,000 was relating to the first three months.
   The accounts were closed on 30th September on every year. **5**

4. Saroj Ltd. was registered with a capital of Rs. 20,00,000 divided into 20,000 shares of Rs. 100 each. The company offered to the Public for subscription 10,000 shares at a premium of Rs. 10 per share payable as follows : **10**

   Rs. 10 on application

   Rs. 30 on allotment (including premium)

   Rs. 30 on first call

   Rs. 40 on final call

The company received applications for 16,000 shares. The applications for 1,000 shares were rejected and applications money were refunded. Pro-rata allotment was made to the remaining applicants.

Excess money paid on applications was adjusted against the amount due on allotment.

All the calls were made and duly received except Mr. Ram who failed to pay first call and final call on 200 shares held by him. His shares were forfeited and reissued to Mr. Gopal at Rs. 80 per share as fully paid. Pass necessary Journal Entries in the books of Saroj Ltd.

OR

4. Pratik Co. Ltd. was incorporated on 1st March 2006 to take over the business of Prashant Company as a going concern from 1st January 2006. The accounts of the company prepared for the year ending 31st December 2006 provides you following information : **10**

   1) Total turnover of the company amounted to Rs. 10,00,000 of which 4,00,000 were related from 1st Jan. 2006 to 28 February 2006.
   2) Trading account showed G/P of Rs. 80,000.

   Following expenses were debited to P and L A/c :

Particular	**Rs.**
Rent	3,600
Director fee	2,000
Depreciation	12,000
Printing and stationary	1,800
Commission on sales	3,000
Debenture interest	4,000
Audit fee	1,500
Bad debts (Rs. 200 related to debtors taken over from vendor)	800
Preliminary exp.	2,500
Salary	18,000
Interest to vendor (upto 31st May 2006)	2,000

   Find out profit made by the company prior to and after incorporation.

5. Maharashtra Co. Ltd. has an authorised capital of Rs. 4,00,000 divided into 4,000 equity shares of Rs. 100 each. Following is the Trial Balance of the company as on 31-3-2007 : **10**

Debit	**Rs.**	**Credit**	**Rs.**
Cash in hand	2,000	Issued equity share capital	2,00,000
Motor	74,000	Rent received	7,000
Sundry Debtor	19,200	Sales	2,10,000
Salaries	30,000	Sundry creditors	33,600
Stock (1-4-2006)	14,000	P and L app. A/c	45,000
Postage	800	B.O.D.	24,400
Purchases	60,000		
Travelling exp.	8,000		
Carriage inward	4,000		
Machinery	1,60,000		
Building	1,00,000		
Printing an Stationary	4,000		
General expenses	3,000		
Directors fees	5,000		
Discount allowed	3,000		
Audit fee	1,000		
Wages	16,000		
Interim dividend	10,000		
Calls in arrears	6,000		
	5,20,000		**5,20,000**

Adjustment :

1) Stock on 31-3-2007 was Rs. 12,000.
2) Outstanding wages Rs. 2,000.
3) Create a Reserve for Doubtful Debt at 5% on debtors.
4) Depreciate machinery by Rs. 4,000, Building by Rs. 14,000 and Motor car by Rs. 1,240.
5) Directors declared a final dividend at 20% on paid-up capital.

Prepare P and L A/c for the year ended 31-3-2007 in a vertical form.

OR

5. Prepare Balance Sheet as on 31-3-2007 for given data of Maharashtra Co. Ltd. **10**

SLR-V – 34

Seat No.	

B.Com. – II (Semester – III) (Old) Examination, 2016
FUNDAMENTALS OF ENTREPRENEURSHIP

Day and Date : Monday, 28-3-2016 Max. Marks : 50
Time : 2.30 p.m. to 4.30 p.m.

N. B. *: 1)* ***All*** *questions are* ***compulsory****.*
2) Figures to the ***right*** *indicate* ***full*** *marks.*

1. Choose correct alternative from given below : **10**

1) The person who is doing innovative work is known as _____
   a) Businessman b) Entrepreneur
   c) Industrialist d) Manager

2) Entrepreneur is the person and entrepreneurship is the _____
   a) Work b) Award
   c) Process d) Creativity

3) The idea or plan that is intended to be carried out in future or being carried out at present.
   a) A. Report b) A. Project
   c) An order d) All of these

4) The main objectives of social entrepreneurship is _____
   a) Profit b) Expansion
   c) Sustainable development d) Social exploitation

5) Entrepreneur is always in search of _____
   a) Opportunity b) Profit
   c) Capital d) All of these

6) Hidden unemployment is the main problem of _____
   a) Agriculture b) Cottage industry
   c) Rural industry d) Service sector

P.T.O.

7) Brain storming concept is given by _____

a) Fern E. F. b) Maslow

c) Alex F. Osborn d) Schumpeter

8) _____ removes the income inequality between urban and rural people.

a) Big industry b) Urban industry

c) Small industry d) Rural industry

9) Which of the following is not a agri industry ?

a) Sericulture b) Horticulture

c) Animal husbandry d) Banking

10) Self-Employed Women's Association : SEWA is established in the year.

a) 1972 b) 1975

c) 1981 d) 1985

2. Write short note : **10**

1) Functions of entrepreneur.

2) Brain storming.

3. Write answer in brief : **10**

1) Explain the concept of social entrepreneurship.

2) Explain the obstacles in entrepreneurship.

4. Answer **any one** : **10**

1) Explain the concept of agri-entrepreneurship and discuss the opportunities of agri-entrepreneurship.

2) Explain the contents of project report.

5. Answer **any one** : **10**

1) Explain the various methods used in idea generation.

2) What is mean by women entrepreneurship ? Explain the remedies to the problems of women entrepreneurship.

मराठी रूपांतर

*सूचना : 1) **सर्व** प्रश्न **आवश्यक** आहेत.*
*2) **उजवीकडील** अंक **पूर्ण** गुण दर्शवितात.*

१. खाली दिलेल्या पर्यायातून योग्य निवडून वाक्ये पुन्हा लिहा : **१०**

१) नवनिर्मितीचे कार्य करणाऱ्यास _____ म्हणतात.
अ) व्यावसायिक ब) उद्योजक क) उद्योगपती ड) व्यवस्थापक

२) उद्योजक हा व्यक्ति असून उद्योजकता ही _____ आहे.
अ) काम ब) बक्षिस क) प्रक्रिया ड) सृजनशीलता

३) वर्तमान व भविष्यकाळात उद्योग उभारण्यासाठी सर्व बाबींचा विचार करून तयार केलेली योजना म्हणजेच _____ होय.
अ) अहवाल ब) प्रकल्प क) आदेश ड) वरीलसर्व

४) सामाजिक उद्योजकतेचा प्रमुख उद्देश हा _____ आहे.
अ) नफा ब) वाढ क) शाश्वत विकास ड) सामाजिक शोषण

५) उद्योजक हा नेहमी _____ च्या शोधात असतो.
अ) संधी ब) नफा क) भांडवल ड) वरील सर्व

६) धुपी बेकारी ही समस्या प्रामुख्याने _____ मध्ये आढळते.
अ) शेती ब) कुटीरोद्योग क) ग्रामोद्योग ड) सेवा क्षेत्र

७) बुद्धिमंथन ही संकल्पना _____ यांनी मांडली.
अ) फर्न इ.एफ ब) मास्लो
क) ॲलेक्स एफ ऑसबर्न ड) शुम्पिटर

८) _____ उद्योगांचा उपयोग ग्रामीण व शहरी उत्पन्नातील विषमता कमी करण्यासाठी होतो.
अ) मोढया ब) शहरी क) लघु ड) ग्रामीण

९) खालीलपैकी कोणते कृषी उद्योग नाही ?
अ) रेशीम उत्पादन ब) फलो उत्पादन क) पशुपैदास ड) बॅंक व्यवसाय

१०) स्वयंरोजगार महिला संघटना (SEWA) ही संघटना _____ मध्ये स्थापन झाली.
अ) १९७२ ब) १९७५ क) १९८१ ड) १९८५

२. टीपा लिहा : **१०**

१) उद्योजकाचे कार्ये

२) बुद्धी मंथन.

३. थोडक्यात उत्तर लिहा : **१०**

१) सामाजिक उद्योजकता ही संकल्पना सविस्तर स्पष्ट करा.

२) उद्योजकते समोरील विविध अडथले कोणते ?

४. कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे उत्तर लिहा : **१०**

१) कृषी उद्योजकता म्हणजे काय हे स्पष्ट करून कृषी उद्योजकते समोरील विविध संधी कोणत्या ?

२) प्रकाऱ्या अहवालातील विविध घटक कोणते ?

५. कोणत्याही **एका** प्रश्नांचे उत्तर लिहा : **१०**

१) कल्पना निर्मितीचे विविध मार्ग सविस्तर लिहा.

२) महिला उद्योजकता म्हणजे काय ? हे स्पष्ट करून महिला उद्योजकांच्या समस्थांचे निराकरण करण्यासाठी उपाययोजना सुचवा.

SLR-V – 35

Seat No.	

B.Com. – II (Sem. – III) Old Examination, 2016
STATISTICS
Business Statistics

Day and Date : Tuesday, 29-3-2016 Max. Marks : 50

Time : 2.30 p.m. to 4.30 p.m.

Instructions *: 1)* ***All*** *questions are* ***compulsory****.*

2) Figures to the ***right*** *indicate* ***full*** *marks.*

3) Use of soundless calculator is ***allowed****.*

4) Graph papers will be supplied on ***request****.*

1. Choose most correct alternative : **10**

i) Mode can be obtained from

a) Histogram b) Ogive curve

c) Pie chart d) None of these

ii) The average of the 5 numbers 4, 7, X, 8 and 10 is 6. The value of X is

a) 3 b) 5

c) 1 d) None of these

iii) Quartiles divide the data into

a) 10 equal parts b) 5 equal parts

c) 7 equal parts d) 4 equal parts

iv) The value having maximum frequency is

a) Mean b) Median

c) Mode d) Q_1

P.T.O.

v) The difference between the upper and lower limits of a class is the

a) Class width b) Class mark

c) Class frequency d) None of these

vi) Stub refers to

a) Heading of columns b) Heading of rows

c) Body heading d) Side heading

vii) The word regression has been introduced by

a) Francis Galton b) R.A. Fisher

c) Karl Pearson d) None of these

viii) If both the variables X and Y increase or decrease in the same direction then the correlation is

a) positive b) negative

c) null d) none of these

ix) Sum of all the values divided by the total number of items is called as

a) Mode b) Median

c) Arithmetic mean d) None of these

x) Ogives for more than type and less than type of distribution intersect at

a) Mean b) Median

c) Mode d) Origin

2. A) Draw histogram for the following data. **5**

Class Interval :	0-10	10-20	20-30	30-40	40-50
Frequency :	7	12	24	10	7

B) With a proper diagram state the various parts of statistical table. **5**

3. A) Compute mean and median for the data given below. **5**

Height :	60	61	62	63	64	65	66
No. of Students :	1	2	1	3	4	2	1

B) What are the requirements of a good average ? **5**

4. Compute standard deviation (S.D.) and coefficient of variation (C.V.) for the following data. **10**

Marks :	0-10	10-20	20-30	30-40	40-50	50-60	60-70
No. of Students :	8	20	32	50	42	28	20

OR

Calculate correlation coefficient between price and supply. **10**

Price :	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26
Supply :	38	37	48	33	32	33	34	29	26	23

5. $10X + 3Y - 62 = 0$ and $6X + 5Y - 50 = 0$ are the lines of regression. Find out **10**

   i) Means of X and Y

   ii) Regression coefficients

   iii) Correlation coefficient.

OR

Calculate the Spearman's rank correlation coefficient from the following data : **10**

X :	36	56	20	65	42	33	44	55	15	60
Y :	50	35	70	25	58	75	60	45	80	38

———————

SLR-V – 36

Seat No.	

B.Com. – II (Semester – III) (Old) Examination, 2016
MONEY AND FINANCIAL SYSTEM

Day and Date : Wednesday, 30-3-2016 Max. Marks : 50

Time : 2.30 p.m. to 4.30 p.m.

Instructions : *1)* ***All*** *questions are* ***compulsory****.*
2) Figures to the ***right*** *shows* ***full*** *marks.*

1. Objective type questions.
Choose the correct alternative and rewrite the sentence. **10**

1) _____ is the primary function of money.
   a) Medium of exchange b) Store of value
   c) Base of credit d) None of above

2) M_3 is referred as _____ money.
   a) Good b) Broad
   c) Narrow d) None of above

3) Money market is essentially market for _____ funds.
   a) Long term b) Medium term
   c) Short term d) None of above

4) _____ market is illegal market.
   a) Call money b) Security
   c) Bill d) Hawala

5) Central Bank implements the _____ policy.
   a) Fiscal b) Employment
   c) Monetary d) None of above

6) _____ is the apex bank for agriculture.
   a) D.C.C. Bank b) NABARD
   c) NAFED d) None of above

7) _____ is the part of long term capital.
   a) Equity share b) Overdraft
   c) Trade capital d) None of above

8) _____ controls Indian capital market.
   a) RBI b) State Government
   c) SEBI d) None of above

9) Financial market includes
   a) Money market
   b) Capital market
   c) Money market and financial market
   d) None of these

10) _____ is a factor of unorganised money market.
   a) Money lender b) Commercial Bank
   c) Co-operative Bank d) None of these

2. Give short answers :
   a) State kinds of finance. **5**
   b) State the types of money. **5**

3. Write short notes :
   a) High powered money. **5**
   b) Objectives of monetary policy. **5**

4. Answer **any one** : **10**
   a) State the features of Indian money market.
   b) State the functions of money.

5. Answer **any one** : **10**
   a) Explain the meaning of finance. State the role of finance in economic development.
   b) Explain the role of monetary policy in inflation period.

मराठी रूपांतरण

*सूचना : 1) **सर्व** प्रश्न **आवश्यक** आहेत.*

*2) **उजवीकडील** अंक **पूर्ण** गुण दर्शवितात.*

१. वस्तुनिष्ठ प्रश्न.

योग्य पर्याय निवडून विधाने पुन्हा लिहा. **१०**

१) _____ हे पैशाचे प्राथमिक कार्य आहे.

अ) विनिमयाचे माध्यम ब) मुल्य संग्रहण

क) पतपैशाचा आधार ड) यापैकी नाही

२) M_3 ला _____ पैसा म्हणतात.

अ) चांगला ब) व्यापक क) संकुचित ड) यापैकी नाही

३) नाणे बाजार हा प्रामुख्याने _____ निधीचा बाजार असतो.

अ) दीर्घ कालीन ब) मध्यम कालीन

क) अल्प कालीन ड) यापैकी नाही

४) _____ बाजार हा बेकायदेशिर बाजार आहे.

अ) मागणीदेय ब) रोखे क) हुंडी ड) हवाला

५) मध्यवर्ती बँक _____ धोरण राबविते.

अ) राजकोषीय ब) रोजगार विषयक क) चलनविषयक ड) यापैकी नाही

६) _____ ही शेतीस वित्त पुरवठा करणारी शिखर बँक आहे.

अ) डी.सी.सी. बँक ब) नाबार्ड क) नाफेड ड) यापैकी नाही

७) _____ हा दीर्घ कालीन वित्त पुरवठ्याचा घटक आहे.

अ) इक्विटी शेअर ब) ओव्हरड्रॉफ्ट क) ट्रेड कॅपीटल ड) यापैकी नाही

८) _____ भारतीय भांडवल बाजाराचे नियंत्रण करते.

अ) रिझर्व्ह बँक ब) राज्य सरकार क) सेबी ड) यापैकी नाही

९) वित्तीय बाजारात _____ याचा समावेश होतो.

अ) नाणे बाजार ब) भांडवल बाजार

क) नाणे बाजार व भांडवल बाजार ड) यापैकी नाही

१०) _____ हा असंघटीत नाणे बाजाराचा घटक आहे.

अ) सावकार ब) व्यापारी बँका क) सहकारी बँक ड) यापैकी नाही

२. थोडक्यात उत्तरे द्या :

अ) वित्ताचे प्रकार सांगा. ५

ब) पैशाचे प्रकार सांगा. ५

३. टीपा लिहा :

अ) उच्च शक्ती पैसा. ५

ब) चलन विषयक धोरणाची उद्दीष्ट्ये. ५

४. खालीलपैकी **एकाचे** उत्तर लिहा : १०

अ) भारतीय नाणे बाजाराची वैशिष्ट्ये सांगा.

ब) पैशाची कार्ये सांगा.

५. खालीलपैकी **एकाचे** उत्तर लिहा : १०

अ) वित्त म्हणजे काय हे स्पष्ट करा. आर्थिक विकासातील वित्ताची भूमिका सांगा.

ब) चलनवाढीच्या कालातील चलन विषय धोरणाची भूमिका स्पष्ट करा.

———————

SLR-V – 37

Seat No.	

B.Com. – II (Semester – IV) Examination, 2016
ENGLISH (Compulsory)
Keeping Pace (Old)

Day and Date : Thursday, 31-3-2016 Max.Marks : 50

Time : 10.30 a.m. to 12.30 p.m.

***Instructions**: I) **All** questions are **compulsory**.*

*II) Figures to the **right** indicate **full** marks.*

1. Choose the right answer from the alternatives given below and fill in the blanks : **10**

1) *Uncle Podger Hangs* a picture is _____ story.

a) Humorous b) Tragic c) Serious d) Tragic-comic

2) Uncle Podger always created a _____.

a) Commotion b) Healthy atmosphere

c) Friendly picture d) Fearful picture

3) C.V. Raman was keenly interested in _____.

a) Sky b) Sea c) Optics d) Communication

4) C.V. Raman always carried with him _____.

a) Pocket Telescope b) Journal

c) Magazine d) Books

5) Narayan Murthy first met his wife Sudha Kulkarni in _____.

a) Pune b) Banglore c) Kanpur d) Paris

6) *Where the Mind is Without Fear* is _____ poem.

a) Romantic b) Tragic c) Comic d) Patriotic

7) *The Seven Ages of Man* is taken from _____.

a) As You Like It b) Macbeth c) Hamlet d) King Lear

8) Was the lesson _____ by you ?

a) Understand b) Understands

c) Understood d) Understanding

P.T.O.

9) The pain has become _____

a) Untolerable b) Intolerable c) Mistolerable d) Distolerable

10) Nishi is _____ a bad time in office.

a) Going about b) Going in to

c) Going out d) Going through

2. Answer **any five** of the following questions in **two** or **three** sentences : **10**

1) What are the things that Uncle Podger needs for hanging the picture ?

2) How would Uncle Podger smash his thumb ?

3) Bring out the special characters of C.V. Raman.

4) What is the special feature of blue light ?

5) Who helped Narayan Murthy in starting infosys ?

6) Where and when Narayan Murthy obtained his Masters degree ?

3. A) Answer **any two** of the following questions : **6**

1) What are the qualities that Ravindranath Tagore wants in his Mother Land ?

2) Comment on the title of the poem *The Seven Ages of Man*.

3) What are narrow domestic walls in the poem *Where the Mind is without Fear* ?

B) Edit **any two** of the following : **4**

1) I found myself on the longest day of the last year in what was billed as the highest memorable pass in the world

2) this evening I am going to tell you the tale of three dancing goats said Baba Trinko

3) back in college gopal devotd himself to his work

4. Answer **any one** of the following : **10**

1) Imagine that you are interviewing a candidate for the post of a computer operator and write an imaginary interview consisting of five to six questions.

2) You have applied for a bank loan to buy a motor bike. Write an imaginary interview with the Manager of the bank.

5. Write an imaginary meeting of the NSS program officer with the volunteers on fixing the village for the annual camp. **10**

_____

SLR-V – 38

Seat No.	

B.Com. II (Semester – IV) (Old) Examination, 2016
BUSINESS ECONOMICS

Day and Date : Friday, 1-4-2016 Max. Marks : 50

Time : 10.30 a.m. to 12.30 p.m.

Instructions *: 1)* ***All*** *questions are* ***compulsory****.*
2) Figures to the ***right*** *indicate* ***full*** *marks.*

1. Choose correct alternative : **10**

1) In a phases of trade cycle _____ is followed by Recession.
   a) Depression b) Prosperity
   c) Recovery d) None of these

2) Schumpeter's theory of trade cycle is known as _____, theory of trade cycle.
   a) Monetary b) Innovation
   c) Investment d) None of these

3) Direct taxes are basically _____.
   a) Regressive b) Progressive
   c) Proportional d) None of these

4) Value Added Tax is one of the _____ tax.
   a) Direct b) Indirect
   c) Progressive d) None of these

5) _____ was developed the theory of purchasing power parity.
   a) Gustav Cassel b) Ricardo
   c) Ohlin d) None of these

6) Public Finance deals with _____ of Governments.
   a) Income and expenditure b) Import and exports
   c) Consumption d) None of these

7) When current expenditure exceeds current revenue it is called _____ budget.
   a) Deficit b) Surplus
   c) Balanced d) None of these

8) 'Comparative cost theory' of international trade was propounded by _____.
   a) Ohlin b) Recardo
   c) Schumpeter d) None of these

9) Public Expenditure is related with _____ expenditure.
   a) Private b) Government
   c) Personal d) None of these

10) Terms of trade = $\frac{\text{Index of Export Prices}}{\text{Index of _____ prices}} \times 100$
   a) Import b) Export
   c) Internal d) None of these

2. Write short answer :
   a) Explain the phases of Trade cycle. **5**
   b) Explain the principles of Maximum Social Advantage. **5**

3. Write short notes on :
   a) Kinds of public debt. **5**
   b) Advantages of International trade. **5**

4. Write **any one** of the following : **10**
   a) Explain Hawtrey's theory of trade cycle.
   b) Explain meaning of Public budget and explain kinds of budget.

5. Write **any one** of the following : **10**
   a) Explain meaning of Indirect tax and explain its merit and demerits.
   b) Explain the causes and remedies of disequilibrium in Balance of payments.

मराठी रूपांतर

*सूचना : 1) **सर्व** प्रश्न **आवश्यक** आहेत.*
*2) **उजवीकडील** अंक **पूर्ण** गुण दर्शवितात.*

१. योग्य पर्याय निवडा : **१०**

१) व्यापार चक्रांच्या अवस्थामध्ये घसरणीनंतर _____ अवस्था येते.

अ) मंदी ब) तेजी

क) पुनरुज्जीवन ड) यापैकी नाही

२) व्यापार चक्राचा शुम्पीटरचा सिद्धांत _____ सिद्धांत म्हणून ओळखला जातो.

अ) चलनविषयक ब) नवोन्मय

क) गुंतवणूक ड) यापैकी नाही

३) मुळतः प्रत्यक्ष कर हे _____ असतात.

अ) प्रतिगामी ब) प्रगतशिल

क) प्रमाणशिर ड) यापैकी नाही

४) मूल्य वर्धित कर हा एक _____ कर आहे.

अ) प्रत्यक्ष ब) अप्रत्यक्ष

क) प्रगतशिल ड) यापैकी नाही

५) क्रय शक्ती समता सिद्धांत _____ यांनी विकसित केला.

अ) गुस्ताव कॅसल ब) रिकार्डो

क) ओहलीन ड) यापैकी नाही

६) सार्वजनिक आयव्यय हे सरकारच्या _____ शी संबंधीत आहे.

अ) उत्पन्न व खर्चा ब) आयात व निर्यात

क) उपभोग ड) यापैकी नाही

७) ज्यावेळी चालू खर्च हा चालू उत्पन्नापेक्षा अधिक असेल त्यास _____ अंदाजपत्रक म्हणतात.

अ) तुटीचा ब) शिळकी

क) समतोल ड) यापैकी नाही

८) आंतरराष्ट्रीय व्यापाराचा 'तुलनात्मक खर्चाचा सिद्धांत' _____ यांनी मांडला.

अ) ओहलीन ब) रिकार्डो

क) शुम्पीटर ड) यापैकी नाही

९) सार्वजनिक खर्च हा _____ खर्चासी निगडित आहे.

अ) खाजगी ब) सरकारी

क) व्यक्तीगत ड) यापैकी नाही

१०) व्यापार शर्ती = $\frac{\text{निर्यात किंमतीचा निर्देशांक}}{\text{____किंमतीचा निर्देशांक}} \times १००$

अ) आयात ब) निर्यात

क) अंतर्गत ड) यापैकी नाही

२. थोडक्यात उत्तरे लिहा

अ) व्यापार चक्राच्या अवस्था स्पष्ट करा. ५

ब) महत्तम सामाजिक लाभाचे तत्व विशद करा. ५

३. टीपा लिहा :

अ) सार्वजनिक कर्जाचे प्रकार. ५

ब) आंतरराष्ट्रीय व्यापाराचे फायदे. ५

४. खालीलपैकी **एकाचे** उत्तर लिहा. १०

अ) हॉट्रेचा व्यापार चक्राचा सिद्धांत स्पष्ट करा.

ब) सार्वजनिक अंदाजपत्रक म्हणजे काय ? अंदाजपत्रकाचे प्रकार सांगा.

५. खालीलपैकी **एकाचे** उत्तर लिहा. १०

अ) 'अप्रत्यक्ष कर' म्हणजे काय व अप्रत्यक्ष कराचे गुणदोष सांगा.

ब) व्यवहारतोलातील असमतोलाची कारणे व त्यावरील उपाय सांगा.

SLR-V – 39

Seat No.	

B.Com. II (Semester – IV) (Old) Examination, 2016
CORPORATE ACCOUNTING

Day and Date : Saturday, 2-4-2016 Total Marks : 50
Time : 10.30 a. m. to 12.30 p. m.

Instructions : *1)* ***All*** *questions are* ***compulsory****.*
2) Figures to the ***right*** *indicate* ***full*** *marks.*
3) ***Use*** *of calculator is* ***allowed****.*

1. Choose the correct alternative : **10**

1) State which of the following is non-current asset ?

a) Stock b) Goodwill

c) Prepaid rent d) Bills receivable

2) Wages of 2 workers @ Rs. 300 p.m. are in arrears for 6 months before the relevant date. Hence the amount of preferential creditors in respect of these wages will be

a) Rs. 3,600 b) Rs. 2,400

c) Rs. 2,000 d) Rs. 1,800

3) Break-up value is also known as

a) market value b) fair value

c) intrinsic value d) all above

4) Current liabilities are those liabilities which are to be repaid within

a) 1 year b) 3 years

c) 5 years d) 2 years

P.T.O.

5) If net profits are Rs. 25,000 and expenses not resulting in the application of fund are Rs. 5,000, then the funds from operation will be

a) Rs. 25,000 b) Rs. 20,000

c) Rs. 5,000 d) Rs. 30,000

6) In case company is solvent, interest on debentures is paid upto the date of

a) Commencement of winding up

b) Balance Sheet

c) Repayment of Debentures

d) All above

7) When the term fund is taken as cash the statement is called as

a) Working capital statement

b) Revenue statement

c) Funds-flow statement

d) Cash-flow statement

8) Debenture is a bond issued under Section _____ of the Companies Act, 1956

a) 01 b) 78

c) 79 d) 80

9) Issue of shares is a _____ of fund.

a) Source b) Application

c) Transfer d) Reduction

10) Debenture is a type of _____capital.

a) Borrowed b) Owned

c) Equity d) Preference

2. Write short note (**any two**) : **10**

   a) Cash flow statement AS – 3.

   b) Distinction between shares and debentures.

   c) Preferential creditors.

3. A) Appu Co. Ltd. issued redeemed debenture of Rs. 3,000 as follows :

   i) Debenture issued redeemed at par

   ii) Debenture issued at 4% discount redeemed at par.

   iii) Debenture issued at 5% premium redeemed at par.

   iv) Debenture issued at par redeemed at 5% premium.

   Give Journal Entries. **5**

   B) From the following information extracted from the books of Maya Ltd. Calculate the value per equity share by yield method.

	Rs.
2,000 9% preference shares of Rs. 100 each	2,00,000
50,000 equity shares of Rs. 10 each,	4,00,000
Rs. 8 per share paid-up	
Expected profits per year before tax	2,18,000
Rate of tax	50%
Transfer to General Reserve every year	20% of profits
Normal rate of earnings	15%

5

4. A) Following are the summarised Balance Sheets of Lakhan Ltd. as on 31st March 2013 and 2014 respectively

Liabilities	**2012 – 13**	**2013 – 14**	**Assets**	**2012 – 13**	**2013 – 14**
	Rs.	**Rs.**		**Rs.**	**Rs.**
Share capital	2,00,000	2,50,000	Land and Building	2,00,000	1,90,000
General reserve	50,000	60,000	Machinery	1,50,000	1,68,000
P & L A/c	30,500	30,600	Stock	1,00,000	74,000
Bank loan (Long term)	70,000	–	Sundry debtors	78,200	64,000
			Prepaid Insurance	1,800	1,200
Sundry creditors	1,40,000	1,30,000	Cash Balance	500	600
Outstanding expenses	10,000	5,200	Bills receivable	–	8,000
			Goodwill	–	5,000
Provision for taxation	30,000	35,000			
	5,30,500	**5,10,800**		**5,30,500**	**5,10,800**

Additional Information

During the year 2013 – 14

i) Divident of Rs. 20,000 was paid.

ii) Following assets were purchased from other company – stock of Rs. 10,000 and machinery of Rs. 35,000. Purchase price paid by issue of shares of Rs. 50,000.

iii) Depreciation written off machinery Rs. 15,000

iv) Loss on sale of machinery Rs. 600 was charged to general reserve.

v) Income tax provided during the year Rs. 32,000.

Prepare Funds Flow Statement. **10**

OR

B) The comparative Balance Sheets of M/s Pratiksha Ltd. are given below :

Liabilities	**2012 – 13**	**2013 – 14**	**Assets**	**2012 – 13**	**2013 – 14**
	Rs.	**Rs.**		**Rs.**	**Rs.**
Share capital	70,000	74,000	Land	18,000	28,200
P & L A/c	10,040	10,560	Goodwill	10,000	5,000
Debentures	12,000	6,000	Furniture	2,000	1,800
Prov. for doubtful debts	700	800	Stock	49,200	42,700
Creditors	10,000	9,800	Book debts	14,900	17,700
Outstanding expenses	360	2,040	Cash	9,000	7,800
	1,03,100	**1,03,200**		**1,03,100**	**1,03,200**

Additional Information

i) Dividend paid during 2013 – 14 amounted to Rs. 3,500.

ii) Furniture is depreciated at 10%.

Prepare Cash Flow Statement. **10**

5. A) The following is the Balance Sheet of Janata Co. Ltd. as on 31-12-2012.

Balance Sheet (as on 31-12-2012)

Liabilities	**Rs.**	**Assets**	**Rs.**
Share capital 500, 6% preference		Building	1,20,000
shares of Rs. 100 each	50,000	Machinery	80,000
2,000 equity shares	2,00,000	Debtors	1,20,000
of Rs. 100 each		Stock	1,40,000
8% debentures	50,000	Profit & Loss A/c	40,000
Creditors	70,000		
Tax due	10,000		
Bank overdraft (secured on stock)	1,20,000		
	5,00,000		**5,00,000**

On 1st January 2013 the company went into liquidation.

1) Assets realised as under :

Building	Rs.	1,30,000
Machinery	Rs.	40,000
Debtors	Rs.	90,000
Stock	Rs.	1,10,000

2) Liquidation expenses Rs. 6,000.

3) Liquidators remuneration was agreed at 2% on assets realisation and 2% on amount paid to unsecured creditors.

Prepare Liquidators Final Statement of Account. **10**

OR

B) Following is the Balance Sheet of Iyer & Co. Private Ltd. as at 31st March 2014

Balance Sheet

Liabilities	**Rs.**	**Assets**	**Rs.**
20,000 shares of	2,00,000	Land and building	75,000
Rs. 10 each		(market value Rs. 1,50,000)	
General Reserves	50,000	Plant and Machinery	80,000
Creditors	50,000	(market value Rs. 1,00,000)	
Workmens Saving A/c	50,000	Trade marks	10,000
P & L A/c	25,000	(market value Rs. 8,000)	
		Stock	1,00,000
		Debtors	54,000
		Investments	20,000
		Cash at bank	20,000
		Preliminary expenses	16,000
	3,75,000		**3,75,000**

Find out the intrinsic value after taking into account

	Rs.
Interest payable to creditors	1,000
Bad Debts amounted to	2,000
Investments are worth	16,000

10

SLR-V – 40

Seat No.	

B.Com. (Part – II) (Semester – IV) (Old) Examination, 2016
FUNDAMENTALS OF ENTREPRENEURSHIP

Day and Date : Monday, 4-4-2016 Max. Marks : 50
Time : 10.30 a.m. to 12.30 p.m.

N. B. *: 1)* ***All*** *questions are* ***compulsory****.*
2) Figures to the ***right*** *indicate* ***full*** *marks.*

1. Choose the correct alternative from the given alternatives below **each** question : **10**

1) In partnership firm liability of a partner is
   a) Limited b) Unlimited
   c) Equal d) None of above

2) Prime Minister Employment Scheme implemented in the year
   a) 1993 b) 1994
   c) 1992 d) 1995

3) The limit of loan for sole proprietorship under Prime Minister Employment Scheme _____ lakh is fixed.
   a) One b) Two
   c) Three d) Four

4) Maharashtra State Industrial Development Corporation established in _____ year.
   a) 1960 b) 1962
   c) 1969 d) 1970

5) _____ are the reasons of Small Scale Units unsuccessfulness.
   a) Low quality production
   b) Lack of advanced production technology
   c) Lack of capital
   d) All

P.T.O.

6) Indian Small Scale Industrial Development Bank established in _____ year by Govt. of India.
   a) 1990 b) 1991
   c) 1999 d) 1997

7) Industrial Development Bank of India established on
   a) 1st July 1962 b) 1st July 1964
   c) 1st July 1965 d) 1st July 1966

8) _____ established by JRD Tata in the year 1945.
   a) Tata Fundamental Research Institute
   b) Tata Research Lab
   c) Tata Research School
   d) Tata Health Research

9) Wipro Company established in the year
   a) 1942 b) 1943
   c) 1947 d) 1949

10) Kiran Majumdar born in the year
   a) 1953 b) 1954
   c) 1958 d) 1962

2. Short notes : **10**

   a) DIC loan.

   b) MIDC.

3. Write short answers : **10**

   a) IDBI.

   b) NABARD.

4. Explain function of DIC. **10**

   OR

   Express measure on weakness of small scale units.

5. Elaborate functions of Maharashtra Industrial Development Corporation. **10**

   OR

   Explain key notes to new entrepreneurs by Kiran Majumdar.

मराठी रूपांतर

सूचना : *१) **सर्व** प्रश्न **आवश्यक.***

*२) **उजवीकडील** अंक पूर्ण **गुण** दर्शवितात.*

१. खाली दिलेल्या पर्यायातून योग्य पर्याय निवडा : **१०**

१) भागिदारी संस्थेत भागीदाराची जबाबदारी _____ असते.

अ) मर्यादित ब) अमर्यादित

क) समान ड) वरीलपैकी नाही

२) पंतप्रधान रोजगार योजना _____ पासून देशभरात कार्यान्वित करण्यात आली.

अ) १९९३ ब) १९९४

क) १९९२ ड) १९९५

३) पंतप्रधान रोजगार योजने अंतर्गत वैयक्तीक स्वरूपाच्या व्यवसायाकरीता _____ लाख कर्ज मर्यादा निर्धारीत केली आहे.

अ) एक ब) दोन

क) तीन ड) चार

४) महाराष्ट्र राज्य औद्योगिक विकास महामंडळाची निर्मिती _____ साली झाली.

अ) १९६० ब) १९६२

क) १९६९ ड) १९७०

५) _____ ही लघु उद्योगाच्या अपयशाची कारणे आहेत.

अ) कमी दर्जाचे वस्तूचे उत्पादन ब) आधुनिक उत्पादन तंत्राचा अभाव

क) भांडवलाचा तुटवडा ड) सर्व

६) भारतीय लघु उद्योग विकास बँकेची स्थापना भारत सरकारने _____ साली केली.

अ) १९९० ब) १९९१

क) १९९९ ड) १९९७

७) भारतीय औद्योगिक विकास बँकेची स्थापना _____ रोजी करण्यात आली.

अ) १ जुलै १९६२ ब) १ जुलै १९६४

क) १ जुलै १९६५ ड) १ जुलै १९६६

८) १९४५ साली जे.आर.डी. टाटा यांनी _____ या संशोधनपर संस्थेची स्थापना केली.

अ) टाटा मूलभूत संशोधन संस्था ब) टाटा रिसर्च लॅब

क) टाटा रिसर्च स्कूल ड) टाटा आरोग्य संशोधन

९) विप्रो कंपनीची स्थापना _____ साली झाली.

अ) १९४२ ब) १९४३

क) १९४७ ड) १९४९

१०) किरण मुझुमदाराचा जन्म _____ साली झाला.

अ) १९५३ ब) १९५४

क) १९५८ ड) १९६२

२. टीपा लिहा : **१०**

१) जिल्हा उद्योग कर्ज योजना.

२) एम.आय.डी.सी.

३. थोडक्यात उत्तरे लिहा : **१०**

१) भारतीय औद्योगिक विकास बँक.

२) नाबार्ड.

४. जिल्हा औद्योगिक केंद्राची कार्ये स्पष्ट करा. **१०**

किंवा

लघु उद्योगाच्या आजारपणावरील उपाय योजना स्पष्ट करा.

५. महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळाची कार्ये स्पष्ट करा. **१०**

किंवा

किरण मुझुमदार यांनी नवउद्योगजकांसाठी सांगितलेली यशाची सुत्रे विशद करा.

_____

SLR-V – 41

Seat No.	

B.Com. II (Sem. – IV) (Old) Examination, 2016
BUSINESS STATISTICS

Day and Date : Tuesday, 5-4-2016 Max. Marks : 50

Time : 10.30 a.m. to 12.30 p.m.

Instructions : *1)* ***All*** *questions are* ***compulsory****.*

2) Figures to the ***right*** *indicate* ***full*** *marks.*

3) ***Use*** *of soundless calculator is* ***allowed****.*

4) Graph papers will be supplied on ***request****.*

1. Choose the most correct alternative : **10**

i) Control charts consist of

a) three control lines

b) two control lines

c) four control lines

d) none of these

ii) The outcome of tossing a coin is a

a) simple event

b) mutually exclusive event

c) complementary event

d) compound event

iii) Probability can take values

a) $-\infty$ to $+\infty$

b) $-\infty$ to + 1

c) – 1 to + 1

d) 0 to + 1

P.T.O.

iv) Irregular variations in a time series are caused by

a) earthquakes

b) epidemics

c) floods

d) all the above

v) The sales of a departmental store on Dushera and Diwali are associated with the component of a time series

a) secular trend

b) seasonal variation

c) irregular variation

d) all the above

vi) If two events A and B are exclusive the probability of their union is

a) $P(A \cup B) = P(A) - P(B)$

b) $P(A \cup B) = P(A) + P(B)$

c) $P(A \cup B) = P(A) \times P(B)$

d) none of the above

vii) For binomial distribution

a) mean > variance

b) mean < variance

c) mean = variance

d) none of the above

viii) Index number is a

a) measure of relative change

b) special type of an average

c) both (a) and (b)

d) none of these

ix) Use of an umbrella in rainy season is included in

a) secular trend

b) seasonal variation

c) cyclic variation

d) none of these

x) The probability of all possible outcomes of a random experiment is always equal to

a) infinity

b) zero

c) one

d) none of the above

2. A) For a binomial distribution mean is 18 and the S.D is 3. Calculate n, p and q with usual notations. **5**

B) What are the various components of a time series ? Explain seasonal variations. **5**

3. A) Explain the terms chance causes and assignable causes of variation. **5**

B) Calculate price index number by using simple aggregate method **5**

Commodity	**Price in (Rs.) 1998**	**Price in (Rs.) 1999**
A	162	171
B	256	164
C	257	189
D	132	145

4. Construct $\overline{X}$ and R charts for the following data : **10**

Sample No :	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Mean $\overline{X}$:	23	35	31	41	29	38	46	19	15	40
Range R :	12	19	14	21	17	23	25	16	28	15

[Given n = 5, $A_2 = 0.58$ $D_3 = 0$ and $D_4 = 2.11$]

OR

State important properties of normal distribution. **10**

5. Compute 5 yearly moving averages for the following data. **10**

Year :	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990
Value :	42	45	50	51	41	38	45	28	50	40

OR

Calculate Fisher's price and quantity index number from the following data. **10**

Commodity	**Base year 1990**		**Current year 2001**	
	Price in Rs.	**Quantity in kg**	**Price in Rs.**	**Quantity in kg**
Jowar	5	5	8	6
Wheat	5	6	10	6
Meat	60	2	100	2
Fish	50	1	80	2
Potato	4	2	5	4

SLR-V – 42

Seat No.	

B.Com. – II (Semester – IV) Examination, 2016
MONEY AND FINANCIAL SYSTEM (Old)

Day and Date : Wednesday, 6-4-2016

Time : 10.30 a.m. to 12.30 p.m. Max. Marks : 50

***Instructions**: 1) **All** questions are **compulsory**.*
*2) Figures to the **right** indicate **full** marks.*

1. Objective type question.
Choose the correct alternative and rewrite the sentences. **10**

1) Accepting deposits is the _____ function of banks.
a) Primary b) Secondary c) Utility d) None of above

2) _____ facility is given by banks on current account.
a) Investment b) Overdraft
c) Cash certificate d) None of above

3) Generally banks accepted _____ for proof of residence.
a) Savings b) Cash credit c) Ration card d) All of above

4) _____ is the types of Bank Account holder.
a) Personal Account b) Joint Account
c) Minor's Account d) All of above

5) Banks used _____ method for quickly remittance of funds.
a) Money order b) Postal order
c) Telegraphic transfer d) All of above

6) _____ is the main limitation of credit creation.
a) Total money supply b) Total loan supply
c) Total credit supply d) None of above

7) Deposits creates lending and _____ creates deposits.
a) Lending b) Primary c) Derived d) None of above

8) _____ is the main principle of banks.
a) Utility function b) Safety
c) Agency service d) None of above

P.T.O.

9) SWIFT Society established in the year
   a) 1963 b) 1973 c) 1983 d) 1993

10) _____ means All Time Money.
   a) Credit card b) Debit card c) A.T.M. d) All of above

2. Answer the following questions : **10**
   a) Explain the utility functions of banks.
   b) Explain the procedure for opening account in banks.

3. Write short notes : **10**
   a) Priority lendings.
   b) Methods of Remittances.

4. Answer **any one** : **10**
   a) Explain the credit creation process of banks.
   b) Explain the need of technology in banking.

5. Answer **any one** : **10**
   a) Explain the lending principles of banks.
   b) Explain the benefits of net banking.

मराठी रूपांतर

सूचना : *१) **सर्व** प्रश्न **आवश्यक** आहेत.*
*२) **उजव्या बाजूचे** अंक **पूर्ण** गुण दर्शवितात.*

१. वस्तुनिष्ठ स्वरूपाचा प्रश्न.
योग्य पर्याय निवडून विधाने पुन्हा लिहा. **१०**

१) ठेवी स्विकारणे हे बँकांचे _____ कार्य आहे.
   अ) प्राथमिक ब) दुय्यम क) उपयुक्त ड) वरीलपैकी नाही

२) बँका चाळू खात्यावर _____ सवळत देतात.
   अ) गुंतवणूक ब) अधिकर्ष क) रोख प्रमाणपत्र ड) वरीलपैकी नाही

३) सर्व साधारणपणे बँका रहिवासी असत्याचा पुरावा म्हणून _____ चा स्विकार करतात.
   अ) बचती ब) रोख कर्जे क) रेशन कार्ड ड) वरील सर्व

४) _____ हे बँक खातेदाराचे प्रकार आहेत.
अ) व्यक्तिगत खाते ब) संयुक्त खाते
क) अज्ञानी व्यक्तिचे खाते ड) वरील सर्व

५) पैशाचे जळद स्थानांतर करण्यासाठी बँका _____ प्रकाराचा वापर करतात.
अ) मनी ऑर्डर ब) पोस्टळ ऑर्डर
क) टेळिग्राफिक ट्रान्स्फर ड) वरील सर्व

६) _____ ही पत पैसा निर्मीतीची प्रमुख मर्यादा आहे.
अ) एकूण पैशाचा पुरवठा ब) एकूण कर्ज पुरवठा
क) एकूण पत पुरवठा ड) वरीलपैकी नाही

७) ठेवी कर्जे निर्माण करतात आणि _____ ठेवी निर्माण करतात.
अ) कर्जे ब) प्राथमिक क) निर्मीत ड) वरीलपैकी नाही

८) _____ हे बँकांचे प्रमुख तत्व आहे.
अ) उपयुक्त कार्य ब) सुरक्षितता क) प्रातिनिधीक कार्य ड) वरीलपैकी नाही

९) स्विफ्ट संस्थेची स्थापना _____ या वर्षी झाली.
अ) १९६३ ब) १९७३ क) १९८३ ड) १९९३

१०) _____ म्हणजे सर्व काळ पैसा.
अ) क्रेडिट कार्ड ब) डेबिट कार्ड क) ए. टी. एम्. ड) वरील सर्व

२. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. **१०**

अ) बँकांची उपयुक्त कार्ये स्पष्ट करा.

ब) बँकेत खाते उघडण्याची कार्य पद्धती स्पष्ट करा.

३. टीपा लिहा. **१०**

अ) अग्रक्रम कर्जे.

ब) पैसे स्थानांतराच्या पद्धती.

४. कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे उत्तर लिहा. **१०**

अ) बँकांची पतपैसा निर्मीतीची प्रक्रिया स्पष्ट करा.

ब) बँकिंग क्षेत्रासाठी तंत्रज्ञानाची गरज स्पष्ट करा.

५. कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे उत्तर लिहा. **१०**

अ) बँकांची कर्जाची तत्वे स्पष्ट करा.

ब) नेट बँकिंगचे फायदे स्पष्ट करा.

_____

SLR-V – 43

Seat No.	

B.Com. – II (Semester – IV) Examination, 2016
ENGLISH (Compulsory) (New) (CGPA)
Staying Ahead

Day and Date : Thursday, 31-3-2016 Max. Marks : 70

Time : 10.30 a.m. to 1.00 p.m.

***Instructions**: 1) **All** questions are **compulsory**.*
*2) Figures to the **right** indicate **full** marks.*

1. Rewrite the following sentences by choosing the correct alternatives. **14**

1) The Chief Seathl believes man would die without the beasts because
   a) He would have no meat to live on
   b) Children would die along with the beasts
   c) All beings are interconnected
   d) The killing of the beasts would invoke God's wrath

2) Seathl says that the land will continue to hold the spirits of his people because
   a) Their spirits cannot pass on
   b) Their love for the land is so deep that it binds them to it even after their deaths
   c) It is a native American religious belief
   d) They are ghosts

3) In 1854, Seathl, the chief of the tribes addressed the letter to President _____ about the decline of the native American people.
   a) Abraham Lincoln b) George Bush
   c) Franklin Pierce d) Barak Obama

4) The essay 'The Money-Box' is written by
   a) Robert Lynd b) Seathl
   c) Earl of Chaster Field d) Charles Darwin

5) Lord Chasterfield advises his son on how he should employ his time while touring
   a) England b) France c) Russia d) Rome

6) The Englishmen in Rome are not interested in the culture of the Romans, they are interested only in their
   a) Duty b) Journey c) Business d) Career

7) Adults' motive behind giving money boxes to children is to become _____ in their life.
   a) Healthy b) Happy c) Wealthy d) All of the above

8) According to the poet Rabindranath Tagore, true worship is
   a) Chanting b) Telling beads
   c) Singing hymns d) Working honestly

9) The speaker (poet) finds the arrow stuck in _____ tree still unbroken.
   a) An oak b) Coconut c) Banana d) An apple

10) The 'arrow' is a symbol of negative thoughts. It represents _____ for others, according to the poet.
   a) Praise b) Hatred c) Service d) Love

11) When Raju reads books, he _____ spectacles and achieves knowledge.
   a) Use b) Using c) Uses d) Is using

12) You must follow the rules strictly. In this sentence the term 'strictly' is
   a) a noun b) a verb c) an adjective d) an adverb

13) Everyone appreciated his work
   a) Great b) Greatly c) Grateful d) Ungrateful

14) He has been serving in our college _____ 2001.
   a) Since b) On c) In d) From

2. Answer **any seven** of the following questions in **two** or **three** sentences **each**. **14**

1) How does Seathl describe the interconnectedness of all beings ?
2) What is the typical child's attitude to saving, according to Robert Lynd ?
3) How does the writer advise his son to spend his time in Rome ?
4) Why does Lord Chasterfield tell his son not to mingle with his own countrymen ?
5) What is the appeal Seathl makes to the White man ?
6) What is the purpose of adults in giving money boxes to children ?
7) Elaborate on Lord Chasterfield's concept of complete education.
8) Illustrate Seathl's Philosophy in short.

3. A) Answer **any two** in about **50** words **each**. **8**
   1) Why do you think the speaker asserts that God is among labourers and not in temples ?
   2) What do the arrow and the song represent, according to the poet ?
   3) What is the central theme of the poem 'Leave This Chanting' ?

   B) Rewrite the following paragraphs making necessary corrections in the use of spellings, capitals and punctuations (**any two**) : **6**
   1) Swami Vivekanand says, "take up a idea,
      devote your self to it
      struggle have patience
      one day the sun will rise for you.
   2) all the students are informed that the 2nd meetting will be held in the collage office so please be present for that meeting.
   3) Ramans interest in optics became evident while he was in collage In fact his very first first paper was on optics.

4. Answer **any one** of the following questions. **14**
   1) Imagine that you are a student representative of your college. You have invited a famous businessman from your area for the annual social gathering. You have arranged his/her interview on the occasion. Imagine and write 8-10 questions and their responses for the interview.
   2) You have applied for the post of manager at Dreamland Pvt. Ltd. Company. Imagine 8-10 questions that could be asked and your probable responses.

5. Imagine that you are the Chairman of the committee formed for the establishment of the students' forum at your college. Draft the transcript of the meeting including Chairman's opening remarks, purpose of the meeting and forum, proposals, clarifications etc. **14**

———————

SLR-V – 44

Seat No.	

B.Com. II (Semester – IV) (New – CGPA) Examination, 2016
BUSINESS ECONOMICS

Day and Date : Friday, 1-4-2016 Max. Marks : 70

Time : 10.30 a.m. to 1.00 p.m.

***Instructions**: 1) **All** questions are **compulsory**.*

*2) Figures to the **right** shows **full** marks.*

*3) Draw diagram **wherever** necessary.*

1. Choose the correct alternative : **14**

1) Inflation refers to a general trend of _____
   a) Rising prices b) Decreasing prices
   c) Normal prices d) None of above

2) The Trade cycle as a purely monetary phenomenon describes by _____
   a) Hawtrey b) Schumpeter c) Keynes d) None of above

3) The public finance deals with the Income and _____ of public authority.
   a) Deficit financing b) Expenditure
   c) Public debt d) None of above

4) The principle of maximum advantage is associated with _____
   a) Dr. Dalton b) Thomas Malthas
   c) Chemberlin d) Dr. Marshall

5) The purchasing power parity theory is associated with _____
   a) Dr. Ricardo b) J.B. Say c) Gustav Casel d) None of above

6) The Foreign Exchange is the name given to any _____
   a) Foreign currency b) Exchange Rate
   c) Exchange Ratio d) None of above

7) Income tax is a _____
   a) Indirect Tax b) Direct Tax
   c) Value added Tax d) None of above

8) _____ refers to the difference in value of import and export of visible commodity only.
   a) Balance of payments b) Balance of Trade
   c) Foreign Trade d) None of above

9) Revenue from indirect taxes like _____
   a) Excise duties b) Income tax
   c) Gift tax d) None of the above

10) Public debt can be used for _____
   a) Economic development b) Control the prices
   c) Rate of interest d) None of above

11) The term deficit financing generally implies an _____
   a) Excess of Expenditure b) Excess of Income
   c) Excess of Saving d) None of above

12) Trade or Exchange of goods and Services within the Geographical boundaries of a country is _____
   a) Foreign Trade b) Inter regional Trade
   c) Terms of Trade d) None of above

13) _____ $\frac{\text{Index of average Export price}}{\text{Index of average import price}} \times 100$
   a) Terms of Trade b) Balance of payments
   c) Home Trade d) None of above

14) If the value of Export exceeds the value of imports then the balance of Trade is said to be _____ of the country.
   a) Unfavourable b) Favourable c) Visible d) None of above

2. Give short answers :
   a) Explain the kinds of public budget. **7**
   b) Explain the importance of Value Added Tax (VAT). **7**

3. Write short notes :
   a) Explain the disadvantages of International Trade. **7**
   b) Explain the causes of disequilibrium of balance of payments. **7**

4. Answer **any one** question. **14**
   a) Explain the theory of purchasing power of parity.
   b) Explain the Schumpeter's theory of Business Cycle.

5. Answer **any one** question : **14**
   a) What is trade cycles ? Explain the various phases of trade cycles.
   b) What is Public Expenditure ? Explain the causes of growth of Public Expenditure.

मराठी रूपांतर

सूचना : *१) **सर्व** प्रश्न **आवश्यक**.*
*२) उजवीकडील अंक **गुण** दर्शवितात.*
*३) **आवश्यक** तेथे आकृती काढा.*

१. योग्य पर्याय निवडा : **१४**

१) भाववाढीचा कल सर्व साधारणपणे _____ शी संबंधित असतो.
अ) वाढत्या किंमती ब) घटत्या किंमती
क) साधारण किंमती ड) यापैकी नाही

२) व्यापार चक्रे ही सर्वस्वी चलन विषयक घटना असे प्रतिपादन _____ यांनी केले.
अ) हॉट्रे ब) शुंपीटर क) केन्स ड) यापैकी नाही

३) सार्वजनिक आयव्यय ही संकल्पना सार्वजनिक सत्तेचे उत्पन्न व _____ यांच्याशी संबंधित आहे.
अ) तुटीचा अर्थभरणा ब) खर्च क) सार्वजनिक कर्ज ड) यापैकी नाही

४) _____ यांनी महत्तम सामाजिक लाभाचे तत्त्व मांडले.
अ) डॉ. डॉल्टन ब) थॉमस माल्थस क) चेंबरलीन ड) डॉ. मार्शल

५) खरेदी शक्ती समता सिद्धांत _____ यांनी मांडला.
अ) डॉ. रिकार्डो ब) जे.बी.से. क) गुस्ताव कॅसेल ड) यापैकी नाही

६) विदेशी विनिमय हे नांव कोणत्याही _____ दिले जाते.
अ) परकीय चलनास ब) विनिमय दरास
क) विनिमय प्रमाणास ड) यापैकी नाही

७) उत्पन्न कर _____ आहे.
अ) अप्रत्यक्ष कर ब) प्रत्यक्ष कर क) मूल्यवृद्धीत कर ड) यापैकी नाही

८) फक्त दृश्य वस्तुच्या आयात-निर्यात पैशातील मूल्य ज्यामध्ये दर्शविले जाते असा तालेबंद म्हणजे _____ होय.
अ) व्यवहार शेष ब) व्यापार शेष क) परकीय व्यापार ड) यापैकी नाही

९) अप्रत्यक्ष करापासुन चे उत्पन्न _____ असते.
अ) जकातीचे ब) उत्पन्न कर क) देणगी कर ड) यापैकी नाही

१०) सार्वजनिक कर्जाचा वापर हा _____ साक्षी केला जातो.
अ) आर्थिक विकास ब) किंमत नियंत्रण
क) व्याजाचा दर ड) यापैकी नाही

११) तुटीची अर्थभरणा ही संकल्पना सामान्यपणे _____ यासाठी वापरली जाते.
अ) खर्चातील वाढ ब) उत्पन्नातील वाढ
क) वचतीत वाढ ड) यापैकी नाही

१२) एका देशातील भौगोलिक सीमे अंतर्गत वस्तु व सेवांचा विनिमय म्हणजे _____ होय.
अ) परकीय व्यापार ब) अंतर्गत व्यापार
क) व्यापार शर्ती ड) यापैकी नाही

१३) _____ $\frac{\text{निर्यात वस्तुंच्या किंमतीचा निर्देशांक}}{\text{आयात वस्तुंच्या किंमतीचा निर्देशांक}} \times 100$
अ) व्यापार शर्ती ब) व्यवहारतोल
क) देशी व्यापार ड) यापैकी नाही

१४) जेव्हा निर्यातमुल्य आयात मूल्यापैकी जास्त असते तेव्हा व्यापारतोल _____ असतो.
अ) प्रतिकूल ब) अनुकूल क) दृश्य ड) यापैकी नाही

२. थोडक्यात उत्तरे द्या.

अ) सार्वजनिक अंदाजपत्रकाचे प्रकार स्पष्ट करा. ७

ब) मूल्यवृद्धीत कराचे महत्त्व स्पष्ट करा. ७

३. टीपा लिहा.

अ) आंतरराष्ट्रीय व्यापाराची तोटे स्पष्ट करा. ७

ब) व्यवहारतोलाच्या असमतोलाची कारणे स्पष्ट करा. ७

४. कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे उत्तर लिहा. १४

अ) खरेदी शक्ती समता सिद्धांताचे स्पष्टीकरण करा.

ब) शुंपीटरच्या व्यापार चक्राच्या सिद्धांताचे स्पष्टीकरण करा.

५. कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे उत्तर लिहा. १४

अ) व्यापार चक्रे म्हणजे काय ? व्यापार चक्राच्या विविध अवस्था स्पष्ट करा.

ब) सार्वजनिक खर्च म्हणजे काय ? सार्वजनिक खर्च वाढीची कारणे स्पष्ट करा.

SLR-V – 45

Seat No.	

B.Com. – II (Semester – IV) (New) (CGPA) Examination, 2016
CORPORATE ACCOUNTING

Day and Date : Saturday, 2-4-2016 Max. Marks : 70

Time : 10.30 a.m. to 1.00 p.m.

***N.B.** : **All** questions are **compulsory**.*

1. Choose the correct alternative from the following : **14**

1) Provision for bad debts is an item of _____

a) Fixed assets

b) Current assets

c) Current liability

d) Current assets and Current liability

2) Issue of shares is a _____ of fund.

a) Source b) Application

c) Transfer d) Reduction

3) Decrease in working capital shown under _____ in fund flow-statement.

a) Source of funds b) Application of funds

c) Fund from operation d) Balance Sheet

4) Current assets – _____ = Working capital.

a) Fixed assets b) Current liabilities

c) Current assets d) None of the above

5) Capital Redemption Reserve can be used for _____

a) Writing off capital profit b) Paying dividend

c) Fully paid bonus shares d) None of the above

P.T.O.

6) Unless otherwise stated debentures are presumed to be _____

a) Secured loan b) Unsecured loan

c) Current liability d) Secured and Unsecured loan

7) Interest on debenture is charged to _____

a) Profit and Loss Account b) Trading Account

c) Profit and Loss Appropriation A/c d) None of the above

8) Intrinsic value method is also known as _____

a) Net assets method b) Yield method

c) Fair value method d) Market value method

9) For calculating the value of an equity shares in yield method it is essential to know _____

a) Expected rate of return

b) Capital employed

c) Called up amount of equity share capital

d) None of the above

10) In the case of voluntary winding up a liquidator is appointed by the _____

a) Government b) Court

c) Board of Director d) Creditors

11) If there are sufficient funds the balance available with the liquidator lastly paid to _____

a) Preference share capital b) Debenture

c) Equity share capital d) Unsecured creditors

12) Debenture holders having a floating charge have priority in payment over _____

a) Preferential creditors

b) Secured creditors

c) Unsecured creditors

d) Liquidators remuneration

13) All sums due to workers _____ creditors.

a) Unsecured creditors

b) Preferential creditors

c) Partly secured creditors

d) None of the above

14) A person appointed for liquidation of a company is called _____

a) Director b) Share holder

c) Liquidator d) Creditor

2. Write short notes (**any two**) : **14**

A) Preferential creditors

B) Cash flow statement

C) Distinction between shares and debentures.

3. A) From the following information calculate changes in working capital : **7**

Assets and Liabilities	**2007**	**2008**
Debtors	35,000	38,000
Cash	4,000	8,000
Building	30,000	40,000
Investment (short term)	10,000	20,000
Prepaid expenses	4,000	5,000
Discount on debenture	3,000	2,000
Creditors	12,000	14,000
Bills payable	10,000	9,000
Provision for doubtful debt	2,000	3,000

B) From the Balance Sheet of X Ltd. and additional information given below, ascertain intrinsic value of each shares. **7**

Balance Sheet as on 31-12-2002

Liabilities	**Rs.**	**Assets**	**Rs.**
Equity share capital		Goodwill	1,20,000
Rs. 10 each	3,00,000	Leasehold property	3,50,000
12% Preference shares of		Furniture	60,000
Rs. 10 each	1,00,000	Investment	50,000
General Reserve	80,000	Current assets	75,000
Profit and Loss Account	70,000	Loans and Advances	15,000
Unsecured loan	1,00,000	Misc. expenses	10,000
Current liabilities	30,000		
	6,80,000		**6,80,000**

Adjustments :

1) Leasehold property and furniture are valued at Rs. 4,00,000 and Rs. 50,000 respectively.
2) Goodwill should be valued at three years purchase of average profits of last five years. The profits for the last five years are Rs. 70,000, Rs. 90,000, Rs. 75,000, Rs. 85,000, Rs. 80,000.

4. From the following Balance Sheet of ABC Ltd. **14**

Prepare :

1) Schedule for changes in working capital for the year ended 31st March 1995.
2) A statement showing the Application and sources of funds.

Liabilities	**31-3-94**	**31-3-95**	**Assets**	**31-3-94**	**31-3-95**
Pref. Share capital	2,00,000	1,00,000	Fixed assets	5,10,000	6,20,000
Equity share capital	3,00,000	3,50,000	Investment	30,000	80,000
Debentures	1,00,000	2,00,000	Stock	1,00,000	1,20,000
Reserve	1,10,000	2,70,000	Debtors	80,000	70,000

Provision for bad debt	10,000	15,000	Bills receivable	40,000	80,000
Current liabilities	70,000	1,45,000	Cash	5,000	30,000
			Bank	15,000	75,000
			Discount on debenture	10,000	5,000
	7,90,000	**10,80,000**		**7,90,000**	**10,80,000**

Adjustments :

1) A machine costing Rs. 70,000 with written down value Rs. 40,000 was disposal off Rs. 25,000.
2) Pref. Share redemption was made at 5% premium.
3) Dividend at 15% was paid on equity shares.
4) The provision for depreciation Rs. 1,50,000 and Rs. 1,90,000 for respective year.

OR

4. The comparative Balance Sheet of X Ltd. for two years are as follows : **14**

Liabilities	**2005**	**2006**	**Assets**	**2005**	**2006**
Loan from wife	–	20,000	Cash	11,000	15,000
Bills payable	12,000	8,000	Debtors	40,000	35,000
Creditors	25,000	52,000	Stock	25,000	30,000
Bank loan	43,000	60,000	Machinery	20,000	14,000
Capital	66,000	34,000	Building	50,000	80,000
	1,46,000	**1,74,000**		**1,46,000**	**1,74,000**

Adjustments :

1) Net loss for the year Rs. 13,000.
2) During the year a machine costing Rs. 5,000 (Accumulated depreciation Rs. 2,000) was sold for Rs. 2,500.
3) The provision for depreciation against machinery was Rs. 6,000 and Rs. 7,000 for respective years.

Prepare cash flow statement (with working note).

5. The Poona Automobiles Ltd. went into voluntary liquidation on 1-4-02 when their B/S was as follows : **14**

Balance Sheet as on 1-4-2002

Liabilities	**Rs.**	**Assets**	**Rs.**
5% Preference share capital	2,00,000	Machinery	2,80,000
Equity share capital		Stock	1,30,000
of Rs. 10 each	2,00,000	Debtors	1,20,000
6% debentures	50,000	Cash in hand	2,000
Income tax payable	5,000	Profit and Loss Account	23,000
S. creditors	1,00,000		
	5,55,000		**5,55,000**

1) Liquidator realised the assets as follows :

   Machinery – Rs. 2,00,000

   Stock – Rs. 80,000

   Debtors – Rs. 1,00,000

2) Liquidation expenses Rs. 3,900.

3) Liquidators remuneration was agreed at 2% on assets realised and 2% on amount distributed to equity shareholder.

4) Preference dividend is paid upto 31-3-2001 and Debenture holder are paid on 30th Sept. 2002.

   Prepare Liquidators final statement of Accounts Showing the distribution.

OR

5. Moonlight Ltd. issued 8% debentures of Rs. 1,00,000 on 1-1-2000 at a discount of 5% and repayable on 31st Dec. 2003 at a premium of 4%. A debenture redemption fund was maintained by setting aside Rs. 25,000 every year out of profits. The debenture redemption fund was invested in 4%. Government securities. **14**

   The balance on various accounts on 1-1-02 were as under :

   Debenture redemption fund Rs. 51,250.

   Debenture redemption fund investment Rs. 51,300

   Discount on issue of Debenture A/c Rs. 2,500

   Loss on issue of Debenture A/c Rs. 2,000

   Premium on Redemption of Debenture A/c Rs. 4,000.

   Give journal entries for the last 2 years presuming that the investments were sold on 31-12-2003 @ 2% discount and debenture were prepaid on that date.

SLR-V – 46

Seat No.	

B.Com. – II (Semester – IV) (New) (CGPA) Examination, 2016
FUNDAMENTALS OF ENTREPRENEURSHIP

Day and Date : Monday, 4-4-2016

Time : 10.30 a.m. to 1.00 p.m. Max. Marks : 70

***Instructions** : 1) **All** questions are **compulsory**.*

*2) Figures to **right** indicate **full** marks.*

1. Choose the correct alternative from the given alternative. **14**

1) Since 1993-94, the management of the DIC is done by

a) MIDC b) Central Government

c) State Government d) Municipal Corporations

2) DIC Scheme is implemented from

a) 1st May 1978 b) 1st May 1988 c) 1st May 1998 d) 1st May 1999

3) Under the DIC loan scheme business should be

a) Marketing related b) Production related

c) Agriculture related d) Small scale industry

4) On 1st Aug.1962 _____ is established in Maharashtra.

a) DIC b) SBI c) MIDC d) None of these

5) The industry which is facing cash losses continuously from 3 years that industry is known as

a) Strong industry b) Bad industry c) Rural industry d) Sick industry

6) Which one of the following is not the role of Government in promoting small scale industries ?

a) Providing the training b) Help in marketing

c) Taking over the industry d) Electricity supply

7) Which of the following explains the need of promoting small scale industries ?

a) Employment growth

b) To reduce the burden on agriculture

c) Balance regional development

d) All of these

8) National Small Industries Corporation is established in the year
   a) 1999 b) 1960 c) 1978 d) 1955
9) _____ is the apex advisory body constituted to render advise to the ministry of the small scale industry Central Government.
   a) NABARD b) MIDC
   c) Small Scale Industrial Board d) None of these
10) J.R.D. Tata is founder of _____ company.
   a) Air India b) Reliance India c) Infosys d) Microsoft
11) Kiran Muzumdar Shaw is graduate in _____ subject.
   a) Physics b) Mathematics c) Zoology d) Chemistry
12) Who is the founder of Reliance Industries ?
   a) Mukesh Ambani b) Dhirubhai Ambani c) Anil Ambani d) Teena Ambani
13) Rural development is the objective of
   a) DIC b) Small Scale Industry
   c) SBI d) HDFC
14) WIPRO stands for
   a) Western Coal Products Organisation
   b) Western India Power Review Operation
   c) Western India Vegetable Products
   d) None of the above

2. Write short note on : **14**
   1) Functions of DIC.
   2) Need for promoting small scale industries.

3. Write the answer in short : **14**
   1) Explain the role of MIDC.
   2) Explain the problems faced by small scale industries in India.

4. Answer **any one** : **14**
   1) What is meant by Industrial Sickness ? Explain the corrective measures on Industrial Sickness.
   2) Explain the role of Government for promoting small scale industries.

5. Answer **any one** : **14**
   1) Explain the success story of Azim Premji.
   2) Explain the financial institution which supports the development of small scale industries.

मराठी रूपांतर

सूचना : *1) **सर्व** प्रश्न **आवश्यक.***
*2) **उजवीकडील** आकडे **पूर्ण** गुण दर्शवितात.*

1. खाली दिलेल्या पर्यायातून योग्य पर्याय निवडा. **१४**

1) इ.स. १९९३-९४ पासून जिल्हा उद्योग केंद्राचे व्यवस्थापन _____ मार्फत केले जाते.

अ) एम.आय.डी.सी. ब) केंद्र शासन

क) राज्य शासन ड) स्थानिक स्वराज्य संस्था

2) _____ पासून जिल्हा उद्योग केंद्राचा अंमल सुरू झाला.

अ) १ मे १९७८ ब) १ मे १९८८ क) १ मे १९९८ ड) १ मे १९९९

3) जिल्हा उद्योग केंद्र कर्ज योजने अंतर्गत लाभ घेण्यासाठी _____ उद्योग आवश्यक आहे.

अ) विपणन ब) उत्पादन क) कृषी ड) लघु उद्योग

4) १ ऑगस्ट १९६२ रोजी महाराष्ट्रात _____ ची स्थापना झाली.

अ) जिल्हा उद्योग केंद्र ब) एस.बी.आय. क) एम.आय.डी.सी. ड) यापैकी नाही

5) ज्या उद्योगाला तीन वर्षापासून सतत रोख नुकसान होत असेल तर, अश्या उद्योगाला _____ उद्योग म्हणतात.

अ) सशक्त उद्योग ब) वाईट उद्योग क) ग्रामिण उद्योग ड) आजारी उद्योग

6) खालीलपैकी कोणते कार्य हे लघु उद्योग वाढीसाठी सरकारच्या कक्षेत येत नाही.

अ) प्रशिक्षण देणे ब) विपणनात मदत

क) उद्योगांचे अधिग्रहण ड) वीजपुरवठा

7) खालीलपैकी कोणते लघु उद्योग वाढीची गरज स्पष्ट करते ?

अ) रोजगारात वाढ ब) शेतीवरील भार कमी करणे

क) प्रादेशिक समतोल विकास साधणे ड) वरील सर्व

8) राष्ट्रीय लघु उद्योग महामंडळाची स्थापना _____ रोजी झाली.

अ) १९९९ ब) १९६० क) १९७८ ड) १९५५

9) _____ ही केंद्र सरकारच्या लघु उद्योग मंत्रालयाला सल्ला देण्याचे कार्य करते.

अ) नाबार्ड ब) एम.आय.डी.सी.

क) लघु उद्योग महामंडळ ड) यापैकी नाही

10) जे.आर.डी. टाटा हे _____ कंपनीचे जनक आहेत.

अ) एअर इंडिया ब) रिलायन्स इंडिया क) इन्फोसिस ड) माइक्रोसॉफ्ट

11) किरण मुजुमदार शॉ यांनी _____ विषयात पदवी घेतली.

अ) भौतिकशास्त्र ब) गणित क) प्राणिशास्त्र ड) रसायनशास्त्र

12) रिलायन्स उद्योग समूहाची स्थापना _____ यांनी केली.

अ) मुकेश अंबानी ब) धीरू भाई अंबानी क) अनिल अंबानी ड) टीना अंबानी

13) ग्रामिण भागाचा विकास हा _____ संस्थेचा मुख्य हेतु आहे.

अ) डी.आय.सी. ब) लघु उद्योग क) एस.बी.आय. ड) एच.डी.एफ.सी.

14) विप्रोचा अर्थ (WIPRO) _____ असा आहे.

अ) वेस्टर्न कोल प्रोडक्ट्स् संस्था ब) वेस्टर्न इंडिया पॉवर रिव्हीव्ह ऑपरेशन

क) वेस्टर्न इंडिया व्हेजिटेबल प्रोडक्ट्स् ड) यापैकी नाही

2. टीपा लिहा : १४

1) जिल्हा उद्योग केंद्राची कार्ये.

2) लघु उद्योगांना प्रोत्साहन देण्याची गरज.

3. थोडक्यात उत्तरे लिहा : १४

1) महाराष्ट्र राज्य औद्योगिक विकास महामंडळाची भूमिका विषद करा.

2) भारतात लघु उद्योगांना कोणकोणत्या समस्यांना तोंड द्यावे लागते.

4. खालीलपैकी **एका** प्रश्नाचे उत्तर लिहा. १४

1) औद्योगिक आजारपण म्हणजे काय हे स्पष्ट करून औद्योगिक आजारपण दूर करण्यासाठी उपायमोजणा सूचवा.

2) लघु उद्योगाच्या विकासासाठी सरकारची भूमिका सविस्तर लिहा.

5. खालीलपैकी **एका** प्रश्नाचे उत्तर लिहा. १४

1) 'अझीम प्रेमजी एक यशस्वी उद्योजक' सविस्तर वर्णन करा.

2) लघु उद्योगांच्या विकासासाठी सहाय्य करणाऱ्या आर्थिक संस्थांचे थोडक्यात विश्लेषण करा.

_____

SLR-V – 47

Seat No.	

B.Com. – II (Semester – IV) (New CGPA) Examination, 2016
BUSINESS STATISTICS

Day and Date : Tuesday, 5-4-2016 Total Marks : 70
Time : 10.30 a.m. to 1.00 p.m.

N.B. : *1)* ***All*** *questions are* ***compulsory****.*
2) ***Each*** *question carries* ***equal*** *marks.*
3) Figures to the ***right*** *indicate* ***full*** *marks.*
4) ***Use*** *of soundless calculators is* ***allowed****.*
5) Graph papers will be supplied on ***demand****.*

1. Choose the most appropriate alternative amongst the given for **each** question. **14**

I) If A and B are two events, such that they two cannot occur simultaneously i.e. if A occurs, B will not occur and if B occurs, A will not occur, then these two events are said to be

a) perfect events b) independent events
c) mutually exclusive events d) none of these

II) Probability of any event A lies in between,

a) –1 to + 1 b) 0 to +1 c) –1 to 0 d) none of these

III) Mean of Binomial distribution is given by

a) nq b) np c) npq d) none of these

IV) For Normal distribution

a) Mean > Median b) Median > Mode
c) Mean = Median = Mode d) None of these

V) Area under standard normal curve in between –3 to +3 is

a) 68.27% b) 95.45% c) 99.73% d) None of these

VI) An Index number is a

a) Arithmetic mean
b) Weighted Arithmetic mean
c) A specialized average designed to measure the change in the level of phenomenon
d) None of these

P.T.O.

VII) Fisher's Ideal Price Index Number is a square root of _____ of Laspreye's price index number and Paache's price index number.

a) addition b) subtraction c) product d) none of these

VIII) In Laspreye's Price Index Number what is used as weight ?

a) Price in base year b) Quantity in base year

c) Quantity in current year d) None of these

IX) A time series contains how many components ?

a) 2 b) 3 c) 4 d) none of these

X) Increase in prices of commodities is an example of

a) Secular trend b) Seasonal variation

c) Cyclic variation d) None of these

XI) Scarcity of foodgrains due to earthquake is an example of

a) Secular trend b) Seasonal variations

c) Irregular variations d) None of these

XII) Control Chart has been devised by

a) Walter A Schwartz b) Amarthya Sen

c) Karl Pearson d) None of these

XIII) Control limits of P and np chart are based up on the concept of

a) Binomial Distribution b) Normal Distribution

c) Poisson Distribution d) None of these

XIV) Upper control limit in C-chart is given by

a) $D_2\bar{R}$ b) $D_3\bar{R}$ c) $D_4\bar{R}$ d) None of these

2. A) State the additive and multiplicative laws of probability. **7**

B) Construct a np chart for the following data and comment on it. **7**

Sample No.	:	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
(each of 100 items)											
No. of defectives	:	12	10	6	8	9	9	7	11	11	9

3. A) What are the components of time series ? Explain each of them. **7**

B) Compute Fisher's Ideal Price Index number for the data given below.

Commodity	Base Year		Current Year	
	Price	Quantity	Price	Quantity
A	6	50	9	55
B	2	100	3	125
C	4	60	6	65
D	10	30	14	25

7

4. Attempt **any one** of the following. **14**

A) Define Normal Distribution. Define Standard Normal Variate (SNV). State the various properties of Normal Curve.

B) Define Laspreye's, Paache's and Fisher's Ideal Price Index Numbers. For the following data compute Laspreye's, Paache's and Fisher's Ideal Price Index numbers.

Commodity	Base Year 1990		Current Year 2001	
	Price in Rs.	Quantity in Kgs	Price in Rs.	Quantity in Kgs
Jawar	5	5	8	6
Wheat	5	6	10	6
Meat	60	2	100	2
Fish	50	1	80	2
Potato	4	2	5	4

5. Attempt **any one** of the following. **14**

A) What is a control chart ? Give the construction of $\bar{X}$ and R-charts. For the following data draw $\bar{X}$ and R-charts and give the conclusions.

Sample No.:	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Mean $\bar{X}$:	383	508	505	557	582	337	514	614	707	753
Range R :	95	128	100	68	91	65	21	21	37	80

(Given for n = 5, $A_2 = 0.58$, $D_3 = 0$, $D_4 = 2.11$)

B) Explain the method least squares for estimating the trend values in time series. The following data relates to the number of scooters (in lakhs) sold by a manufacturing company during the years 1985-1992

Year :	1985	86	87	88	89	90	91	92
Sales (in lakhs):	6	6.1	5.2	5	4.6	4.8	4.1	6.2

Fit a straight line trend and estimate the sale for the year 1993.

———————

SLR-V – 48

Seat No.	

B.Com. – II (Semester – IV) (CGPA) Examination, 2016
MONEY AND FINANCIAL SYSTEM (New)

Day and Date : Wednesday, 6-4-2016 Max. Marks : 70

Time : 10.30 a.m. to 1.00 p.m.

***N.B.** : 1) **All** questions are **compulsory**.*
*2) Figures to the **right** indicate **full** marks.*

1. Choose the correct alternative given below : **14**

1) _____ is not a primary function of Commercial Banks.
   a) Credit creation b) Advancing loans
   c) Accepting deposits d) Collection of dividend

2) The deposit created by banks which lending money is called _____
   a) Primary deposit b) Secondary deposit
   c) Saving deposit d) Fixed deposit

3) Generally banks pay high rate of interest on _____
   a) Current deposit b) Saving deposit
   c) Time deposit d) All of the above

4) Overdraft facility is given on _____ account.
   a) Current b) Saving c) Time d) Recurring

5) If the primary deposits are large, the credit creation power of the banks will be _____
   a) Larger b) Smaller c) Narrow d) None of these

6) Credit creation of a Commercial Banks increases _____
   a) Supply of money b) Per capita income
   c) Real national income d) None of these

7) Bank draft is always _____
   a) Bearer b) Crossed c) Fixed d) None of these

P.T.O.

8) Liquidity of a bank implies _____
   a) To create credit
   b) Cash credit
   c) Capacity to produce cash on demand
   d) None of these

9) Brusells is the head office of _____
   a) IBRD b) IMF c) SWIFT d) None of these

10) No frills account is related to _____
   a) Agricultural labours b) Students
   c) Pensioners d) All the above

11) _____ is the principles of commercial banks.
   a) Safety b) Liquidity c) Profitability d) All the above

12) ATM means _____
   a) Auto Teller Machine b) Automatic Tailor Machine
   c) Automated Teller Machine d) Any Time Machine

13) In India Real Time Gross Settlement System [RTGS] is started in the year _____
   a) 1965 b) 1977 c) 2000 d) 2004

14) The banks help their customers in transferring funds from one place to another _____
   a) Conveniently b) Safety c) Cheaply d) All the above

2. Answer the following questions :
   A) Explain the process of closing bank account. **7**
   B) Explain the utility functions of Commercial Banks. **7**

3. Write short notes :
   A) Credit card. **7**
   B) Types of an account holders. **7**

4. Answer **any one** of the following : **14**
   A) Explain the process of credit creation.
   B) Explain the importance of technology in banking.

5. Answer **any one** of the following : **14**
   A) Explain the primary function of Commercial Banks.
   B) Explain the procedure for opening bank account.

मराठी रूपांतर

सूचना : *१)* ***सर्व*** *प्रश्न* ***आवश्यक*** *आहेत.*
२) ***उजवीकडील*** *अंक* ***पूर्ण*** *गुण दर्शवितात.*

१. योग्य पर्याय निवडा : **१४**

१) _____ हे व्यापारी बँकेचे प्राथमिक कार्य नाही.
अ) पतनिर्मिती करणे ब) कर्जे देणे
क) ठेवी स्विकारणे ड) लाभांश गोळा करणे

२) बँकानी कर्ज दिल्यामुळे ज्या ठेवी निर्माण होतात त्यांना _____ असे म्हणतात.
अ) प्राथमिक ठेवी ब) दुय्यम ठेवी क) बचत ठेवी ड) मुदत ठेवी

३) सर्वसामान्यपणे बँका _____ या ठेवीवर जास्त व्याजदर देतात.
अ) चालु ठेवी ब) बचत ठेवी क) मुदत ठेवी ड) वरील सर्व

४) _____ खात्यावर अधिकर्ष सवलत दिली जाते.
अ) चालु ब) बचत क) मुदत ड) आवर्ती

५) जर व्यापारी बँकेच्या प्राथमिक ठेवी जास्त असतील तर बँकाची कर्ज देण्याची क्षमता _____ राहील.
अ) जास्त ब) कमी क) संकुचित ड) यापैकी नाही

६) पतपैशाची निर्मिती _____ वाढविते.
अ) पैशाचा पुरवठा ब) दरडोई उत्पन्न
क) वास्तव राष्ट्रीय उत्पन्न ड) यापैकी नाही

७) बँक ड्राफ्ट हा नेहमी _____ असतो.
अ) साधा ब) रेखांकीत क) स्थिर ड) यापैकी नाही

८) बँकेची रोखता _____ दर्शविते.
अ) पतनिर्मिती करणे
ब) रोख कर्ज
क) मागणी प्रमाणे रोख पैसा देण्याची क्षमता
ड) यापैकी नाही

९) ब्रुसेल्स _____ चे मुख्य कार्यालय आहे.
अ) IBRD ब) IMF क) SWIFT ड) यापैकी नाही

१०) मुलामा रहित खाते _____ शी संबंधित आहे.
अ) शेतमजूर ब) विद्यार्थी क) निवृत्ती धारक ड) वरील सर्व

११) _____ हे व्यापारी बँकेचे तत्त्व आहे.
अ) सुरक्षितता ब) रोखता क) लाभता ड) वरील सर्व

१२) ATM म्हणजे _____
अ) Auto Teller Machine ब) Automatic Tailor Machine
क) Automated Teller Machine ड) Any Time Machine

१३) भारतात रीअल टाईम ग्रॉस सेटलमेंट सिस्टीम (RTGS) _____ मध्ये सुरु झाली.
अ) १९६५ ब) १९७७ क) २००० ड) २००४

१४) निधी एका ठिकाणाहून दुसऱ्या ठिकाणी पाठविण्यासाठी बँका त्यांच्या ग्राहकांना _____ प्रकारे मदत करतात.
अ) सोयीस्कर ब) सुरक्षित क) स्वस्त ड) वरील सर्व

२. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा :

अ) बँक खाते बंद करण्याची प्रक्रिया स्पष्ट करा. ७

ब) व्यापारी बँकाची उपयोगिता कार्ये स्पष्ट करा. ७

३. टीपा लिहा :

अ) क्रेडीट कार्ड. ७

ब) बँक खातेदाराचे प्रकार. ७

४. खालीलपैकी **एका** प्रश्नाचे उत्तर लिहा : १४

अ) पतनिर्मितीची प्रक्रिया स्पष्ट करा.

ब) बँकींग क्षेत्रातील तंत्रज्ञानाचे महत्त्व स्पष्ट करा.

५. खालीलपैकी **एका** प्रश्नाचे उत्तर लिहा : १४

अ) व्यापारी बँकाची प्राथमिक कार्ये स्पष्ट करा.

ब) बँकेत खाते उघडण्याची कार्य पद्धती स्पष्ट करा.

SLR-V – 49

Seat No.	

B.Com. III (Semester – V) (New) Examination, 2016
BUSINESS REGULATORY FRAMEWORK

Day and Date : Tuesday, 15-3-2016 Max. Marks : 50
Time : 2.30 p.m. to 4.30 p.m.

N.B. : *1)* ***All*** *questions are* ***compulsory****.*
2) Figures to the ***right*** *indicate* ***full*** *marks.*

1. Choose the correct alternative from given alternative : **10**

1) The Central Chief Information Commissioner has been appointed by
   A) President B) Prime Minister
   C) Governor D) Chief Minister

2) Sale of Goods Act is applicable to
   A) Immovable property only B) Movable property only
   C) Both immovable and movable D) None of these

3) Indian Contract Act was passed in the year
   A) 1972 B) 1930 C) 1872 D) 2005

4) Mahiticha Adhikar Adhiniyam passed in
   A) 2005 B) 1956 C) 2000 D) 2009

5) Consideration must move at the desire of
   A) Promisor B) Promisee
   C) Any other person D) Seller

6) The Sale of Goods Act was passed
   A) 1930 B) 2005 C) 1872 D) 2000

7) Unpaid seller has right against
   A) Buyer B) Goods
   C) Buyer and Goods D) None of these

P.T.O.

8) _____ is a rule of external human action enforced by sovereign authority.
A) Law B) Contract C) Agreement D) All of the above

9) Offer + Acceptance = _____
A) Law B) Contract
C) Agreement D) None of the these

10) All agreements made without consideration are
A) Void B) Valid C) Voidable D) Unlawful

2. Write short notes : **10**
A) The sources of Business Law.
B) Consideration.

3. Write short notes : **10**
A) Functions of the Central Information Commission.
B) Distinguish between sale and agreement to sell.

4. Answer **any one** of the following : **10**
A) Define Contract. Explain the main characteristics of contract.
OR
B) Define consideration and explain its essentials.

5. Answer **any one** of the following : **10**
A) Define unpaid seller. Explain his rights.
OR
B) Discuss the various modes in which contract discharged.

मराठी रूपांतर

सूचना : *1)* ***सर्व*** *प्रश्न* ***आवश्यक.***
2) ***उजवीकडील*** *अंक गुण दर्शवितात.*

1. दिलेल्या पर्यायातून योग्य पर्यायाची निवड करा : **10**

1) मुख्य केंद्रीय माहिती आयुक्ताची नियुक्ती _____ द्वारे होते.
अ) राष्ट्रपती ब) पंतप्रधान क) राज्यपाल ड) मुख्यमंत्री

2) वस्तु विक्री अधिनियम हा _____ ला लागु होतो.

अ) केवळ अचल वस्तु ब) केवळ चल वस्तु

क) दोन्ही चल व अचल वस्तु ड) यापैकी नाही

3) भारतीय करार कायदा _____ साली पास झाला.

अ) 1972 ब) 1930 क) 1872 ड) 2005

4) माहितीचा अधिकार अधिनियम कायदा _____ साली पास करण्यात आला.

अ) 2005 ब) 1956 क) 2000 ड) 2009

5) प्रतिफल _____ च्या इच्छेनुसार दिले पाहीजे.

अ) प्रस्तावक ब) प्रस्तावता

क) इतर कोणीही व्यक्ती ड) विक्रेता

6) माल विक्री कायदा _____ साली पारीत करण्यात आला.

अ) 1930 ब) 2005 क) 1872 ड) 2000

7) अदत्त विक्रेत्यास _____ च्या विरुद हक्क प्राप्त होतात.

अ) खरेदीदार ब) माल

क) खरेदीदार आणि माल ड) यापैकी नाही

8) सार्वभौमतेने मानवाचे बाह्य वर्तन नियंत्रीत करण्यासाठी केलेले नियम यास _____ असे म्हणतात.

अ) कायदा ब) करार क) ठराव ड) यापैकी नाही

9) प्रस्ताव + स्विकृती = _____

अ) कायदा ब) करार क) ठराव ड) यापैकी नाही

10) प्रतिफल विरहीत सर्व ठराव _____ असतात.

अ) व्यर्थ ब) वैध क) वर्जनीय ड) बेकायदेशीर

2. थोडक्यात टिपा लिहा : **10**

अ) व्यवसायीन कायद्याचे स्त्रोत.

ब) प्रतिफल.

3. थोडक्यात टिपा लिहा : **10**

अ) केंद्रीय माहिती आयोगाची कार्ये.

ब) मालविक्रीचा करार आणि मालविक्रीचा ठराव यातील फरक.

4. खालील कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे उत्तर लिहा : **10**

अ) कराराची संज्ञा स्पष्ट करा. कायदेशीर कराराची वैशिष्टे सांगा.

किंवा

ब) प्रतिफल म्हणजे काय ? प्रतिफलाचे वैशिष्टे सांगा.

5. खालील कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे उत्तर लिहा : **10**

अ) अदत्त विक्रेता म्हणजे काय ? त्याचे हक्क सांगा.

किंवा

ब) करार समाप्तीच्या विविध पद्धती सांगा.

SLR-V – 50

Seat No.	

B.Com. – III (Semester – V) Examination, 2016
BUSINESS ECONOMICS (Paper – III) (New)

Day and Date : Wednesday, 16-3-2016 Max. Marks : 50
Time : 2.30 p.m. to 4.30 p.m.

N.B. : *1)* ***All*** *questions are* ***compulsory****.*
2) Figures to the ***right*** *indicates* ***full*** *marks.*

1. Choose the correct alternative : **10**

1) Business economics deals primarily with _____ making firms.
   a) Profit b) Income c) Saving d) Investment

2) Business economics is known as
   a) Managerial economics
   b) Industrial economics
   c) Welfare economics
   d) Agricultural economics

3) According to Ricardo the rate of profit is
   a) increasing b) decreasing
   c) constant d) none of these

4) Thomas Malthus gave emphasis on
   a) effective supply
   b) effective demand
   c) effective capital accumulation
   d) none of these

5) The book 'Wealth of Nation' is written by
   a) Ricardo b) Keynes
   c) Adam Smith d) Pigou

6) Concept of Indian poverty firstly explained by
   a) N. Kaldor b) Mahatma Gandhi
   c) Dadabhai Nauroji d) None of these

7) Inflation _____ the social injustice.
   a) increases b) constant
   c) decrease d) none of these

8) Privatisation means
   a) Importance to private sector
   b) Co-existence of private and public sector
   c) Importance to public sector
   d) None of these

9) Globalization means
   a) Abolishment of import control
   b) Reducing the rate of import duty
   c) Privatising
   d) All of the above

10) Implementation of globalization policy was introduced in India in the year
   a) 1991 b) 1999 c) 2005 d) 2009

2. Write short answers :
   a) Explain Adam Smith's process of capital accumulation. **5**
   b) Explain the scope of business economics. **5**

3. Write short notes on :
   a) Explain the Malthusian theory of economic development. **5**
   b) Explain the various causes of social injustice. **5**

4. Answer **any one** of the following :
   a) What is unemployment ? Explain the various causes of unemployment. **10**
   b) Explain W. W. Rosto's stages of economic growth.

5. Answer **any one** of the following : **10**
   a) Discuss the impact of globalization on Indian economy.
   b) Explain Ricardian theory of economic development.

मराठी रूपांतर

*सूचना : 1) **सर्व** प्रश्न **आवश्यक** आहेत.*

*2) **उजवीकडील** अंक **पूर्ण गुण** दर्शवितात.*

1. योग्य पर्याय निवडा : **10**

1) व्यावसायिक अर्थशास्त्राचा संबंध मुख्यत: _____ मिळविणाऱ्या संस्थांशी आहे.

अ) नफा ब) उत्पन्न क) बचत ड) गुंतवणूक

2) व्यावसायिक अर्थशास्त्र _____ म्हणून ओळखले जाते.

अ) व्यवस्थापकीय अर्थशास्त्र ब) उद्योगाचे अर्थशास्त्र

क) कल्याणाचे अर्थशास्त्र ड) कृषीचे अर्थशास्त्र

3) रिकार्डो यांच्या मते नफ्याचा दर _____ असतो.

अ) वाढता ब) घटता

क) स्थिर ड) यापैकी नाही

4) थॉमस माल्थसने _____ ला महत्त्व दिले.

अ) प्रभावी पुरवठा ब) प्रभावी मागणी

क) प्रभावी भांडवल संचय ड) यापैकी नाही

5) 'राष्ट्राची संपत्ती' हा ग्रंथ _____ यांनी लिहीला.

अ) रिकार्डो ब) केन्स

क) ॲडम स्मिथ ड) पिगू

6) भारतातील दारिद्र्याची संकल्पना सर्वप्रथम _____ यांनी मांडली.

अ) एन. काल्डोर ब) महात्मा गांधी

क) दादाभाई नौरोजी ड) यापैकी नाही

7) भाववाढीमुळे सामाजिक अन्याय _____

अ) वाढतो ब) कायम राहतो

क) घटतो ड) यापैकी नाही

8) खाजगीकरण म्हणजे _____

अ) खाजगी क्षेत्रास महत्त्व

ब) खाजगी व सार्वजनिक क्षेत्राचे सह अस्तित्त्व

क) सार्वजनिक क्षेत्रास महत्त्व

ड) यापैकी नाही

9) जागतिकीकरण म्हणजे _____

अ) आयातीवरील निर्बंध नष्ट करणे ब) आयात शुल्क कमी करणे

क) खाजगीकरण ड) वरील सर्व

10) जागतिकीकरणाच्या धोरणाची सुरुवात भारतात _____ वर्षी सुरुवात झाली.

अ) 1991 ब) 1999 क) 2005 ड) 2009

2. थोडक्यात उत्तरे लिहा :

अ) ॲडम स्मिथची भांडवल संचयाची प्रक्रिया स्पष्ट करा. **5**

ब) व्यावसायिक अर्थशास्त्राची व्याप्ती स्पष्ट करा. **5**

3. टीपा लिहा :

अ) माल्थसचा आर्थिक विकासाचा सिद्धांत. **5**

ब) सामाजिक अन्यायाची कारणे. **5**

4. खालीलपैकी **एकाचे** उत्तर लिहा : **10**

अ) बेकारी म्हणजे काय ? बेकारीची विविध कारणे स्पष्ट करा.

ब) रोस्टोच्या आर्थिक वृद्धीच्या अवस्था स्पष्ट करा.

5. खालीलपैकी **एका** प्रश्नाचे उत्तर लिहा : **10**

अ) जागतिकीकरणाचे भारतीय अर्थव्यवस्थेवरील परिणामांची चर्चा करा.

ब) रिकार्डोचा आर्थिक विकासाचा सिद्धांत स्पष्ट करा.

_____

SLR-V – 51

Seat No.	

B.Com. – III (Semester – V) Examination, 2016
CO-OPERATIVE DEVELOPMENT (New)

Day and Date : Thursday, 17-3-2016 Max. Marks : 50
Time : 2.30 p.m. to 4.30 p.m.

N.B. : *1)* ***All*** *questions are* ***compulsory****.*
2) Figures to the ***right*** *indicate* ***full*** *marks.*

1. Choose the correct alternative : **10**

1) A set of rules which govern the activities of Co-operative Societies is known as
   a) Tools b) Terms
   c) Principles d) Concepts

2) _____ is work at national level.
   a) Departmental Stores
   b) Central Wholesale Stores
   c) State Co-operative Consumers Federation
   d) National Co-operative Consumers Federation

3) The Co-operative Movement in India started in the year
   a) 1844 b) 1904
   c) 1912 d) 1960

4) Primary Marketing Co-operative Societies work at _____ level.
   a) Local b) District
   c) State d) National

5) _____ is known as Apex Bank of Co-operative Credit.
   a) Primary Co-operative Bank
   b) District Central Co-operative Bank
   c) State Co-operative Bank
   d) Urban Co-operative Bank

P.T.O.

6) All trading in cash is _____ principle.
   a) Rochdale b) Schultaze
   c) Indian d) All of these

7) _____ is known as father of Co-operative Movement.
   a) Gorwala b) William King
   c) Robert Owen d) F. W. Taylor

8) ____ is known as the origin of Co-operative Movement.
   a) India b) England
   c) China d) Japan

9) Co-operative Sugar Factory is a type of
   a) Processing Co-operatives b) Consumer Co-operatives
   c) Marketing Co-operatives d) Credit Co-operatives

10) All functions regarding agricultural sector are implemented in _____ Co-operative Society.
   a) Processing b) Labour
   c) Housing d) Service

2. Write short notes **:**
   a) Types of Co-operative Farming. **5**
   b) Problems of Dairy Co-operatives in India. **5**

3. Write short answers :
   a) Explain the functions of processing Co-operatives. **5**
   b) 'Distribution of Surplus' principle. **5**

4. Answer **any one** of the followings : **10**
   a) What is Co-operation ? Explain the role of Co-operation in economic development.
   b) Explain the problems and their remedies of service-Co-operative Societies.

5. Answer **any one** of the followings : **10**
   a) Explain the objectives and functions of Consumer Co-operative Societies.
   b) State the problem and measures of District Central Co-operative Banks in India.

मराठी रूपांतर

सूचना : *१)* ***सर्व*** *प्रश्न* ***आवश्यक*** *आहेत.*
२) ***उजवीकडील*** *अंक* ***पूर्ण*** *गुण दर्शवितात.*

१. योग्य पर्याय निवडा : **१०**

१) सहकारी संस्थांच्या संचालनासाठीचा नियमांच्या संच म्हणजे _____ होय.

अ) साधने ब) अटी

क) तत्वे ड) संकल्पना

२) _____ राष्ट्रीय पातळीवर कार्य करतात.

अ) विभागीय भांडार ब) मध्यवर्ती घाउक भांडार

क) राज्य सहकारी ग्राहक संघ ड) राष्ट्रीय सहकारी ग्राहक संघ

३) भारतीय सहकारी चळवळीची सुरवात _____ मध्ये झाली.

अ) १८४४ ब) १९०४

क) १९१२ ड) १९६०

४) प्राथमिक विपणन संस्था _____ पातळीवर कार्य करतात.

अ) स्थानिक ब) जिल्हा

क) राज्य ड) राष्ट्रीय

५) _____ ही सहकारी पतपुरवठ्यातील शिखर बँक म्हणून ओळखली जाते.

अ) प्राथमिक सहकारी बँक ब) जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँक

क) राज्य सहकारी बँक ड) नागरी सहकारी बँक

६) सर्व व्यवहार रोखीचे हे _____ तत्व आहे.

अ) रॉशडेल ब) शुल्झ

क) भारतीय ड) यापैकी सर्व

७) _____ हे सहकारी चळवळीचे जनक म्हणून ओळखले जातात.

अ) गोरवाला ब) विल्यम किंग

क) रॉबर्ट ओवेन ड) एफ. डब्ल्यू. टेलर

८) _____ हा देश सहकारी चळवळीचे उगमस्थान म्हणून ओळखला जातो.

अ) भारत ब) इंग्लंड

क) चीन ड) जपान

९) सहकारी साखर कारखाना हा _____प्रकार आहे.

अ) प्रक्रिया सहकारी संस्था ब) ग्राहक सहकारी संस्था

क) विपणन सहकारी संस्था ड) सहकारी पतपुरवठा संस्था

१०) _____ सहकारी संस्थेत कृषी विषयक सर्व कार्येचाळतात.

अ) प्रक्रिया ब) मजुर

क) गृह निर्माण ड) सेवा

२. टिपा लिहा :

अ) सहकारी शेतीचे प्रकार. ५

ब) भारतातील दुध सहकारी संस्थांच्या समस्या. ५

३. थोडक्यात उत्तरे लिहा :

अ) प्रक्रिया सहकारी संस्थांची कार्ये स्पष्ट करा. ५

ब) 'अधिक्याचे वाटप' तत्त्व. ५

४. खालीलपैकी कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे उत्तर लिहा : १०

अ) सहकार म्हणजे काय ? सहकाराची आर्थिक विकासातील भूमिका स्पष्ट करा.

ब) सेवा सहकारी संस्थांच्या समस्या व त्यावरील उपाय स्पष्ट करा.

५. खालीलपैकी कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे उत्तर लिहा : १०

अ) ग्राहक सहकारी संस्थांची उद्दिष्ट्ये व कार्ये स्पष्ट करा.

ब) भारतातील जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँकांच्या समस्या व त्यावरील उपाय स्पष्ट करा.

_____

SLR-V – 52

Seat No.	

B.Com. – III (Semester – V) (New) Examination, 2016
MODERN MANAGEMENT PRACTICES

Day and Date : Friday, 18-03-2016 Max. Marks : 50

Time : 2.30 p.m. to 4.30 p.m.

Instructions *: 1)* ***All*** *questions are* ***compulsory****.*
2) Figures to the ***right*** *indicate* ***full*** *marks.*

1. Select suitable alternative from given alternatives. **10**

1) _____ is the set of decisions and actions which leads to the development of an effective strategy to help to achieve corporate objectives.

A) Strategic Management B) Personnel Management

C) Human Resource Management D) Stress Management

2) The increasing internationalisation of the production, distribution and marketing of goods and services means

A) Capitalisation B) Nationalisation

C) Globalisation D) Privatisation

3) _____ is concerned with the obtaining and the maintaining of satisfactory and satisfied work force.

A) Japanese Management B) Total Quality Management

C) Event Management D) Human Resource Management

4) When an organisation starts making new products that serve its own needs, the integration takes place

A) Vertical integration B) Concentration strategy

C) Diversification strategy D) Statusque strategy

5) Important steps in going global

A) Licensing B) Exporting

C) Global strategic partnership D) All of these

6) Continuing the existing policy without making any change is known as _____ strategy.
   A) Growth B) Concentration
   C) Statusque D) Grand

7) _____ is also called as internationalisation.
   A) Privatisation B) Liberalisation
   C) Globalisation D) None of these

8) World Trade Organisation is established in the year
   A) 1948 B) 1986
   C) 1995 D) 2005

9) For analysing internal and external environment an organisation uses the _____ technique.
   A) SWOT B) Bench marking
   C) Cost leadership D) None of these

10) Important elements of human capital is
   A) Knowledge B) Character
   C) Creativity D) All of these

2. Write short notes : **10**
   a) SWOT technique.
   b) Corporate level strategies.

3. Write short answers : **10**
   a) State attitudes of global managers.
   b) State process of knowledge management.

4. Answer **any one** of the following : **10**
   a) Explain process of strategic management.
   b) Discuss on different steps in going global by the business.

5. Answer **any one** of the following : **10**
   a) Explain in brief the changing international scene in globalization.
   b) Explain in brief the role of human resource manager.

मराठी रूपांतर

*सूचना : १) **सर्व** प्रश्न **आवश्यक** आहेत.*
*२) **उजवीकडील** अंक **पूर्ण** गुण दर्शवितात.*

१. दिलेल्या पर्यायातून योग्य पर्याय निवडा. **१०**

१) ———— म्हणजे निर्णय व कृतींचा असा संच होय की जो संस्थात्मक उद्दिष्ट्ये साध्य करण्यासाठी प्रभावी व्यूहरचना विकसीत करतो.

अ) व्यूहरचनात्मक व्यवस्थापन ब) कर्मचारी व्यवस्थापन

क) मानवी संसाधन व्यवस्थापन ड) तणाव व्यवस्थापन

२) वस्तू व सेवा यांचे उत्पादन, वितरण व विपणन यातील वाढते आंतरराष्ट्रीयीकरण म्हणजे ————होय.

अ) भांडवलीकरण ब) राष्ट्रीयीकरण क) जागतिकीकरण ड) खाजगीकरण

३) ————चा संबंध कारखान्यात काम करण्यासाठी योग्य व संतुष्ट कर्मचाऱ्यांची भरती करून त्यांना तेथे टिकवून ठेवण्याशी असतो.

अ) जपानी व्यवस्थापन ब) संपूर्ण गुणवत्ता व्यवस्थापन

क) समारंभ व्यवस्थापन ड) मानव संसाधन व्यवस्थापन

४) जेव्हा व्यवसाय संघटन स्वत:च्या गरजेसाठी नवीन उत्पादन करते तेव्हा त्यास ———— म्हणतात.

अ) उर्ध्व एकात्मीकरण ब) लक्ष्यकेंद्रीत व्यूहरचना

क) वैविध्यातून विस्तार व्यूहरचना ड) बदलनको व्यूहरचना

५) जागतिकीकरण प्रवेश प्रक्रियेतील महत्वा चे टप्पे/पायऱ्या ———— आहेत.

अ) परवाना ब) निर्यात

क) आंतरराष्ट्रीय व्यूहरचनात्मक भागीदारी ड) वरीलपैकी सर्व

६) आहे तेच धोरण कोणताही बदल न करता पुढे चालु ठेवणे म्हणजे ———— व्यूहरचना होय.

अ) विस्तार ब) लक्ष्यकेंद्रीत

क) स्थिरता/बदलनको ड) भव्य

७) ———— ला आंतरराष्ट्रीयीकरण असेही म्हणतात.

अ) खाजगीकरण ब) उदारिकरण क) जागतिकीकरण ड) यापैकी नाही

८) जागतिक व्यापार संघटनेची स्थापना ———— वर्षी केली गेली.

अ) 1948 ब) 1986

क) 1995 ड) 2005

९) अंतर्गत व बाह्य पर्यावरणाचे विश्लेषण करण्यासाठी व्यवसाय संघटणा ———— या तंत्राचा वापर करते.

अ) स्वॉट ब) बेंचमार्कींग

क) खर्च नेतृत्त्व ड) वरीलपैकी कोणतेही नाही

१०) मानवी संपत्तीचा महत्त्वाचा घटक ———— आहे.

अ) ज्ञान ब) स्वभाव क) क्रियाशिलता ड) वरीलपैकी सर्व

२. टीपा लिहा. १०

अ) स्वॉट (SWOT) तंत्र.

ब) निगम स्तरावरील व्यूहरचना.

३. थोडक्यात उत्तरे लिहा : १०

अ) जागतिक व्यवस्थापकांची प्रवृत्ती (Attitude) सांगा.

ब) ज्ञान व्यवस्थापनाची प्रक्रिया सांगा.

४. खालीलपैकी कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे उत्तर लिहा. १०

अ) व्यूहरचनात्मक व्यवस्थापनाची प्रक्रिया स्पष्ट करा.

ब) व्यवसायाने जागतिकीकरणात जाण्याच्या अवस्था किंवा पायऱ्या स्पष्ट करा.

५. खालीलपैकी कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे उत्तर लिहा. १०

अ) जागतिकीकरणातील बदलते आंतरराष्ट्रीय चित्र थोडक्यात स्पष्ट करा.

ब) मानव संसाधन व्यवस्थापकाची भूमिका थोडक्यात स्पष्ट करा.

———————

SLR-V – 53

Seat No.	

B.Com. (Part – III) (Semester – V) Examination, 2016
ADVANCED BANKING (Paper – I) (New)
Law and Practice of Banking in India

Day and Date : Saturday, 19-3-2016 Max. Marks : 50
Time : 2.30 p.m. to 4.30 p.m.

***Instructions** : 1) **All** questions are **compulsory**.*
*2) Figures to the **right** indicate **full** marks.*

Objective type questions

1. Answer the following questions by choosing correct alternatives given below : **10**

1) The Negotiable Instrument Act is passed in _____
   a) 1882 b) 1881 c) 1890 d) 1950

2) Honouring of a cheque is the _____ obligation of a Commercial Bank.
   a) Contractual b) Statutory c) General d) Banking

3) _____ is the last step of Garnishee order.
   a) Order nissi b) Judgement credit
   c) Order absolute d) Judgement debtor

4) The Imperial Bank of India Act is passed in the year _____
   a) 1921 b) 1920 c) 1940 d) 1935

5) _____ case deals with the appropriation of payment.
   a) Garnishee b) Clayton's
   c) Corruptions d) Forgery's

6) The document which can be used only for making local payment is called _____
   a) A crossed cheque b) A bill of exchange
   c) A banker's cheque d) A draft

P.T.O.

7) A cheque which is not crossed is called _____

a) Uncrossed cheque b) Open cheque

c) Order cheque d) None of these

8) Ability of asset to convert into cash is called _____

a) Liquidity b) Profitability

c) Safety d) Security

9) Banker's Lien indicates _____ relationship between a banker and customer.

a) General b) Special c) Legal d) Banking

10) The Safest form of Crossing is _____

a) General Crossing b) Special Crossing

c) Double Crossing d) Only A/c Payee Crossing

2. Write short notes : **10**

a) Different types of Bank Customers

b) Clayton's Rule

3. Write short notes : **10**

a) Secrecy of Bank Account

b) Bills of Exchange.

4. Answer **any one** : **10**

a) Explain the Banker's rights and obligations.

b) Define the term, 'Promissory Note' and explain its characteristics.

5. Answer **any one** : **10**

a) Explain the nature and Scope of Banking Laws in India.

b) Define the term, 'Endorsement' and explain the different kinds of endorsement and importance of endorsement.

मराठी रूपांतर

सूचना : *१) **सर्व** प्रश्न **आवश्यक** आहेत.*
*२) **उजवीकडील** अंक प्रश्नांचे **पूर्ण** गुण दर्शवितात.*

वस्तुनिष्ठ प्रश्न :

१. योग्य पर्यायांची निवड करून खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा : **१०**

१) भारतातील चलनक्षम दस्ताऐवज कायदा सन् _____ मध्ये पास करण्यात आला.
अ) १८८२ ब) १८८१ क) १८९० ड) १९५०

२) धनादेशाचे प्रदान करणे ही व्यापारी बँकेची _____ जबाबदारी आहे.
अ) करारात्मक ब) कायदेशीर क) सर्वसाधारण ड) बँकिंग

३) _____ हा गारानिशी ऑर्डरचा अंतिम टप्पा आहे.
अ) ऑर्डर निशी ब) जजमेन्ट क्रेडिट
क) ऑर्डर ॲबस्ल्यूट ड) जजमेन्ट डेटर

४) इंपिरिअल बँक ऑफ इंडियाचा कायदा सन् _____ मध्ये करण्यात आला.
अ) १९२१ ब) १९२० क) १९४० ड) १९३५

५) _____ खटला हा पैशाच्या (रकमेच्या) विशिष्ट वापराशी संबंधित आहे.
अ) गारनिशी ब) क्लेटनचा क) भ्रष्टाचाराचा ड) खोट्या स्वाक्षरीचा

६) ज्या दस्तऐवजाचा वापर केवल स्थानिक रक्कम देण्यासाठी केला जातो त्याला _____ म्हणतात.
अ) रेखांकित धनादेश ब) हुंडी
क) बँक धनादेश ड) ड्राफ्ट

७) ज्या धनादेशाचे रेखांकन केले जात नाही त्याला _____ असे म्हणतात.
अ) अरेखांकित धनादेश ब) मुक्त धनादेश
क) आदेशदेय धनादेश ड) यापैकी नाही

८) मालमत्तेचे पैशात रूपांतर करण्याच्या क्षमतेस _____ म्हणतात.
अ) रोखता ब) लाभप्रदता क) सुरक्षितता ड) निर्भयता

९) 'बँकेचा धारणाधिकार' हा बँक आणि ग्राहक यांच्यातील _____ परस्पर संबंध दर्शवितो.

अ) सर्वसाधारण ब) विशेष क) कायदेशीर ड) बँकिंग

१०) रेखांकनाचा सुरक्षित प्रकार _____ हा आहे.

अ) सर्वसाधारण रेखांकन ब) विशेष रेखांकन

क) दुहेरी रेखांकन ड) फक्त आदाता खाते रेखांकन

२. टीपा लिहा : १०

अ) बँक ग्राहकांचे विविध प्रकार

ब) क्लेटनचा नियम.

३. टीपा लिहा : १०

अ) बँक खात्याची गुप्तता

ब) विपत्र किंवा हुंडी.

४. खालीलपैकी **कोणत्याही एका** प्रश्नाचे उत्तर लिहा : १०

अ) बँकेची अधिकार आणि कर्तव्ये स्पष्ट करा.

ब) 'वचनचिट्ठी' या शब्दाची व्याख्या देवून तिची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

५. खालीलपैकी **कोणत्याही एका** प्रश्नाचे उत्तर लिहा : १०

अ) भारतातील बँकिंग कायद्यांचे स्वरूप व व्याप्ती स्पष्ट करा.

ब) 'पृष्ठांकन' या शब्दाची व्याख्या देवून पृष्ठाकनांचे विविध प्रकार व त्याचे महत्त्व स्पष्ट करा.

_____

SLR-V – 54

Seat No.	

B.Com. – III (Semester – V) Examination, 2016
ADVANCED ACCOUNTANCY (Paper – I) (New)

Day and Date : Saturday, 19-3-2016 Max. Marks : 50

Time : 2.30 p.m. to 4.30 p.m.

***Instructions**: 1) **All** questions are **compulsory**.*
*2) Attempt **any one** question from Q. No. **4** (**a**) and Q. No. **4**(**b**).*
*3) Attempt **any one** question from Q. No. **5** (**a**) and Q. No. **5**(**b**).*
*4) Figures to the **right** indicate **full** marks.*

1. Choose the correct alternative : **10**

1) Non-banking assets must be disposed off within _____ years from its acquisition.
   a) 5 b) 8 c) 7 d) 10

2) Under _____ accounts all expenses are classified as direct and indirect.
   a) Financial b) Cost
   c) Management d) None of the above

3) Super profit is the difference between Average Profit and _____ Profit.
   a) Super b) Total c) Gross d) Normal

4) The length of time required to recover after the date of damage for fire is known as
   a) Standard period b) Indemnity period
   c) Indirect period d) Claim period

5) A company in which more than 50% of shares are held by another company is termed as _____ company.
   a) Holding Co. b) Subsidiary Co.
   c) Public Co. d) Government Co.

6) Banking companies in India are governed by the Banking Regulation Act
   a) 1949 b) 1932 c) 1986 d) 1945

P.T.O.

7) The average clause in a loss of stock discourages
   a) Consequential loss b) Over insurance
   c) Under insurance d) None of the above

8) Profit earned by subsidiary company after acquisition of shares by holding company are _____ Profit.
   a) Capital b) Gross
   c) Net d) Revenue

9) The _____ expenses which are to be paid irrespective of reduction in sales are known as standing charges.
   a) Fixed b) Variable
   c) Total d) All of the above

10) _____ accounting not only ascertains cost but also shows what the cost should be per unit of production or service.
   a) Financial b) Management
   c) Cost d) Human resource

2. Write short notes (**any 2**) : **10**

1) Minority Interest.

2) Features of cost accounting.

3) Statutory reserve relating to bank final accounts.

3. A) From the following information : **5**

You are required to compute the value of Goodwill on the basis of 5 years purchases of the super profits of the business.

Particulars	**Rs.**
1) Trading Results :	
Year – 2000 (Profit)	24,400
Year – 2001 (Profit)	30,000
Year – 2002 (Loss)	4,000
Year – 2003 (Profit)	42,000
2) Capital invested	1,00,000

3) Market rate of interest on investment is 8%.

4) Rate or Risk return on capital invested in business is 2%.

5) Remuneration of the proprietor from alternative employment Rs. 7,200.

B) On 31st December, 2009 the premises of Pratap Mills a fire damage the premises of Pratap Mills and the business of the mill was disorganised until 31st March, 2010. The Mill is insured under a loss of profit policy for Rs. 2,34,000 with six months period to indemnity.

The accounts of the mill for the Financial year ended 31st October, 2009 showed a turnover of Rs. 7,00,000, with net profit of Rs. 80,000. The standing charges covered under insurance amounted to Rs. 2,00,000. The turnover for the year ended 31-12-2009 was Rs. 7,80,000, during the period of dislocation it was Rs. 80,000, whereas during the corresponding period in the preceding year it was Rs. 1,70,000.

Calculate the claim to be lodged with the insurance company for Loss of Profit. **5**

4. a) A fire occurred in the premises of Lucky Ltd. on 20th July, 2010. The company has taken out a fire insurance policy of Rs. 2,00,000 covering its stock in trade and the policy was subject to average clause. From the following information ascertain the claim to be lodged. **10**

	Particulars	**Rs.**
1)	Stock on 1st April, 2009	1,80,000
2)	Purchases during 2009-2010	7,30,000
3)	Purchases returns during 2009-2010	10,000
4)	Value of stock saved	39,600
5)	Stock on 31st March, 2010	2,52,000
6)	Sales for the year 2009-2010	8,20,000
7)	Sales returns during 2009-2010	20,000
8)	Purchases from 1st April, 2010 to date of fire	1,68,000
9)	Sales from 1st April, 2010 to date of fire	2,06,000
10)	Sales returns from 1st April, 2010 to date of fire	8,000

It is the practice of the concern to value of stock at cost less 10%.

OR

b) H Ltd. acquired shares in S Ltd. on 1st April, 2014. Their Balance Sheets on 31st March, 2015 were. **10**

Balance Sheet as on 31-03-2015

Liabilities	**H Ltd. (Rs.)**	**S Ltd. (Rs.)**	**Assets**	**H Ltd. (Rs.)**	**S Ltd. (Rs.)**
Share capital			Land and Building	1,00,000	20,000
Shares of Rs. 100			Plant and		
each fully paid	2,50,000	50,000	Machinery	1,50,000	30,000
General Reserve			Investment		
(as on 1-4-2014)	50,000	20,000	400 shares in		
Profit and Loss	70,000	25,000	S Ltd. (at cost)	50,000	–
Creditors	30,000	5,000	Stock in trade	40,000	25,000
			Debtors	30,000	15,000
			Cash	30,000	10,000
	4,00,000	**1,00,000**		**4,00,000**	**1,00,000**

Additional information:

1) Sundry Debtors of H Ltd. include Rs. 5,000 due from S Ltd.
2) Stock of S Ltd. includes goods purchased from H Ltd. for Rs. 20,000 on which H Ltd. made a profit of 25% on sale.
3) On 1st April, 2014 Profit and Loss A/c of S Ltd. showed a credit balance of Rs. 5,000.

Prepare a consolidated Balance Sheet of H Ltd. and its subsidiary S Ltd. with necessary working.

5. a) From the following information, prepare Profit and Loss Account and necessary schedules of Sarswat Bank Ltd. for the year ended 31-3-2015. **10**

Particulars	**Rs.**
Rebate on bills discounted	40,000
Interest on borrowing from other Banks	8,000
Commission, exchange and brokerage	20,000
Interest on loans	2,08,000
Profit on sale of investments	28,000

Loss on sale of investments	4,000
Income on investments	24,000
Interest on fixed deposits	2,20,000
Profit on exchange transactions	12,000
Loss on exchange transactions	4,000
Income from joint ventures	24,000
Dividend from X Ltd.	16,000
Miscellaneous income	12,000
Salaries to staff	60,000
Law charges	8,000
Rent, taxes and lighting	12,000
Advertisement	4,000
Depreciation on bank property	2,000
Director's fees and allowances	8,000
Auditor's fees and expenses	4,000
Repairs and maintenance	12,000
Interest on Balances with RBI	16,000
Other expenditure	5,000
Discount on bills discounted	1,80,000
Postage and telegrams	4,000
Interest on cash credits	2,75,000
Interest on overdrafts	1,60,000
Interest on current accounts	50,000
Interest on saving deposits	1,00,000
Retained profit on 1-4-2014	1,00,000

Bad debts written off amounted to Rs. 40,000. Provision for Taxation to be made 50%.

OR

b) Solapur Bank Ltd. gives you the following particulars from their books for the year ended 31-3-2014. **10**

You are required to prepare Balance Sheet as on 31st March, 2014 in the prescribed form with necessary schedules.

Particulars	**Rs.**
Cash in hand	1,50,000
Share capital	25,00,000
Investment in equity shares	5,00,000
General reserve	3,00,000
Statutory reserve	6,00,000
Investments in Govt. Securities	5,75,000
Interest accrued on investment	15,000
Balances with RBI	2,00,000
Balances with other Banks	1,50,000
Borrowings from Central Bank	4,00,000
Bills payable	2,00,000
Fixed deposits	25,00,000
Current accounts	40,00,000
Contingency accounts	4,00,000
Loans	50,00,000
Cash credits	80,00,000
Overdrafts	7,50,000
Savings account	65,00,000
Unclaimed dividends	25,000
Bills discounted and purchased	15,00,000
Branch adjustments (credit)	74,000

Profit and Loss A/c (Cr.)	1,00,000
Advances	7,50,000
Premises	6,00,000
Furniture	2,00,000
Provision for taxation	3,91,000
Profit for 2014	4,00,000

Adjustments:

1) Authorised capital is Rs. 1,00,00,000. (200000 shares of Rs. 50 each).
2) Issued capital is half of the Authorised capital. All shares are fully subscribed on which Rs. 25 per share are paid up.
3) Contingent liabilities for Acceptances and Endorsements Rs. 22,00,000.
4) Bills for collection Rs. 15,00,000.
5) Contingent liability for partly paid shares Rs. 2,00,000.

SLR-V – 55

Seat No.	

B.Com. – III (Semester – V) Examination, 2016
ADVANCED COST ACCOUNTING (Paper – I) (New)

Day and Date : Saturday, 19-3-2016 Max. Marks : 50
Time : 2.30 p.m. to 4.30 p.m.

N.B. : *1)* ***All*** *questions are* ***compulsory****.*
2) Figures to the ***right*** *indicate* ***full*** *marks.*
3) ***Use*** *of calculator is* ***allowed****.*

1. Select the most appropriate alternative from given alternatives : **10**

1) A statement showing various elements of cost is called as a _____
   a) Balance Sheet b) Cost Sheet
   c) Trial Balance d) All of the above

2) Direct Material + Direct Wages + Direct Expenses = _____
   a) Factory Cost b) Prime Cost
   c) Overhead Cost d) All of the above

3) _____ is a process of ascertaining cost.
   a) Accounting b) Auditing
   c) Costing d) None of the above

4) In _____ Accounting, Stocks are valued at Cost or Market Value whichever is less.
   a) Cost b) Management
   c) Financial d) None of the above

5) _____ is a unit of product or service for which cost is ascertained.
   a) Cost Center b) Cost Unit c) Cost Control d) Cost Object

6) _____ is that portion of the total cost which remains constant irrespective of output.
   a) Fixed Cost b) Variable Cost
   c) Semi Variable Cost d) Total Cost

7) The amount of wages, paid to those workers who are engaged on the manufacturing is called as _____

a) Direct Material b) Direct Labour

c) Direct Expenses d) Prime Cost

8) Prime Cost + Factory Cost = _____

a) Cost of Sales b) Cost of Production

c) Cost of Goods Sold d) Profit

9) Fuel, oil and water etc. are the examples of _____ overheads.

a) Material b) Factory c) Office d) Administrative

10) In pricing of material issues to various cost centers, FIFO stands for _____

a) First In First Out b) Last In First Out

c) Simple Average d) None of the above

2. Write short notes on **(any two)** : **10**

a) Cost Centers and Cost Unit

b) Inventory Control Techniques

c) Difference between Financial Accounting and Cost Accounting.

3. A) From the following information calculate Prime Cost of Product 'X' for the month of January 2015 : **5**

	₹
Raw Material Purchased	10,00,000
Stock of Raw Materials :	
on 1-1-2015	50,000
on 31-1-2015	1,50,000
Productive wages	4,00,000

B) From the following particulars prepare Total Cost Statement of product 'A' : **5**

	₹
Materials	54,600
Labour	31,200
Works Overheads	(40% of labour)
Office Overheads	(10% of works overheads)

4. From the following information about Receipts and Issues of Materials, show how the materials are priced under : **10**

   i) FIFO Method and

   ii) LIFO Method.

   Receipts :

   Jan. 10 1,000 kg. @ Rs. 5 per kg.

   Jan. 13 3,000 kg. @ Rs. 6 per kg.

   Jan. 18 2,000 kg @ Rs. 7 per kg.

   Issues :

   Jan. 15 2,000 kg.

   Jan. 20 3,000 kg.

   OR

   From the following information compute : **10**

   a) Prime Cost

   b) Works Cost

   c) Total Cost

	₹
Raw Materials Purchased	66,000
Direct Wages	52,500
Indirect Wages	2,750
Opening Stock of Raw Material	75,000
Closing Stock of Raw Material	91,500
Factory Rent and Rates and Power	15,000
Depreciation of Plant and Machinery	3,500
Office Rent and Rates	2,500
Sundry Office Exps.	6,500

5. The following data relating to Sachin Manufacturing Co., manufacturer of a standard product during month ending 31st March 2014 : **10**

	₹
Raw Material consumed	20,000
Direct Wages	12,000
Machine Hours Worked (Hours)	1,000
Machine Hour Rate	2
Office Overhead	15% on Works Cost
Selling Overhead	37 paise per unit
Units Produced	20,000 units
Units Sold	18,000 units @ ₹ 2.50 per unit.

Prepare a statement showing :

a) The Cost of Production per unit and

b) The Profit Earned.

OR

The following information is available in respect of a material used by MNO Ltd., Mumbai : **10**

Ordering Quantity	900 units
Normal Consumption	25 units per week
Maximum Consumption	35 units per week
Minimum Consumption	15 units per week
Delivery Period :	
Minimum	20 weeks
Maximum	30 weeks
Normal	25 weeks

Calculate :

i) Ordering Level

ii) Minimum Level

iii) Maxium Stock Level.

———————

SLR-V – 56

Seat No.	

B.Com. – III (Semester – V) (New) Examination, 2016
INDUSTRIAL MANAGEMENT (Paper – I)

Day and Date : Saturday, 19-3-2016 Total Marks : 50

Time : 2.30 p.m. to 4.30 p.m.

Instructions : *1)* ***All*** *questions are* ***compulsory****.*

2) Figures to the ***right*** *indicate* ***full*** *marks.*

1. Select the most appropriate alternative from given alternatives : **10**

1) _____ is the simultaneous control of the temperature, humidity, motion and purity of the atmosphere in a confined space.

a) Ventilation b) Lighting c) Air-conditioning d) All of the above

2) A management thinker, _____ developed the concept of 'core competence'.

a) Robert Camp b) C.K. Prahlad c) William Auchi d) None of the above

3) _____, a Japanee's management thinker developed 'Z' theory.

a) William Auchi b) McGregor c) Robert Camp d) C.K. Prahlad

4) _____ is a statistical concept which used to measure the drawbacks in the working process.

a) Corporate Governance b) Management by Objective

c) Six Sigma d) All of the above

5) _____ is called as 'Father of Scientific Management'.

a) Elton Mayo b) William Auchi

c) Fedric Winslo Taylor d) None of the above

6) _____ is the primary tool with which to carry on production and into which all other production tools and mechanisms fit.

a) Capital b) Labour c) Factory Building d) Land

7) _____ is the arrangement and location of production machinery.

a) Plant Layout b) Factory Building

c) Work-Environment d) All of the above

8) A Good Plant Layout results in _____

a) Efficiency b) Convenience c) Comfortable d) All of the above

9) The strategy which advocates continuous development is called as _____

a) Kaizen b) Benchmarking

c) Ethicks in Management d) None of the above

10) To avoid dis-advantages of both product Layout method and process Layout method _____ method of Plant Layout is used in manufacturing industries.

a) Function Layout b) Mixed Layout

c) Line Layout d) All of the above

2. Write short notes on : **10**

a) Types of Factory Building.

b) Importance of Industrial Management.

3. Answer in brief : **10**

a) State the nature and objectives of Plant Layout.

b) Explain the importance of Work-Environment.

4. What is 'Scientific Management' ? Explain the principles of Scientific Management. **10**

OR

Explain the factors determining the Location of Factory. State the steps in Location of Factory.

5 What is the importance of 'Plant Layout' ? Explain the factors influencing the Plant Layout. **10**

OR

Explain the important factors affecting Work-Environment.

_____

मराठी रूपांतर

सूचना : *१) **सर्व** प्रश्न **आवश्यक** आहेत.*
*२) **उजवीकडील** अंक **पूर्ण** गुण दर्शवितात.*

१. खालीदिलेल्या पर्यायामधुन योग्य पर्यायाची निवड करा : **१०**

१) _____ म्हणजे मर्यादित जागेमधील वातावरणातील तापमान, आर्द्रता, वायुविज्ञन व शुद्धता यावर एकाच वेळी नियंत्रण ठेवणे होय.

अ) वायुविज्ञन ब) प्रकाश क) वातानुकूळन ड) वरीलपैकी सर्व

२) 'गाभा सक्षमता' या संकल्पनेची मांडणी _____ या व्यवस्थापन विचारवंतानी केली.

अ) रॉबर्ट कॅम्प ब) सी.के. प्रल्हाद क) विल्यम औची ड) वरील कोणतेही नाही

३) 'झेड' सिद्धान्ताची मांडणी _____ या जपानी व्यवस्थापन विचारवंतानी केली.

अ) विल्यम औची ब) मॅकग्रेगॉर क) रॉबर्ट कॅम्प ड) सी.के. प्रल्हाद

४) _____ ही सांख्यिकीय संकल्पना असून तिया कार्यप्रणातीळ दोष मोजण्यासाठी उपयोग केल जातो.

अ) प्रमंडळीय शासन ब) उद्दिष्टाद्वारे व्यवस्थापन

क) सिक्स सिग्मा ड) वरील सर्व

५) शास्त्रीय व्यवस्थापनाचे जनक म्हणून _____ यांना ओळखले जाते.

अ) एलटन मेयो ब) विल्यम औची

क) फेडरीक विन्स्लो टेलर ड) कोणतेही नाही

६) _____ हे उत्पादन कार्याचे एक प्राथमिक साधन असुन त्यामध्ये इतर उत्पादन साधनांची व यंत्राची रचना झाली पाहिजे.

अ) भांडवल ब) कामगार क) कारखाना इमारत ड) जागा

७) उत्पादक यंत्राची जागा ठरवून मांडणी करण्याच्या पद्धतीचा _____ म्हणतात.

अ) यंत्रसामग्री रचना ब) कारखाना इमारत

क) कार्यवातावरण ड) वरील सर्व

८) चांगाल्या यंत्ररचनेमुळे _____ साध्य होते.

अ) कार्यक्षमता ब) सुयोग्यता क) आरामदायकता ड) वरील सर्व

९) निरंतर सुधारणेची खात्री देणाऱ्या व्युहरचनेस_____ म्हणतात.

अ) कायझेन ब) बेंचमार्किंग

क) व्यवस्थापनातीळ नितीशास्त्र ड) कोणतेही नाही

१०) वस्तूनुसार यंत्ररचना पद्धती व प्रक्रियेनुसार यंत्ररचना पद्धती या दोन्ही पद्धतीचे दोष दूर करण्यासाठी _____ यंत्ररचना पद्धतीचा वापर उत्पादक संस्थेत केल जातो.

अ) कार्यात्मक रचना ब) मिश्र यंत्ररचना

क) रेखा रचना पद्धती ड) वरील सर्व

२. टिपा लिहा : १०

अ) कारखाना इमारतीचे प्रकार.

ब) औद्योगिक व्यवस्थापनाचे महत्त्व.

३. थोडक्यात उत्तरे लिहा : १०

अ) यंत्ररचनेचे स्वरूप व उद्दिष्ट्ये सांगा.

ब) कार्य–वातावरणाचे महत्त्व स्पष्ट करा.

४. 'शास्त्रीय व्यवस्थापन' म्हणजे काय ? शास्त्रीय व्यवस्थापनाची तत्त्वे स्पष्ट करा. १०

किंवा

कारखान्याचे स्थान–निश्चीत करणारे घटक स्पष्ट करा. कारखान्याच्या स्थान–निश्चीतीकरणाच्या पायऱ्या सांगा.

५ 'यंत्ररचनेचे' महत्त्व काय आहे ? यंत्ररचनेवर प्रभाव टाकणारे घटक स्पष्ट करा १०

किंवा

कार्य–वातावरणावर परिणाम करणारे महत्त्वाच्ये घटक स्पष्ट करा.

_____

SLR-V – 57

Seat No.	

B.Com. – III (Semester – V) Examination, 2016
ADVANCED INSURANCE (Paper – I) (New)

Day and Date : Saturday, 19-3-2016 Max. Marks : 50

Time : 2.30 p.m. to 4.30 p.m.

Instructions *: 1)* ***All*** *questions are* ***compulsory****.*
2) Figures to the ***right*** *indicate* ***full*** *marks.*

1. Select the most appropriate alternative from given alternatives : **10**

1) Life Insurance contract is not a contract of
   a) Indemnity b) Profit
   c) Loss d) All of the above

2) Life Insurance Act passed in the year
   a) 1938 b) 1956
   c) 1969 d) 1971

3) Principle of _____ is a soul of insurance contract.
   a) Indemnity b) Insurable interest
   c) Utmost good faith d) Co-operation

4) _____ accepts to pay amount against contingency loss to another party.
   a) Policy holder b) Money lender
   c) Bank d) Insurance Co.

5) Insurance contract begin when
   a) Premium paid
   b) Proposal submitted to Ins. Co.
   c) Proposal accepted by Ins. Co.
   d) Proposal submitted to the agent

6) The financial interest of insured in the subject matter of insurance called as
   a) Contribution b) Insurable interest
   c) Subrogation d) Co-operation

P.T.O.

7) In _____ both protection and investment principles are merged together.
   a) Accident Insurance b) Fire Insurance
   c) Marine Insurance d) Life Insurance

8) After payment of first insurance premium insured receives receipt is called as
   a) Debit Note b) Credit Note
   c) Guarantee Letter d) Cover Note

9) In Executive Committee of Life Insurance Corporation of India, there are _____ members.
   a) 5 b) 7 c) 9 d) 11

10) When the same property is insured with two or more Insurance Co.'s against the same risk, then it is called as
   a) Principle of Co-operation
   b) Principle of Subrogation
   c) Principle of Contribution
   d) Principle of Causa-Proxima

2. Write short notes on : **10**
   a) Need of Insurance.
   b) Settlement of claim after death.

3. Write short answer : **10**
   a) Explain the importance of principles of insurance.
   b) State the nature of insurance.

4. a) Explain the various principles of Life Insurance. **10**

   OR

   b) State the role of Life Insurance Corporations of India in social and economic development. **10**

5. a) Explain in detail the procedure of taking Life Insurance Policy. **10**

   OR

   b) State in detail the organisation structure of Life Insurance Corporation of India. **10**

मराठी रूपांतर

सूचना : *१) **सर्व** प्रश्न **आवश्यक** आहेत.*
*२) **उजवीकडील** अंक **पूर्ण** गुण दर्शवितात.*

१. दिलेल्या पर्यायातून योग्य पर्यायाची निवड करा. **१०**

१) आयुर्विमा करार हा _____ चा करार नाही.
अ) नुकसानभरपाई ब) नफा
क) तोटा ड) वरील सर्व

२) आयुर्विमा कायदा _____ साली संमत झाला.
अ) १९३८ ब) १९५६ क) १९६९ ड) १९७१

३) _____ तत्व हा विमा कराराचा आत्मा आहे.
अ) नुकसानभरपाई ब) विमेयहित
क) परमोच्च विश्वास ड) सहकार

४) दुसऱ्या पक्षाला संभाव्य धोक्यापासून होणारे नुकसान भरून देण्याचे मान्य करते अशी संस्था म्हणजे _____ होय.
अ) विमाधारक ब) सावकार क) बँक ड) विमाकंपनी

५) विमा करार सुरु होतो जेव्हा
अ) विमा हप्ता भरला जातो
ब) विमा प्रस्ताव विमा कंपनीकडे सादर केला जातो
क) विमा कंपनीने प्रस्ताव स्विकारल्यानंतर
ड) प्रस्ताव विमा प्रतिनिधीकडे सादर केल्यानंतर

६) विमेदाराच्या विमित मालमत्तेतील आर्थिक हितसंबधास _____ म्हणतात.
अ) वर्गणी ब) विमेयहित
क) मालकीहक्क ड) सहकार

७) संरक्षण आणि गुंतवणुक या दोन्ही तत्वांचे एकत्रीकरण _____ मध्ये केले जाते.
अ) अपघात विमा ब) अग्नि विमा क) सागरी विमा ड) आयुर्विमा

८) विमेदाराने पहिला हप्ता भरल्यानंतर त्याला मिळणारी पावती _____ या नांवाने ओळखली जाते.
अ) डेबिट नोट ब) क्रेडिट नोट
क) हमी पत्र ड) कच्चे/तात्पुरते विमा पत्र

९) भारतीय आयुर्विमा महामंडळाच्या कार्यकारी समितीमध्ये _____ सभासद असतात.

अ) ५ ब) ७ क) ९ ड) ११

१०) एका विशिष्ठ मालमत्तेचा दोन किंवा अधिक विमाकंपन्याकडे समान प्रकारच्या धोक्यासाठी विमा उत्तर विल्यास त्यास _____ असे म्हणतात.

अ) सहकाराचे तत्व ब) मालकीहक्क बदलाचे तत्व

क) अंशदायित्वाचे किंवा वर्गणीचे तत्व ड) निकटचेकारण तत्व

२. टीपा लिहा : १०

अ) विम्याची आवश्यकता.

ब) मृत्युनंतर आयुर्विमा रक्कम मिळविणे.

३. थोडक्यात उत्तरे लिहा : १०

अ) विमामूलतत्वाचे महत्व स्पष्ट करा.

ब) विम्याचे स्वरूप सांगा.

४. अ)आयुर्विम्याची विविध मूलतत्वे स्पष्ट करा. १०

किंवा

ब) भारतीय आयुर्विमा महामंडळाची सामाजिक आणि आर्थिक विकासातील भूमिका सांगा. १०

५. अ) आयुर्विमा उतरविण्याची कार्यपद्धती सविस्तर स्पष्ट करा. १०

किंवा

ब) भारतीय आयुर्विमा महामंडळाची संघटन रचना सविस्तर सांगा. १०

_____

SLR-V – 59

Seat No.	

B.Com. (Part – III) (Semester – V) (New) Examination, 2016
ADVANCED BANKING (Paper – II)
Banks and Financial Institutions

Day and Date : Monday, 21-3-2016 Max. Marks : 50
Time : 2.30 p.m. to 4.30 p.m.

***Instructions** : 1) **All** questions are **compulsory**.*
*2) Figures to the **right** indicate **full** marks.*

Objective type questions :

1. Answer the following questions by choosing correct alternatives given below : **10**

1) The Co-operative Land Development Bank provides _____ loan to agriculture.
   a) Short term b) Long term
   c) Medium term d) Short term and long term

2) Reserve Bank of India is established in the year _____
   a) 1940 b) 1935 c) 1945 d) 1950

3) In the year _____, big 14 Private banks are nationalised.
   a) 1949 b) 1969 c) 1948 d) 1955

4) 'Non-Performing Assets' and 'Capital Norms' are recommended by the _____ Committee.
   a) Rangarajan b) Narsimhan
   c) Harshad d) Kumar

5) Indian Money Market is divided into _____ parts.
   a) 2 b) 3 c) 4 d) 5

6) American Money Market is also known as _____ Money Market.
   a) New York b) Mumbai c) Chicago d) Sanfransisco

P.T.O.

7) Capital Adequacy is worked out on the basis of
   a) Total demand and liabilities
   b) Net demand and Time liabilities
   c) Risk weighted assets
   d) Risk weighted liabilities

8) Presently, _____ is a Governor of the Reserve Bank of India.
   a) Dr. Subbarao
   b) Dr. Bimal Jalan
   c) Shri Raghuram Rajan
   d) Dr. Rama Reddy

9) _____ is converted into State Bank of India, in 1955.
   a) RRB
   b) Imperial Bank of India
   c) Bank of India
   d) Indian Bank

10) The first Indian Cooperative Consumer Society is established in the year
   a) 1904 b) 1908 c) 1910 d) 1915

2. Write short notes : **10**

   a) Recommendations of Narasimhan Committee regarding bank reforms.

   b) Features/characteristics of Indian Money Market.

3. Write short notes : **10**

   a) Cooperative Banks.

   b) Productivity, profitability and efficiency of Indian Commercial Banks.

4. Answer **any one** : **10**

   a) Explain the important features of American Money Market.

   b) Explain the major objectives of RBI's Monetary Policy.

5. Answer **any one** : **10**

   a) Explain the role of the State Bank of India in the development of Indian agriculture.

   b) Discuss about the progress of Indian Commercial Banks after the Nationalisation in 1969.

मराठी रूपांतर

सूचना : *१) **सर्व** प्रश्न **आवश्यक** आहेत.*

*२) **उजवीकडील** अंक प्रश्नाचे **पूर्ण गुण** दर्शवितात.*

वस्तुनिष्ठ प्रश्न :

१. योग्य पर्यायांची निवड करून खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा : **१०**

१) सहकारी भू-विकास बँक शेती व्यवसायाला _____ कर्जपुरवठा करते.

अ) अल्पकालीन ब) दीर्घकालीन

क) मध्यमकालीन ड) अल्पकालीन व दीर्घकालीन

२) रिझर्व्ह बँकेची स्थापना सन् _____ मध्ये करण्यात आली.

अ) १९४० ब) १९३५ क) १९४५ ड) १९५०

३) सन् _____ मध्ये भारतातील मोठया १४ खाजगी बँकांचे राष्ट्रीयीकरण करण्यात आले.

अ) १९४९ ब) १९६९ क) १९४८ ड) १९५५

४) 'अलाभदायी मालमत्ता' व 'भाडंवल पर्याप्तता निकष' या बदलच्या शिफारशी _____ या समितीने केल्या आहेत.

अ) रंगराजन ब) नरसिंहम क) हर्षद ड) कुमार

५) भारतीय नाणे बाजार हा _____ विभागामध्ये विभागलेला आहे.

अ) २ ब) ३ क) ४ ड) ५

६) अमेरिकेचा नाणे बाजार हा _____ या नावानेही ओळखला जातो.

अ) न्यूयॉर्क ब) मुंबई क) शिकागो ड) सॅनफ्रॅन्सीसको

७) 'भाडंवल पर्याप्तता' ही खालील _____ या गोष्टी वरून ठरविली जाते.

अ) एकूण मागणी आणि दायित्व

ब) निव्वळ मागणी आणि समय दायित्व

क) रिस्क वेटेड ॲसेटस्

ड) रिस्क वेटेड लायबेलीटीज

८) सध्या _____ हे रिझर्व्ह बँक ऑफ इंडियाचे गव्हर्नर आहेत.

अ) डॉ. सुब्बराव ब) डॉ. बिमल जालन

क) श्री रघूराम राजन ड) डॉ. रामा रेड्डी

९) १९५५ मध्ये _____ चे रूपांतर स्टेट बँक ऑफ इंडियामध्ये करण्यात आले.

अ) आर. आर.बी. ब) इंपीरियाल बँक ऑफ इंडिया

क) बँक ऑफ इंडिया ड) इंडियन बँक

१०) भारतातील पहिल्या सहकारी ग्राहक संस्थेची स्थापना सन् _____ मध्ये झाली.

अ) १९०४ ब) १९०८ क) १९१० ड) १९१५

२. टीपा लिहा : **१०**

अ) बँकींग सुधारणे बाबतच्या नरसिंहम समितीच्या शिफारशी.

ब) भारतीय नाणेबाजाराची वैशिष्ट्ये.

३. टीपा लिहा : **१०**

अ) सहकारी बँका.

ब) भारतीय व्यापारी बँकांची उत्पादकता, लाभता व कार्यक्षमता.

४. खालीलपैकी कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे उत्तर लिहा. **१०**

अ) अमेरिकेच्या नाणे बाजाराची महत्त्वाची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

ब) रिझर्व्ह बँक ऑफ इंडियाच्या चलनविषयक धोरणाची महत्त्वाची उद्दिष्टे स्पष्ट करा.

५. खालीलपैकी कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे उत्तर लिहा. **१०**

अ) स्टेट बँक ऑफ इंडियाची भारतीय कृषी विकासातील भूमिका स्पष्ट करा.

ब) भारतीय व्यापारी बँकानी, राष्ट्रीयिकरणानंतर केलेल्या प्रगतीची चर्चा करा.

SLR-V – 60

Seat No.	

B.Com. – III (Semester – V) Examination, 2016
ADVANCED ACCOUNTANCY (Paper – II) (New)
Auditing

Day and Date : Monday, 21-3-2016 Max. Marks : 50
Time : 2.30 p.m. to 4.30 p.m.

N.B. *: 1)* ***All*** *questions are* ***compulsory.***
2) Figures to the ***right*** *indicate* ***full*** *marks.*

1. Choose correct alternative : **10**

1) The _____ of assets implies an enquiry into the value, ownership and title existence and possession, the presence of any charge on the assets.
A) Valuation B) Recording C) Checking D) Verification

2) Intentional misrepresentation means _____
A) Errors of Commission B) Errors of Duplication
C) Frauds D) None of the above

3) _____ may be defined as such an arrangement of accounting routine that errors and frauds are automatically prevented or discovered by the every operation of the book keeping itself.
A) Internal Audit B) Statutory Audit
C) Balance-Sheet Audit D) Internal Check

4) 'An Auditor is a watch dog and not a blood hound' such a remark was passed by the learned judge in _____ case.
A) The Blue Band Navigation Co. B) Hindustan Rings Co.Ltd.
C) Kingston Cotton Mills Co.Ltd. D) B. P. L. Ltd.

5) _____ arise when a transaction is wholly or partly omitted to be recorded.
A) Errors of Commission B) Errors of omission
C) Errors of principle D) Compensating errors

P.T.O.

6) The Audit of the cooperative society is conducted at least _____ in the year.
   A) One time B) Two time C) Three time D) None of these

7) The remuneration of company auditor is fixed by
   A) Directors of the company B) Central Govt.
   C) In General meeting D) All above

8) Statutory audit is compulsory to _____
   A) Sole trader B) Joint Stock Company
   C) Partnership Firm D) All above

9) The first auditor shall be appointed by the directors within _____ month from the registration of the company.
   A) Two months B) Three months
   C) One months D) Twelve months

10) Which of the following person is not appointed as auditor by the company Act u/s 226 (3)
   A) Any registered company B) Officer of the company
   C) Director of the company D) All of the above

2. Write short notes : **10**

   A) Statutory Audit Report.

   B) Importance vouching.

3. Write short notes : **10**

   A) Audit of Charitable Trust.

   B) Verification and valuation of Assets and Liabilities.

4. Answer **any one** : **10**

   i) Define Auditing and explain the various objectives of Auditing.

   ii) Explain the points to be considered while carrying out an Audit of a co-operative society.

5. Answer **any one** : **10**

   i) What are the special points to be kept in view while conducting the audit of Banks ? Explain.

   ii) State the provisions of Indian Companies Act, 1956 for Appointment, Qualification and Disqualification of Company Auditor.

मराठी रूपांतर

सूचना : *१) **सर्व** प्रश्न **आवश्यक** आहेत.*

*२) **उजवीकडील** अंक **पूर्ण गुण** दर्शवितात.*

१. खाली दिलेल्या पर्यायातून योग्य पर्याय निवडा : **१०**

१) मालमत्तचे _____ म्हणजे मालमत्तेचे मूल्य, मालकी हक्क अस्तित्व, ताबा आणि त्यावरील एखाधा बोझा याची चौकशी होय.

अ) मूल्यमापन ब) नोंदणी क) तपासणी ड) सत्यापन

२) जाणुनबुजून केलेल्या चुका म्हणजे _____ होय.

अ) भरपाईच्या चुका ब) पुनरावृत्तीच्या चुका

क) अपहार, लबाडी किंवा अफरातफर ड) वरीलपैकी नाही

३) _____ तपासणी म्हणजे हिशोबाची अशी व्यवस्था की ज्या पद्धतीच्या वापरातूनच चुका व लबाड्या उघडकीस येतात किंवा टाळल्या जातात.

अ) अंतर्गत लेखापरीक्षण ब) नियामक लेखापरीक्षण

क) ताळेबंद लेखापरीक्षण ड) अंतर्गत तपासणी

४) _____ कंपनीच्या खटल्याच्या निकाला संदर्भात न्यायाधीशांनी असा शेरा दिला की, 'An Auditor is a watch dog and not a blood hound'.

अ) दि ब्लू बंड नेव्हीगेशन कंपनी ब) हिदूंस्थान रींगस कंपनी लि.

क) किंग्सटन कॉटन मिल्स कंपनी लि. ड) बी.पी.एल.लि.

५) _____ या प्रकारामध्ये पूर्णत: किंवा अंशत: झालेल्या व्यवहाराची नोंद करावयाची शहुन जाते.

अ) आकडेमोडीच्या चुका ब) विसरचुका

क) तात्त्विक चुका ड) भरपाईच्या चुका

६) सहकारी संस्थांचे लेखापरीक्षण वर्षातून कमीत कमी _____ वेळा केले पाहिजे.

अ) एकदा ब) दोनदा क) तीनदा ड) वरीलपैकी नाही

७) कंपनीच्या लेखापरीक्षकाचे मानधन _____ ठरवितात.

अ) कंपनीचे संचालक ब) केंद्र सरकार

क) वार्षिक सर्वसाधारण सभा ड) वरीलपैकी सर्व

८) वैधानिक लेखापरीक्षण _____ ला बंधनकारक आहे.

अ) एकल व्यापारी ब) भागीदारी संस्था

क) कंपनी ड) वरीलपैकी सर्व

९) कंपनीच्या प्रथम लेखापरीक्षकाची नियुक्ती कंपनीच्यी नोंदणी झाल्या पासून _____ महिन्यात करावी लागते.

अ) दोन ब) तीन क) एक ड) वरीलपैकी नाही

१०) कंपनी कायदा कलम 226 (3) नुसार खालीलपैकी कोणाची कंपनीचा लेखापरीक्षक म्हणून करता येत नाही ?

अ) कोणतेही नोंदणीकृत प्रमंडळ ब) कंपनीचा अधिकारी

क) कंपनीचा संचालक ड) वरीलपैकी सर्व

२. टीपा लिहा : **10**

अ) वैधानिक लेखा परिक्षण अहवाल.

ब) प्रेमाणनाचे महत्त्व.

३. टीपा लिहा : **10**

अ) धर्मादाय विश्वस्त संस्थेचे लेखापरीक्षण.

ब) संपत्तीचे व देयतेचे सत्यापन व मूल्यांकन.

४. खालील पैकी **एका** प्रश्नाचे उत्तर द्या. **10**

i) लेखापरीक्षण म्हणजे काय ? लेखापरीक्षणाचे विविध उद्देश स्पष्ट करा.

ii) सहकारी संस्थेचे लेखपरीक्षण करताता कोणत्या बाबींकडे लक्षदयेवे ते स्पष्ट करा.

५. खालील पैकी **एका** प्रश्नाचे उत्तर द्या. **10**

i) बॅकेचे लेखापरीक्षण करताता लेखापरीक्षकाने कोणत्या विशेष बाबींकडे लक्ष द्यावे, ते स्पष्ट करा.

ii) संयुक्त भांडवली संस्थेच्या लेखापरीक्षकाची नेमणूक, पात्रता व अपात्रता या बाबत कायदेशीर तरतुदींचे स्पष्टीकरण द्या.

SLR-V – 61

Seat No.	

B.Com. – III (Semester – V) (New) Examination, 2016
ADVANCED COST ACCOUNTING (Paper – II)

Day and Date : Monday, 21-3-2016
Time : 2.30 p.m. to 4.30 p.m. Max. Marks : 50

Instructions *: 1)* ***All*** *questions are* ***compulsory****.*
2) Figures to the ***right*** *indicates* ***full*** *marks.*
3) ***Use*** *of calculator is* ***allowed****.*

1. Select the most appropriate alternative from given alternatives. **10**

1) Job Order Costing is employed in _____ industries.
   a) Where production is done on the basis of customer's own specifications
   b) Where products are manufactured in distinguishable lots
   c) Where product are not uniform
   d) All of the above

2) _____ enables the preparation of estimates of costs of jobs before production.
   a) Job costing b) Uniform costing
   c) Operating costing d) None of the above

3) Total cost incurred till date – cost of work certified =
   a) Contract price b) Cost of work uncertified
   c) Profit d) None of the above

4) Value of work in progress certified – Cost of work in progress certified =
   a) National profit b) Net profit
   c) Reserve d) None of the above

5) _____ costing is that form of operation costing where standardized goods are produced.
   a) Contract b) Process
   c) Job d) None of the above

P.T.O.

6) Manufacturing Industries like Iron and steel, cement, paper etc. uses _____ method of costing.
   a) Process costing b) Job costing
   c) Contract costing d) None of the above

7) _____ arises when actual wastage (loss) is less than a normal wastage.
   a) Normal loss b) Abnormal loss c) Abnormal gain d) Normal gain

8) _____ is an invisible loss.
   a) Scrap b) Wastage
   c) Cost d) None of the above

9) Batch costing is a type of _____ costing.
   a) Specific order b) Process c) Uniform d) All of the above

10) _____ costing eliminates unhealthy competition.
   a) Process b) Differential c) Uniform d) Contract

2. Write short notes on (**any two**) : **10**
   a) Abnormal loss and abnormal gain.
   b) Batch costing.
   c) Features of uniform costing.

3. A) The products of a manufacturing concern passes through two Processes A and B. It is ascertained that in Process A, normally 5% of total input is scrap, which realises Rs. 80 per tonne. **5**

   From the following information relating to Process 'A' for the month of Jan. 2014, prepare Process 'A' A/c.

Process A

Material in tonnes	500
Cost of materials	₹ 125 per tonne
Wages	₹ 14,000
Manufacturing overheads	₹ 4,000
Output	415 tonnes

   B) A transport service company is running 4 buses between two towns which are 30 kms; each way. Seating capacity of each bus is 60 passengers. **5**
   In the month of November actual passengers carried were 75% of the seating capacity. All the 4 buses run on all days of month. Each bus makes one round trip per day.
   Find out passenger kilometers.

4. Pandurang Transport is operating 5 ton capacity truck 25 days in a month between Pune to Manchar 50 kilometers distance. The truck makes two trips to and fro a day. Other information is as follows : **10**

	₹
Cost of truck (with life 15 years)	4,50,000
Diesel per trip (to and fro)	150
Repairs and maintenance per month	2,500
Drivers wages per month	3,750
Insurance per annum	24,000
Taxes per annum	36,000

Calculate cost per tonne-Kilometer.

OR

Following information relating to two different Jobs of a manufacturing concern ABC Co. Ltd, Solapur for the month of March 2014. **10**

	Job No. 222	**Job No. 233**
	₹	₹
Chargeable Exps. payable	250	400
Materials	10,000	18,000
Cost of special designs	700	650
Direct labour	4,800	1,700
Other direct exps.	2,050	3,950
Operating labour	1,300	5,200
Productive wages outstanding	900	100

Additional information :

i) Distribution on cost – 3% on office cost.

ii) Management exps. – 20% on works cost.

iii) Works overheads – 50% on prime cost.

iv) Selling exps. – 7% on cost of production.

Find out cost of sales.

5. An article has to undergo three different processes before it becomes ready for sale. From the following information find out cost of production per unit of that article, if 200 units of that article were manufactured. **10**

Expenses of 200 units of articles :

	Manufact. Process	**Refining Process**	**Finished Process**
	₹	₹	₹
Material	2,000	1,000	750
Labour	1,500	2,500	1,000
Direct Exps.	400	200	300

The indirect exps. for the period amount to ₹ 6,000 in a factory out of which ₹ 2,000 is attributable to this product. There was no stock at the end in any process. The indirect exps. should be allocated to each process on the basis of labour.

OR

M/s Bharat and Ram began to trade on 1st April 2014. The following was the expenditure on the contract for ₹ 3,00,000. **10**

	₹
Material issued to contract	51,000
Plant used for the contract	15,000
Wages incurred	81,000
Other exps. incurred	5,000

Cash received on account to 31st March 2015 amounted to ₹ 1,28,000 being 80% of the work certified. Of the plant and materials charged to the contract, plant which cost ₹ 3,000 and materials which cost ₹ 2,500 were lost. On 31st March 2015, the cost work done but uncertified was ₹ 1,000, plant which cost ₹ 2,500 was returned to stores and material costing ₹ 2,300 were in hand on site. Charge 15% depreciation on plant.

Prepare a Contract Account from the above particulars.

———————

SLR-V – 62

Seat No.	

B.Com. – III (Semester – V) Examination, 2016
INDUSTRIAL MANAGEMENT (Paper – II) (New)

Day and Date : Monday, 21-3-2016 Max Marks : 50

Time : 2.30 p.m. to 4.30 p.m.

N.B. : *1)* ***All*** *questions are* ***compulsory****.*

2) Figures to the ***right*** *indicate* ***full*** *marks.*

1. Choose the correct alternative. **10**

1) _____ is valuable and most important wealth of institute.

a) Human Resource b) Management

c) Material Stock d) None of the above

2) Planning, Organising, Directing and Controlling are the _____ functions of Human Resource Management.

a) Managerial b) Operative c) Development d) Welfare

3) In India _____ is formed to remove unemployment problem.

a) Employment Cell b) Employment Exchange Cell

c) District Industrial Centre d) Stock Exchange

4) _____ is the art of increasing the knowledge and skills of an employee for doing a particular job.

a) Selection b) Training c) Development d) Industrial Relation

5) _____ is a process of evaluating an employees performance of a job in terms of its requirements.

a) Morale b) Profitability

c) Performance Appraisal d) Selection

6) _____ is an evaluation of applicants qualification, experience, skill, health, intelligence and working capacity.

a) Recruitment b) Job analysis c) Selection d) Motivation

7) _____ explain first the concept of Human Resource Development in 1969.

a) Dr.F.W.Tailor b) Henry Fayol c) Dr. Robert Camp d) Leonardo Nedlar

8) Due to _____, the work of recruitment and selection of workers is completed accurately can be understood.

a) Training b) Promotion

c) Industrial Relation d) Performance Appraisal

9) Human Resource Management is important branch of _____

a) Total Quality Management b) Stress Management

c) Time Management d) Industrial Management

10) Conferences, Group discussion, case study, Lecturers etc. are the important methods of _____

a) Training b) Recruitment c) Selection d) Planning

2. Write short notes on : **10**

a) Objectives of Human Resource Management.

b) Functions of Employment Exchange.

3. Write short answer : **10**

a) Explain external sources of Human Resource Recruitment.

b) Explain the purposes/objects of performance Appraisal.

4. Define 'Human Resource Management'. Discuss the importance of 'Human Resource Management'. **10**

OR

Define 'Performance Appraisal'. Explain the ethics of 'Performance Appraisal'. **10**

5. State the various methods of 'Human Resource Training'. **10**

OR

Explain the scientific method of selection of Human Resource. **10**

मराठी रूपांतर

सूचना : *१) **सर्व** प्रश्न आवश्यक आहेत.*
*२) उजवीकडील अंक **पूर्ण** गुण दर्शवितात.*

१. योग्य पर्याय निवडा : **१०**

१) _____ ही उपक्रम/संस्थेची मौल्यवान व सर्वात महत्वाची संपत्ति आहे.

अ) मानवी संसाधने ब) व्यवस्थापन क) साधनसामग्री साठा ड) वरीलपैकी नाही

२) नियोजन, संघटन, निर्देशन आणि नियंत्रण ही मानवी साधन संपत्ती व्यवस्थापनाची _____ कार्ये आहेत.

अ) व्यवस्थापकीय ब) संचालनात्मक/कार्यात्मक

क) विकास ड) कल्याणकारी

३) भारतात _____ ची स्थापना बेकारी/बेरोजगारीचा प्रश्न सोडविण्यासाठी केली.

अ) रोजगार सेवा केंद्र ब) रोजगार विनीमय केंद्र

क) जिल्हा उद्योग केंद्र ड) भाग बाजार

४) विशिष्ठ कार्य योग्य पद्धतीने पार पाडण्यासाठी कर्मचाऱ्यांच्या झानात, कार्य कौशल्यात वाढ करण्याच्या कलेस _____ म्हणतात.

अ) निवड ब) प्रशिक्षण क) विकास ड) औद्योगिक संबंध

५) कार्यपुर्तीच्या आवश्यकतांच्या अनुषंगाने कर्मचाऱ्यांच्या कार्या बाबतच्या कार्यमानाचे मूल्यांकन करण्याची प्रक्रिया म्हणजे _____ होय.

अ) मनोधैर्य ब) नफ्याची क्षमता क) कार्यमान मूल्यांकन ड) निवड

६) अर्जदाराच्या पात्रतेचे, अनुभवाचे, कौशल्याचे, आरोग्य, बुद्धिमत्ता व कार्यक्षमतेचे मूल्यमापन करणे म्हणजे _____ होय.

अ) भरती ब) कार्यमूल्यमापन क) निवड ड) कार्यप्रेरणा

७) _____ यांनी १९६९ मध्ये मानवी संसाधन विकास ही संकल्पना प्रथम स्पष्ट केली.

अ) डॉ. एफ्. डब्लू. टेलर ब) हेन्री फेयॉल

क) डॉ. रॉबर्टकॅम्प ड) लिओनार्ड नाडलेर

८) _____ मुळे कर्मचारी भरती व निवडीचे कार्य अचूक पद्धतीने पूर्ण झाले की नाही हे समजते.

अ) प्रशिक्षण ब) बढती

क) औद्योगिक संबंध ड) कार्यमान/कृती मूल्यमापन

९) मानवी संसाधन व्यवस्थापन ही _____ ची महत्वाची शाखा आहे.

अ) संपूर्ण गुणवत्ता व्यवस्थापन ब) ताण/तणाव व्यवस्थापन

क) वेळेचे व्यवस्थापन ड) औद्योगिक व्यवस्थापन

१०) संमेलने, गट चर्चा, समस्याअभ्यास, व्याख्याने इ. _____ च्या महत्वाच्या पद्धती आहेत.

अ) प्रशिक्षण ब) भरती क) निवड ड) नियोजन

२. टीपा लिहा : १०

अ) मानवी संसाधन व्यवस्थापनाची उद्दिष्टे.

ब) रोजगार विनिमय केंद्राची कार्ये.

३. थोडक्यात उत्तरे लिहा : १०

अ) मानवी संसाधन भरतीचे बाह्य मार्ग सांगा.

ब) कृती मूल्यांकनाचे हेतू/उद्देश स्पष्ट करा.

४. 'मानवी संसाधन व्यवस्थापनाची' व्याख्या द्या. मानवी संसाधन व्यवस्थापानाच्या महत्वाची चर्चा करा. १०

किंवा

'कार्य मूल्यमापनाची' व्याख्या द्या. कार्य मूल्यमापनाचे नीतिशास्त्र स्पष्ट करा. १०

५. मानवी संसाधन प्रशिक्षणाच्या विविध पद्धती सांगा. १०

किंवा

मानवी संसाधन निवडीची शास्त्रिय पद्धती स्पष्ट करा. १०

SLR-V – 63

Seat No.	

B.Com. – III (Semester – V) Examination, 2016
ADVANCED INSURANCE (Paper – II) (New)

Day and Date : Monday, 21-3-2016
Time : 2.30 p.m. to 4.30 p.m. Max. Marks : 50

***Instructions** : 1) **All** questions are **compulsory**.*
*2) Figures to the **right** indicate **full** marks.*

1. Choose correct alternatives : **10**

1) Re-instatement value policy is a type of _____ insurance.
A) Fire B) Accident C) Marine D) Life

2) _____ Insurance Act passed in the year 1991.
A) Life B) Public liability C) Crop D) Group

3) After payment of first premium of fire insurance, the receipt received from the _____ is called cover note.
A) Agent B) Suppliers
C) Insurance company D) Owners

4) Third party insurance policy is compulsory in case of _____ insurance.
A) Crop B) Cattle C) Fire D) Motor

5) Crop insurance first time introduced in _____ state in the year 1939.
A) Mysore B) Maharashtra C) Gujarat D) Delhi

6) The insurance that an employer can take for the benefits of all his employees is called
A) Motor insurance B) Group insurance
C) Fire insurance D) Crop insurance

7) All the fire insurance contracts are contract of
A) Social B) Life C) Indemnity D) None of these

P.T.O.

8) _____ scheme was started by the Govt. of India in 1985.
A) Accident insurance B) Voyage insurance
C) Fire insurance D) Crop insurance

9) _____ insurance policy designs to give cover of insurance to the property situated at different location in same town.
A) Floating B) Time C) Voyage D) Declaration

10) Valued policy, declaration policy, average policy, specific policy are the kinds of _____ insurance policy.
A) Marine B) Fire C) Life D) Fire and life

2. Write short notes on : **10**
A) Crop insurance.
B) Motor insurance.

3. Write short answer : **10**
A) Explain the employers liability insurance.
B) Explain the scheme of cattle insurance.

4. State the procedure for taking fire insurance policy. **10**
OR
Explain the conditions of taking fire insurance policy.

5. Explain in brief types of fire insurance policy. **10**
OR
Explain the procedure of settlement of claim of fire insurance policy.

मराठी रूपांतर

सूचना : *१) **सर्व** प्रश्न **आवश्यक** आहेत.*
*२) **उजवीकडील** अंक **पूर्ण** गुण दर्शवितात.*

१. योग्य पर्यायाची निवड करा : **१०**
१) पुनर्स्थापना मूल्य विमापत्र हा _____ विम्याचा प्रकार आहे.
अ) अग्नी ब) अपघात क) सागरी ड) आयुर्विमा
२) _____ विमा कायदा १९९१ मध्ये संमत करण्यात आला.
अ) आयुर्विमा ब) सार्वजनिक जबाबदारीचा
क) पीक ड) समूह

३) अग्नीविम्यामध्ये पहिला हप्ता दिल्यानंतर _____ कडून मिळणाऱ्या पावतीला कच्चे विमापत्र असे म्हणतात.

अ) प्रतिनिधी ब) पुरवठादार क) विमाकंपनी ड) मालक

४) तृतीयपक्ष विमापत्र घेणे _____ विम्यामध्ये अनिवार्य आहे.

अ) पीक ब) पशुधन क) अग्नी ड) मोटार

५) पीक विमा १९३९ मध्ये सर्वप्रथम तत्कालीन _____ राज्यात सुरू करण्यात आली.

अ) मैसूर ब) महाराष्ट्र क) गुजरात ड) दिल्ली

६) आपल्या कर्मचाऱ्यांच्या हितासाठी मालक जो विमा काढतात त्यास _____ म्हणतात.

अ) मोटार विमा ब) सामूहिक विमा क) अग्नी विमा ड) पीक विमा

७) सर्व अग्नी विमा करार हे _____ चे करार असतात.

अ) सामाजिक ब) जीवन क) नुकसान भरपाई ड) यापैकी नाही

८) _____ योजना भारत सरकारने १९८५ मध्ये सुरू केली.

अ) अपघात विमा ब) प्रवासी विमापत्र क) अग्नी विमा ड) पीक विमा

९) विविध ठिकाणी असलेल्या मालाला संरक्षण देण्यासाठी तयार करण्यात आलेल्या विमा पत्रास _____ विमापत्र म्हणतात.

अ) तरते ब) मुदती क) प्रवासी ड) घोषीत

१०) निश्चित मूल्य विमापत्र, घोषीत विमापत्र, सरासरी विमापत्र, विशिष्ट विमापत्र हे _____ विमापत्राचे प्रकार आहेत.

अ) सागरी ब) अग्नी

क) आयुर्विमा ड) अग्नी व आयुर्विमा

२. टीपा लिहा. १०

अ) पीक विमा.

ब) मोटार विमा.

३. थोडक्यात उत्तरे लिहा. १०

अ) मालकाच्या जबाबदारीचा विमा स्पष्ट करा.

ब) पशुधन विमा योजना स्पष्ट करा.

४. अग्नी विमापत्र घेण्याची कार्यपद्धती सांगा. १०

किंवा

अग्नी विमापत्रा अंतर्गत असलेल्या अटी स्पष्ट करा.

५. अग्नी विमा पत्राचे प्रकार थोडक्यात स्पष्ट करा. १०

किंवा

अग्नी विमापत्रातील नुकसान भरपाई प्राप्त करण्याची कार्यपद्धती स्पष्ट करा.

———————

SLR-V – 65

Seat No.	

B.Com. – III (Semester – V) (Old) Examination, 2016
BUSINESS REGULATORY FRAMEWORK

Day and Date : Tuesday, 15-3-2016 Max. Marks : 50
Time : 2.30 p.m. to 4.30 p.m.

N. B. *: 1)* ***All*** *questions are* ***compulsory****.*
2) Figures to ***right*** *indicate* ***full*** *marks of the question.*

1. Choose the correct alternative from the given alternatives : **10**

1) Set of rules and regulations governing human behaviour is known as _____
   A) Contract B) Agreement
   C) Law D) None of the above

2) Due to undue influence contract become _____
   A) Void B) Valid
   C) Illegal D) Voidable

3) Due to Fraud Contract become _____
   A) Void B) Valid
   C) Illegal D) Voidable

4) Proposal when accepted it become _____
   A) Contract B) Agreement
   C) Promise D) None of these

5) The stipulation which is not necessary for main purpose of contract of sale of goods is _____
   A) Warranty B) Condition
   C) Guarantee D) None of these

6) Auction sale is completed by _____
   A) Purchase of goods
   B) Sale of goods
   C) Fall of hammer
   D) None of these

P.T.O.

7) Sale of Goods Act is applicable to _____
   A) Immovable property
   B) Movable property
   C) Both immovable and movable property
   D) None of these

8) Minor's agreement is _____
   A) Valid B) Void
   C) Voidable D) None of these

9) Right to Information Act was passed in the year _____
   A) 1972 B) 1872
   C) 2005 D) 2003

10) Under Right to Information Act the demanded information must be given in _____
   A) One month B) Thirty days
   C) Fifteen days D) None of these

2. Write short notes : **10**
   1) Legal environment of business.
   2) Undue influence.

3. Write short notes : **10**
   1) Concept of goods.
   2) Procedure of getting information.

4. Write answer of **any one** question : **10**
   1) What is breach of contract ? What are the remedies for breach of contract ?

   OR

   2) Explain difference between contract of sale and agreement to sell.

5. Write answer of **any one** question : **10**
   1) Explain the difference between condition and warranty.

   OR

   2) What are the powers and functions of Central Information Commission.

मराठी रूपांतर

सूचना *: १) **सर्व** प्रश्न **आवश्यक** आहेत.*

*२) **उजवीकडील** अंक प्रश्नाचे पूर्ण **गुण** दर्शवितात.*

१. दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा : **१०**

१) मानवी वर्तनाचे नियमन करणाऱ्या नियमांचा संच _____ होय.

अ) करार ब) ठराव क) कायदा ड) यापैकी नाही

२) अनुचित प्रभावामुळे करार _____ बनतो.

अ) व्यर्थ ब) वैध क) बेकायदेशीर ड) वर्जनीय

३) कपटामुळे करार _____ बनतो.

अ) व्यर्थ ब) वैध क) बेकायदेशीर ड) वर्जनीय

४) प्रस्तावाची स्विकृती झाल्यास त्याचे _____ मध्ये रूपांतर होते.

अ) करार ब) ठराव क) वचन ड) यापैकी नाही

५) मालविक्रीच्या कराराच्या मुख्य उद्देशासाठी आवश्यक नसणाऱ्या अटीस _____ म्हणतात.

अ) दुय्यम अट ब) प्रमुख अट क) हमी ड) यापैकी नाही

६) लिलावाने मालाची विक्री _____ पूर्ण होते.

अ) मालाची खरेदी झाल्यावर ब) मालाची विक्री झाल्यावर

क) हातोड्याचा ठोका पडल्यावर ड) यापैकी नाही

७) माल विक्रिचा कायदा _____ ला लागू पडतो.

अ) अदल संपत्ती ब) चल संपत्ती

क) दोन्ही अचल आणि चल संपत्ती ड) यापैकी नाही

८) अज्ञान व्यक्तिंचे करार _____ असतात.

अ) वैध ब) व्यर्थ क) वर्जनीय ड) यापैकी नाही

९) माहितीच्या अधिकाराचा कायदा _____ वर्षी पारीत झाला.

अ) १९७२ ब) १८७२ क) २००५ ड) २००३

१०) माहितीच्या अधिकाराच्या कायद्यानुसार मागितलेली माहिती _____ दिवसात द्यावी लागते.

अ) एक महिना ब) तीस दिवस क) पंधरा दिवस ड) यापैकी नाही

२. टीपा लिहा : **१०**

१) व्यवसायाचे कायदेशीर पर्यावरण.

२) अनुचित प्रभाव.

३. टीपा लिहा : **१०**

१) 'माल'ची संज्ञा.

२) माहिती मिळविण्याची कार्यपद्धती.

४. खालिलपैकी कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे उत्तर लिहा : **१०**

१) करारभंग म्हणजे काय ? करारभंगाबदद्लच्या उपाययोजना कोणत्या ते स्पष्ट करा.

किंवा

२) मालविक्रीचा करार आणि मालविक्रिचा ठराव यातील फरक स्पष्ट करा.

५. खालिलपैकी कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे उत्तर लिहा : **१०**

१) प्रमुख अट आणि दुय्यम अट यातील फरक स्पष्ट करा.

किंवा

२) केंद्रिय माहिती आयोगाचे अधिकार व कार्ये स्पष्ट करा.

SLR-V – 66

Seat No.	

B.Com. III (Semester – V) Examination, 2016
BUSINESS ECONOMICS (Old)

Day and Date : Wednesday, 16-3-2016 Max. Marks : 50
Time : 2.30 p.m. to 4.30 p.m.

***Instructions** : 1) **All** questions are **compulsory**.*
*2) Figures to the **right** indicate **full** marks.*

1. Choose the correct alternative. **10**

1) Business Economics deals primarily with _____ making firms.

a) profit b) investment c) saving d) income

2) The classical model of Economic development emphases that _____ is the engine of Economic development.

a) income b) expenditure

c) capital d) consumption

3) Adam Smith published his book named Wealth of Nations in

a) 1766 b) 1776 c) 1786 d) 1796

4) According to Ricardian Theory of economic development and growth, the relationship between wage and profit is

a) direct b) indirect c) positive d) negative

5) According to W W Rostow _____ is the last stage of economic growth.

a) The age of high mass consumption

b) The traditional society

c) Take off

d) Drive to maturity

6) Harrod and Domar model is applied to _____ economy.

a) capitalist b) socialist c) mixed d) democratic

7) The parallel economy runs on the basis of

a) credit money b) legal money c) optimum money d) black money

8) The concept of Indian poverty was firstly explained by _____ in 1876.

a) Kaldor b) M.J.Kurian c) Dadabhai Nauroji d) Suraj Gupta

9) Thomas Malthus was famous for his

a) Theory of rent b) Theory of interest

c) Theory of population d) Theory of production

10) _____ leads to a single market of the whole world.

a) Privatization b) Globalization c) Liberalization d) Nationalization

2. Write short answers

a) Adam smiths view on economic development. **5**

b) Impact of global recession 2008 on Indian Economy. **5**

3. Write short notes on

a) Causes of poverty. **5**

b) Measures to solve the problem of industrial sickness. **5**

4. Answer **any one** of the following. **10**

a) Explain W.W.Rostow's stages of Economic Growth Theory.

b) Write the impact of globalization on Indian Economy.

5. Answer **any one** of the following. **10**

a) What are the principles of Business Economics ?

b) Discuss the impact of privatization on Indian Economy.

मराठी रूपांतर

सूचना : *1)* ***सर्व*** *प्रश्न* ***आवश्यक*** *आहेत.*
2) ***उजवीकडील*** *अंक* ***पूर्ण*** *गुण दर्शवितात.*

1. योग्य पर्याय निवडा. **१०**

1) व्यावसायिक अर्थशास्त्र प्रामुख्याने _____ मिळविणाऱ्या संस्थांशी संबंधित आहे.

अ) नफा ब) गुंतवणूक क) बचत ड) उत्पन्न

2) सनातनवादी आर्थिक विकास सिद्धान्ताच्या प्रारूपानुसार _____ हे विकासाचे इंजिन आहे.

अ) उत्पन्न ब) खर्च क) भांडवल ड) उपयोग

3) ॲडॅम स्मिथ यांनी _____ मध्ये Wealth of Nations हे पुस्तक प्रसिद्ध केले.

अ) 1766 ब) 1776 क) 1786 ड) 1796

4) रिकार्डोच्या आर्थिक विकास व वाढीच्या सिद्धान्तानुसार वेतन व नफा यातील संबंध _____ आहे.

अ) प्रत्यक्ष ब) अप्रत्यक्ष क) धनात्मक ड) ऋणात्मक

5) डब्लू डब्लू रोस्टोव्ह यांच्या मते आर्थिक वाढीतील _____ ही शेवटची अवस्था आहे.

अ) उच्च बहुजन उपयोगाचे युग

ब) परंपरागत समाज

क) उड्डाण अवस्था

ड) परिपक्वतेकडे वाटचाल

6) हॅरॉड व डोमर प्रारूप _____अर्थव्यवस्थेला लागू पडते.

अ) भांडवलशाही ब) समाजवादी

क) मिश्र ड) लोकशाही

7) समांतर अर्थव्यवस्थेतील व्यवहार _____ वर सुरु असतो.

अ) पतपैसा ब) कायदेशीर पैसा क) पर्याप्त पैसा ड) काळा पैसा

8) भारतीय दारिद्र्याची संकल्पना प्रथम _____ यांनी 1876 मध्ये मांडली.

अ) कॉल्डॅर ब) एम. जे. कुरियन क) दादाभाई नौरोजी ड) सूरज गुप्ता

9) थॉमस माल्थस त्यांच्या _____ सिद्धान्तासाठी प्रसिद्ध आहेत.

अ) खंड ब) व्याज क) लोकसंख्या ड) उत्पादन

10) _____ मुळे संपूर्ण जग म्हणजे एक बाजारपेठ समजली जाते.

अ) खाजगीकरण ब) जागतिकीकरण क) उदारीकरण ड) राष्ट्रीयीकरण

2. थोडक्यात उत्तरे लिहा.

अ) अर्थिक विकासा बद्दल ॲडॅम स्मिथ यांचे विचार लिहा. ५

ब) 2008 च्या जागतिक घसरणीचे भारतीय अर्थव्यवस्थेवरील परिणाम लिहा. ५

3. टिपा लिहा.

अ) दारिद्रयाची कारणे. ५

ब) औद्योगिक आजारपण दूर करण्याच्या उपाययोजना. ५

4. खालीलपैकी **एकाचे** उत्तर लिहा. १०

अ) डब्लू डब्लू रोस्टोव्हच्या आर्थिक अवस्था वाढीचा सिद्धान्त लिहा.

ब) जागतिकीकरणाचे भारतीय अर्थव्यवस्थेवरील आघात लिहा.

5. खालीलपैकी **एका** प्रश्नाचे उत्तर लिहा. १०

अ) व्यावसायिक अर्थशास्त्राची तत्वे कोणती ?

ब) खाजगीकरणाचे भारतीय अर्थव्यवस्थेवरील आघात लिहा.

_____

SLR-V – 67

Seat No.	

B.Com. – III (Sem. – V) Examination, 2016
CO-OPERATIVE DEVELOPMENT (Old)

Day and Date : Thursday, 17-3-2016 Max. Marks : 50

Time : 2.30 p.m. to 4.30 p.m.

Instructions : *1)* ***All*** *questions are* ***compulsory****.*
2) Figures to the ***right*** *indicate* ***full*** *marks.*

1. Choose the correct alternative : **10**

1) _____ is the birth date of International Co-operative Movement.
   a) 21st Dec. 1844 b) 21st Dec. 1904
   c) 21st Dec. 1960 d) 21st Dec. 1947

2) The three tier system operated in co-operative credit for _____ term loan.
   a) Short and long b) Short and medium
   c) Short d) Long

3) The first consumers co-operative society established in _____ country.
   a) Israel b) India
   c) Germany d) England

4) The directors of co-operative society is selected from
   a) Member b) Government
   c) Employee d) Monarchy

5) _____ is the Appex Bank in co-operative.
   a) District Central Co-operative Bank
   b) Urban Co-operative Bank
   c) State Co-operative Bank
   d) Regional Rural Bank

6) _____ society is known as co-operative farming society of landless labours.
   a) Tenant co-operative farming b) Joint co-operative farming
   c) Collective co-operative farming d) Kibbutz

P.T.O.

7) _____ is includes in marketing.

a) Grading and standardisation b) Pooling and processing

c) Warehousing and packing d) All the above

8) The Saraswat co-operative housing society is established in _____ year.

a) 1901 b) 1905

c) 1907 d) 1910

9) National co-operative consumers federation is situated at

a) Delhi b) Mumbai

c) Culcutta d) Nagpur

10) Primary agriculture co-operative credit society should cover few

a) Villages b) Taluka's

c) Districts d) States

2. Write short answers :

A) Explain the types of housing co-operatives. **5**

B) Explain the features of co-operation. **5**

3. Write short notes :

A) State the structure of co-operative credit. **5**

B) State the co-operative farming. **5**

4. Answer **any one** of the following : **10**

A) Explain the objectives and progress of primary agricultural credit societies in India.

B) What is meant by co-operative marketing ? Explain the importance in co-operative marketing.

5. Answer **any one** of the following : **10**

A) Explain the main principles of co-operation.

B) Give the meaning of service co-operatives and explain the problems and remedies of service co-operatives.

मराठी रूपांतर

*सूचना : 1) **सर्व** प्रश्न **आवश्यक.***

*2) **उजवीकडील** अंक **पूर्ण** गुण दर्शवितात.*

१. योग्य पर्याय निवडा : **१०**

१) आंतरराष्ट्रीय सहकारी चळवळीचा जन्म दिनांक _____ हा आहे.

अ) २१ डिसेंबर १८४४ ब) २१ डिसेंबर १९०४

क) २१ डिसेंबर १९६० ड) २१ डिसेंबर १९४७

२) सहकारी पत पुरवठ्यातील भिस्तरीय रचना _____ मुदत कर्जासाठी वापरली जाते.

अ) अल्प आणि दीर्घ ब) अल्प व मध्यम

क) अल्प ड) दीर्घ

३) पहिली ग्राहक सहकारी संस्था _____ या देशात स्थापन झाली.

अ) इस्त्राईल ब) भारत क) जर्मनी ड) इंग्लंड

४) सहकारी संस्थेचे संचालक _____ मधून निवडले जातात.

अ) सभासदामधून ब) सरकारकडून क) सेवकामधून ड) हुकुमशाही

५) सहकारातील _____ ही शिखर बँक मानली जाते.

अ) जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँक ब) नागरी सहकारी बँक

क) राज्य सहकारी बँक ड) प्रादेशिक ग्रामीण बँक

६) _____ संस्था ही भूमिहीन मजूरांची सहकारी शेती संस्था म्हणून ओळखली जाते.

अ) कुळ सहकारी शेती ब) संयुक्त सहकारी शेती

क) सामुदायिक सहकारी शेती ड) किबुत्झ

७) _____ चा विपणनात समावेश होतो.

अ) प्रतवारी व प्रमाणीकरण ब) एकत्रिकरण व प्रक्रिया

क) साठवणुक व बांधणी ड) वरील सर्व

८) सारस्वत सहकारी गृह निर्माण संस्था _____ मध्ये स्थापन झाली.

अ) १९०१ ब) १९०५ क) १९०७ ड) १९१०

९) राष्ट्रीय ग्राहक संघाचे मुख्य कार्यालय _____ येथे आहे.

अ) दिहली ब) मुंबई क) कोलकत्ता ड) नागपूर

१०) प्राथमिक कृषी सहकारी पत संस्था काही ?

अ) खेडे ब) तालुका क) जिल्हा ड) राज्य

२. थोडक्यात उत्तरे लिहा :

अ) गृह निर्माण सहकारी संस्थाचे प्रकार स्पष्ट करा. ५

ब) सहकाराची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा. ५

३. टीपा लिहा :

अ) सहकारी पत पुरवठ्याचे स्वरूप. ५

ब) सहकारी शेती. ५

४. खालीलपैकी कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे उत्तर लिहा : १०

अ) भारतातील प्राथमिक कृषी पत पुरवठा संस्थाची उद्दिष्ट्ये आणि प्रगती स्पष्ट करा.

ब) सहकारी विपणन् म्हणजे काय ? त्याचे महत्व स्पष्ट करा.

५. खालीलपैकी कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे उत्तर लिहा : १०

अ) सहकाराची मुख्य तत्वे स्पष्ट करा.

ब) सेवा सहकारी संस्थाचा अर्थ सांगून सेवा सहकारी संस्थाच्या समस्या व त्यावरील उपाय योजना स्पष्ट करा.

———————

SLR-V – 68

Seat No.	

B.Com. – III (Semester – V) Examination, 2016
MODERN MANAGEMENT PRACTICES (Old)

Day and Date : Friday, 18-3-2016 Max. Marks : 50
Time : 2.30 p.m. to 4.30 p.m.

N.B. *: 1)* ***All*** *questions are* ***compulsory****.*
2) Figures to the ***right*** *indicate* ***full*** *marks.*

1. Select suitable alternative from given alternatives : **10**

1) _____ is a capability of circumstances that enables a corporation to earn higher than average profit in particular industry.
   A) Profiteering B) Competitive advantage
   C) Core competence D) Globalization

2) _____ is also called as internationalisation.
   A) Privatisation B) Liberalisation
   C) Globalisation D) None of these

3) For analysing internal and external environment, an organization use the technique
   A) Benchmarking B) SWOT
   C) Cost leadership D) None of these

4) The concept of benchmarking is given by
   A) Dr. Robert Camp B) Dr. Deming
   C) C. K. Pralhad D) Peter Drucker

5) Important elements of human capital is
   A) Knowledge B) Character C) Creativity D) All of these

6) Important steps in entrance process of globalization is
   A) Licensing B) Exporting
   C) Global strategic partnership D) All of these

P.T.O.

7) To obtain advice from outside experts is called

A) Business process outsourcing B) Benchmarking

C) Focus on core business D) None of these

8) To some extent stress can be reduced with the help of

A) Behaviour of boss B) Over-time

C) Meditation D) None of these

9) _____ is the set of decisions and actions which leads to the development of an effective strategy to help to achieve corporate objectives.

A) Strategic management B) Human resource management

C) Stress management D) Personnel management

10) World Trade Organisation is came into force in _____

A) 1947 B) 1990 C) 1995 D) 2000

2. Write short notes : **10**

A) SWOT technique.

B) Benefits of business process outsourcing.

3. Write short answers : **10**

A) State the individual causes of stress.

B) State the attitudes of global managers.

4. Answer **any one** of the following : **10**

1) Explain concept of human resource development and give difference between human resource management and human resource development.

2) What is stress management ? Write causes of stress.

5. Answer **any one** of the following : **10**

1) Explain the process of strategic management .

2) Explain in brief the changing international scene is globalisation.

मराठी रूपांतर

*सूचना : १) **सर्व** प्रश्न **आवश्यक** आहेत.*
*२) **उजवीकडील** अंक **पूर्ण** गुण दर्शवितात.*

१. दिलेल्या पर्यायातून योग्य पर्याय निवडा : **१०**

१) विशिष्ठ उद्योगात एखादी कंपनी सरासरीपेक्षा जास्त नफा ज्या क्षमतेमुळे मिळविते त्याला _____ असे म्हणतात.

अ) नफेखोरी ब) स्पर्धात्मक फायदा
क) गाभाभूत सक्षमता ड) जागतिकीकरण

२) _____ ला आंतरराष्ट्रीयीकरण असेही म्हणतात

अ) खाजगीकरण ब) उदारीकरण क) जागतिकीकरण ड) यापैकी नाही

३) अंतर्गत व बाह्य पर्यावरणाचे विश्लेषण करण्यासाठी व्यवसाय संघटना _____ या तंत्राचा वापर करते.

अ) बेंचमार्किंग ब) स्वॉट क) खर्च नेतृत्त्व ड) यापैकी नाही

४) बेंचमार्किंग ही संकल्पना _____यांनी मांडली.

अ) डॉ. रॉबर्ट कॅम्प ब) डॉ. डेमिंग क) सी. के. प्रल्हाद ड) पीटर ड्रकर

५) मानवी संपत्तीचा महत्त्वाचा घटक _____ आहेत.

अ) ज्ञान ब) स्वभाव क) क्रियाशिलता ड) वरीलपैकी सर्व

६) जागतिकीकरण प्रवेश प्रक्रियेतील महत्त्वाचा टप्पा

अ) परवाना ब) निर्यात
क) आंतरराष्ट्रीय व्यूहरचनात्मक भागीदारी ड) वरीलपैकी सर्व

७) बाहेरील तज्ञांचा सल्ला घेणे म्हणजे

अ) बिझनेस प्रोसेस आऊटसोर्सिंग
ब) बेंचमार्किंग
क) व्यवसायाच्या महत्त्वाच्या कार्यात लक्ष केंद्रीत करणे
ड) यापैकी नाही

८) _____ मुळे तणाव काही प्रमाणात कमी करता येतो.

अ) वरिष्ठाची वर्तणूक ब) अधिक कार्यभार

क) ध्यानधारणा ड) यापैकी नाही

९) _____ म्हणजे निर्णय व कृतींचा असा संच होय की जो संस्थात्मक उद्दिष्टचे साध्य करण्यासाठी प्रभावी व्यूहरचना विकसित करतो.

अ) व्यूहरचनात्मक व्यवस्थापन ब) मानव संसाधन व्यवस्थापन

क) तणाव व्यवस्थापन ड) कर्मचारी व्यवस्थापन

१०) जागतिक व्यापार संघटनेची (WTO) स्थापना _____ या वर्षी झाली.

अ) १९४७ ब) १९९० क) १९९५ ड) २०००

२. टीपा लिहा : **१०**

अ) स्वॉट तंत्र.

ब) बिझनेस प्रोसेस आऊटसोर्सिंगचे फायदे

३. थोडक्यात उत्तरे लिहा : **१०**

अ) तणावाची वैयक्तिक कारणे सांगा

ब) जागतिक व्यवस्थापकांची प्रवृत्ती (attitude) सांगा.

४. खालीलपैकी कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे उत्तर लिहा : **१०**

१) मानव संसाधन विकासाची संकल्पना स्पष्ट करा आणि मानव संसाधन व्यवस्थापन व मानव संसाधन विकास यातील फरक स्पष्ट करा.

२) ताणतणाव व्यवस्थापन म्हणजे काय ? ताणतणाव निर्माण होण्याची कारणे लिहा.

५. खालीलपैकी कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे उत्तर लिहा : **१०**

१) व्यूहरचनात्मक व्यवस्थापनाची प्रक्रिया स्पष्ट करा.

२) जागतिकीकरणातील बदलते आंतरराष्ट्रीय चित्र स्पष्ट करा.

_____

SLR-V – 70

Seat No.	

B.Com. – III (Semester – V) Examination, 2016
ADVANCED ACCOUNTANCY (Paper – I) (Old)

Day and Date : Saturday, 19-3-2016 Max. Marks : 50

Time : 2.30 p.m. to 4.30 p.m.

***Instructions** : 1) **All** questions are **compulsory**.*
*2) Figures to the **right** indicate **full** marks.*

1. Choose correct alternative : **10**

1) _____ discount is discount received in advance.
   a) unexpired b) reserve for doubtful discount
   c) bad-debts d) none of the above

2) Loans repayable by a notice of _____ are termed as 'Money at Call and Short Notice'.
   a) 15 days b) 20 days c) 9 days d) 7 days

3) Every Bank is required to prepare its final accounts in prescribed forms given in Schedule 3 under Section _____ of the Banking Regulation Act.
   a) 30 b) 31 c) 29 d) 50

4) A company has to acquire more than 50% _____ shares of another company to become holding Co.
   a) preference shares b) debentures
   c) both d) none of the above

5) _____ amount of unrealised profit from internal purchase/sales is deducted from P & L A/c and stock.
   a) full b) $\frac{1}{3}$ c) $\frac{1}{2}$ d) all of the above

6) Average clause is applied when sum insured is _____ than the value of stock on the date of fire.
   a) less b) more c) equal d) none of the above

7) Any _____ in expenses is to be deducted for determining the final claim.
   a) savings b) income c) profit d) none of the above

8) "_____ is nothing more than the probability that the old customers will resort to the old place".
   a) super profit b) capital employed
   c) goodwill d) all of the above

9) Super profit = Average profit earned _____ normal expected profit.
   a) more than b) equal to c) less d) none of the above

10) Closing balance on the debit side of Bank A/c represent
   a) income b) expenditure c) bank overdraft d) suspense account

2. Write short notes (**any two**) : **10**

1) Money at call and short notices.
2) Unrealised profit.
3) Average clause.

3. A) From the following information calculate the value of goodwill by three years, purchase of super profit. **5**
   a) Average capital employed in the business Rs. 9,00,000.
   b) Net trading profits of the firm for the past three years were Rs. 1,61,400, Rs. 1,36,050 and Rs. 1,68,750.
   c) Rate of interest expected from capital having regard to the risk involved 12%.
   d) Sundry Assets of the firm Rs. 11,32,143 current liabilities Rs. 46,995.
   e) Expenses amounting to Rs. 4,500 p.a. are likely to be discontinued in future.

B) A fire occurred in the business premises of XY Ltd. on 1st May 2010. The mill has a loss of profit policy for Rs. 1,20,000. Sales from 1st May 2009 to 30th April 2010 were Rs. 10,00,000. The sales from 1-5-2009 to 31-8-2009 were Rs. 3,00,000. During the indemnity period which lasted for four months, sales amounted to Rs. 40,000 only. **5**

The XY Ltd. made up its accounts on 31-12-2009. The Profit and Loss Account for 2009 is given below.

Particulars	**Rs.**	**Particulars**	**Rs.**
To Stock	1,00,000	By Sales	9,50,000
To Purchases	6,00,000	By Closing stock	50,000
To Manufacturing expenses	67,000		
To Variable expenses	90,500		
To Fixed expenses	72,500		
To Net profit	70,000		
	10,00,000		**10,00,000**

Comparing the sales of the first four months of 2010 with those of 2009, it was found that sales were 20% higher in 2010. Ascertain the loss of profit to be claimed from the insurance company.

4. A) A fire occurred in the godown of Anant Ltd. on 31st March 2011 destroying the major portion of the stock. The following particulars were, however available : **10**

Particulars	**Amount**
Stock on 1-1-2010	1,25,600
Stock on 31-12-2010	1,42,400
Sales for the year 2010	4,02,000
Sales from 1-1-2011 to 31-3-2011	1,61,000
Purchases for the year 2010	3,20,000
Purchases from 1-1-2011 to 31-3-2011	50,400

Adjustments :

1) Included in the stock 31-12-2009 were some spoiled goods which originally cost Rs. 8,000 but were valued at Rs. 5,600.
2) Half of this stock was sold for Rs. 2,000 in the year 2010 and the remaining stock was valued at Rs. 2,400 on 31-12-2010.
3) Half of this stock was sold for Rs. 1,000 in March 2011. The unsold portion was considered to be worth 80% of its original cost. Subject to this exception the rate of gross profit was uniform.
4) The sum insured was Rs. 60,000. There was an average clause in the policy. The stock salvage worth Rs. 4,800.

Calculate the amount of insurance claim.

OR

B) Following are the summarised Balance Sheets of H L.td. and S Ltd. as on 31-3-2010.

Balance Sheets as on 31-3-2010

Liabilities	**H Ltd.**	**S Ltd.**	**Assets**	**H Ltd.**	**S Ltd.**
	Rs.	**Rs.**		**Rs.**	**Rs.**
Share capital			Land and building	50,000	40,000
Shares of			Plant and machinery	80,000	20,000
Rs. 10 each	1,80,000	1,00,000	Furniture	60,000	20,000
Sundry creditors	40,000	20,000	Debtors	50,000	25,000
Bills payable	20,000	10,000	Investment		
Back-overdraft	20,000	–	(8000 shares in S Ltd.)	55,000	–
Profit and Loss A/c	35,000	–	Profit and Loss A/c	–	25,000
	2,95,000	**1,30,000**		**2,95,000**	**1,30,000**

Adjustments :

1) Debtors of H Ltd. include Rs. 10,000 due from S Ltd.
2) H Ltd. acquired shares of S Ltd. on 1-4-2009 when S Ltd. had debit balance of Rs. 40,000 in Profit and Loss A/c.

Prepare Consolidated Balance Sheet.

5. A) The following is the Trial Balance extracted from the record of Bharati Bank Ltd. as on 31-3-2013. **10**

Particulars	**Debit (Rs.)**	**Credit (Rs.)**
Share capital	–	8,00,000
Cash in hand	92,700	–
Investments	3,88,740	–

Gold	5,41,520	–
Interest accrued	49,240	–
Bills payable	–	30,000
Current ledger account	–	1,94,000
Fixed deposit	–	46,100
Share premium	–	1,80,000
Reserve fund	–	2,80,000
Silver bullion	4,000	–
Building	1,40,000	–
Borrowings from bank	–	1,54,460
Money at call and short notice	52,000	–
Advances	4,00,000	–
Profits and Loss A/c	–	13,000
Bills discounted and purchased	25,000	–
Interest	15,900	1,44,000
Commission and Brokerage	–	50,600
Discount	–	84,000
Audit fees	12,000	–
Salaries	44,400	–
Postage and telegrams	500	–
Rent	–	3,600
MD's remuneration	24,000	–
Sundry income	–	5,400
Deposits with other bank	2,10,000	–
Branch adjustments	40,000	–
Provident fund	–	40,000
Savings bank-deposit	–	14,840
Total	**20,40,000**	**20,40,0000**

Adjustments :

1) Provide Rs. 40,000 for income tax.
2) Provide for rebate on bills discounted Rs. 10,000.
3) Create a reserve for bad and doubtful debts Rs. 15,000.
4) Allow 5% depreciation on building.
5) Acceptances on behalf of the customers Rs. 1,50,000

Prepare Balance-Sheet as on 31st March 2013 with necessary workings in the prescribed schedules assuming that balance carried over to Balance Sheet Rs. 1,08,040.

OR

B) Prepare Profit and Loss Account for the year ended 31-3-03 along with necessary schedule from the above problem.

———————

SLR-V – 76

Seat No.	

B.Com. – III (Semester – V) (Old) Examination, 2016
ADVANCED ACCOUNTANCY (Paper – II)
Auditing

Day and Date : Monday, 21-3-2016 Max. Marks : 50
Time : 2.30 p.m. to 4.30 p.m.

***Instructions** : 1) **All** questions are **compulsory**.*
*2) Figures to the **right** indicates **full** marks.*

1. Choose the correct alternatives : **10**

1) _____ starts where Accountancy ends.
   a) Book-keeping b) Checking
   c) Auditing d) All of above

2) Balance-Sheet Audit is different from _____ Audit.
   a) Continuous Audit b) Final Audit
   c) Internal Audit d) None of above

3) The error which is counter balanced by the other error is called as _____
   a) Compensating error b) Errors of principle
   c) Errors of commission d) All of above

4) The _____ of auditing is detection and prevention of errors and frauds.
   a) Personal object b) Main object
   c) Documentary object d) None of above

5) The audit of the _____ is conducted at least once in the year.
   a) Co-operative society b) Joint-stock company
   c) Govt. corporation d) None of above

6) "_____ means practically a continuous internal audit carried on by the staff itself by means of which the work of each individual is independently checked by other members of the staff".
   a) Internal Audit b) Final Audit
   c) Interim Audit d) None of above

7) A _____ is any documentary evidence by which the accuracy of the entries in the books of accounts may be proved.
   a) Voucher b) Verification c) Valuation d) All the above

8) Interim Audit is conducted with a object to find out _____
   a) Interim profit b) Annual profit
   c) Turnover profit d) Last year profit

9) The first auditor shall be appointed by the directors within _____ month from the registration of the company.
   a) Two b) Six c) Three d) One

10) The remuneration of company auditor is fixed by _____
   a) Directors of the company b) Central Govt.
   c) In general meeting d) All of above

2. Write short answers :
   A) Errors of omission and errors of commission. **5**
   B) Appointment of Auditor. **5**

3. Write short notes :
   A) Audit of charitable Institutions. **5**
   B) How would verify the following : **5**
      i) Goodwill
      ii) Investment.

4. Explain what do you mean by continuous Audit. State its advantages and disadvantages. **10**

   OR

   "Vouching is the essence of Auditing". Comment.

5. Explain "Internal check system" and state requirements of good internal check system. **10**

   OR

   State the points to be considered while carrying out an audit of a co-operative society ?

मराठी रूपांतर

सूचना : *१) **सर्व** प्रश्न **आवश्यक.***
*२) **उजवीकडील** अंक **गुण** दर्शवितात.*

१. योग्य पर्याय निवडा : **10**

1) लेखाकर्म जेथे संपते तेथून _____ चालू होते.
अ) पुस्तकपालन ब) तपासणी क) लेखा-परीक्षा ड) वरीलपैकी सर्व

2) ताळेबंद लेखापरीक्षण हे _____ लेखापरीक्षणापेक्षा वेगळे आहे.
अ) सतत लेखापरीक्षण ब) अंतिम लेखापरीक्षण
क) अंतर्गत लेखापरीक्षण ड) वरीलपैकी नाही

3) एका चुकीची भरपाई दुसऱ्या झालेल्या चुकी-मुळे होते त्याला _____ चुका म्हणतात.
अ) भरपाईच्या चुका ब) तात्विक चुका
क) आकडेमोमडीच्या चुका ड) वरीलपैकी सर्व

4) लेखापरीक्षणाचा _____ हिशोबातील चुका व अफरातफर शोधून काढणे व त्यांना प्रतिबंध करणे हा आहे.
अ) वैयक्तीक उद्देश ब) मुख्य उद्देश क) कागदोपत्री उद्देश ड) वरीलपैकी नाही

5) _____ लेखापरीक्षण वर्षातून कमीत कमी एकदा तरी करून घेणे आवश्यक आहे.
अ) सहकारी संस्थांचे ब) कंपनीचे
क) सरकारी महामंडळाचे ड) वरीलपैकी नाही

6) ''_____ म्हणजे जवळ जवळ कर्मचाऱ्यांनी स्वत:च सातत्याने केलेले अंतर्गत लेखापरीक्षणच की ज्यामध्ये एका कर्मचाऱ्याने केलेले काम दुसऱ्या कर्मचाऱ्याकडून स्वतंत्ररित्या तपासले जाते''.
अ) अंतर्गत लेखापरीक्षण ब) अंतिम लेखापरीक्षण
क) मध्यावधी लेखापरीक्षण ड) वरील पैकी नाही

7) _____ हा कागदोपत्री पुरावा आहे ज्यामुळे पुस्तकातील नोंदी अधीकृत आहेत याची खात्री होते.
अ) प्रमाणक ब) सत्यापन क) मुल्यांकन ड) वरीलपैकी नाही

8) मध्यावधी लेखापरीक्षणाचा उद्देश _____ शोधणे हा आसतो.

अ) मध्यावधी नफा ब) बार्षीक नफा

क) उलाढाली नफा ड) गतवर्षाचा नफा

9) कंपनीच्या पहिल्या लेखा परीक्षकाची नियुक्ती कंपनीची नोंदणी झाल्यापासून _____ महिन्यात करावी लागते.

अ) दोन ब) सहा क) तीन ड) एक

10) कंपनीच्या लेखापरीक्षकाचे मानधन _____ ठरवितात.

अ) कंपनीचे संचालक ब) केंद्र सरकार

क) वार्षीक सर्वसाधारण सभा ड) वरीलपैकी सर्व

2. थोडक्यात उत्तरे लिहा :

१) विसर चका व नजर चुका. **5**

२) लेखापरीक्षकाची नेमणूक. **5**

3. अ) चॅरीटेषल ट्रस्टचे लेखापरीक्षण. **5**

ब) खालील बाबींचे सत्यापन कसे कराल. **5**

i) नावलौकिक / गुडवील

ii) गुंतवणुक / इंनव्हेस्टमेंट.

4. सतत लेखापरीक्षण म्हणजे काय ? त्याचे फायदे तोटे विशद करा. **10**

किंवा

'प्रमाणन' हे लेखापरीक्षणाचे 'सार' आहे. चर्चा करा.

5. अंतर्गत नियंत्रण म्हणजे काय ? प्रभावी अंतर्गत नियंत्रण पद्धतीसाठी आवश्यक बाबी कोणत्या ते स्पष्ट करा. **10**

किंवा

सहकारी संस्थाच्या विशेष तपासणीच्या वेली विशेष तपासणीसाठी कोणत्या गोष्टींकडे विशेष लक्ष पुरवावे ?

SLR-V – 78

Seat No.	

B.Com. – III (Semester – V) (Old) Examination, 2016
INDUSTRIAL MANAGEMENT (Paper – II)

Day and Date : Monday, 21-3-2016 Max. Marks : 50

Time : 2.30 p.m. to 4.30 p.m.

***Instructions**: 1) **All** questions are **compulsory**.*
*2) Figures to the **right** indicate **full** marks.*

1. Choose the correct alternatives : **10**

1) _____ is internal source of recruitment.
   A) Promotion B) Advertisement
   C) Employment exchange D) Agents

2) Employment Exchange Act was passed in the _____ year.
   A) 1960 B) 1970 C) 1950 D) 1975

3) _____ management is concerned with the obtaining and the maintaining of satisfied work force.
   A) Finance B) Human Resource
   C) Business D) Marketing

4) Lectures seminars and team discussion, case study, role playing etc. are the methods of
   A) Selection B) Training
   C) Recruitment D) Performance appraisal

5) _____ is evaluation of applicants qualification, experience, skill, health, intelligence and working capacity.
   A) Job analysis B) Motivation
   C) Selection D) Training

6) Human resource development consists of
   A) Training
   B) Performance appraisal
   C) Human resource planning and development
   D) All of these

7) Which of the following factor is not included in the scope of human resource management ?
   A) Training
   B) Selection
   C) Moral
   D) Factory location

8) For increasing efficiency of workers _____ is essential.
   A) Incentive wage plan
   B) Welfare facilities
   C) Training programmes
   D) All of these

9) Out of all elements of production _____ element is most important but very difficult to handle.
   A) Material B) Machinery
   C) Labour D) Capital

10) Human Resource Management is one of the important branch of
   A) Administration B) Organisation
   C) Management D) Business

2. Write short notes on : **10**

   A) Functions of Human Resource Management.

   B) Sources of recruitment.

3. A) Explain the procedure of scientific selection. **5**

   B) Explain the ethics of performance appraisal. **5**

4. Explain the objectives and importance of Human Resource Management. **10**

   OR

   Explain the methods of performance appraisal.

5. Explain the methods of employee training. **10**

   OR

   Explain the objectives and scope of Human Resource Development.

मराठी रूपांतर

सूचना : *१) **सर्व** प्रश्न **आवश्यक** आहेत.*

*२) **उजवीकडील** अंक **पूर्ण** गुण दर्शवितात.*

१. योग्य पर्यायाची निवड करा : **१०**

१) _____ हा अंतर्गत भरतीचा मार्ग आहे.

अ) बढ़ती ब) जाहिरात

क) रोजगार विनिमय केंद्र ड) मध्यस्थाद्वारे

२) रोजगार विनिमय कायदा _____ साली संमत करण्यात आला.

अ) १९६० ब) १९७० क) १९५० ड) १९७५

३) _____ व्यवस्थापनाचा संबंध उद्योग संस्थेत काम करण्यासाठी योग्य व समाधानी कर्मचाऱ्यांची भरती करून त्यांना तेथे टिकवून ठेवण्याशी येतो.

अ) अर्थपुरवठा ब) मानवी संसाधन

क) व्यवसाय ड) विपणन

४) व्याख्याने चर्चासत्रे व गटचर्चा, समस्या अभ्यास, भूमिका वठविणे इ.या _____ पद्धती आहेत.

अ) निवडीच्या ब) प्रशिक्षणाच्या

क) भरतीच्या ड) कृती मूल्यांकनाच्या

५) अर्जदाराच्या पात्रतेचे, अनुभवाचे, कौशल्य, आरोग्य, बुद्धिमत्ता व कार्यक्षमतेचे मूल्यमापन करणे म्हणजे _____ होय.

अ) कार्य विश्लेषण ब) कार्यप्रेरणा

क) निवड ड) प्रशिक्षण

६) मानवी संसाधन विकासामध्ये _____ समाविष्ट होते.

अ) प्रशिक्षण ब) कृती मूल्यांकन

क) मानवी संसाधन नियोजन व विकास ड) वरील सर्व

७) मानव संसाधन व्यवस्थापनाच्या व्याप्तीमध्ये खालीलपैकी कोणत्या घटकाचा समावेश होत नाही ?

अ) प्रशिक्षण ब) निवड

क) मनोधैर्य ड) कारखानाचे स्थान

८) मनुष्य बळाच्या कार्य कौशल्यात वाढ करण्यासाठी _____ आवश्यक असते.

अ) उत्तेजनात्मक वेतन योजना ब) कल्याणकारी सुविधा

क) प्रशिक्षण कार्यक्रम ड) वरील सर्व

९) उत्पादनाच्या सर्व घटकापैकी _____ हा घटक सर्वात महत्वाचा परंतू हाताळण्यास अत्यंत अवघड आहे.

अ) सामग्री ब) यंत्रसामुग्री

क) कामगार/कर्मचारी ड) भांडवल

१०) मानव संसाधन व्यवस्थापन ही _____ महत्वाची शाखा आहे.

अ) प्रशासनाची ब) संघटनेची

क) व्यवस्थापनाची ड) व्यवसायाची

२. टीपा लिहा : **१०**

अ) मानवी संसाधन व्यवस्थापनाची कार्ये.

ब) भरतीचे मार्ग.

३. अ) शास्त्रीय निवडीची कार्य पद्धती स्पष्ट करा. **५**

ब) कृती मूल्यांकनाची नीतितत्वे स्पष्ट करा. **५**

४. मानव संसाधन व्यवस्थापनाची उद्दिष्ट्ये व महत्व स्पष्ट करा. **१०**

किंवा

कृती मूल्यांकनाच्या पद्धती स्पष्ट करा.

५. कर्मचारी प्रशिक्षणाच्या पद्धती स्पष्ट करा. **१०**

किंवा

मानवी संसाधन विकासाची उद्दिष्ट्ये व व्याप्ती स्पष्ट करा.

SLR-V – 79

Seat No.	

B.Com. – III (Semester – V) (Old) Examination, 2016
INSURANCE (Paper – II)

Day and Date : Monday, 21-3-2016 Max. Marks : 50
Time : 2.30 p.m. to 4.30 p.m.

N. B. *: 1)* ***All*** *questions are* ***compulsory****.*
2) Figures to the ***right*** *indicate* ***full*** *marks.*

1. Choose correct alternatives from the given below : **10**

1) Which insurance provides compensation for loss due to accident fire ?
   A) Motor insurance B) Fire insurance
   C) Crop insurance D) Cattle insurance

2) Re-instalment value policy is a type of _____ policy.
   A) Fire insurance B) Life insurance
   C) Marine insurance D) General insurance

3) Crop insurance is first time introduced in _____ state in the year 1939.
   A) Gujarat B) Mysore
   C) Maharashtra D) Delhi

4) _____ insurance is mainly started from 1974 for rural farmers for their cattles.
   A) Motor B) Crop
   C) Cattle D) Fire

5) Public Liability Insurance Act passed in the _____ year.
   A) 1971 B) 1919
   C) 1981 D) 1991

6) Which of the following policy is compulsory in case of motor insurance ?
   A) Cattle insurance B) Group insurance
   C) Third party insurance D) Marine insurance

P.T.O.

7) Employees State Insurance Act was passed by Central government in _____

A) 2003 B) 1956

C) 1991 D) 1948

8) _____ Insurance started for the welfare of rural farmers.

A) Cattle B) Health

C) Accident D) Marine

9) Fire insurance provides compensation for loss due to _____

A) Accidental fire B) Productive fire

C) Chemical fire D) None of these

10) When the policy is issued for a particular distance from one port to another is called _____ policy.

A) Voyage B) Valued

C) Time D) Fire insurance

2. Write short notes on : **10**

1) Importance of fire insurance.

2) Crop insurance.

3. Write short answer : **10**

1) Explain basic principles of motor insurance.

2) Explain the nature of cattle insurance.

4. Explain in brief types of fire insurance policy. **10**

OR

State the procedure of taking fire insurance policy.

5. Explain the nature and scope of public liability insurance. **10**

OR

Explain the principles of fire insurance.

मराठी रूपांतर

सूचना : *१) **सर्व** प्रश्न **आवश्यक** आहेत.*
*२) **उजवीकडील** अंक **पूर्ण** गुण दर्शवितात.*

१. खाली दिलेल्या पर्यायातून योग्य पर्यायाची निवड करा. **१०**

१) अपघाती आगी पासून घेणाऱ्या नुकसानीची भरपाई कोणत्या विम्याद्वारे मिळते ?

अ) मोटार विमा ब) अग्नि विमा

क) पीक विमा ड) पशुधन विमा

२) पुनर्स्थापना मुल्य विमा पत्र _____ विम्यामध्ये आढळते.

अ) अग्नि विमा ब) जीवन विमा

क) सागरी विमा ड) सर्वसाधारण

३) १९३९ मध्ये पीक विमा योजना सर्वप्रथम तत्कालीन _____ राज्यात सुरू करण्यात आली.

अ) गुजरात ब) मैसूर

क) महाराष्ट्र ड) दिल्ली

४) १९७४ पासून ग्रामीण शेतकऱ्यांच्या पशुधनासाठी _____ विमा सुरू केला.

अ) मोटार ब) पीक

क) पशुधन ड) अग्नी

५) सार्वजनिक जबाबदारीचा विमा कायदा _____ साली संमत करण्यात आला.

अ) १९७१ ब) १९१९

क) १९८१ ड) १९९१

६) मोटार विम्यामध्ये खालीलपैकी कोणते विमापत्र घेणे अनिवार्य आहे ?

अ) पशुधन विमा ब) समूह विमा

क) तृतीयपक्ष विमा ड) सागरी विमा

७) केंद्र सरकारने _____ मध्ये कामगार राज्य विमा कायदा संमत केला.

अ) २००३ ब) १९५६

क) १९९१ ड) १९४८

८) ग्रामीण भागातील शेतकऱ्यांसाठी _____ विमा सुरु करण्यात आला.

अ) पशुधन ब) आरोग्य

क) अपघात ड) सागरी

९) अग्नी विम्यामध्ये _____ कारणामुळे झालेल्या नुकसानीची भरपाई मिळते.

अ) अपघाती आग ब) उत्पादक आग

क) रासायनिक आग ड) वरीलपैकी कोणतेही नाही

१०) एका बंदरापासून दुसऱ्या बंदरापर्यंत ठराविक अंतरासाठी विमा पॉलीसी दिली जाते त्यास _____ पॉलीसी म्हणतात.

अ) प्रवासी विमा ब) मुल्यांकीत विमा

क) मुदती विमा ड) अग्नि विमा

२. टीपा लिहा : १०

१) अग्नि विम्याचे महत्त्व.

२) पीक विमा.

३. थोडक्यात उत्तरे लिहा : १०

१) मोटर विम्याची मूलतत्त्वे स्पष्ट करा.

२) पशुधन विम्याचे स्वरूप स्पष्ट करा.

४. अग्नि विमा पत्राचे प्रकार थोडक्यात स्पष्ट करा. १०

किंवा

अग्नि विमा पत्र घेण्याची कार्यपद्धती सांगा.

५. सार्वजनिक जबाबदारीच्या विम्याचे स्वरूप व व्याप्ति स्पष्ट करा. १०

किंवा

अग्नि विम्याची मूलतत्त्वे स्पष्ट करा.

_____

SLR-V – 81

Seat No.	

B.Com. III (Semester – VI) (Old) Examination, 2016
BUSINESS REGULATORY FRAMEWORK

Day and Date : Tuesday, 15-3-2016 Max. Marks : 50
Time : 10.30 a.m. to 12.30 p.m.

***Instructions** : 1) **All** questions are **compulsory**.*
*2) Figures to **right** indicate **full** marks.*

1. Choose correct alternatives from given alternatives. **10**

1) Consumer Protection Act was passed in the year _____

A) 1956 B) 2003 C) 1986 D) 1968

2) Jurisdiction of State Commission is Rs. _____

A) Above 1 crore B) Below 20 lakh

C) 20 lakh to 1 crore D) None of the above

3) _____ can issue prospectus.

A) Private Company

B) Public Company

C) Both private company and public company

D) All companies

4) For formation of Public Company minimum _____ members are required.

A) Two B) Five C) Seven D) None of these

5) _____ meeting is held only one time in the life time of company.

A) General meeting B) Extraordinary general meeting

C) Statutory meeting D) None of these

6) Public company has minimum _____ directors.

A) Two B) Five C) Seven D) Three

P.T.O.

7) Listing of securities is the function of _____

A) SEBI B) Recognized stock exchange

C) Central Government D) State Government

8) Securities Contract (Regulation) Act was passed in the year _____

A) 1986 B) 2003 C) 1965 D) 1956

9) Registration of stock brokers is the function of _____

A) Stock exchange B) Company

C) SEBI D) None of these

10) Head office of SEBI is situated at _____

A) Delhi B) Chennai C) Mumbai D) Kolkata

2. Write notes on : **10**

1) Consumer

2) Articles of Association.

3. Write notes on : **10**

1) Role of Stock Exchange.

2) Registration of Stock brokers.

4. Write answer of **any one** question. **10**

1) Explain consumer dispute redressal agencies under Consumer Protection Act.

OR

2) What is company ? Explain types of company.

5. Write answer of **any one** question. **10**

1) Explain various types of meetings of company.

OR

2) Explain powers and functions of SEBI.

मराठी रूपांतर

सूचना : *1)* ***सर्व*** *प्रश्न* ***आवश्यक*** *आहेत.*
2) ***उजवीकडील*** *अंक* ***पूर्ण*** *गुण दर्शवितात.*

1. दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्यायांची निवड करा. **10**

1) ग्राहक संरक्षण कायदा _____ वर्षी पारीत झाला.

अ) 1956 ब) 2003 क) 1986 ड) 1968

2) राज्य आयोगाचे अधिकारक्षेत्र_____ रुपये आहे.

अ) 1 कोटी पेक्षा जास्त ब) 20 लाख पेक्षा कमी

क) 20 लाख ते 1 कोटी पर्यंत ड) यापैकी नाही

3) माहितीपत्रक _____ प्रकाशित करू शकते.

अ) खाजगी कंपनी

ब) सार्वजनिक कंपनी

क) दोन्ही खाजगी कंपनी व सार्वजनिक कंपनी

ड) सर्व कंपन्या

4) सार्वजनिक कंपनी तयार करण्यासाठी किमान _____ सदस्य आवश्यक असतात.

अ) दोन ब) पाच क) सात ड) यापैकी नाही

5) _____ सभा कंपनीच्या आयुष्यामध्ये फक्त एकदाच होते.

अ) सर्वसाधारण सभा ब) विशेष सर्वसाधारण सभा

क) नियामक सभा ड) यापैकी नाही

6) सार्वजनिक कंपनीमध्ये किमान _____ संचालक असतात.

अ) दोन ब) पाच क) सात ड) तीन

7) प्रतिभूतींची नोंदणी करणे _____ चे कार्य आहे.

अ) सेबी ब) मान्यताप्राप्त भाग बाजार

क) केंद्र शासन ड) राज्य शासन

8) प्रतिभूती करार (नियमन) कायदा _____ वर्षी पारीत झाला.

अ) 1986 ब) 2003 क) 1965 ड) 1956

9) भागदलालांची नोंदणी करणे _____ चे कार्य आहे.

अ) भागबाजार ब) कंपनी क) सेबी ड) यापैकी नाही

10) सेबी चे मुख्या कार्यालय _____ येथे आहे.

अ) दिल्ली ब) चेन्नई क) मुंबई ड) कोलकाता

2. टिपा लिहा. **10**

1) ग्राहक

2) नियमावली.

3. टिपा लिहा. **10**

1) भागबाजाराची भूमिका

2) भागदलालांची नोंदणी.

4. खालीलपैकी कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे उत्तर लिहा. **10**

1) ग्राहक संरक्षण कायद्यानुसार स्थापन केलेल्या ग्राहक विवाद निवारण संस्था कोणत्या ते स्पष्ट करा.

किंवा

2) कंपनी म्हणजे काय ? कंपन्यांचे प्रकार स्पष्ट करा.

5. खालीलपैकी कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे उत्तर लिहा. **10**

1) कंपनीच्या सभेचे विविध प्रकार स्पष्ट करा.

किंवा

2) सेबीचे अधिकार आणि कार्ये स्पष्ट करा.

_____

SLR-V – 82

Seat No.	

B.Com. – III (Semester – VI) Examination, 2016
ECONOMICS (Old)
Business Economics – III

Day and Date : Wednesday, 16-3-2016 Max. Marks : 50

Time : 10.30 a.m. to 12.30 p.m.

Instructions *: 1)* ***All*** *questions are* ***compulsory****.*

2) Figures to the ***right*** *indicates* ***full*** *marks.*

1. Choose correct alternative : **10**

1) The eleventh five year plan covers the five year period

a) 2004–09 b) 2005–10

c) 2006–11 d) 2007–12

2) The main failure of Indian planning is

a) Depression

b) Unemployment

c) Unfavourable balance of payments

d) Rising prices

3) _____ is considered to a factor which promotes Human Development.

a) Poverty b) Unemployment

c) Urbanisation d) Illiteracy

4) Human development index is based on

a) Life b) Education

c) Standard of living d) All of these

5) IMF was established in the year

a) 1944 b) 1945

c) 1947 d) 1950

P.T.O.

6) At present the number of members of IBRD is
   a) 109 b) 137
   c) 184 d) 200

7) Basic concept of SAARC was putforth by
   a) Indira Gandhi b) Rajiv Gandhi
   c) Manmohan Singh d) None of these

8) World Trade Organisation (W.T.O.) was established in the year
   a) 1985 b) 1991
   c) 1995 d) 1996

9) _____ country is not included in the SAARC.
   a) India b) Pakistan
   c) Srilanka d) Japan

10) _____ was the first president of planning commission in India.
   a) Pandit Nehru b) Sayad Hamid
   c) Dr. Ahluwalia d) Mahatma Gandhi

2. Write short notes on : **10**
   a) What is the impact of W.T.O. In Indian Economy ?
   b) Human poverty index.

3. Write short answers on : **10**
   a) Explain the importance of foreign capital.
   b) Explain the objectives of IBRD.

4. Answer **any one** : **10**
   a) Explain the Role of Human Resources in Economic Development.

   OR

   b) Discuss the achievements and failure of Indian planning.

5. Answer **any one** : **10**
   a) Discuss the objectives and performance of IMF.

   OR

   b) Critically examine the performance of XI five year plan.

मराठी रूपांतर

सूचना : *1)* ***सर्व*** *प्रश्न* ***आवश्यक*** *आहेत.*

2) ***उजवीकडील*** *अंक* ***पूर्ण*** *गुण दर्शवितात.*

1. योग्य पर्याय निवडा : **10**

1) अकराव्या पंचवार्षिक योजनेचा कालावधी म्हणजे

अ) 2004–09 ब) 2005 –10

क) 2006 –11 ड) 2007–12

2) भारतीच नियोजनाचे प्रामुख्याने आलेले अपयश म्हणजे

अ) मंदी ब) बेकारी

क) प्रतिकूल व्यापारतोल ड) वाढत्या किंमती

3) मानवी विकासाच्या दर्जामध्ये _____ मुळे वाढ होते.

अ) दारिद्र्य ब) बेकारी

क) शहरीकरण ड) निरक्षरता

4) मानवी विकास निर्देशांक _____ आधारीत आहे.

अ) आयुमनि ब) शिक्षण

क) राहाणीमानाचा दर्जा ड) सर्व

5) आंतरराष्ट्रीय नाणेनिधीची स्थापना _____ वर्षी झाली.

अ) 1944 ब) 1945

क) 1947 ड) 1950

6) जागतिक बँकेची सध्या सभासद संख्या _____ आहे.

अ) 109 ब) 137

क) 184 ड) 200

7) सार्क संघटनेची मूळ कल्पना _____ यांनी मांडली.

अ) इंदिरा गांधी ब) राजीव गांधी

क) मनमोहना सिंग ड) यापैकी नाही

8) जागतिक व्यापार संघटनेची (W.T.O.) स्थापना _____ वर्षी झाली.

अ) 1985 ब) 1991

क) 1995 ड) 1996

9) _____ देशाचा सार्कमध्ये समावेश नाही.

अ) भारत ब) पाकिस्तान

क) श्रीलंका ड) जपान

10) भारतीय नियोजन मडळाचे पहिले अद्यक्ष _____ होते.

अ) पंडित नेहरू ब) सईद हमीद

क) डॉ. अहलुवालिया ड) महात्मा गांधी

2. टीपा लिहा : **10**

अ) भारतीय अर्थव्यवस्थेवर जागतिक व्यापार संधटनेचा प्रभाव कशा झाला हे स्पष्ट करा ?

ब) मानवी दारिद्र्य निर्देशांक.

3. थोडक्यात उत्तरे द्या : **10**

अ) परकीय भांडवलाचे महत्व सांगा.

ब) जागतिक बँकेची (IBRD) उद्दिष्ट्ये स्पष्ट करा.

4. कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे उत्तर लिहा : **10**

अ) मानव संसाधनाची आर्थिक विकासातील भूमिका स्पष्ट करा.

किंवा

ब) भारतीय नियोजनाच्या यशापयाशाची चर्चा करा.

5. कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे उत्तर लिहा. **10**

अ) आंतरराष्ट्रीय नाणेनिधीच्या उद्दिष्ट्यांची व कामगिरीची चर्चा करा.

किंवा

ब) अकरावी पंचवार्षिक योजनाचे टिकात्मक परीक्षण करा.

SLR-V – 83

Seat No.	

B.Com. – III (Semester – VI) (Old) Examination, 2016
CO-OPERATIVE DEVELOPMENT

Day and Date : Thursday, 17-3-2016 Max. Marks : 50

Time : 10.30 a.m. to 12.30 p.m.

N.B. *: i)* ***All*** *questions are* ***compulsory****.*

ii) Figures to the ***right*** *indicate* ***full*** *marks.*

1. Choose the correct alternative : **10**

1) Germany is famous for _____ Co-operative movement.

a) Consumer b) Credit c) Dairy d) Labour

2) The world consumers Co-operative movement started in _____

a) 1844 b) 1904 c) 1947 d) 1960

3) For the study of Co-operative sugar industries _____ committee was established by Government.

a) Khushro b) Gorwala c) Karve d) Mahajan

4) Vaikunthlal Mehta National Co-operative Management Institute established for _____

a) Finance b) Training c) Control d) Organisation

5) Maharashtra Co-operative Societies Act was passed in _____

a) 1904 b) 1912 c) 1960 d) 1990

6) _____ country is known as the origin of Co-operative Movement.

a) England b) India c) China d) Japan

7) The minimum numbers of members required for registration of Co-operative society is _____

a) 5 b) 10 c) 15 d) 20

8) The Chairman of Co-operative society is selected from _____

a) Employee b) Traders c) Directors d) All of these

9) In _____ Arree Milk Society was formed.

a) 1947 b) 1951 c) 1960 d) 1991

10) Dairy Co-operatives have succeeded in _____

a) Denmark b) Germany c) England d) China

2. Write short notes :

a) Globalisation and Co-operative Movement in India. **5**

b) Consumers Co-operative Movement in England. **5**

3. Write short answers :

a) Explain the problems of urban Co-operative banks in Maharashtra. **5**

b) Explain the need of Co-operative Training. **5**

4. Answer **any one** of the following : **10**

a) Explain the main provisions of Maharashtra Co-operative Societies Act.

b) What is Globalisation ? State the impact of globalisation an Co-operative movement in India.

5. Answer **any one** of the following : **10**

a) Explain the problems of Dairy Co-operatives and give the measures for improvement in Maharashtra.

b) Review the credit Co-operative movement in Germany.

मराठी रूपांतर

*सूचना : १) **सर्व** प्रश्न **आवश्यक.***
*२) **उजवीकडील** अंक **पूर्ण** गुण दर्शवितात.*

१. योग्य पर्याय निवडा : **१०**

१) जर्मनी हा देश _____ सहकारी चळवळीसाठी प्रसिद्ध आहे.
अ) ग्राहक ब) पतपुरवठा क) दूध ड) मजूर

२) जागतिक ग्राहक सहकारी चळवळीची सुरवात _____ साली झाली.
अ) १८४४ ब) १९०४ क) १९४७ ड) १९६०

३) सहकारी साखर उद्योगाचा अभ्यास करणेसाठी सरकारने _____ समिती स्थापन केली होती.
अ) खुस्त्रो ब) गोरवाला क) कर्वे ड) महाजन

४) वैकुंठलाल मेहता राष्ट्रीय सहकार व्यवस्थापन संस्थेची स्थापना _____ साठी करण्यात आली.
अ) अर्थपुरवठा ब) प्रशिक्षण क) नियंत्रण ड) संघटन

५) महाराष्ट्र सहकारी संस्था कायदा _____ साली संमत करण्यात झाला.
अ) १९०४ ब) १९१२ क) १९६० ड) १९९०

६) _____ हा देश सहकारी चळवळीचे उगमस्थान म्हणून ओळखला जातो.
अ) इंग्लंड ब) भारत क) चीन ड) जपान

७) सहकारी संस्थेच्या नोंदणीसाठी किमान _____ सभासदांची आवश्यकता असते.
अ) ५ ब) १० क) १५ ड) २०

८) सहकारी संस्थेचा अध्यक्ष _____ मधून निवडला जातो.
अ) कामगार ब) व्यापारी क) संचालक ड) यापैकी सर्व

९) _____ साली आरे दूध संस्थेची स्थापना झाली.
अ) १९४७ ब) १९५१ क) १९६० ड) १९९१

१०) दुग्ध सहकारी संस्था _____ या देशात यशस्वी झाल्या आहेत.
अ) डेन्मार्क ब) जर्मनी क) इंग्लंड ड) चीन

२. टिपा लिहा :

अ) जागतिकीकरण व भारतातील सहकारी चळवळ. ५

ब) इंग्लंडमधील ग्राहक सहकारी संस्था. ५

३. थोडक्यात उत्तरे लिहा :

अ) महाराष्ट्रातील नागरी सहकारी बँकांच्या समस्या स्पष्ट करा. ५

ब) सहकारी प्रशिक्षणाची गरज स्पष्ट करा. ५

४. खालीलपैकी **कोणत्याही एका** प्रश्नाचे उत्तर लिहा : १०

अ) महाराष्ट्र सहकारी संस्था कायद्यातील प्रमुख तरतुदी स्पष्ट करा.

ब) जागतिकीकरण म्हणजे काय ? जागतिकीकरणाचा भारतातील सहकारी चळवळीवरील झालेला परिणाम स्पष्ट करा.

५. खालीलपैकी **कोणत्याही एका** प्रश्नाचे उत्तर लिहा : १०

अ) महाराष्ट्रातील दूध सहकारी संस्थांच्या समस्या व त्यावरील उपाय स्पष्ट करा.

ब) जर्मनीतील सहकारी पतपुरवठा चळवळीचा आढावा घ्या.

———————

SLR-V – 84

Seat No.	

B.Com. – III (Semester – VI) (Old) Examination, 2016
MODERN MANAGEMENT PRACTICES

Day and Date : Friday, 18-03-2016 Max. Marks : 50

Time : 10.30 a.m. to 12.30 p.m.

N.B. *: 1)* ***All*** *questions are* ***compulsory****.*
2) Figures to the ***right*** *indicate* ***full*** *marks.*

1. Choose the correct alternatives. **10**

1) Fourteen points of total quality management are given by
   a) Dr. W. Edwards Deming b) Dr. F. W. Taylor
   c) Peter Drucker d) Joseph Juran

2) Six sigma is _____ concept.
   a) Statistical b) Managerial
   c) Technical d) None of these

3) _____ is an important element of total quality management.
   a) Change b) Facts
   c) Communication d) Opportunities

4) International organisation for standardisation is established in
   a) 1947 b) 1990
   c) 2005 d) 1984

5) _____ is an example of natural disaster.
   a) Earthquake b) Bomb blast
   c) Industrial accident d) None of these

6) _____ is a characteristic of event.
   a) Perishability b) Intangibility
   c) Uniqueness d) All of these

7) Ringi system is used in _____ process in Japanese management.
   a) Planning b) Production
   c) Decision making d) Organising

8) _____ is the main feature in Japanese management practice.
   a) Full time employment b) Life time employment
   c) Part time employment d) None of these

9) The term 'Ethics' is derived from
   a) Ethicus b) Ethos
   c) Ethicos d) None of these

10) Principles of corporate governance declared in India at first in
   a) 1998 b) 1987
   c) 1898 d) 1999

2. Write short notes :
   a) Natural disasters. **5**
   b) Steps in implementating six sigma. **5**

3. Write short answer :
   a) Explain the various types of events. **5**
   b) Explain the factors influencing the individual ethics. **5**

4. a) What is Total Quality Management ? Explain the elements of Total Quality Management. **10**

   OR

   b) Explain the important practices of Japanese management. **10**

5. Explain the various models of corporate governance. **10**

   OR

   Define 'Disaster'. Explain the steps in prevention of disaster.

मराठी रूपांतर

सूचना : *१) **सर्व** प्रश्न **आवश्यक** आहेत.*
*२) **उजवीकडील** अंक **पूर्ण** गुण दर्शवितात.*

१. योग्य पर्याय निवडा. **१०**

१) संपूर्ण गुणवत्ता व्यवस्थापना बाबतचे १४ मुद्दे ———— यांनी मांडले.

अ) डॉ. डब्ल्यु. एडवर्ड डेमिंग ब) डॉ. एफ्. डब्ल्यु टेलर

क) पिटर् ड्रकर् ड) जोसेफ जुरॅन

२) सिक्स सिग्मा ही ———— संकल्पना आहे.

अ) सांख्यकिय ब) व्यवस्थापकीय

क) तांत्रीक ड) यापैकी नाही

३) ———— हा संपूर्ण गुणवत्ता व्यवस्थापनामध्ये महत्वाचा घटक आहे.

अ) बदल ब) वस्तूस्थिती

क) संदेशवहन ड) संधी

४) आंतरराष्ट्रीय मानक संघटनेची स्थापना ———— मध्ये झाली.

अ) १९४७ ब) १९९०

क) २००५ ड) १९८४

५) ———— हे नैसर्गिक आपत्तीचे उदाहरण आहे.

अ) भूकंप ब) बॉम्ब स्फोट

क) औद्योगिक अपघात ड) यापैकी नाही

६) ————हे समारंभाचे वैशिष्ट्य आहे.

अ) नाशवंतपणा ब) अभौतिकता

क) असामान्यत्व ड) वरील सर्व

७) जपानी व्यवस्थापना मध्ये ———— प्रक्रियेत रिंगी पद्धती वापरली जाते.

अ) नियोजन ब) उत्पादन

क) निर्णय घेणे ड) संघटन

८) जपानी व्यवस्थापन पद्धतीमध्ये ———— हे मुख्य वैशिष्ट्ये आहे.

अ) पूर्ण वेळ रोजगार ब) आजीवन रोजगार

क) अर्ध वेळ रोजगार ड) यापैकी नाही

९) नितीमत्ता हा शब्द ———— या शब्दापासून घेण्यात आला आहे.

अ) इथिकस ब) इथोस

क) इथिकोस ड) यापैकी नाही

१०) कंपनीसाठी शासनव्यवस्था तत्वे भारतामध्ये प्रथम ———— साली जाहीर केली.

अ) १९९८ ब) १९८७

क) १८९८ ड) १९९९

२. टीपा लिहा.

अ) नैसर्गिक आपत्ती ५

ब) सिक्स सिग्मा अंमल बजावणीमधील टप्पे/कार्यपद्धती मधील टप्पे. ५

३. थोडक्यात उत्तर लिहा :

अ) समारंभाचे विभिन्न प्रकार स्पष्ट करा. ५

ब) वैयक्तिक नितीमत्तेवर प्रभाव टाकणारे घटक सांगा. ५

४. अ) संपूर्ण गुणवत्ता व्यवस्थापन म्हणजे काय ? संपूर्ण गुणवत्ता व्यवस्थापनाची मूलतत्वे स्पष्ट करा. १०

किंवा

ब) जपानी व्यवस्थापनाच्या महत्वाच्या व्यवहार पद्धती स्पष्ट करा.

५. अ) कंपनी प्रशासन व्यवस्थेची विभिन्न प्रतिमाने स्पष्ट करा. १०

किंवा

ब) 'आपत्ती' ची व्याख्या द्या. आपत्ती प्रतिबंधात्मक उपाययोजनांचे टप्पे स्पष्ट करा.

———————

SLR-V – 86

Seat No.	

B.Com. – III (Semester – VI) (Old) Examination, 2016
ADVANCED ACCOUNTANCY (Paper – I)

Day and Date : Saturday, 19-3-2016 Max. Marks : 50

Time : 10.30 a.m. to 12.30 p.m.

Instructions *: 1) Attempt* ***all*** *questions.*
2) ***All*** *questions carry* ***equal*** *marks.*

1. Choose correct alternative : **10**

1) Under _____ method the purchase consideration is required to be calculated on the basis of intrinsic value of share.
a) Lump-sum b) Net assets c) Net payment d) Share exchange

2) In the _____ a purchaser is not required to pay the price in lump-sum but pay in convenient instalments.
a) Cash sales b) Credit sales c) Hire purchase d) None of these

3) Buying merchandise for cash would
a) Increase in the current ratio b) Decrease in the current ratio
c) Have no effect on current ratio d) None of these

4) Incase of Instalment system interest to be received by the seller is credited to
a) Interest suspense account b) Interest account
c) Sales account d) Asset account

5) One liquidation and no formation of new company takes place incase of
a) Amalgamation b) Absorption
c) External Reconstruction d) Liquidation

6) Decision making is the primary function of
a) Management accountant b) Top management
c) Middle management d) Lower management

7) Accumulated losses in the vendor company should be transferred to
a) Equity shareholders account b) Realisation account
c) New company account d) Cash account

P.T.O.

8) For the purpose of ratio analysis, the term operating profit means
   a) Gross sales less cost of goods sold
   b) Net profit after interest and taxes
   c) Net profit before interest and taxes
   d) All of the above

9) Turnover ratio helps management in
   a) Managing resources
   b) Managing debt
   c) Evaluating performance
   d) None of the above

10) Depreciation is charged by the purchaser on
   a) Hire purchase price
   b) Cash price
   c) Yearly Instalment
   d) None of the above

2. Write short notes on : **10**

   A) Difference between Financial Accounting and Management Accounting.

   B) Purchase consideration.

3. A) Mr. Lakhan purchased a truck from the Leyland Ltd. on hire-purchase agreement for Rs. 1,60,000 on 1st January 2008. He paid Rs. 40,000 down and there after Rs. 40,000 per year for three years. The cashdown price of the truck was Rs. 1,40,000. The Leyland Co. Ltd. charged interest at 10% per annum. The hire purchaser charged depreciation on the truck at 20% per annum on reducing balance system.

   Pass journal entries for the first year in the books of Mr. Lakhan. **5**

   B) Following are the ratios relating to the activities of Bharat Traders Ltd.

   Debtors velocity 3 months

   Gross profit ratio 25%

   Gross profit for the year amounts to Rs. 4,00,000 Bills receivable amounts to Rs. 25,000.

   Find out the following figures

   i) Sales

   ii) Sundry Debtors. **5**

4. A) The Ram Krishna Company Ltd. was formed to acquire the running business of Ram Co. Ltd. and Krishna Co. Ltd. as from 1st January 2009. The Balance Sheets of the two companies on that date were as follows :

Balance Sheet

Liability	**Ram. Co. Rs .**	**Krishna Co. Rs.**	**Assets**	**Ram Co. Rs.**	**Krishna Co. Rs.**
Share capital			Plant and		
shares of Rs. 10 each	8,00,000	4,00,000	machinery	1,00,000	50,000
Dividend equalisation			Stock	3,00,000	1,80,000
fund	40,000	–	Debtors	1,40,000	50,000
Profit and loss A/c	80,000	80,000	Land and		
Accident compensation			Building	4,00,000	2,00,000
fund	–	20,000	Cash and Bank	1,60,000	1,20,000
Creditors	1,80,000	1,00,000			
	11,00,000	**6,00,000**		**11,00,000**	**6,00,000**

All the assets and liabilities of both the companies were takenover at book value by the Ram-Krishna Co. Ltd.

Purchase consideration was paid partly in cash Rs. 1,00,000 to Ram Co. Ltd. and Rs. 1,00,000 to Krishna Co. Ltd. and the balance in equity shares of Rs. 10 each as fully paid.

Give the journal entries in the books of Krishna Co. Ltd. and show the opening Balance Sheet in the books of Ram-Krishna Co. Ltd. **10**

OR

B) The shareholders and creditors of Small Co. Ltd. decided to reconstruct the company on account of its heavy losses. The financial position of the company as on 31st December 2014 was as under.

Liabilities	**Rs.**	**Assets**	**Rs.**
Share capital		Land and Buildings	2,00,000
6000 equity shares		Plant and machinery	1,00,000
of Rs. 100 each	6,00,000	Stock in trade	72,000
Sundry creditors	52,000	Furniture	35,000
Bank loan	20,000	Sundry Debtors	97,000
		Cash at Bank	28,000
		Profit and loss Account	1,40,000
	6,72,000		**6,72,000**

The scheme of reconstruction includes the following terms :

a) The new company called Big Ltd. was to be formed with a capital of Rs. 10,00,000 divided into 10,000 shares of Rs. 100 each.

b) The new company will takeover only the assets of the old company.

c) The new company will issue 8000 shares of Rs. 100 each credited at Rs. 50 paid up and pay Rs. 75,000 in cash.

d) Cost of liquidation amounted to Rs. 3000 to be paid by the old company.

e) The new company decided to write off Profit and Loss A/c completely and plant and machinery by Rs. 10,000 and land and building as required.

f) The new company made a call of Rs. 25 per share on the partly paid shares and it was received in full.

You are required to prepare necessary ledger accounts in the books of Small Co. Ltd. and journal entries in the books of Big Co. Ltd. **10**

5. A) Mr. Anand purchased a machine on 1st January 2002 on hire purchase system. The cash price of the machine was Rs. 80,000. He paid Rs. 20,000 on signing of an agreement and balance in annual instalments of Rs. 20,000 together with interest at 12% p.a. on balance outstanding of cash price. Mr. Anand closes his books on 31st December every year by charging depreciation at 15% p.a.on reducing balance method.

You are required to prepare :

i) Machine A/c

ii) Interest A/c. **10**

OR

B) The following is the Balance Sheet of Z limited company on March 2010.

Liabilities	**Rs.**	**Assets**	**Rs.**
Share capital	2,00,000	Land and Buildings	1,40,000
Profit and loss account	30,000	Plant and Machinery	3,50,000
General Reserve	40,000	Stock in trade	2,00,000
12% Debentures	4,20,000	Sundry Debtors	1,00,000
Sundry creditors	1,00,000	Bills Receivable	10,000
Bills payable	50,000	Cash at bank	40,000
	8,40,000		**8,40,000**

Calculate :

i) Current ratio

ii) Quick ratio

iii) Inventory to working capital

iv) Debt to equity ratio

v) Proprietary ratio

vi) Capital gearing ratio

vii) Current assets to fixed assets. **10**

———

SLR-V – 87

Seat No.	

B.Com. Part – III (Semester – VI) Examination, 2016
Paper – I : ADVANCED COSTING (Old)

Day and Date : Saturday, 19-03-2016 Max. Marks : 50

Time : 10.30 a.m. to 12.30 p.m.

N.B. *: 1)* ***All*** *questions are* ***compulsory****.*
2) Figures to the ***right*** *indicates* ***full*** *marks.*
3) ***Use*** *of calculator is* ***allowed****.*

1. Select the most appropriate alternative from given alternatives. **10**

1) _____ is that labour which cannot be identified with the manufacture of the product.

a) Direct labour b) Indirect labour

c) Labour control d) None of the above

2) _____ is concerned with the recording of time of workers for the purpose of attendance.

a) Time-keeping b) Time-booking

c) Wages abstract d) None of the above

3) Differential Piece Rate System was introduced by

a) F. W. Taylor b) Rowan c) Halsey d) All of the above

4) Charging overheads to individual products or jobs is known as

a) Allocation b) Apportionment

c) Absorption d) All of the above

5) Under _____ method of remuneration, 'volume of work' and not 'time' is of prime importance.

a) Time Rate b) Piece Rate

c) Bonus System d) None of the above

6) Expenses which vary almost in direct proportion to the volume of production are known as

a) Variable overheads b) Fixed overheads

c) Semi-variable overheads d) All of the above

P.T.O.

7) Canteen Expenses are allocated on the basis of

a) Capital Values b) Horse Power

c) Sales d) Number of Employees

8) Lubricants, repairs and depreciation of factory plant are the examples of _____ overheads.

a) Office b) Factory

c) Administration d) All of the above

9) Rent and rates are allocated on the basis of

a) Capital Values b) Horse Power

c) Production d) Effective Space Occupied

10) The worker who are not on the list of regular employees are known as

a) Out-workers b) Regular workers

c) Casual-workers d) None of the above

2. Write short notes on :

a) Need for reconciliation. **5**

b) Methods of Remmunation of Labour. **5**

3. A) From the following information relating to a Machine, you are required to compute a Machine Hour Rate : **5**

Cost of machine	–	Rs. 44,000
Estimated scrap value	–	Rs. 4,000
Effective working life hours	–	10000
Repairs and maintenance for whole life of machine	–	Rs. 6,000
Hours worked in a month	–	200 hours

Power used by each machine 10 units per hour @ Rs. 3 per unit.

B) From the following information calculate the amount payable to a worker on Time Basis : **5**

Time Allowed 60 hours

Time Taken 40 hours.

His normal basic wages at Rs. 200 per day of 8 hours and Dearness Allowance at 50 % of wages.

4. From the following information, apportion the costs to the various departments by preparing Overhead Distribution Chart : **10**

The actual costs for May; are as follows :

Rent	Rs. 20,000
Repairs to Plant	Rs. 12,000
Depreciation to Plant	Rs. 9,000
Light Exps.	Rs. 2,000
Supervision Charges	Rs. 30,000
Power Exps.	Rs. 18,000

The following information is available in respect of 4 departments.

Departments →	O	P	Q	R
i) Area – Sq. ft.	1500	1100	900	500
ii) No. of Employees	40	30	20	10
iii) Value of Plant (in lakhs Rs.)	20	15	10	5

OR

From the following information :

Prepare Overhead Distribution Summary Chart : **10**

	Departments		
	A	B	C
1) No. of Employees	40	40	20
2) No. of Light Points	10	16	04
3) Electricity KWh	16	12	08
4) Area Sq. ft.	10,000	6,000	4,000
5) Asset value Rs.	2,40,000	1,60,000	2,00,000

The Expenses for the month June were :

i) Motive Power	Rs. 21,600
ii) Light Exps.	Rs. 12,000
iii) Repairs to plant	Rs. 12,000
iv) Canteen Exps.	Rs. 60,000
v) Depreciation of plant	Rs. 60,000
vi) Rent	Rs. 10,000

5. The cost Books of XYZ Co. showed a net profit of Rs. 72,400, however the financial accounts showed a profit of Rs. 33, 920 for 31st March 2012. A scrutiny of the Figures from both the sets of accounts reveled the following facts : **10**

	Rs.
1) Administration overheads recovered in excess	1,700
2) Works overheads under recovered in cost	3,120
3) Depreciation charged in Financial A/c	11,200
4) Depreciation recovered in Cost Accounts	12,500
5) Income Tax provided for in Financial A/c	40,300
6) Bank Interest in Financial Books	750
7) Interest on Investment in Financial Books	8,000
8) Loss due to depreciation in stock values (charged in Financial A/c)	6,750

Prepare a Reconciliation Statement.

OR

From the following information. Calculate the earnings of worker under : **10**

a) Time Rate System.

b) Piece Rate System.

c) Halsey Bonus Plan.

d) Rowan Bonus Plan.

Information given :

a) Wages at the rate of Rs. 50 per hour.

b) D. A. 50 % of wages.

c) H. R. A. 10 % of wages.

d) Standard Hours – 80.

e) Actual Hours Worked – 50.

———————

SLR-V – 91

Seat No.	

B.Com. – III (Semester – VI) (Old) Examination, 2016
ADVANCED BANKING (Paper – II)
Banks and Financial Institutions

Day and Date : Monday, 21-3-2016 Max. Marks : 50
Time : 10.30 a.m. to 12.30 p.m.

Instructions : *1)* ***All*** *questions are* ***compulsory****.*
2) Figures to the ***right*** *indicate* ***full*** *marks.*

Objective type questions.

1. Answer the following questions by choosing correct alternative given below. **10**

1) IBRD or World Bank is an _____ Bank.
   a) American Development b) International Development
   c) London Development d) None of these

2) Industrial Finance Corporation of India is converted into company in the year
   a) 1990 b) 1993 c) 1994 d) 1995

3) ICICI is established in the year
   a) 1955 b) 1945 c) 1965 d) 1964

4) State Financial Corporation Act is passed by _____ Government in the year 1951.
   a) State b) Local c) Central d) None of these

5) Universal Banking System in India is recommended by the _____ Committee.
   a) S.H. Khan b) V.H. Khan
   c) S.D. Mehata d) A.P. Sharma

6) IDBI is established in the year
   a) 1964 b) 1864 c) 1974 d) 1954

7) _____ is the first development bank in India.
   a) IFCI b) ICICI c) IDBI d) R.B.I.

8) Off-shore banking is first started in
   a) London b) Chicago c) Tokiyo d) Delhi

9) The important delivary channel of E-Banking is
   a) Home Banking b) Internet Banking
   c) Tele Banking d) Mobile Banking

10) The First Banking Act in America is passed in
   a) 1940 b) 1933 c) 1945 d) 1930

2. Write short notes **:** **10**
   a) Multi-National Banking.
   b) Functions of SFCs.

3. Write short notes **:** **10**
   a) Characteristics of Commercial Banks in England.
   b) Advantages of E-Banking.

4. Answer **any one** : **10**
   a) Explain the organization and functions of Federal Deposit Insurance Corporation.
   b) Explain the functions of Development Banks in India.

5. Answer **any one** : **10**
   a) Explain the organisation and functions of ICICI.
   b) Explain the nature and functions of Bank of England.

मराठी रूपांतर

सूचना : *१)* ***सर्व*** *प्रश्न* ***आवश्यक*** *आहेत.*
२) ***उजवीकडील*** *अंक त्या प्रश्नाचे पूर्ण गुण दर्शवितात.*

वस्तुनिष्ठ प्रश्न.

१. योग्य पर्यायांची निवड करून खालील प्रश्नांची उत्तरे द्या. **१०**

१) आय. बी. आर. डी. किंवा जागतिक ही _____ बँक आहे.
   अ) अमेरिकन विकास ब) आंतरराष्ट्रीय विकास
   क) लंडन विकास ड) यापैकी नाही

२) भारतीय औद्योगिक वित्तमहामंडळाची स्थापना सन् _____ मध्ये झाली आहे.

अ) १९९० ब) १९९३ क) १९९४ ड) १९९५

३) ICICI ची स्थापना सन् _____ मध्ये झाली आहे.

अ) १९५५ ब) १९४५ क) १९६५ ड) १९६४

४) राज्य वित्तीय महामंडळ कायदा सन् १९५१ मध्ये _____ ने संमन केला.

अ) राज्य सरकार ब) स्थानिक सरकार

क) केंद्र सरकार ड) यापैकी नाही

५) युनिव्हर्सल बँकिंग पद्धतीची शिफारस _____ कमिटीने (समितीने) केली आहे.

अ) एस. एच. खान ब) व्ही. एच. खान

क) एस. डी. मेहता ड) ए. पी. शर्मा

६) भारतीय औद्योगिक विकास बँकेची स्थापना सन् _____ मध्ये झाली आहे.

अ) १९६४ ब) १८६४ क) १९७४ ड) १९५४

७) _____ ही भारतातील पहिली विकास बँक आहे.

अ) आय. एफ. सी. आय. ब) आय. सी. आय. सी. आय.

क) आय. डी. बी. आय. ड) आर. बी. आय.

८) ऑफ-श्योर बँकिंग पद्धती प्रथम _____ मध्ये सुरू करण्यात आली.

अ) लंडन ब) शिकागो क) टोकियो ड) दिल्ली

९) _____ ही. ई. बँकिंगची महत्वाची प्रसारण वाहिनी आहे.

अ) होम बँकिंग ब) इंटरनेट बँकिंग

क) टेली बँकिंग ड) मोबाईल बँकिंग

१०) अमेरिकेतील पहिला बँकिंग कायदा सन् _____ मध्ये पास करण्यात आला.

अ) १९४० ब) १९३३ क) १९४५ ड) १९३०

२. टीपा लिहा : १०

अ) बहुराष्ट्रीय बँकिंग.

ब) राज्य वित्तीय महामंडळाची कार्ये.

३. टीपा लिहा : १०

अ) इंग्लंड मधील व्यापारी बँकांची वैशिष्ट्ये.

ब) ई–बंकिंगचे फायदे.

४. खालीलपैकी कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे उत्तर लिहा. १०

अ) संघ ठवी विमा महामंडलाचे संघटन व कार्ये स्पष्ट करा.

ब) भारतातील विकास बँकेची कार्ये स्पष्ट करा.

५. खालीलपैकी कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे उत्तर लिहा. १०

अ) ICICI चे संघटन व कार्ये स्पष्ट करा.

ब) बँक ऑफ इंग्लंडचे स्वरूप व कार्ये स्पष्ट करा.

SLR-V – 92

Seat No.	

B.Com. – III (Semester – VI) Examination, 2016
ADVANCED ACCOUNTANCY (Paper – II) (Old)
Income Tax

Day and Date : Monday, 21-3-2016 Max. Marks : 50
Time : 10.30 a.m. to 12.30 p.m.

***N.B.** : **All** questions are **compulsory**.*

1. Select the correct alternative : **10**
   1) Income from _____ is not an agricultural income.
      a) Agricultural store house
      b) Weeding
      c) Poultry and Dairy farming
      d) All the above
   2) _____ deduction is allowed for donations to Prime Ministers Relief Fund.
      a) 50%
      b) 60%
      c) 100%
      d) None of above
   3) The maximum amount of deduction U/S 80 DD for severe disability of a person is
      a) Rs. 40,000
      b) Rs. 50,000
      c) Rs. 60,000
      d) Rs. 1,00,000
   4) Refreshment provided by an employer to all employees during working hours in office premises is
      a) Exempt from tax
      b) Chargeable to tax
      c) Exempt from tax upto Rs. 50 per day
      d) None of the above

P.T.O.

5) Free hostel allowance for two children maximum Rs. _____ is exempt.
   a) Rs. 100
   b) Rs. 150
   c) Rs. 200
   d) Rs. 300
6) If an assessee uses his own house property as a branch office of his business, the annual value of such house property is chargeable to tax as
   a) Income from house property
   b) Income from profession
   c) Income from business
   d) All the above
7) Income from house property is determined on the basis of
   a) Annual value
   b) Muncipal value
   c) Tax-free value
   d) None of above
8) Depreciation is allowed of
   a) Tangible assets only
   b) Intangible assets only
   c) Tangible and intangible assets
   d) All the above
9) Out of payment of _____ tax is to be allowed for deduction from business income.
   a) Income tax
   b) Gift tax
   c) Wealth tax
   d) Sales tax
10) _____ means a person by whom any tax or any other sum of money is payable under the provisions of the Income Tax Act.
   a) Assessee
   b) Person
   c) Both
   d) None of above

2. Write short notes (**any two**) : **10**

   a) Assessment year

   b) Person

   c) Deduction U/S 80 D.

3. A) Raghunath has a house property situated in Delhi. From the following particulars compute income from house property for A. Y. 15-16. **5**

	Rs.
Muncipal valuation	90,000
Fair rent	1,10,000
Standard rent	1,00,000

The house property was let out w.e.f. 01-04-2014 for Rs. 8,000 P.M. It was vacated by the tenant on 30-09-2014. w.e.f. 01-12-2014, it was let-out to another tenant for Rs. 11,000 P.M. Thus it was vacant for 2 months.

Muncipal taxes paid 20% of muncipal valuation. Interest on loan taken for purchase of this house is Rs. 30,000.

B) Ratan owns a house property. From the following details compute the income from House-Property for the A.Y. 2015-2016. **5**

	Rs.
Muncipal value	2,00,000
Fair-Rent	2,52,000
Standard-Rent	2,40,000
Actual-Rent-Received	2,76,000
Muncipal taxes	20% of muncipal value
Muncipal taxes paid	50% of tax

Ratan borrowed Rs. 10,00,000 @ 12% p.a. for construction of house.

4. A) From the following profit and loss account of Shivram for the year ending 31-3-2015. Compute income from business. **10**

Particulars	**Rs.**	**Particulars**	**Rs.**
To Salaries	11,250	By Gross profit	60,150
To Advertising charges	1,500	By Int. on securities	4,500
To Interest on capital	1,500	By unit-trust dividend	2,250
To Interest on Bank loan	1,650		
To Legal expenses	750		
To Fire insurance premium	750		
To Sales tax	1,500		
To Income-tax provision	1,500		
To Postage and telegram	600		
To R.D.D.	3,000		
To General expenses	4,500		
To Depreciation	4,500		
To Net-profit	33,900		
	66,900		**66,900**

Additional information :

1) Actual bad-debts written off were Rs. 900/- against Reserve created.
2) Actual income-tax liability came to Rs. 2,500/-.
3) General expenses include Rs. 450/- being donation to a school.
4) Depreciation allowable Rs. 3,000/-.
5) Advertising charges include Rs. 750/- being cost of sign board.
6) Legal expenses were in connection with trade mark.

OR

B) Shri. Madhusudan is a Chartered Accountant and maintains his books on cash basis. From the summary of his cash book as given below, compute his income from profession and also total income for the A.Y. 15-16.

Receipt	**Rs.**	**Payments**	**Rs.**
To Opening balance	3,000	By Office salaries	4,840
To Audit fees	23,000	By Other expenses	2,500
To Examiners fees	1,200	By Membership and	
To Rent from property	3,600	certificate fees	150
To Interest of tax-free		By Drawings	9,000
Govt. securities	5,000	By L.I.C. premium	2,400
		By Income tax	1,200
		By Motor car expenses	2,400
		By Ground rent on property let-out	200
		By Fire insurance premium on property let-out	500
		By Bal. c/d	12,610
	35,800		**35,800**

Adjustments :

1) Office expenses include a sum of Rs. 200 paid for journals and books relating to profession.
2) Half of the motor-car expenses are in respect of his profession.
3) Allowable depreciation on motor car and furniture is Rs. 1,500.

5. A) Following are the particulars of income of Shri. Shinde, Asst. Manager in a mill at Jaipur, for the financial year 2014-15. Compute his income from salary for A.Y. 2015-16. **10**

   i) Basic salary Rs. 60,000 P.a.

   ii) Dearness allowance Rs. 3,000 P.M. of which Rs. 200 P.M. enters into retirement benefits.

   iii) Education allowance for two children at Rs. 200 P.M. per child.

   iv) Entertainment allowance Rs. 1,000 P.M.

   v) Travelling allowance for official duty Rs. 24,000 of which Rs. 20,000 are spent.

   vi) He is given as gift of cloth Rs. 1,000.

   vii) He resides in the bungalow of the company. Its rent is Rs. 2,000 P.M. A watchman and a cook is also provided at the bungalow; whose salary Rs. 400 P.M. each is paid by the mill.

   viii) He is provided with a motor car of 1600 CC engine capacity for his official and personal use. The running and maintenance costs are borne by the employer. A driver is also provided.

   ix) Employers contribution to R.P.F. is Rs. 8,000 and the interest credited to the fund at 13% rate, amounted to Rs. 16,900.

   x) Rent of house recovered from Shinde Rs. 4,080.

OR

B) Mr. Nitin is an employee in Hindustan Ltd. Co., at Hydrabad. He gives the following information for the A.Y. 2015-16.

   1) Basic salary Rs. 1,000 P.Month. (Ten thousand p.m.).

   2) Dearness allowance Rs. 8,000 p.m. (Rs. 2,000 enters into retirement benefits).

3) Education allowance for two children at Rs. 500 p.m. per child.

4) House rent allowance Rs. 1,600 per month, but he pays Rs. 3,000 per month as actual rent.

5) Entertainment allowance Rs. 1,000 per month (from 1-4-55).

6) Company provided a telephone for office and private work at his residence by meeting all the expenses amounting to Rs. 10,000 for the year.

7) The company has paid income-tax of Rs. 8,000 during the previous year.

8) Conveyance allowance of Rs. 10,000 per annum for visiting branches.

9) Payment made by company on his behalf wages of domestic servants – sweeper Rs. 1,800 and cook Rs. 3,600 per year.

10) Professional tax paid by Nitin Rs. 500 per month.

Compute his income from salary for the A.Y. 15-16.

SLR-V – 93

Seat No.	

B.Com. – III (Semester – VI) Examination, 2016
Paper – II : ADVANCED COSTING (Old)

Day and Date : Monday, 21-03-2016 Max. Marks : 50

Time : 10.30 a.m. to 12.30 p.m.

N.B. *: 1)* ***All*** *questions are* ***compulsory****.*
2) Figures to the ***right*** *indicate* ***full*** *marks.*
3) Use of calculator is ***allowed****.*

1. Choose correct alternatives : **10**

1) Which of the following is the cost control technique ?

A) Standard costing B) Historical costing

C) Contract costing D) Absorption costing

2) What will be the P/V ratio, when variable cost ratio is 79% to sales ?

A) 20 % B) 21 % C) 30 % D) 31 %

3) When fixed cost is Rs. 2,00,000 contribution per unit is Rs. 40, the BEP in units will be

A) 10000 B) 15000 C) 5000 D) 20000

4) Which of the following budget is a summary of an functional budget ?

A) Flexible B) Production

C) Fixed D) Master

5) The variance due difference between standard and actual composition of material mix is called _____ variance.

A) Material mix B) Material cost

C) Material price D) Material usage

6) If variance result increase in actual profit is a _____ variance.

A) Unfavorable B) Favorable C) Adverse D) No variance

7) Cash budget is prepared strictly on _____ basis not on accrual basis.

A) To be added B) Credit C) Actual D) Deductive

P.T.O.

8) Selling price per unit is Rs. 80 and variable cost per unit is Rs. 40 the contribution per unit is Rs.

A) 120 B) 80 C) 60 D) 40

9) The variance due to abnormal circumstances like strike, lockout, etc. is called _____variance.

A) Idle time B) Labour mix C) Material mix D) Labour cost

10) Additional cost of producing one additional unit is called _____cost.

A) Standard B) Marginal C) Historical D) Differential

2. Write short notes on : **10**

1) Types of budget.

2) Marginal costing.

3. A) Calculate margin of safety in each of the following alternatives : **5**

1) Breakeven sales 1600 units, Actual sales 2000 units.

2) Profit Rs. 24,000 P/V ratio 60 %.

B) Standard cost card of product shows the following : **5**

Material cost – 2 Kg. @ Rs. 2.50 per Kg.

Wages – 2 hrs. @ 50 paise per hour.

The actuals are as follows :

Production – 8000 units

Material consumed – 16,500 Kg @ Rs. 2.40 per Kg.

Wages paid 18000 hrs. @ 40 paise per hour.

Calculate :

1) Labour cost variance

2) Labour rate variance

3) Labour efficiency variance.

4. The standard cost of unit of a product shows the following costs of materials and labour

Materials – 4 pieces @ Rs. 5.00 per piece

Labour – 10 hours @ Rs. 1.50 per hour

5700 units of the product were manufactured during the month of March.

With the following materials and labour costs.

Material cost – 23000 pieces at Rs. 4.95 per piece

Labour – 56800 hours at Rs. 1.52 per hour. You are require to calculate.

1) Material cost variance.
2) Material usage variance.
3) Material price variance.
4) Labour rate variance.
5) Labour efficiency variance. **10**

OR

The following information is given by Tukaram Ltd.

Sales Rs. 80,000

Cost ($\frac{2}{3}^{rd}$ variable) Rs. 72,000

Calculate: **10**

1) P/V Ratio
2) Break Even Point
3) Margin of safety
4) Profit.

5. Prepare cash budget for three months ended 30th June 2013 based on following information **10**

Cash at Bank on 1st April 2013 Rs. 15,000

Salary and wages estimated monthly Rs. 10,000

Interest payable in May 2013 Rs. 5,000

Particulars	**March**	**April**	**May**	**June**
	Rs.	**Rs.**	**Rs.**	**Rs.**
Cash sales	1,20,000	1,40,000	1,52,000	1,21,000
Credit sales	1,00,000	80,000	1,40,000	1,20,000
Purchases	1,60,000	1,70,000	2,40,000	1,80,000
Other Expenses	18,000	22,000	32,000	21,000

Credit sales are connected 50 % in the month which sales are made and 50% in following month. Period of credit allowed by suppliers one month. Lag in payment of other expenses one month.

OR

Draw up a Flexible Budget for overhead expenses on the basis of the following data at 70 % and 90 % capacity and determine overhead rates at each level of activity. **10**

	80 % Capacity
	Rs.
Variable overhead –	
Indirect Labour	12,000
Stores including spares	4,000
Semi variable overheads – Power (30 % fixed)	20,000
Repairs and Maintenance (60 % Fixed)	2,000
Fixed overheads –	
Depreciation	11,000
Insurance	3,000
Salaries	10,000
Total	**62,000**

Estimated direct labour hours 124000.

———————

SLR-V – 95

Seat No.	

B.Com. – III (Semester – VI) (Old) Examination, 2016
INSURANCE (Paper – II)

Day and Date : Monday, 21-3-2016 Max. Marks : 50
Time : 10.30 a.m. to 12.30 p.m.

N.B. *: 1)* ***All*** *questions are* ***compulsory****.*
2) Figures to the ***right*** *indicate* ***full*** *marks.*

1. Choose correct alternatives from the given below : **10**

1) In the _____ after death of insurer the amount of contract is given to nominee.

A) Fire insurance B) Crop insurance
C) Marine insurance D) Life insurance

2) Insurance agent is ready to carry an insurance business in consideration of _____

A) Profit B) Commission C) Fees D) Salary

3) Life insurance agent should complete the training at least _____ hours.

A) 100 B) 200 C) 300 D) 400

4) First step in the procedure of taking life insurance policy is _____

A) Medical checkup B) Payment of insurance premium
C) To fill proposal form D) None of the above

5) The Insurance Regulatory and Development Authority Act was passed in the year _____

A) 1999 B) 1956 C) 1947 D) 1938

6) Loan under Life Insurance Policy should not be exceed _____

A) Paid up value B) Amount of premium
C) Surrender value D) Rs. 5,00,000

P.T.O.

7) According to Motor Vehicle Act, 1988 _____ insurance is compulsory.
   A) Group insurance B) House insurance
   C) Health insurance D) Third party

8) Life insurance is not contract of _____
   A) Indemnity B) Profit
   C) Income D) Expenditure

9) The insurance that an employer can take for the benefit of all his employees is called _____ insurance.
   A) Group B) Life
   C) Health D) Student

10) _____ means reimbursement of hospital expenses.
   A) Marine insurance B) Health insurance
   C) Group insurance D) Fire insurance

2. Write short notes on : **10**
   1) Functions of Life Insurance Agent.
   2) Group Insurance.

3. Write answer in brief : **10**
   1) State nature and cover in Health Insurance.
   2) Explain the merits and demerits of privatisation of insurance business.

4. Discuss procedure of settlement of Life Insurance claim after maturity of policy. **10**

   OR

   State the duties and functions of Insurance Regulatory and Development Authority.

5. Explain the procedure of taking Life Insurance policy. **10**

   OR

   State the code of conduct for Insurance Agent.

मराठी रूपांतर

सूचना : *१) **सर्व** प्रश्न **आवश्यक** आहेत.*
*२) **उजवीकडील** अंक **पूर्ण** गुण दर्शवितात.*

१. दिलेल्या पर्यायातून योग्य पर्यायाची निवड करा : **१०**

१) _____ विमेदार व्यक्तीस कराराची मुदत संपण्यापुर्वी मृत्यू आला तर कराराची रक्कम त्याच्या वारसास दिली जाते.

अ) अग्नि विम्यामध्ये ब) पीक विम्यामध्ये

क) सागरी विम्यामध्ये ड) आयुर्विम्यामध्ये

२) विमा प्रतिनिधी विमा व्यवसाय _____ च्या मोबदल्यात करण्याचे मान्य करतो.

अ) नफ्याच्या ब) दलाली क) फी ड) पगाराच्या

३) विमा प्रतिनिधीने कमीत कमी _____ तासाचे व्यवहारीक प्रशिक्षण पुर्ण केले पाहिजे.

अ) १०० ब) २०० क) ३०० ड) ४००

४) आयुर्विमा घेण्याच्या कार्यपद्धतीमध्ये _____ ही पहिली अवस्था होय.

अ) वैद्यकीय तपासणी ब) विमा हफ्ता देणे

क) प्रस्ताव अर्ज भरणे ड) वरीलपैकी नाही

५) विमा नियमन व विकास प्राधिकरण कायदा _____ साली आस्तित्त्वात आला.

अ) १९९९ ब) १९५६ क) १९४७ ड) १९३८

६) आयुर्विमा पत्राअंतर्गत कर्ज _____ पेक्षा जास्त असू शकत नाही.

अ) हफ्तामुक्त किंमत ब) विमा हफ्ता रक्कमे क) सोड किंमत ड) रू. ५,००,०००

७) मोटार वाहन विमा कायदा १९८८ नुसार _____ विमा आवश्यक आहे.

अ) समुह विमा ब) घराचा विमा क) आरोग्य विमा ड) तृतीय पक्ष

८) आयुर्विमा हा _____ करार नाही.

अ) नुकसान भरपाई ब) नफा क) उत्पन्न ड) खर्च

९) आपल्या कर्मचाऱ्यांच्या हितासाठी मालक जो विमा काढतात त्यास _____ विमा म्हणतात.

अ) समुह ब) आयुर्विमा क) आरोग्य ड) विद्यार्थी

१०) _____ म्हणजे इस्पितळात (Hospital) होणारा खर्च परत मिळवून देणारा विमा होय.

अ) सागरी विमा ब) आरोग्य विमा क) समुह विमा ड) अग्नि विमा

२. टीपा लिहा : १०

१) आयुर्विमा प्रतिनिधीची कार्ये.

२) समुह विमा.

३. थोडक्यात उत्तरे लिहा : १०

१) आरोग्य विम्याचे स्वरूप व त्यातील विमा संरक्षण सांगा.

२) विमा व्यवसायाच्या खाजगीकरणाचे गुण दोष स्पष्ट करा.

४. आयुर्विमा पत्राची मुदत संपल्यानंतर विमा रक्कम मिळविण्याची कार्यपद्धती सांगा. १०

किंवा

विमा नियमन व विकास प्राधिकरणाची कर्तव्ये व कार्ये सांगा.

५. आयुर्विमापत्र घेण्याची कार्यपद्धती स्पष्ट करा. १०

किंवा

विमाप्रतिनिधीची आचार संहिता सांगा.

_____

SLR-V – 97

Seat No.	

B.Com. III (Semester – VI) (New) Examination, 2016
BUSINESS REGULATORY FRAMEWORK

Day and Date : Tuesday, 15-3-2016 Max. Marks : 50
Time : 10.30 a.m. to 12.30 p.m.

N.B. *: 1)* ***All*** *questions are* ***compulsory****.*
2) Figures to the ***right*** *indicate* ***full*** *marks.*

1. Fill in the blanks with correct alternatives. **10**

1) The Jurisdiction of State Commission is _____
   A) Above Rs. 20 lakh
   B) Up to Rs. 1 Crore
   C) From Rs. 20 lakh to Rs. 1 Crore
   D) Above Rs. 5 lakh

2) Consumer Court must give its decision within the period of _____
   A) One month B) Three months
   C) One Year D) Thirty Day

3) Within _____ period statutory meeting of company must be taken.
   A) Within six months
   B) Not less than one month but before expiry of six months
   C) After expiry of six months
   D) Within one year

4) _____ members are required for Public Company.
   A) Minimum 2 maximum 7
   B) Minimum 7 maximum 50
   C) Minimum 7 maximum unlimited
   D) Minimum 50

5) Information Technology Act was passed in the year _____
   A) 2005 B) 2003 C) 2000 D) 2013

6) Last Appeal under Consumer Protection Act, 1986 is filed to _____
   A) National Commission
   B) National Consumer Protection Council
   C) Supreme Court
   D) High Court

7) Public Company must have minimum directors _____
   A) Two B) Five C) Three D) Seven

8) SEBI Act was passed in the year _____
   A) 1991 B) 1992 C) 1993 D) 1986

9) Head Office of SEBI is situated at _____
   A) Mumbai B) Delhi C) Kolkatta D) Chennai

10) _____ are given priority in payment of dividend.
   A) Shareholders B) Debenture holders
   C) Equity Shareholders D) Preference Shareholders

2. Write notes on **10**

   1) Restrictive Trade Practices.

   2) Articles of Association.

3. Write notes on **10**

   1) Cyber Crime

   2) Types of Capital.

4. Explain procedure before district Forum. **10**

   OR

   Explain various kinds of Companies.

5. Explain powers and functions of SEBI. **10**

   OR

   What is Memorandum of Association ? What are its contents ?

मराठी रूपांतर

सूचना : *१) **सर्व** प्रश्न **आवश्यक** आहेत.*
*२) **उजवीकडील** अंक **पूर्ण** गुण दर्शवितात.*

1. योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. **१०**

1) राज्य आयोगाचे अधिकार क्षेत्र _____ आहे.

A) रु . २० लाख पेक्षा जास्त B) रु १ कोटी पर्यंत

C) रु २० लाख ते रु १ कोटी D) रु ५ लाख पेक्षा जास्त

2) ग्राहक न्यायालयांनी _____ या कालावधीत निर्णय देणे आवश्यक आहे.

A) एक महिना B) तीन महिने C) एक वर्ष D) तीस दिवस

3) _____ या कालावधीत नियामक सभा घेणे आवश्यक असते.

A) सहा महिन्यामध्ये

B) एक महिन्यापेक्षा जास्त परंतु सहा महिने संपण्यापूर्वी

C) सहा महिन्यानंतर

D) एक वर्षाय्या आंत

4) सार्वजनिक कंपनीसाठी _____ सदस्य आवश्यक असतात.

A) किमान २ कमाल ७ B) किमान ७ कमाल ५०

C) किमान ७ कमाल अमर्याद D) किमान ५०

5) माहिती आणि तंत्रज्ञानाचा कायदा _____ साली संमत झाला.

A) २००५ B) २००३ C) २००० D) २०१३

6) ग्राहक संरक्षण कायदा १९८६ नुसार शेवटचे अपिल _____ येथे दाखल करावे लागते.

A) राष्ट्रीय आयोग

B) राष्ट्रीय ग्राहक संरक्षण परिषद

C) सर्वोच्च न्यायालय

D) उच्च न्यायालय

7) सार्वजनिक कंपनीमध्ये किमान _____ संचालक असतात.

A) दोन B) पाच C) तीन D) सात

8) सेबीचा कायदा _____ साली पारीत झाला.

A) १९९१ B) १९९२ C) १९९३ D) १९८६

9) सेबीचे मुख्य कार्यालय _____ येथे आहे.

A) मुंबई B) दिल्ली C) कलकत्ता D) चेन्नई

10) लाभांश वाटपामध्ये _____ यांना प्राधान्य दिले जाते.

A) भागधारक B) कर्जरोखेधारक

C) सामान्य भागधारक D) अग्रहक्क भागधारक

2. टिपा लिहा. १०

1) निर्बंध टाकलेल्या व्यापारी पद्धती.

2) नियमावली.

3. टिपा लिहा. १०

1) सायबर गुन्हेगारी.

2) भांडवलाचे प्रकार.

4. जिल्हा ग्राहक न्यायमंचाची कार्यपद्धती स्पष्ट करा. १०

किंवा

कंपन्यांचे विविध प्रकार स्पष्ट करा.

5. सेबीचे अधिकार व कार्ये स्पष्ट करा. १०

किंवा

घटनापत्रक म्हणजे काय ? त्यातील कलमे स्पष्ट करा.

_____

SLR-V – 98

Seat No.	

B.Com. – III (Semester – VI) Examination, 2016
BUSINESS ECONOMICS (New) (Paper – III)

Day and Date : Wednesday, 16-3-2016
Time : 10.30 a.m. to 12.30 p.m. Max. Marks : 50

***Instructions**: 1) **All** questions are **compulsory**.*
*2) Figures to the **right** indicate **full** marks.*

1. Choose the correct alternative : **10**

1) The twelfth five year plan covers the five year period
   a) 2012-17 b) 2006-11 c) 2006-12 d) 2004-9

2) The main failure of Indian planning is
   a) Depression b) Unemployment
   c) Unfavorable balance of payment d) Rising prices

3) _____ is considered to a factor which promotes Human Development.
   a) Poverty b) Unemployment c) Urbanisation d) Illiteracy

4) Human Development Index is based on
   a) Life b) Education
   c) Standard of living d) All of above

5) IMF was established in the year
   a) 1944 b) 1945 c) 1947 d) 1950

6) At present the number of members of IBRD is
   a) 109 b) 137 c) 184 d) 200

7) Basic concept of SAARC was put-forth by
   a) Indira Gandhi b) Rajiv Gandhi
   c) Manmohan Singh d) None of these

8) World Trade Organization (W.T.O.) was established in the year
   a) 1985 b) 1991 c) 1995 d) 1996

9) _____ was the first Chairman of planning commission in India.
   a) Pandit Nehru b) Sayyad Hamid
   c) Dr. Ahluwalia d) Mahatma Gandhi

10) _____ country is not included in the SAARC.
   a) India b) Pakistan c) Sri Lanka d) Japan

2. Write short notes on : **10**
   a) Human Poverty Index.
   b) What is the impact of W.T.O.s in Indian economy ?

3. Write short answers on : **10**
   a) Explain the objectives of IBRD.
   b) Explain the importance of foreign capital.

4. Answer **any one** : **10**
   a) Discuss the objective of Indian planning.
   OR
   b) Explain the role of Human Resource in Economic Development.

5. Answer **any one** : **10**
   a) Discuss the details achievement and failures of XI five year plan.
   OR
   b) Discuss the objectives and performance of IMF.

मराठी रूपांतर

सूचना : *१) **सर्व** प्रश्न **आवश्यक** आहेत.*
*२) **उजवीकडील** अंक **पूर्ण** गुण दर्शवितात.*

१. योग्य पर्याय निवडा : **१०**

१) बाराव्या पंचवार्षिक योजनेचा कालावधी म्हणजे
   अ) 2012-17 ब) 2006-11 क) 2006-12 ड) 2004-9

२) भारतीय नियोजनाला प्रामुख्याने झालेले अपयश म्हणजे
   अ) मंदी ब) बेकारी
   क) प्रतिकूल व्यापारतोल ड) वाढत्या किंमती

३) मानवी विकासाच्या दर्जामध्ये _____ मुळे वाढ होते.

अ) दारिद्र्य ब) बेकारी क) शहरीकरण ड) निरक्षरता

४) मानवी विकास निर्देशांक _____ आधारीत आहे.

अ) आयुर्मान ब) शिक्षण

क) राहणीमानाचा दर्जा ड) वरील सर्व

५) आंतरराष्ट्रीय नाणेनिधीची स्थापना _____ वर्षी झाली.

अ) 1944 ब) 1945 क) 1947 ड) 1950

६) जागतिक बँकेची सध्या सभासद संख्या _____ आहे.

अ) 109 ब) 137 क) 184 ड) 200

७) सार्क संघटनेची मूळ कल्पना _____ यांनी मांडली.

अ) इंदिरा गाँधी ब) राजीव गाँधी क) मनमोहन सिंग ड) यापैकी नाही

८) जागतिक व्यापार संघटनेची स्थापना (WTO) _____ वर्षी झाली.

अ) 1985 ब) 1991 क) 1995 ड) 1996

९) भारतीय नियोजन मंडळाचे पहिले अध्यक्ष _____ होते.

अ) पंडित नेहरु ब) सय्यद हमीद क) डॉ. अहलुवालीया ड) महात्मा गाँधी

१०) _____ देशाचा सार्कमध्ये समावेश नाही.

अ) भारत ब) पाकिस्तान क) श्रीलंका ड) जपान

२. टीपा लिहा. १०

अ) मानवी दारिद्र्य निर्देशांक.

ब) WTO जागतिक व्यापार संघटनेचा भारतीय अर्थव्यवस्थेवर कसा प्रभाव झाला ते स्पष्ट करा.

३. थोडक्यात उत्तरे द्या. १०

अ) जागतिक बँकेची (IBRD) उद्दिष्टये स्पष्ट करा.

ब) परकीय भांडवलाचे महत्व सांगा.

४. कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे उत्तर लिहा. **१०**

अ) भारतीय नियोजनाच्या उद्दिष्टांची चर्चा करा.

किंवा

ब) मानव संसाधनाची आर्थिक विकासातील भूमिका स्पष्ट करा.

५. कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे उत्तर लिहा. **१०**

अ) अकराव्या पंचवार्षिक योजनेच्या यश अपयशाची चर्चा करा.

किंवा

ब) अंतरराष्ट्रीय नाणेनिधीच्या उद्दिष्टांची व कामगिरीची चर्चा करा.

———————

SLR-V – 99

Seat No.	

B.Com. – III (Semester – VI) (New) Examination, 2016
CO-OPERATIVE DEVELOPMENT

Day and Date : Thursday, 17-3-2016 Max. Marks : 50
Time : 10.30 a.m. to 12.30 p.m.

N.B. *: 1)* ***All*** *questions are* ***compulsory****.*
2) Figures to the ***right*** *indicate* ***full*** *marks.*

1. Choose the correct alternative : **10**

1) NABARD is working at _____ level.
A) National B) State
C) District D) Village

2) In Maharashtra Registration of Co-operative Institutions are made under _____ Act of Maharashtra Co-operatives.
A) 1904 B) 1919 C) 1960 D) 1991

3) _____ was the first President of National Co-operative Union of India.
A) Lallubhai Samaladas B) H. L. Kazi
C) B. N. Mehta D) D. G. Gadgil

4) National Co-operative Development Corporation of India is total members are
A) 7 B) 15 C) 41 D) 51

5) Raiffesien society was started in _____ country.
A) England B) Germany C) Denmark D) Israel

6) _____ country the Dairy Co-operative Movement was succeeded.
A) England B) Germany
C) Denmark D) Israel

P.T.O.

7) Globalization policy was accepted India in _____ year.
   A) 1961 B) 1971
   C) 1981 D) 1991

8) In _____ the First Co-operative Act was passed in India.
   A) 1844 B) 1891
   C) 1904 D) 1991

9) Vaikunthlal Mehta National Co-operative Administration Institute is at
   A) Pune B) Mumbai
   C) Delhi D) Gujarath

10) England is famous for _____ Co-operative Movement.
   A) Agricultural B) Labour
   C) Credit D) Consumer

2. Write short answers :
   A) Dairy Co-operative Movement in Denmark. **5**
   B) Kinds of Co-operative Institute. **5**

3. Write short notes :
   A) Co-operative Education. **5**
   B) Kibbutzim. **5**

4. Answer **any one** of the following : **10**
   A) Explain the role of NABARD in the Development of Co-operative Movement.
   B) Explain the impact of globalization on Co-operative Movement in India.

5. Answer **any one** of the following : **10**
   A) Discuss on the Consumer's Co-operative movement in England.
   B) Discuss on the role of Co-operative Development Corporation.

मराठी रूपांतर

सूचना : *१) **सर्व** प्रश्न **आवश्यक** आहेत.*

*२) **उजवीकडील** अंक **पूर्ण गुण** दर्शवितात.*

१. योग्य पर्याय निवडा : **१०**

१) नाबार्ड ही _____ पातळीवर कार्य करते.

अ) राष्ट्रीय ब) राज्य क) जिल्हा ड) ग्रामीण

२) महाराष्ट्रात सहकारी संस्थांची नोंदणी _____ महाराष्ट्र सहकारी कायद्यानुसार केल्या जातात.

अ) १९०४ ब) १९१९

क) १९६० ड) १९९१

३) राष्ट्रीय सहकारी संघाचे भारतातील _____ हे पहिले अध्यक्ष होते.

अ) लहलुभाई सामलदास ब) एच् . एल्. काझी

क) बी. एन्. मेहता ड) डी. जी. गाडगीळ

४) सहकारी विकास महामंडळाचे एकूण _____ सदस्य असतात.

अ) ७ ब) १५

क) ४१ ड) ५१

५) रायफेझन सोसायटी _____ या देशात सुरू झाली.

अ) इंग्लड ब) जर्मनी

क) डेन्मार्क ड) इस्त्राईल

६) _____ देशात सहकारी दुग्ध चळवळ यशस्वी झालेली आहे.

अ) इंग्लड ब) जर्मनी

क) डेन्मार्क ड) इस्त्राईल

७) जागतिकीकरणाचे धोरण भारताने _____ या वर्षी स्विकारले.

अ) १९६१ ब) १९७१ क) १९८१ ड) १९९१

८) _____ मध्ये भारतात पहिला सहकारी कायदा समंत करण्यात आला.

अ) १८४४ ब) १८९१ क) १९०४ ड) १९९१

९) वैकुंठलाल मेहता राष्ट्रीय सहकारी व्यवस्थापन संस्था _____ येथे आहे.

अ) पुणे ब) मुंबई क) दिल्ली ड) गुजरात

१०) इंग्लड हा देश _____ सहकारी चळवळीसाठी प्रसिद्ध आहे.

अ) शेती ब) कामगार क) पतपुरवठा ड) ग्राहक

२. थोडक्यात उत्तरे लिहा :

अ) डेन्मार्क मधील दुग्ध सहकारी चळवळ. ५

ब) सहकारी संस्थाचे प्रकार. ५

३. टीपा लिहा :

अ) सहकार शिक्षण. ५

ब) किबुत्झ ५

४. खालीलपैकी कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे उत्तर लिहा : १०

अ) सहकारी चळवळीच्या विकासातील नाबार्डची भूमिका स्पष्ट करा.

ब) भारतातील सहकारी चळवळीवरील जागतिकीकरणाचे परिणाम स्पष्ट करा.

५. खालीलपैकी कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे उत्तर लिहा : १०

अ) इंग्लडमधील ग्राहक सहकारी चळवळीची चर्चा करा.

ब) राष्ट्रीय सहकारी विकास महामंडळाच्या भूमिका चर्चा करा.

_____

SLR-V – 100

Seat No.	

B.Com. – III (Semester – VI) Examination, 2016
MODERN MANAGEMENT PRACTICES (New)

Day and Date : Friday, 18-03-2016 Max. Marks : 50

Time : 10.30 a.m. to 12.30 p.m.

Instructions *: 1)* ***All*** *questions are* ***compulsory****.*
2) Figures to the ***right*** *indicate* ***full*** *marks of questions.*

1. Choose the correct alternative from the given alternatives : **10**

1) Problem of security is limitation of _____ process.
   a) Six Sigma b) Kai-Zen
   c) Poka-Yoke d) B.P.O.

2) Errors in work, increasing absenteeism and disobey of orders of senior are the _____ symptoms of stress.
   a) Physical
   b) Psychological
   c) Behavioural
   d) None of the above

3) _____ is the directive principle of philosophy of 5-S system (Five-S system).
   a) Just in time b) Cost reduction
   c) Co-operation d) None of the above

4) Continuous improvement is the philosophy of
   a) Poka-Yoke b) Six Sigma
   c) Kai-Zen d) B.P.O.

5) _____ events are considered as business events.
   a) Production b) Marketing
   c) Financial d) All of the above

6) War, Bomb blast and roits are the examples of _____ disaster.
   a) Natural b) Man-made
   c) Traditional d) None of the above

P.T.O.

7) Deciding objectives, guest person and budget of the events are the _____ activities.
   a) Pre event
   b) During event
   c) Post event
   d) None of the above

8) Six sigma is a _____ concept.
   a) Psychological
   b) Physical
   c) Behavioural
   d) Statistical

9) The concept of zero defect programme is given first time by
   a) Philip Crosby
   b) Serino Sanjo
   c) Ositio Thong
   d) None of the above

10) Ask small questions, small thoughts and taking small actions are the micro level techniques of
   a) Six Sigma
   b) Poka-Yoke
   c) Kai-Zen
   d) 5-S system

2. Write short notes : **10**
   a) Characteristics of events.
   b) Advantages of Kai-Zen.

3. Write short answers : **10**
   a) Explain the causes of stress.
   b) Explain the types of disaster.

4. Define the concept of 'business process outsourcing'. Explain the benefits and limitation of business process outsourcing. **10**

   OR

   Define the term 'six sigma'. Explain the steps in implementing six sigma process.

5. Define 5-S system (Five-S). Explain the micro level techniques of 5-S (Five-S) system. **10**

   OR

   Explain the importance of ISO quality standard.

मराठी रूपांतर

सूचना : *1)* ***सर्व*** *प्रश्न* ***आवश्यक*** *आहेत.*

2) ***उजवीकडील*** *अंक प्रश्नाचे* ***पूर्ण*** *गुण दर्शवितात.*

1. खाली दिलेल्या पर्यायातून योग्य पर्यायाची निवड करा. **10**

1) सुरक्षासमस्या ही _____ या प्रक्रियेची मर्यादा आहे.

अ) सिक्स सिग्मा ब) काय–झेन

क) पोका–योक ड) बी.पी.ओ.

2) कामातील चुका, वाढ़ती गैरहजेरी आणि वरीष्ठाच्या आदेशाचा अनादर ही तणावाची लक्षणे आहेत.

अ) शारिरिक ब) मानसिक

क) वर्तणुकिय ड) वरीलपैकी नाही

3) _____ हे फाईव्ह–एस कार्यपद्धतीच्या तत्वज्ञानाचे मार्गदर्शक तत्व आहे.

अ) वेळेवर कृती करणे ब) खर्च कपात

क) सहकार्य ड) वरीलपैकी नाही

4) सातत्यपुर्ण सुधारणा हे _____ चे तत्वज्ञान आहे.

अ) पोका–योक ब) सिक्स सिग्मा

क) काय–झेन ड) बी.पी.ओ.

5) _____ या समारंभाना व्यावसायिक समारंभ म्हणुन विचारात घेतले जाते.

अ) उत्पादन विषयक ब) विपणन विषयक

क) वित्त (आर्थिक) विषयक ड) वरील सर्व

6) युद्ध, बॉम्बस्पोट आणि दंगली हे _____ आपत्तीची उदाहरणे आहेत.

अ) नैसर्गिक ब) मानवनिर्मित

क) पारंपारीक ड) वरीलपैकी नाही

7) समारंभाची उद्दिष्ठ्ये, प्रमुख पाहणे आणि अदांजपत्रक निश्चित करणे ही _____ करावयाची कार्ये आहेत.

अ) समारंभ पुर्वी ब) समारंभ चालू असताना

क) समारंभ संपल्यानंतर ड) वरीलपैकी नाही

8) सिक्स सिग्मा ही _____ संकल्पना आहे.

अ) मानसिक ब) शारिरिक

क) वर्तणुकिय ड) सांख्यिकिय

9) शुन्य दोष कार्यक्रम ही संकल्पना _____ यांनी सर्व प्रथम मांडली.

अ) फिलिप क्रासबी ब) सेरिनो सांजो

क) ओशिटीयो थाँग ड) वरीलपैकी नाही

10) लहान प्रश्न विचारणे, लहान विचार आणि लहान कृती करणे ही _____ च्या सुक्ष्म पातळीवरील तंत्रे आहेत.

अ) सिक्स सिग्मा ब) पोका-योक

क) काय-झेन ड) फाईव्ह-एस कार्य पद्धती

2. थोडक्यात टीपा लिहा : **10**

अ) समारंभाची वैशिष्ट्ये.

ब) काय-झेन चे फायदे.

3. थोडक्यात उत्तरे लिहा : **10**

अ) तणावाची कारणे स्पष्ट करा.

ब) आपत्तीचे प्रकार स्पष्ट करा.

4. 'बाह्यस्त्रोत व्यवसाय प्रक्रिया' या संकल्पनेची व्याख्या द्या. बाह्यस्त्रोत व्यवसाय प्रक्रियाचे फायदे व मर्यादा स्पष्ट करा. **10**

किंवा

सिक्स सिग्मा या संज्ञेची व्याख्या द्या. सिक्स सिग्मा कार्यपद्धतीच्या अंमंलबजावणीतील टप्पे स्पष्ट करा.

5. फाईव्ह-एस कार्यपद्धतीची व्याख्या द्या. फाईव्ह-एस कार्यपद्धतीची सुक्ष्म पातळीवरील तंत्रे स्पष्ट करा. **10**

किंवा

आय.एस.ओ. गुणवत्ता मानकांचे महत्व स्पष्ट करा.

SLR-V – 101

Seat No.	

B.Com. (Part – III) (Semester – VI) (New) Examination, 2016
ADVANCED BANKING (Paper – I)
Law and Practice of Banking in India

Day and Date : Saturday, 19-3-2016 Max. Marks : 50
Time : 10.30 a.m. to 12.30 p.m.

N. B. *: 1)* ***All*** *questions are* ***compulsory****.*
2) Figures to the ***right*** *indicate* ***full*** *marks.*

1. Objective type questions : **10**

Choose the correct alternatives given below :

1) A Paying Banker can get protection only when he makes payment
   a) in due course b) by cheque
   c) in cash d) by D.D.

2) Hypothecation facility is also called as
   a) over draft facility b) open loan facility
   c) cash credit d) loan

3) At a Railway Station if we withdraw cash from ATM of SBI, SBI is called as
   a) Paying Banker b) Collecting Banker
   c) Advising Banker d) None of these

4) The charge created on a security of National Savings Certificate is called as
   a) Pledge b) Hypothecation
   c) Assignment d) Mortgage

5) The first Banking Regulation Act is passed in
   a) 1948 b) 1949
   c) 1960 d) 1970

6) The ability of an asset to convert into cash is called
   a) Liquidity b) Profitability
   c) Loan d) Pledge

P.T.O.

7) A Banker is a _____ debtor.
   a) General b) Privileged
   c) Legal d) Special

8) The safest form of crossing is
   a) General crossing b) Special crossing
   c) Double crossing d) Only A/c payee crossing

9) Honouring of a cheque is a _____ obligation of a Commercial Bank.
   a) Contractual b) Statutory
   c) General d) Banking

10) A _____ is a method of creating charge on immovable properties like land and buildings.
   a) Mortgage b) Lien
   c) Pledge d) Hypothecation

2. Write short answers : **10**
   a) What are the principles of sound lending ?
   b) What are the precautions taken by a paying banker before honouring a cheque ?

3. Write short notes : **10**
   a) Assignment
   b) Pledge.

4. Answer **any one** : **10**
   a) State the salient features of the Banking Regulation Act, 1949.
   b) Explain the duties and liabilities of a Director of a Commercial Bank.

5. Answer **any one** : **10**
   a) What do you understand by 'Branch Management' ? Explain the nature of Branch Management.
   b) Discuss in detail the conditions in which a collecting banker can get statutory protection.

मराठी रूपांतर

सूचना : *१) **सर्व** प्रश्न **आवश्यक** आहेत.*
*२) **उजवीकडील** अंक प्रश्नांचे **पूर्ण** गुण दर्शवितात.*

१. वस्तुनिष्ठ प्रश्न : **१०**

खालीलपैकी योग्य पर्यायाची निवड करा.

१) प्रदायी बँकेने कायदेशीर संरक्षण मिळविण्यासाठी धनादेशाचे _____ केले पाहिजे.

अ) यथाविधी प्रदान ब) चेकने प्रदान क) रोख प्रदान ड) डी.डी. ने प्रदान

२) नजर गहाण सुविधा म्हणजेच _____ होय.

अ) अधिकर्ष सवलत ब) मुक्त-कर्ज सुविधा

क) रोख-कर्ज ड) कर्ज

३) जेव्हा रेल्वेस्टेशनवरील एस.बी.आय.च्या ATM मधून पैसे काढले जातात, तेव्हा एस.बी.आय.ला _____ म्हणतात.

अ) प्रदायी बँक ब) वसुली बँक

क) सल्लागार बँक ड) यापैकी नाही

४) राष्ट्रीय बचत प्रमाण पत्राच्या तारणावर निर्माण केलेल्या प्रभारास _____ म्हणतात.

अ) तारण ब) नजर-गहाण क) अभिहस्तांकन ड) गहाण

५) भारतातील पहिला बँकिंग नियमन कायदा _____ मध्ये पास करण्यात आला.

अ) १९४८ ब) १९४९ क) १९६० ड) १९७०

६) मालमत्तेची रोख पैशात रूपांतर करण्याची क्षमता म्हणजेच _____ होय.

अ) रोखता ब) लाभप्रदत्ता क) कर्ज ड) तारण

७) बँकर हा एक _____ कर्जदार असतो.

अ) सर्वसाधारण ब) सन्माननिय

क) कायदेशीर ड) विशेष

८) रेखांकनाचा सुरक्षित प्रकार म्हणजे _____ होय.

अ) सर्वसाधारण रेखांकन ब) विशेष रेखांकन

क) दुहेरी रेखांकन ड) फक्त आदाता खाते रेखांकन

९) धनादेशाचे प्रदान करणे, ही बँकेची _____ जबाबदारी आहे.

अ) करारात्मक ब) कायदेशीर क) सर्वसाधारण ड) बँकिंग

१०) जमिन, इमारत यासारख्या अचल मालमत्तेवर प्रभार निर्माण करण्याच्या पद्धतीला _____ म्हणतात.

अ) गहाण ब) धारणाधिकार क) तारण ड) नजर गहाण

२. थोडक्यात उत्तरे लिहा : **१०**

अ) कर्जे देण्याची तत्त्वे कोणती आहेत ?

ब) धनादेशाचे प्रदान करण्यापूर्वी प्रदायी बँकेने कोणती दक्षता घेतली पाहिजे ?

३. टीपा लिहा : **१०**

अ) अभिहस्तांकन

ब) तारण.

४. कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे उत्तर लिहा : **१०**

अ) १९४९च्या बँकिंग नियमन कायद्याची ठळक वैशिष्ट्ये सांगा.

ब) व्यापारी बँकेच्या संचालकाची कर्तव्ये आणि जबाबदाऱ्या स्पष्ट करा.

५. कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे उत्तर लिहा : **१०**

अ) शाखा व्यवस्थापन म्हणजे काय ? शाखा व्यवस्थापनाचे स्वरूप स्पष्ट करा.

ब) वसूली बँकेला कोणत्या परिस्थितीत कायदेशीर संरक्षण दिले जाते, याची चर्चा करा.

_____

SLR-V – 102

Seat No.	

B.Com. – III (Semester – VI) (New) Examination, 2016
ADVANCED ACCOUNTANCY (Paper – I)

Day and Date : Saturday, 19-3-2016 Max. Marks : 50

Time : 10.30 a.m. to 12.30 p.m.

Instruction *:* ***All*** *questions are* ***compulsory****.*

1. Select correct alternatives : **10**

1) Under amalgamation and absorption, no _____ assets should be transferred to Realization A/c.

A) Fictitious B) Tangible C) Intangible D) Fixed

2) Pooling of interest method is used to account for amalgamation in the nature of

A) Purchase B) Merger C) Sale D) None of the above

3) Generally accepted liquid ratio is

A) 2 : 1 B) 3 : 1 C) 1 : 2 D) None of the above

4) Analysis of financial data is useless without

A) Income B) Expenditure C) Interpretation D) None of the above

5) Preparation of departmental accounts is necessary to know _____ of each department.

A) Profitability B) Accuracy

C) Administration D) All of the above

6) Inter-departmental transactions are debited to Trading Account of the _____ department.

A) Giving B) Receiving C) In Transit D) None of the above

7) _____ accounting is not bound to use the generally accepted accounting principles.

A) Management B) Cost

C) Financial D) All of the above

8) The focus on _____ analysis is on key figures contained in the financial statements and the significant relationship that exists between them.

A) Financial B) Interpretation C) Management D) None of the above

9) In Hire Purchase System, installment amount includes portion of cash price and

A) Purchase price B) Invoice price

C) Interest D) All of the above

10) In case of Hire Purchase System the total payment made is always _____ than the cost price.

A) More B) Less C) Equal D) All of the above

2. Write short notes (**any two**) : **10**

1) Limitations of management accounting.

2) Distinguish between management accounting and financial accounting.

3) Purchase consideration.

3. A) The Manufacturing Co. Ltd. purchased Lathe Machine on 1st January, 2000 on the Hire Purchase System. The cash price of the Lathe Machine is Rs. 29,800. The terms of payment were Rs. 8,000 half yearly installments over two years ; the first installment to be paid on 30th June, 2000. The rate of interest payable was 6% per annum. The Manufacturing Co. Ltd., closed its books on 30th June every year. **5**

Give Interest Table.

B) Following is the Balance Sheet of Weak Ltd. as on 31-3-1991 : **5**

Liabilities	**Rs.**	**Assets**	**Rs.**
Share capital :		Goodwill	35,000
2000 shares of		Land and Building	85,000
Rs. 100 each	2,00,000	Plant and Machinery	1,60,000
Reserve Fund	20,000	Stock	55,000
5% Debentures	1,00,000	Cash at Bank	34,000
Loan from 'A'		Discount on debentures	6,000
(As Director)	40,000	Debtors	65,000
Sundry creditors	80,000		
	4,40,000		**4,40,000**

Adjustments:

The business of company is taken over by Strong Ltd.

1) The Strong Ltd. to take over all the assets except cash, the assets to be valued at their book values less 10% except Goodwill which was to be valued at 4 years, purchase of the excess of average (5 years) profit over 8% of the combined amount of share Capital and Reserve.
2) The Strong Ltd. to take over trade creditors which were subject to discount of 5%.
3) The purchase consideration was to be discharged in cash to the extent of Rs. 1,50,000 and the balance in fully paid Equity Shares of Rs. 10 each valued at Rs. 12.50 per share.
4) The average of the five years profit was Rs. 30,100.
5) The expenses of liquidation amounted to Rs. 4,000 paid by Weak Ltd.

Calculate purchase consideration and give mode of payment.

4. The following are summarised Profit and Loss A/c for the year ended 31st March, 2010 and the Balance Sheet as on that date of Cipla Ltd., Cochin. **10**

Trading and P and L A/c for the year ended 31-3-2010

Particulars	**Rs.**	**Particulars**	**Rs.**
To Opening stock	10,000	By Sales	1,00,000
To Purchases	55,000	By Closing stock	15,000
To Gross Profit	50,000		
	1,15,000		**1,15,000**
To Administration expenses	15,000	By Gross Profit	50,000
To Interest	3,000		
To Selling expenses	12,000		
To Net profit	20,000		
	50,000		**50,000**

Balance Sheet as on 31-3-2010

Liabilities	Rs.	Assets	Rs.
Share capital		Land and Building	50,000
(10000 shares of		Plant and Machinery	30,000
Rs. 10 each)	1,00,000	Stock	15,000
Profit and Loss A/c	20,000	Debtors	15,000
Sundry creditors	25,000	Bills receivable	12,500
Bills payable	15,000	Cash at Bank	17,500
		Furniture	20,000
	1,60,000		**1,60,000**

Adjustments:

1) Average debtors – Rs. 12,500
2) Credit purchases – Rs. 40,000
3) Credit sales – Rs. 80,000

Calculate:

a) Stock Turnover Ratio
b) Debtors Turnover Ratio
c) Creditors Turnover Ratio
d) Working Capital Turnover Ratio
e) Sales to capital employed
f) Return on shareholders fund
g) Gross Profit Ratio
h) Net Profit Ratio
i) Operating Ratio

OR

Mr. 'P' purchased a machine on Hire-Purchase System on 1st January, 2007 for Rs. 56,000 payment to be made Rs. 15,000 down and three annual installments of Rs. 15,000 each at the end of each year. Rate of interest is charged at 5% per annum. Buyer depreciates assets at 10% per annum on written down value basis.

Because of financial difficulties Mr. 'P' having paid down payment and 1st installment at the end of the first year could not pay 2nd installment and seller took possession of the machine. Seller after expending Rs. 357 on repairs of the asset sold it away for Rs. 30,110.

Show Machine A/c and Vendor A/c in 'P' Books and 'P's A/c and Goods Repossess A/c in Vendors Books.

5. Uptodate Ltd. has agreed to acquire the Goodwill and Assets (except stock of Slowdown Ltd.) as on 31-3-2002, on which date the Balance Sheet of Slowdown Ltd., was as under. **10**

Balance Sheet as on 31-3-2002

Liabilities	**Rs.**	**Assets**	**Rs.**
Share capital :		Fixed Assets :	
16000 shares of		Goodwill	20,000
Rs. 10 each	1,60,000	Freehold property	80,000
Reserves	43,000	Machinery	80,000
9% Debentures	60,000	Current Assets :	
Current Liabilities and		Stock	30,000
Provisions	57,000	Investment	40,000
		Sundry debtors	50,000
		Bank balance	20,000
	3,20,000		**3,20,000**

The consideration of acquisition agreed was as under :

1) Discharge of 9% debentures @ 10% premium by issue of 12% debentures, in Uptodate Ltd.
2) Issue of 3 shares of Rs. 10 each in Uptodate Ltd. at market price of Rs. 12 for every 2 shares of Slowdown Ltd.
3) Payment of Rs. 2.50 in cash for each share in Slowdown Ltd.
4) Acquisition/Liquidation expenses of Rs. 3,000 to be met by Uptodate Ltd.
5) Slowdown Ltd. sold its stock (which was not taken over) at Rs. 32,000 and $\frac{1}{3}$ of the shares received from Uptodate Ltd. @ Rs. 12.50 each. Current Liabilities and Provisions (which were also not taken over) were settled at Rs. 55,000.
6) Before the final liquidation it is also declared a dividend of 12.50%.
7) Uptodate Ltd. valued freehold property at Rs. 1,20,000 ; Machinery at Rs. 75,000 ; Investment at 10% increase and Sundry Debtors at 10% less.

You are require to prepare :

1) Calculation of purchase consideration.
2) Realisation Account and Uptodate Ltd. A/c in the books of Slowdown Ltd.
3) Journal entries in the books of Uptodate Ltd.

OR

From the following Trial Balance of Big Bazar Departmental Stores Pune, prepare Trading Account, Profit and Loss Account for the year ended 31st March, 2009 and Balance Sheet as on that date.

Trial Balance as on 31-12-2009

Particulars		**Rs.**	**Rs.**
Stock on 1-1-2009	Dept. A	17,000	–
	Dept. B	14,500	–
Purchases :	Dept. A	35,000	–
	Dept. B	30,000	–
Sales :	Dept. A	–	60,800
	Dept. B	–	51,250
Wages :	Dept. A	8,200	–
	Dept. B	2,700	–
Rent, Rates and Taxes		9,390	–
Sundry expenses		3,600	–
Salaries		3,000	–
Lighting and Heating		2,100	–
Discount allowed		2,241	–
Discount received		–	650
Advertising		3,680	–
Carriage inward		2,340	–
Furniture and fittings		3,000	–
Machinery		21,000	–
Sundry debtors		6,060	–
Sundry creditors		–	18,000
Capital Account		–	47,660
Drawings		4,500	–
Cash at Bank		10,049	–
		1,78,360	**1,78,360**

Adjustments:

1) Transfer of goods from Dept. A to Dept. B amounted to Rs. 420 and from Dept. B to Dept. A of Rs. 500.
2) The items like Rent, Rates and Taxes, Sundry expenses, Lighting and Heating, Salaries, Carriage inward, etc. are to be apportioned $\frac{2}{3}$ to Dept. A and $\frac{1}{3}$ to Dept. B.
3) Advertising is to be apportioned equally.
4) Discount allowed and discount received are to be apportioned on the basis of departmental sales and purchases – excluding transfers.
5) Depreciation @ 10% p.a. on Furniture and Fittings and on Machinery and it is to be charged $\frac{3}{4}$ to Dept. A and $\frac{1}{4}$ to Dept. B.
6) Stock as on 31-12-2009 in Dept. A was Rs. 16,740 and in Dept. B was Rs. 12,050.

———————

SLR-V – 103

Seat No.	

B.Com. – III/Sem. VI (New) Examination, 2016
ADVANCED COST ACCOUNTING (Paper – I)

Day and Date : Saturday, 19-3-2016 Max. Marks : 50
Time : 10.30 a.m. to 12.30 p.m.

Instructions : *i)* ***All*** *questions are* ***compulsory****.*
ii) Figures to the ***right*** *indicate* ***full*** *marks.*
iii) ***Use*** *of calculator is* ***allowed****.*

1. Choose the correct alternative : **10**

1) Who suggested payment of bonus equal to 50% of the time saved ?
a) Rowan b) Halsey c) Taylor d) Merrick

2) Usually out workers wages are paid on _____ basis.
a) Time rate b) Merit c) Piece rate d) None

3) _____ is an extra time over and above the normal working hours.
a) Idle time b) Over time c) Abnormal d) Normal

4) When actual overheads are greater than the estimated overheads it is called
a) Over absorption b) Allocation
c) Apportionment d) Under-absorption

5) If time allowed is 20 hours, time taken is 15 hours and rate per hour is Rs.10, so that earning according to Halsey plan is Rs.
a) 150 b) 175 c) 200 d) 225

6) _____ is the rate of change in the labour force of an organisation.
a) Labour turnover b) Idle time
c) Labour cost d) None

7) Pay-roll sheet is prepared by the _____ department.
a) Pay-roll b) Account c) Audit d) Production

8) Under Taylors piece rate system high piece is _____ of normal piece rate.
a) 80% b) 90% c) 100% d) 120%

P.T.O.

9) Overhead is also called as
   a) On cost b) Above heads c) Under cost d) None

10) Which expense is apportioned on the basis of number of workers ?
   a) Rent b) Lighting c) Canteen d) Depreciation

2. Write short notes : **10**
   a) Labour turnover.
   b) Advantages of time rate method.

3. A) Calculate the earnings of a worker under Halsey plan and Rowan plan. **5**
   Information given – wage rate Rs. 3 per hour
   Standard time – 80 Hours
   Actual time – 50 Hours

   B) Calculate Machine Hour Rate from the following information. **5**
   1) Cost of machine – Rs. 19,200
   2) Estimated scrap value – Rs. 1,200.
   3) Effective working life of a machine – 10 years.
   4) Standing charges allocated to machine per month – Rs. 500.
   5) Repairs and maintenance charges per month – Rs. 1,500
   6) Power used by machine – 10 units per hour and rate of power per unit is Rs. 0.20.
   7) Running time per month – 200 hours.

4. From the following particulars, calculate the labour cost per day of 8 hours. **10**
   a) Basic pay – Rs. 2,000 per month.
   b) Leave pay – 10% of (a)
   c) Employer's contribution to P.fund – 8% of (a) and (b).
   d) Employer's contribution to E.S.I. of 2½% (2.5%) of (a) and (b).
   e) Pro-rata amenities – Rs. 200 per head per month.
   f) No. of working days in a month – 25 days of 8 hours each.

OR

Calculate the earning of each worker under Halsey plan : **10**

Particulars	**Workers**		
	X	**Y**	**Z**
i) Time Allowed (Hrs.)	50	60	80
ii) Time Taken (Hrs.)	40	48	72
iii) Rate per hour (Rs.)	15	12	10

5. The Vijay Company Ltd. is having four dept. A, B and C are production departments and D is service department. **10**

The actual exp. for the year 2013 are as under :

a) Rent – Rs. 10,000

b) Repairs to plant – Rs. 6,000

c) Depreciation of plant – Rs. 4,500

d) Lighting – Rs. 1,000

e) Supervision – Rs. 6,000

The following information is available in respect of four departments.

Particulars	Departments			
	A	B	C	D
a) Area sq.ft	150	110	90	50
b) No. of workers	20	15	10	5
c) Value of plant (Rs.)	12,000	9,000	6,000	3,000
d) No. of light points	15	11	9	5

Apportion the costs to various departments by preparing overhead distribution chart.

OR

Prepare reconciliation statement from the following details : **10**

Profit as per cost accounts – Rs. 59,000

Profit as per financial accounts – Rs. 60,000

The value of opening stock and closing stock are as under :

Stocks	Cost Accounts	Financial Accounts
i) Raw material - Opening	25,000	22,000
Closing	30,000	28,000
ii) Finished Goods - Opening	18,000	16,000
Closing	20,000	18,000

———————

SLR-V – 104

Seat No.	

B.Com. – III (Semester – VI) (New) Examination, 2016
INDUSTRIAL MANAGEMENT (Paper – I)

Day and Date : Saturday, 19-3-2016 Max. Marks : 50
Time : 10.30 a.m. to 12.30 p.m.

N. B. *: 1)* ***All*** *questions are* ***compulsory****.*
2) Figures to the ***right*** *indicates* ***full*** *marks.*

1. Select the most appropriate alternative from given alternatives : **10**

1) ABC is the technique of _____ control.
   a) Production b) Sales c) Inventory d) All of the above

2) When the prices of the raw-materials are rising in the market, which method of pricing the issues from the stores is beneficial ?
   a) First in First Out b) Last in First Out
   c) Simple average d) All of the above

3) Control over materials lying in stores is called as _____
   a) Raw-material control b) Inventory control
   c) Purchase control d) All of the above

4) $\frac{\text{Total production}}{\text{Total Machine Hours}}$ = _____
   a) Organisational productivity b) Machine productivity
   c) National productivity d) All of the above

5) 5th June is celebrated as _____ Day, every year.
   a) Independence b) Womens
   c) World Environment d) All of the above

6) _____ comprises the planning, routing, scheduling and despatching functions.
   a) Production planning and control
   b) Sales
   c) Inventory control
   d) All of the above

P.T.O.

7) _____ portion of earth is covered by water.
   a) 21% b) 29%
   c) 71% d) 7%

8) Human being can bear noise upto _____ decibel.
   a) 100 b) 200
   c) 600 d) 70

9) For improving productivity, which is most useful ?
   a) Standard machinery
   b) Quality raw material
   c) Human resource management
   d) All of the above

10) In modern days, _____ technique is used for inventory control.
   a) Ratio analysis
   b) Job analysis
   c) Job specification
   d) None of the above

2. Write short notes on : **10**
   a) Importance of production control.
   b) Classification and codification.

3. Answer in brief : **10**
   a) Objectives of production planning and control.
   b) Stock levels.

4. What is industrial pollution ? Explain in detail the effects of industrial pollution. **10**

   OR

   Explain the techniques of production planning and control. **10**

5. Explain the various techniques of inventory control. **10**

   OR

   Explain the importance of 'Productivity'. Explain the ways of improving productivity. **10**

मराठी रूपांतर

सूचना : *१) **सर्व** प्रश्न **आवश्यक** आहेत.*

*२) **उजवीकडील** अंक पूर्ण **गुण** दर्शवितात.*

१. खाली दिलेल्या पर्यायापैकी योग्य पर्यायाची निवड करा : **१०**

१) अ ब क हे _____ नियंत्रणाचे तंत्र आहे.

अ) उत्पादन ब) विक्री

क) मालसाठा ड) वरील सर्व

२) जेंव्हा कच्चामालाच्या किंमती बाजारपेठेत वाढत असतात, तेंव्हा भांडारामधून वस्तु उत्पादन विभागाला देत असताना कोणती किंमत निश्चिती पद्धत फायदेशीर ठरते ?

अ) प्रथम आला प्रथम दिला (FIFO)

ब) शेवटी आला प्रथम दिला (LIFO)

क) सामान्य सरासरी किंमत (Simple Average)

ड) वरील सर्व

३) गुदामामध्ये असलेल्या विविध प्रकारच्या मालावर नियंत्रण ठेवण्याच्या पद्धतीस _____ म्हणतात.

अ) कच्चा माल नियंत्रण ब) मालसाठा नियंत्रण

क) खरेदी नियंत्रण ड) वरील सर्व

४) $\frac{\text{एकूण उत्पादन}}{\text{एकूण वापरलेली यंत्र तासांची संख्या}} = $ _____

अ) संघटन उत्पादकता ब) यंत्राची उत्पादकता

क) राष्ट्रीय उत्पादकता ड) वरील सर्व

५) प्रत्येक वर्षी ५ जून हा दिवस _____ दिन म्हणून साजरा केला जातो.

अ) स्वातंत्र्य ब) महिला

क) जागतिक पर्यावरण ड) वरील सर्व

६) _____ मध्ये नियोजन, मार्गनिर्धारण, कार्यवेळापत्रक व कार्यप्रारंभ आदेश देणे या कार्यांचा समावेश होतो.

अ) उत्पादन नियोजन आणि नियंत्रण ब) विक्री

क) मालसाठा नियंत्रण ड) वरील सर्व

७) पृथ्वीचा _____ भाग पाण्याने व्यापला आहे.

अ) २१% ब) २९%

क) ७१% ड) ७%

८) मानव _____ डेसीबल आवाज सहन करू शकतो.

अ) १०० ब) २००

क) ६०० ड) ७०

९) उत्पादकता वाढविण्यासाठी काय जास्त उपयुक्त असते ?

अ) प्रमाणित यंत्रसामग्री ब) दर्जेदार कच्चा माल

क) मानव संसाधन व्यवस्थापन ड) वरील सर्व

१०) आधुनिक युगात, मालसाठा नियंत्रणासाठी _____ तंत्र वापरले जाते.

अ) गुणोत्तर विश्लेषण ब) कार्य विश्लेषण

क) कार्य विशेषीकरण ड) कोणतेही नाही

२. टीपा लिहा : १०

अ) उत्पादन नियंत्रणाचे महत्त्व.

ब) वर्गीकरण व सांकेतिकीकरण.

३. थोडक्यात उत्तरे द्या : १०

अ) उत्पादन नियोजन आणि नियंत्रणाची उद्दिष्ट्ये.

ब) मालसाठा पातळ्या.

४. औद्योगिक प्रदुषण म्हणजे काय ? औद्योगिक प्रदुषणाचे परिणाम सविस्तर स्पष्ट करा. १०

किंवा

उत्पादन नियोजन आणि नियंत्रणाची तंत्रे स्पष्ट करा. १०

५. मालसाठा नियंत्रणाची विविध तंत्रे स्पष्ट करा. १०

किंवा

उत्पादकतेचे महत्त्व स्पष्ट करा. उत्पादकता वाढविण्याचे मार्ग स्पष्ट करा. १०

_____

SLR-V – 105

Seat No.	

B.Com. – III (Semester – VI) (New) Examination, 2016
ADVANCED INSURANCE (Paper – I)

Day and Date : Saturday, 19-3-2016 Total Marks : 50

Time : 10.30 a.m. to 12.30 p.m.

Instructions : *1)* ***All*** *questions are* ***compulsory****.*
2) Figures to the ***right*** *indicate* ***full*** *marks.*

1. Select the most appropriate alternative from given alternatives : **10**

1) For monthly premium policy, _____ days of grace are allowed.

a) 15 b) 30 c) 40 d) 60

2) Life Insurance Corporation accept Birth Certificate as _____

a) Proposal b) Policy c) Interest d) Proof of Age

3) _____ Insurance is the exception to the Principle of indemnity.

a) Life b) Fire c) Accident d) Marine

4) _____ must be present, at the time of taking Life Insurance Policy.

a) Rate of interest b) Insurable Interest

c) Profit d) All of the above

5) The receipt paid to the policy holder after first premium of life insurance is called as _____

a) Policy b) Cash Memo c) Cover Note d) All of the above

6) For getting Licence from insurance Company, an agent must complete _____

a) 10 hours training b) 20 hours training

c) 100 hours training d) None of the above

7) In the year 1999, _____ Act was passed.

a) Life Insurance

b) Fire Insurance

c) Insurance Regulatory and Development Authority

d) None of the above

8) In _____ , in the insurance premium is payable throughout the life of insured.

a) term insurance policy b) group insurance

c) whole life policy d) none of the above

9) The employer take the insurance policy for the benefits of his employees is called as _____

a) Employee Insurance b) General Insurance

c) Group Insurance d) None of the above

10) Insurance Agent must renew his licence after every _____ years.

a) 2 b) 3 c) 5 d) 10

2. Write short notes on : **10**

a) Group Insurance

b) Surrender Value.

3. Answer in brief : **10**

a) Privatization of insurance sector.

b) Functions of insurance agent.

4. State the functions of Insurance Regulatory Authority of India. **10**

OR

Explain the procedure of taking Life Insurance Policy.

5. What is 'Life Insurance' ? Explain the main clauses/conditions of Life Insurance. **10**

OR

Define 'Insurance Agent'. Explain the code of conduct for Insurance Agent.

_____

मराठी रूपांतर

सूचना : *१) **सर्व** प्रश्न **आवश्यक** आहेत.*
*२) उजवीकडील अंक **पूर्ण** गुण **दर्शवितात.***

१. खाली दिलेल्या पर्यायांमधुन योग्य पर्यायाची निवड करा. **१०**

१) मासिक विमा हप्ता असणाऱ्या पॉलीसी साठी _____ दिवस हप्ता भरण्यासाठी सवळतीचे दिवस म्हणून दिले जातात.

अ) १५ ब) ३० क) ४० ड) ६०

२) आयुर्विमा महामंडळ 'जन्म नोंदणी प्रमाणपत्र' हे _____ म्हणून स्विकारते.

अ) प्रस्ताव ब) पॉलीसी क) व्याज ड) वयाचा पुरावा

३) नुकसान भरपाईच्या तत्वाला _____ हा अपवाद असतो.

अ) आयुर्विमा ब) अग्निविमा क) अपघात विमा ड) सागरी विमा

४) आयुर्विमा घेत असताना _____ असणे आवश्यक असते.

अ) व्याज दर ब) विमेय हित क) नफा ड) वरील सर्व

५) आयुर्विमा पॉलीसीचा पहिला हप्ता भरल्या नंतर विमेदारास दिल्याझाणाऱ्या पावतीस _____ म्हणतात.

अ) पॉलीसी ब) कॅश मेमो

क) कव्हर नोट/कच्ची नोंद पावती ड) वरील सर्व

६) विमा प्रतिनिधीचा परवाना विमा कंपनीकडून मिळविण्यासाठी प्रतिनिधीला _____ पूर्ण करावे लागते.

अ) १० तासाचे प्रशिक्षण ब) २० तासाचे प्रशिक्षण

क) १०० तासाचे प्रशिक्षण ड) वरील कोणतेही नाही

७) १९९९ साली _____ कायदा सम्मत करण्यात आला.

अ) आयुर्विमा ब) अग्नि विमा

क) विमा नियमन व विकास प्राधिकरण ड) वरील कोणतेही नाही

८) _____ मध्ये, विमेदाराला आयुष्यभर विमा हप्ते भरावे लागतात.

अ) मुदती विमा ब) समूह विमा क) आजिवन विमा ड) वरील कोणतेही नाही

९) कर्मचाऱ्यांच्या हितासाठी मालक जो विमा घेतो त्यास _____ म्हणतात.

अ) कर्मचारी विमा ब) सर्वसाधारण विमा

क) समूह विमा ड) वरील कोणतेही नाही

१०) विमा प्रतिनिधीला त्याचा परवाना _____ वर्षानी नूतनिकरण करावा लागतो.

अ) २ ब) ३ क) ५ ड) १०

२. टिपा लिहा : १०

अ) समूह विमा

ब) सोड किंमत (समर्पण मूल्य).

३. थोडक्यात उत्तरे लिहा : १०

अ) विमा क्षेत्राचे खाजगीकरण

ब) विमा प्रतिनिधीची कार्ये.

४. भारतीय 'विमा नियमन व विकास प्राधिकरण' संस्थेची कार्ये सांगा. १०

किंवा

आयुर्विमा पॉलीसी घेण्यायी कार्य पद्धती स्पष्ट करा.

५ 'आयुर्विमा' म्हणजे काय ? आयुर्विम्याची मुख्य कलमे/अटी स्पष्ट करा. १०

किंवा

'विमा प्रतिनिधीची' व्याख्या द्या. विमा प्रतिनिधीसाठीची आचारसंहीता स्पष्ट करा.

_____

SLR-V – 106

Seat No.	

B.Com. – III (Semester – VI) (New) Examination, 2016
ADVANCED STATISTICS (Paper – I)

Day and Date : Saturday, 19-3-2016 Max. Marks : 50
Time : 10.30 a.m. to 12.30 p.m.

N.B. *: 1)* ***All*** *questions are* ***compulsory****.*
2) ***Each*** *question carries* ***equal*** *marks.*
3) Figures to the ***right*** *indicate* ***full*** *marks.*

1. Choose the most appropriate alternative amongst the given for each question. **10**

i) Binomial variate has only _____ possible outcomes.

a) Two b) Three

c) Four d) None of these

ii) The parameters in Binomial distribution are

a) p and q b) n and p

c) n and r d) none of these

iii) In Binomial distribution the probability of success remains _____ in trial to trial.

a) Constant b) Cannot say anything

c) Variable d) None of these

iv) Poisson variate is

a) Discrete b) Continuous

c) Both a) and b) d) None of these

v) In Poisson distribution

a) mean > variance b) mean < variance

c) mean = variance d) none of these

P.T.O.

vi) Total area under the normal curve is taken

a) equal to 1 b) less than 1

c) greater than 1 d) none of these

vii) If X is a normal variate with mean μ and S.D. as σ, then standard normal variate z is given by

a) $z = \frac{X - 2\mu}{\sigma}$ b) $\frac{X - \mu}{\sigma}$

c) $\frac{X - 3\mu}{\sigma}$ d) None of these

viii) Normal curve is

a) Asymmetric b) Symmetric

c) Lepto krutic d) None of these

ix) Which one of the following is a probability rate ?

a) CDR b) SDR

c) STDR d) None of these

x) Which one of the following is useful for comparing fertilities in different two regions ?

a) CBR b) SFR

c) TFR d) None of these

2. A) Given the following, n = 18, p = $\frac{1}{3}$ calculate

i) Mean and

ii) S.D. of binomial distributions. **5**

B) State the various practical situations where Poisson distribution is applicable. **5**

3. A) Give the pmf of binomial distribution. Find its mean. **5**

   B) A manufacturer who produces medicine bottles finds that 0.1% of the bottle are defective. The bottles were packed in boxes containing 500 bottles. A drug manufacturer buys 100 boxes from the producer of bottles. Use Poisson distribution. Find how many boxes will contain one defective ?

   (Given : $e^{-0.5} = 0.6065$) **5**

4. Attempt **any one** of the following : **10**

   A) Among 10,000 random digits, in how many cases do we expect that the digit 3 appears at the most 950 times.

   (Given : Area under normal curve from z = 0 to z = 1.667 is 0.4525)

   B) Define Poisson distribution. Find its mean and variance.

5. Attempt **any one** of the following : **10**

   A) State various properties of Normal distribution.

   B) If X is a Poisson variable such that P[X = 2] = 9, P[X = 4] + 90, P[X = 6], find the mean and variance of X.

SLR-V – 107

Seat No.	

B.Com. (Part – III) (Semester – VI) (New) Examination, 2016
ADVANCED BANKING (Paper – II)
Banks and Financial Institutions

Day and Date : Monday, 21-3-2016 Max. Marks : 50
Time : 10.30 a.m. to 12.30 p.m.

***Instructions** : 1) **All** questions are **compulsory**.*
*2) Figures to the **right** indicate **full** marks.*

Objective type question.

1. Choose the correct alternatives given below. **10**

1) _____ is the first development bank in India.
a) IFCI b) ICICI c) UTI d) None of these

2) The first Banking Act in America was passed in _____
a) 1940 b) 1933 c) 1945 d) 1930

3) Bank of England is established in the year _____
a) 1964 b) 1980 c) 1694 d) 1946

4) Off-shore Banking is also called as _____
a) Euro-Dollar Market b) Euro-Pound Market
c) Dollar Market d) Euro Market

5) _____ is the basic objective of Commercial Banks.
a) service b) welfare c) credit d) profit

6) IDBI is established in the year _____
a) 1965 b) 1964 c) 1970 d) 1980

7) _____ is the only private development bank in India.
a) ICICI b) IDBI c) IFCI d) LIC

P.T.O.

8) The important delivery channel of E-Banking is _____
   a) Home Banking
   b) Tele Banking
   c) Internet Banking
   d) Mobile Banking

9) _____ is the Home-Land of Branch-Banking system.
   a) USA b) England c) France d) Japan

10) _____ clearing house is first Clearing-House in the world.
   a) London b) Mumbai c) Kolkata d) Chennai

2. Write short answers : **10**

   a) What are the functions of IDBI ?

   b) What are the advantages of E-Banking ?

3. Write short notes : **10**

   a) Federal Deposit Insurance Corporation.

   b) Off-shore Banking.

4. Answer **any one** : **10**

   a) Explain the role of Development Banking in the economic development of India.

   b) Explain the features and functions of Commercial Banking/Banks in England.

5. Answer **any one** : **10**

   a) Explain the nature and functions of Bank of England.

   b) Explain the present position and functions of commercial banking in USA.

मराठी रूपांतर

सूचना : *१)* ***सर्व*** *प्रश्न* ***आवश्यक*** *आहेत.*
२) ***उजवीकडील*** *अंक प्रश्नांचे* ***पूर्ण*** *गुण दर्शवितात.*

वस्तुनिष्ठ प्रश्न.

1. खालीलपैकी योग्य पर्यायाची निवड करा. **१०**

1) _____ ही भारतातील पहिली विकास बँक आहे.

अ) IFCI ब) ICICI क) UTI ड) यापैकी नाही

2) अमेरिकेतील पहिला बँकिंग कायदा _____ मध्ये पास करण्यात आला.

अ) १९४० ब) १९३३ क) १९४५ ड) १९३०

3) बँकऑफ इंग्लेंड ची स्थापना _____ मध्ये करण्यात आली आहे.

अ) १९६४ ब) १९८० क) १६९४ ड) १९४६

4) ऑफ-श्योर बँकिंगलाच _____ असेही म्हणतात.

अ) युरो-डॉलर मार्केट ब) युरो-पौंड मार्केट क) डॉलर-मार्केट ड) युरो मार्केट

5) व्यापारि बँकाचा महत्वाचा उद्देश्य _____ हा आहे.

अ) सेवा ब) कल्याण क) कर्ज ड) नफा

6) IDBI ची स्थापना _____ मध्ये झाली आहे.

अ) १९६५ ब) १९६४ क) १९७० ड) १९८०

7) _____ ही भारतातील एकमेवा खाजगी विकास बँक आहे.

अ) ICICI ब) IDBI क) IFCI ड) LIC

8) _____ ही ई-बँकिंगची महत्वाची प्रसारण वाहिनी आहे.

अ) होम बँकिंग ब) टेली बँकिंग क) इंटरनेट बँकिंग ड) मोबाईल बँकिंग

9) _____ हे शाखा बँक पद्धतीचे माहेर घर आहे.

अ) यु.एस.ए. ब) इंग्लेंड क) फ्रान्स ड) जपान

10) _____ समाशोधन गृह हे जगातील पहिले समाशोधन गृह आहे.

अ) लंडन ब) मुंबई क) कोलकत्ता ड) चेन्नई

2. थोडक्यात उत्तरे लिहा. १०

अ) भारतीय औद्योगिक विकास बँकची (IDBI) कार्ये कोणती आहेत ?

ब) ई-बँकिंगची फायदे कोणते आहेत ?

3. टीपा लिहा. १०

अ) संघ ठेवी विमा महामंडळ .

ब) ऑफ-श्योर बँकिंग.

4. कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे उत्तर लिहा. १०

अ) भारताच्या आर्थिक विकासातील विकास बँकाची भूमिका स्पष्ट करा.

ब) इंग्लेंड मधील व्यापारी बँकाची वैशिष्ट्ये आणि कार्ये स्पष्ट करा.

5. कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे उत्तर लिहा. १०

अ) बँक ऑफ इंग्लेंडचे स्वरूप व कार्ये स्पष्ट करा.

ब) अमेरिकेतील व्यापारि बँकांची सद्य:स्थिती आणि वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

_____

SLR-V – 108

Seat No.	

B.Com. – III (Semester – VI) (New) Examination, 2016
ADVANCED ACCOUNTANCY
(Paper – II) (Income Tax)

Day and Date : Monday, 21-3-2016 Max. Marks : 50
Time : 10.30 a.m. to 12.30 p.m.

N.B. *: 1)* ***All*** *questions are* ***compulsory.***
2) Figures to the ***right*** *indicates* ***full*** *marks.*
3) Attempt ***any one*** *from Q.* ***4 (A)*** *and Q.* ***4 (B).***
4) Attempt ***any one*** *from Q.* ***5 (A)*** *and Q.* ***5 (B).***

1. Choose the correct alternative : **10**

1) For the accounting year commencing on 1st April 2014, the assessment year is _____

a) 2014-2015 b) 2015-2016
c) 2011-2012 d) 2013-2014

2) Maximum amount allowed for deduction under different Scheme U/S 80 C is Rs._____

a) 2,00,000 b) 1,00,000
c) 50,000 d) 1,50,000

3) Transport allowance to physically handicapped person is exempt upto Rs._____

a) Rs. 1,600 p.m. b) Rs. 1,000 p.m.
c) Rs. 800 p.m. d) Rs. 300 p.m.

P.T.O.

4) While computing income from let out house property _____ is allowed as standard deduction.
   a) 15% b) 30% c) 45% d) 25%

5) Deduction U/S 80 G is 100% of the amount contributed in case of _____ fund.
   a) National Defence Fund
   b) Prime Minister's Drought Relief Fund
   c) National Children's Fund
   d) All of the above

6) The capital assets includes_____
   a) Car in case of car dealer
   b) Rural Agricultural Land
   c) Jewellery
   d) None of the above

7) Refreshment provided by an employer to all employees during working hours in office premises is_____
   a) Exempt upto Rs. 50 per day
   b) Exempt from tax
   c) Chargeable
   d) None of the above

8) Income from lottery is taxable under _____
   a) Exempt
   b) Exempt upto Rs. 10,000/-
   c) Business income
   d) Income from other sources

9) Employer's contribution to R.P.F. is exempt upto_____
   a) 9.5% b) 30% c) 12% d) 40%

10) Under income from business, interest on capital is_____
   a) Allowed expenditure b) Disallowed expenditure
   c) Both a) and b) d) Partly allowed

2. Write short notes **(any two)** : **10**

   1) Person
   2) Deduction U/S 80 G
   3) House Rent Allowance.

3. A) For the A. Y. 2015-2016 Mrs. Revati Patil submits the following information of his house property. **5**

Particulars	House – I	House – II
1) Nature of occupation	Let out	Let out
2) Municipal valuation	72,000	70,000
3) Fair rent	70,000	64,000
4) Rent received	78,000	84,000
5) Municipal tax paid by Mrs. Patil	8,000	10,000
6) Insurance premium	4,000	6,000
7) Interest on loan for construction	16,000	12,000
8) Vacancy period	2 months	1 month

Compute her income from house property for the Assessment Year 2015-2016.

B) Mrs. Madhuri is employed as Sales Executive in Kinetic Spark Ltd. Chennai. Following are the particulars of her rent free furnished house for the year ending 31-3-2015. **5**

   a) Net salary per month Rs. 9,200/-
   b) Dearness allowance Rs. 39,600 p.a.
   c) Commission on sales @ 1% on turnover achieved at Rs. 5,00,000/-
   d) Taxable Entertainment allowance Rs. 5,000 p.a.
   e) She has been provided with a rent-free flat for which fair rent value is Rs. 6,000 p.m.
   f) The company pays Rs. 300 p.m. as hire charges of furniture provided in it.
   g) The flat is owned by company, population of Chennai exceeds 25 lakh.

Calculate the value of rent-free furnished accommodation for A.Y. 2015-2016.

4. A) Dr. Anuja a registered medical practitioner furnishes the following Receipts and Payments account for the year 2014-2015. **10**

Receipts	**Rs.**	**Payments**	**Rs.**
To Balance b/d	14,000	By Rent of clinic	5,000
To Consultation fees	20,000	By LIC premium	15,000
To Dividends	10,000	By Electricity bill	2,000
To Interest on post office		By Professional books	5,000
S. B. A/c	7,000	By Household expenses	7,800
To Visiting fees	30,000	By Collection charges	100
To Loan from bank	25,000	By Car purchased	30,000
To Sale of medicine	60,000	By Surgical instrument	4,800
To Gifts and presents	5,000	By Income tax	10,000
To Remuneration from		By Salary to staff	15,000
article published	6,000	By Gifts to husband	5,000
		By Interest on loan	4,000
		By Car expenses	15,000
		By Purchase of medicine	40,000
		By Balance c/d	18,300
	1,77,000		**1,77,000**

Other Information :

1) 1/3 (one third) of the use of car relate to the personal use.
2) Closing stock of medicines Rs. 5,500/-
3) Depreciation allowable on car at 15%, on books at 60% and on surgical instrument at 15%.
4) Gifts and presents include Rs. 3,000 from patients and Rs. 2,000 received as birthday gifts.

Compute her income from profession for A. Y. 2015-2016.

OR

B) From the following particulars of Mrs. Sunila compute her income from business for the A. Y. 2015-2016. **10**

Profit and Loss A/c

Particulars	**Rs.**	**Particulars**	**Rs.**
To Salary	70,000	By Gross profit	2,40,000
To General expenses	4,500	By Rent from house property	24,000
To Household expenses	30,000	By Interest on bank deposits	6,000
To Depreciation on		By Agricultural income	4,000
business assets	10,500		
To Advertisement	20,000		
To Repairs to house property let out	1,000		
To Fire Insurance-			
House	800		
Office	1,000		
To LIC premium	1,500		
To Motor car expenses	18,000		
To Wealth tax	2,000		
To interest on capital			
– for business	19,000		
– for house property construction	2,500		
To Income tax penalty	2,000		
To Net profit	91,200		
Total	**2,74,000**	**Total**	**2,74,000**

Additional Information :

1) 1/2 of motor car expenses are for personal use.

2) Advertisement expenses include Rs.14,000 paid for advertisement in Souvenir of a political party.

3) Depreciation allowed as per rules is Rs.12,000.

5. A) Mrs. Pratibha is a Government employee at Chandigarh. Compute her salary income from the particulars given below for Assessment Year 2015-2016. **10**

1) Basic salary Rs. 50,000 p.m.

2) Dearness allowances @ 80% of basic salary (which enters retirement benefit)

3) House rent allowance Rs. 5,000 per month. She pays a rent of Rs. 12,000 per month.

4) Entertainment allowance Rs. 2,000 p.m.

5) Transport allowance (to meet travelling expenses between residence and place of work) Rs. 1,000 per month.

6) She contributes 14% of her salary to recognised provident fund to which employer contributes an equal amount.

7) Interest credited to the above fund at 11% p.a. Rs. 1,10,000.

8) She makes the following payments during the year :

I) LIC premium Rs. 5,000 p.m. on her policy of Rs. 10,00,000.

II) Profession tax Rs. 300 p.m.

9) Mrs. Pratibha is provided a Government car of 1.4 CC to be used only for office work.

10) She also gets an interest-free loan of Rs. 20,00,000 from employer for purchase of computers and furniture on 1-10-2014 repayable after 3 years. Given that SBI rate of interest is 10.25%.

OR

B) From the following details compute the total income of Mrs. Jyoti of Delhi for the A. Y. 2015-2016. **10**

Particulars	**Rs.**
1) Basic pay p.a.	1,40,000
2) Dearness allowance p.a.	28,000
3) High-cost of living allowance	30,000
4) House rent allowance p.a. (Actual rent paid Rs. 60,000 p.a.)	48,000
5) Commission	18,000
6) Profit from dairy farming	30,000
7) Profit from business of growing mushrooms	28,000
8) Income from other sources	80,000
9) Insurance premium on a policy for Rs. 2,00,000	
10) She gave donation Rs. 2,500 to Chief Minister's Relief Fund and Rs. 5,000 to Prime Minister's Drought Relief Fund.	

SLR-V – 109

Seat No.	

B.Com. – III (Semester – VI) (New) Examination, 2016
ADVANCED COSTING (Paper – II)

Day and Date : Monday, 21-3-2016 Total Marks : 50

Time : 10.30 a.m. to 12.30 p.m.

N.B. : *I)* ***All*** *questions are* ***compulsory****.*

II) Figures to the ***right*** *indicate* ***full*** *marks.*

III) Use of calculator is ***allowed****.*

1. Choose the correct alternative. **10**

1) The difference between actual sales and break even sales is called _____

a) Contribution b) Margin of safety

c) Profit d) B. E. P.

2) _____ budget is consolidated summary of various functional budgets.

a) Cash b) Capital c) Master d) Sales

3) Material price variances + Material usages variances = _____

a) Material cost variances b) Material mix variances

c) Material yield variances d) None

4) _____ is a document which contains all aspects of budgeting and their administration.

a) Budget sheet b) Bin card c) Budget manual d) Cost sheet

5) At Break Even Point marginal contribution is equal to _____

a) Profit b) Fixed cost c) Sales d) Variable cost

6) _____ budget shows the anticipated sources and utilisation of cash.

a) Capital b) Sales c) Cash d) Production

7) If profit volume Ratio is 25% and profit is Rs. 50,000 so that margin of safety Rs._____

a) 12,500 b) 25,000 c) 1,00,000 d) 2,00,000

8) Opening stock + _____ = sales + closing stock _____.
   a) Purchase b) Production c) Closing stock d) Average stock

9) _____ variance is always adverse.
   a) Idle time b) Labour cost c) Labour rate d) Labour efficiency

10) The deviations of actual cost from the standard cost is known as _____
   a) Integration b) Variances c) Adverse d) Derivations

2. Write short notes : **10**

   1) Profit volume ratio.

   2) Advantages of marginal costing.

3. A) Calculate the P/v Ratio and Break even point from the following figures : **5**

   Sales Rs. 1,00,000

   Marginal cost Rs. 60,000

   Fixed cost Rs. 20,000

   B) Calculate Material cost, price and Qty. variances **5**

   standard data : Material 2,000 Kg. at Rs. 5 per Kg.

   Actual data : Material 2,200 Kg. at Rs. 4.80 per Kg.

4. The sales turnover and profit during the two years as follows : **10**

Years	**Sales Rs.**	**Profit Rs.**
2011	1,50,000	20,000
2012	1,70,000	25,000

You are required to calculate :

i) P/V Ratio

ii) Fixed cost

iii) B.E.P.

iv) Sales required to earn profit of Rs. 40,000.

OR

4. Prepare flexible Budgets for 7,500 units and 10,000 units from the following information. Data are available for 6,000 units of production. **10**

Particulars	**For 6,000 units Rs.**
A) Variable Exp. :	
i) Material	60,000
ii) Labour	36,000
B) Semi-fixed Exp :	
i) Factory Exp. : (40% fixed)	24,000
ii) Office Exp. : (50% fixed)	18,000
C) Fixed Exp. :	
i) Salary	12,000
ii) Power	10,000

5. From the following particulars calculate :

i) M. Contribution ii) P/V Ratio

iii) B.E.P. iv) Margin of safety

Sales = Rs. 5,00,000

Fixed Cost = Rs. 1,00,000

Profit = Rs. 1,50,000

OR

5. Standard data for production of 1 unit : **10**

Material – 10 Kg. at Rs. 5 per Kg.

Labour – 20 Hours at Rs. 10 per hour.

Actual data for production of 50 units :

Material – 480 Kg. at Rs. 6 per Kg.

Labour – 1,100 Hours at Rs. 9 per Hour.

Calculate : i) Material cost, Rate and usages variances

ii) Labour cost variance, rate and efficiency variances.

———————

SLR-V – 110

Seat No.	

B.Com. (Part – III) (Semester – VI) (New) Examination, 2016
INDUSTRIAL MANAGEMENT (Paper – II)

Day and Date : Monday, 21-3-2016 Max. Marks : 50

Time :10.30 a.m. to 12.30 p.m.

Instructions *: 1)* ***All*** *questions are* ***compulsory****.*

2) Figures to the ***right*** *indicate* ***full*** *marks.*

1. Choose correct alternatives from the given below. **10**

1) Which of the following method of wage payment is beneficial to efficient workers ?
   A) Time rate
   B) Piece rate
   C) Taylor's differential wage plan
   D) All of these

2) Questionnaire, direct observation, interview are the methods of measuring
   A) productivity B) moral
   C) efficiency D) industrial relation

3) Economic and non-economic benefits given to employee other than wages and salary is known as
   A) Fringe benefits B) Dividend
   C) Extra salary D) Rightful salary

4) _____ is the father of differential wage plan.
   A) F.W. Taylor B) Rowan
   C) Halsey D) Emerson

5) _____ are the relationship between management and employees or among employees and their organizations that grows out of employment.
   A) Owner relations B) Labour relations
   C) Industrial relations D) Human relations

P.T.O.

6) Feeding facility, medical facility, housing facility, creche, educational facility are included in the _____ practices in India.
   A) labour welfare B) employee moral
   C) industrial relation D) wages and salary

7) Low moral affects
   A) Decrease productivity B) Increase labour absentee
   C) Increase labour turnover D) All of these

8) Which of the following factors affects the wage and salary of employee ?
   A) Employees productivity
   B) Government policy
   C) Employees need and economic safety
   D) All of these

9) According to the _____ if the number of employees in the factory are more than 250 canteen facility should be started.
   A) Company Act, 1956 B) Factory Act, 1948
   C) Hyderabad Labour Act, 1952 D) Income Tax Act, 1961

10) In _____ method workers are paid according to work done by him.
   A) Time rate B) Incentive wage plan
   C) Piece/job rate D) All of the above

2. Write short notes on : **10**
   A) Fringe benefits
   B) Importance of industrial relation.

3. Write short answers on : **10**
   A) Discuss the factors affecting employee's moral.
   B) Explain the different types of employee's welfare facilities.

4. Evaluate different methods of wage payment. **10**

   OR

   Evaluate methods of workers participation of management. **10**

5. Define employees moral. Explain the different methods of measuring moral. **10**

   OR

   Explain in brief labour welfare practices in India. **10**

मराठी भाषांतर

सूचना : *१) **सर्व** प्रश्न **आवश्यक** आहेत.*
*२) **उजवीकडील** अंक **पूर्ण** गुण दर्शवितात.*

१. खाली दिलेल्या पर्यायापैकी योग्य पर्यायाची निवड करा. **१०**

१) कार्यक्षम मजुरांसाठी खालीलपैकी कोणती मजुरी देण्याची पद्धत फायदेशीर आहे ?

अ) काळ वेतन ब) कार्य वेतन दर

क) टेलरची भेदात्मक वेतन योजना ड) वरील सर्व

२) प्रश्नावली, प्रत्यक्ष निरीक्षण, मुलाखत या _____ मोजण्याच्या पद्धती आहेत.

अ) उत्पादकता ब) मनोधैर्य

क) कार्यक्षमता ड) औद्योगिक संबंध

३) वेतनाव्यतिरिक्त कर्मचाऱ्यांना जो आर्थिक व आर्थिकेतर लाभ दिला जातो त्यास _____ . म्हणतात.

अ) अनुषंगिक हितलाभ ब) लाभांश

क) जादावेतन ड) न्याय वेतन

४) _____ हे भेदात्मक वेतन योजनेचे जनक आहेत.

अ) एफ.डब्लू. टेलर ब) रोवन

क) हाल्से ड) इमर्सन

५) _____ म्हणजे व्यवस्थापन व कर्मचारी यांच्यातील संबंध किंवा कर्मचारी आणि त्यांच्या उद्योग संस्थामधून निर्माण झालेल्या त्यांच्या संघटना यातील संबंध होय.

अ) मालक संबंध ब) कामगार संबंध

क) औद्योगिक संबंध ड) मानवी संबंध

६) उपहार गृह सुविधा, वैद्यकीय सुविधा, निवास व्यवस्था, पाळणागृह, शैक्षणिक सुविधा यांचा समावेश भारतातील _____ प्रथा/पद्धती मद्ये होतो.

अ) कामगार कल्याण ब) कामगारांचे मनोधैर्य

क) औद्योगिक संबंध ड) मजुरी व वेतन

७) निम्न मनोधैर्यामुळे _____ परिणाम होतो.

अ) उत्पादकतेत घट ब) कामगार गैरहजेरीचे प्रमाण वाढते

क) कामगार अदलाबदलीचे प्रमाण वाढते ड) वरील सर्व

८) खालीलपैकी कोणत्या घटकाचा परिणाम कर्मचार्याच्या वेतन व मजुरीवर होतो ?

अ) कर्मचार्याची उत्पादकता

ब) सरकारी धोरणे

क) कर्मचार्याच्या गरजा व आर्थिक सुरक्षितता

ड) वरील सर्व

९) _____ नुसार कारखान्यातील कामगारांची संख्या २५० पेक्षा जास्त असेल तर उपहारगृह सुरु केले पाहिजे.

अ) कंपनी कायदा १९५६ ब) कारखाना कायदा १९४८

क) हैद्राबाद कामगार कायदा १९५२ ड) प्राप्तीकर कायदा १९६१

१०) _____ पद्धतीनुसार कामगारांनी केलेल्या कामाच्या आधारावर कार्य मोबदला दिला जातो.

अ) काळ/समय वेतन ब) उत्तेजनात्मक वेतन

क) काम/कार्य वेतन ड) वरील सर्व

२. टीपा लिहा : १०

अ) अनुषंगिक हितलाभ

ब) औद्योगिक संबंधाचे महत्व

३. थोडक्यात उत्तरे द्या : १०

अ) कर्मचार्यांच्या मनोधैर्यावर परिणाम करणाऱ्या घटकांची चर्चा करा.

ब) कर्मचारी कल्याणाच्या विविध प्रकाराची चर्चा करा.

४. वेतन देण्याच्या विविध पद्धतीचे मूल्यमापन करा. १०

किंवा

कामगारांचा व्यवस्थापनात सहभाग घेण्याच्या पद्धतीचे मूल्यमापन करा. १०

५. कर्मचारी मनोधैर्याची व्याख्या सांगा. मनोधैर्य मोजण्याच्या पद्धतीची चर्चा करा. १०

किंवा

भारतातील कामगार कल्याणाच्या प्रथा किंवा पद्धती स्पष्ट करा. १०

SLR-V – 111

Seat No.	

B.Com. III (Semester – VI) Examination, 2016
ADVANCED INSURANCE (Paper – II) (New)

Day and Date : Monday, 21-3-2016 Max. Marks : 50
Time : 10.30 a.m. to 12.30 p.m.

***N.B.** : 1) **All** questions are **compulsory**.*
*2) Figures to the **right** indicate **full** marks.*

1. Choose the correct alternative from the given alternatives. **10**

1) In Marine Insurance time policy is more useful for _____ Insurance.
   a) Valued b) Hull c) Freight d) Fleet

2) _____ Act passed in the year 1963.
   a) Insurance b) Marine insurance
   c) Accident Insurance d) Life Insurance

3) Third party liability Insurance is a important type of _____ Insurance.
   a) Life b) Accident c) Marine d) Fire

4) The _____ of India was formed in the year 1973.
   a) Life Insurance Corporation b) General Insurance Corporation
   c) National Insurance Co. Ltd. d) United India Insurance Co. Ltd.

5) For transfer of Marine Insurance Policy, _____ is necessary in Insurance policy.
   a) Assignment Clause b) Valuation Clause
   c) Hull Clause d) Attention Clause

6) Actual total loss and constructive total loss are the types of _____
   a) Total losses b) Partial or Average losses
   c) Marine perils d) None of the above

P.T.O.

7) Physical disability means unable to _____
   a) Work b) Get salary
   c) Get medical benefits d) None of the above

8) On _____ Govt. of India Nationalised General Insurance.
   a) 1st May 1971 b) 1st April 1991
   c) 19th April 2000 d) 1st May 2001

9) The loss due to jettison is compensated under _____Insurance.
   a) Accident b) Fire c) Marine d) Life

10) First step of taking Marine Insurance is _____
   a) Assessment of risk b) Payment of premium
   c) Selection of the Company d) Issue of cover-note

2. Write short note : **10**

   a) Fidelity Guarantee Insurance.

   b) Importance of Marine Insurance.

3. Write short answer : **10**

   a) Explain the types of Marine losses.

   b) State functions of General Insurance Corporation of India.

4. a) Explain the various Clauses of Marine Insurance Policy. **10**

   OR

   b) State the meaning of 'Personal Accident and Sickness Insurance'. Which type of protection given under this insurance ? **10**

5. a) State the Procedure of taking Marine Insurance Policy. **10**

   OR

   b) Explain in detail the organization structure of GIC of India. **10**

मराठी रूपांतर

*सूचना : १) **सर्व** प्रश्न **आवश्यक** आहेत.*
*२) **उजवीकडील** अंक **पूर्ण** गुण दर्शवितात.*

१. दिलेल्या पर्यायातून योग्य पर्यायाची निवड करा. **१०**

१) सागरी विम्या मध्ये मुदती विमा _____ साठी अधिक उपयुक्त आहे.

अ) निश्चीत मूल्य ब) जहाज क) जहाजभाडे ड) जहाज ताफा

२) _____ कायदा १९६३ मध्ये संमत करण्यात आला.

अ) विमा ब) सागरी विमा क) अपघात विमा ड) आयुर्विमा

३) तृतीयपक्ष जबाबदारीचा विमा हा _____ विम्याचा महत्वाचा प्रकार आहे.

अ) आयुर्विमा/जीवन ब) अपघात क) सागरी ड) अग्नि

४) भारतीय _____ ची स्थापना १९७३ साली करण्यात आली.

अ) आयुर्विमा महामंडल ब) सर्वसाधारण विमा महामंडल

क) नॅशनल इन्शुअरन्स कं.लि. ड) युनायटेड इंडिया इन्शुअरन्स कं.लि.

५) सागरी विमा पत्राचे हस्तांतर करण्यासाठी विमा पत्रात _____ असावे लागते.

अ) अभिहस्तांकन कलम ब) मूल्यांकन कलम

क) जहाज कलम ड) साक्षांकन कलम

६) प्रत्यक्ष संपूर्ण हानी आणि आन्वयिक किंवा परिणामांची हानी हे _____ चे प्रकार आहेत.

अ) संपूर्ण हानी ब) आंशिक/सरासरी हानी

क) सागरी धोके ड) वरीलपैकी नाही

७) शारिरीक विकलांगता म्हणजे _____ असमर्थ होय.

अ) काम करण्यास ब) पगार मिळविण्यास

क) वैद्यकिय फायदा मिळविण्यास ड) वरीलपैकी नाही

८) भारत सरकारने सर्वसाधारण विम्याचे राष्ट्रीकरण _____ रोजी केले.

अ) १ मे १९७१ ब) १ एप्रिल १९९१ क) १९ एप्रिल २००० ड) १ मे २००१

९) जेटीसन (मालाचा त्याग) यामुळे होणारी हानी _____ विम्याद्वारे भरून मिळते.

अ) अपघात्त ब) अग्नि क) सागरी ड) जीवन

१०) सागरी विमा उतरविण्यामध्ये _____ ही पहिली अवस्था/ टप्पा होय.

अ) धोक्याची तपासणी करणे ब) विमाहप्ता भरणे

क) विमा कंपनीची निवड करणे ड) कच्चे विमा पत्र देणे

२. टीपा लिहा : १०

अ) प्रामाणिकपणाचा हमी विमा.

ब) सागरी विम्याचे महत्त्व.

३. थोडक्यात उत्तरे लिहा : १०

अ) सागरी हानीचे प्रकार स्पष्ट करा.

ब) भारतीय सर्वसाधारण विमा महामंडळाची कार्ये सांगा.

४. अ) सागरी विमा पत्रातील विविध कलमे स्पष्ट करा. १०

किंवा

ब) 'वैयक्तिक अपघात आणि आजारपणाच्या विम्याचा अर्थ सांगा'. या विम्या अंतर्गत कोणकोणत्या बाबतीत संरक्षण दिले जाते ? १०

५. अ) सागरी विमा पत्र धेण्याची कार्य पद्धती सांगा. १०

किंवा

ब) भारतीय सर्वसाधारण विमा महामंडळाची संघटन रचना सविस्तार स्पष्ट करा. १०

SLR-V – 112

Seat No.	

B.Com. – III (Semester – VI) (New) Examination, 2016
ADVANCED STATISTICS (Paper – II)

Day and Date : Monday, 21-3-2016 Max. Marks : 50

Time : 10.30 a.m. to 12.30 p.m.

N.B. : *1)* ***All*** *questions are* ***compulsory****.*

2) ***Each*** *question carries* ***equal*** *marks.*

3) Figures to the ***right*** *indicate* ***full*** *marks.*

1. Choose the most appropriate alternative amongst the given for **each** question. **10**

i) The objective function of L.P.P. is in _____

a) Linear form b) Quadratic form

c) Cubic form d) None of these

ii) In graphical method, if value of objective function is optimum at two vertices of the common region, then that L.P.P. has

a) Unique solution b) Unbounded solution

c) Infinite many solutions d) None of these

iii) In a L.P.P. with objective function in maximisation form, if the upper boundary of a common region is open in graph; then that L.P.P. has

a) Unique solution b) Unbounded solution

c) Infinite many solutions d) None of these

iv) In cost matrix in Assignment problem is a

a) Rectangular matrix b) Square matrix

c) Identity matrix d) None of these

P.T.O.

v) To convert maximisation Assignment problem into minimisation form, we
   a) Subtract the largest cost from all the costs
   b) Subtract all the costs from the largest cost
   c) Subtract the smallest cost from all the costs
   d) None of these

vi) Assignment Algorithm has been developed by
   a) Amarth Sen
   b) Karl Pearson
   c) Hungerian
   d) None of these

vii) In matrix minima method of finding an IBFS to the given transportation problem, the first allocation is made in the
   a) $(1, 1)^{th}$ cell
   b) Cell with least cost in the I^{st} row
   c) Cell with least cost in the I^{st} column
   d) Cell with least cost in the matrix

viii) In transportation problem degeneracy occurs if number of basic cells become less than
   a) $m + n + 1$
   b) $m + n$
   c) $m + n - 1$
   d) None of these

ix) The concept of penalties is used in
   a) Row minima method
   b) Column minima method
   c) Vogel's Approximation method
   d) None of these

x) Sequencing algorithm has been developed by
   a) Vogel
   b) Dantizg
   c) Johnson
   d) None of these

2. A) Solve the following L.P.P. by graphical method. **5**

Max. $z = 5x_1 + 3x_2$

Subject to the constraints

$3x_1 + 5x_2 \leq 15$,

$5x_1 + 2x_2 \leq 10$,

$x_1, x_2 > 10$.

B) We have five jobs, each of which must go through two machines A and B in the order A.B. Processing times are given in the table below. **5**

Processing time in hours

Job	1	2	3	4	5
Machine A	2	5	1	9	3
Machine B	10	6	7	8	4

Determine a sequence for the five jobs that will minimise the total elapsed time T. Find T and idle time for both machines.

3. A) Write a short note on matrix minima method of finding an IBFS to the transportation problem. **5**

   B) State various important assumptions underlying the sequencing problem. **5**

4. Attempt **any one** of the following : **10**

   A) Solve the following assignment problem of minimisation, whose cost matrix is given as

Operators

		I	II	III	IV	V
Machines	**A**	10	5	13	15	16
	B	3	9	18	3	6
	C	10	7	2	2	2
	D	5	11	9	7	12
	E	7	9	10	4	12

   B) Explain in detail the MODI method of testing the optimality of IBFS in transportation problem.

5. Attempt **any one** of the following : **10**

   A) Solve the following transportation problem.

Warehouse

		W_1	W_2	W_3	W_4	**Capacity**
Factory	F_1	19	30	50	10	7
	F_2	70	30	40	60	9
	F_3	40	8	70	20	18
Requirement		5	8	7	14	

B) Following table shows processing time in hours for 7 jobs on 3 machines. The order of processing is ABC. Determine the optimum sequence and the minimum clapsed time and idle times for the machines.

		Job						
		1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**
	A	7	8	1	1	2	7	10
Machine	**B**	5	2	1	3	7	6	3
	C	7	11	9	7	10	9	3